

מבדוק עלונים

כי תצא
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
08:33	08:11	07:54	06:42	ירושלים
08:31	08:09	07:57	06:57	בני ברק
08:33	08:11	07:57	06:49	חיפה
08:31	08:09	07:57	06:57	אשדוד
08:33	08:11	07:55	06:41	בית שמש
08:32	08:10	07:56	06:58	קרית גת
08:33	08:11	07:56	06:52	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**



כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוס 
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

יָוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו בְּשִׁעָה שֶׁיֵּצֵא בְּשִׁלּוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ



רבבות לומדי הדף היומי חוגגים בימים אלו
סיום מסכת יומא שנלמד במסגרת הדף היומי
בסיום מסכת סוכה תהיה גם אתה בין החוגגים!

ביום שישי כ"ט תמוז

מתחילים מסכת סוכה במסגרת לימוד הדף היומי
הצטרף גם אתה לרבבות לומדי הדף היומי!

הקוראים הנכבדים מתבקשים להתפלל וללמוד לזכות הנדיב הדגול רגב בן מרים שיחי, שיזכה לשמירה והצלחה

גיליון מס' 468
שנה 9

פרשת כי תצא, י"ג באלול תשפ"א

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

בייתצא למלחמה (כא, י) - למה נאמר בייתצא בלשון יחיד? ללמדך שאי אפשר להתגבר עליהאויב, אלא באהדות העם. (שפתי חכמים)

בייחיה לאיש בן סורר ומורה (כא, יח) - תבת מורה נכתבה כאן בכתוב **לאיש** בדין, ואלו להלן נכתב בגנו זה סורר ומורה בכתוב **חסר ואי**, לרמוז שישינו ו' **אפנים** בהם אין הבן נעשה סורר ומורה, כאשר אביו ואמו גדמים, חגרים, אלמים, חרשים, סמים, או בעיר שאין בה זקנים. וכל זה לענין חיוב סקילה המבאר בפסוק השני בו נכתב מרה חסר ואי, אולם הפסוק הראשון שנאמר בו ויסרו אותו, מדבר בהתראה ומלקות ושיד בקל אפן. (חשק שלמה)

וכייחיה באיש חטא משפטמות (כא, כב) - רמז יש כאן לדברי חז"ל שבשעה שהוצא רבי ישמעאל בראלישע להורג, אמר לו רבי שמעון בראב"ל שאל על סהרתה, ואמרת לה ובאה אשה לשאל על סהרתה, ואמרת לה המתיני לי, והתורה אמרה אסענה תענה אתו. והוא מרמז בתבת **באי"ש** נוטריקון ישמעאל בן אלישע שנהרג, ואם אינה יודעת מדוע היה בו חטא משפטמות, אזי ותלית אתו על עיניו, נוטריקון ענוני צבור. (אילוצבי)

בי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגה (כב, ח) - אם תחסיר ממנין בית שהוא בגימטריה 412 את מנין התבות מעקה גגה שהוא בגימטריה 241, יותר בגימטריה של תבת הנופל, לרמז שאם יחסר מעקה גגה מהבית, אזי יפל חלילה הנופל ממנו. (הבן איש חי)

לאיתעב אדמי כי אחיה הוא (כג, ח) - אדמי מרמז על החטאים, כפי שנאמר **אם יאדמיזו** בתולע. ורמז יש כאן לאדם, שלא יראה את עוונותיו וחסריו כחסרי תקנה, אלא כולל להפך אותם לזכיות על ידי השוואת מאהבה, ורמז לזה שהתבות **כי אחיה** הן נוטריקון **אם יחיו חטאיכם** בשנים פשגל ילבינו, אם יאדמיזו בתולע בצמר יהיו. (תורת הפרשה)

כיישבו אחים יחדו (כה, ה) - אחים נוטריקון אהרן חור יהושע משה, שאם יושבים יהודים יחד ואינם מדברים לשון הרע, נחשבים הם כאהרן חור משה ויהושע. (רבי יהושע מטומשוב)

ספורים בפרשה

בייתצא למלחמה עליאיבך (כא, י)

במלחמת העולם הראשונה שפרצה בשנת ותרע"ד הארץ, השתבשו סדרי עולם ושדודו המערכות. קהלות ישראל רבות באירופה נהרסו בלי תקנה, ובניהם נדודו בדרכים בלי מנוח. בשף המלחמה, חזר רבי ברוך מסרט ויזניץ לעירו החורבה, ואטאט החלו הגולים להתלקט וחזרו לביתם כאזדים מצלים מאש. עברו ימים, והשבים בקשו לחדש אתהקהלה ולקומם אתההקריסות, אולם הרבי סבר כי מעתה אין להתגורר יותר בארץ העמים, אלא יש לעלות לארץ הקודש ולהשתקע בה לקראת הגאולה. הוא החל לעודד את בני הקהלה לעשות כן, ובדרשתו פרש במליצה את סדר הפרשות בסוף חמש דברים: "בייתצא וכיבוא" - יצאנו לגלות והקב"ה השיבנו ברב רחמיו וחסדיו, ואם אתם מבקשים להיות נצבים ולעמוד במקום זה, אזי חושבני יותר לקיים וילך - ללכת מכאן לארץ אבותינו. ומי אשר יקיים האוינו ויקשיב לדברי, אזי יזכה ותתקיים בו יזאת הברכה..."

רבי אברהם שלמה כ"ץ מריסקווא מצא בפסוק זה רמז, כיצד יכול האדם להשפיע עלההאולת בתקון מעשיו שלו. דרך האדם לחבב אתההאולת כאשר הוא מתנהג בנדיבות ובאצילות ורוח, מכניס אורחים ומפזר ממון לצדקה, מתגבר על מדותיו והוא ותרן וסכלן. אבל את עצמו אין הוא בודק כלל האם אף הוא בעל מדות יקרות אלו. ולכן אמרה תורה ואתהבת לרעה - פמוד, דהינו שעליך להשתדל שכל מה שאתה אוהב אצל רעה, יהיה גם אצלך... ולכן פתחה התורה כאן בלשון רבים עליאיבך וסימה בלשון יחיד ישיבת שבי, מפני שהפונה כאן למלחמת היצר, וכאשר תרצה לתקן את הסובבים אותך ולשפר מדותיהם, אזי עליך לזכר ישיבת שבי, עליך לשבות את עצמך, קשט עצמך תחלה ואחר כך קשט אתהים...

השב תשיבם לאחיה (כב, א)

רבי יששכר דב מבלי, שבת פעם בעיר אחת, וכדי להכיל את האורחים הרבים, הקימו במקום אהל גדול. במהלך השבת, אבד אחד המתפללים את האבנט שלו, וחסיד אחר מצאו בצדו השני של ההיכל והכריז עליו בקול, כדי להשיבו לבעליו. שמע המאבד את הכרזתו, וצעק לו כי הוא בעליו של האבנט ואף נתן לו את סמניו, והלה התפונ להשליכו אליו מרחוק, אך באותו רגע נכנס הרבי וראה אתהנעשה. "שמע נא", פנה אל המוצא בחביבות, הרי הזדמנה לך מצוה יקרה של השבת אבדה, מצוה חשובה שלעתים יכול האדם לחיות מאה ועשרים שנה ולא לזכות לקיים אותה. ומצוה כזו אתה מתפונ לזר? טוב יותר שתתכונן לקראת המצוה באמירת 'לשם בלישראל, ותכונן בקד לזכות גם את אלו שלא זכו לקיים מצוה זו'.

וכתב לה ספר קרית ונתן בידה ושלחה מביתו (כד, א)

רבי יואל כ"ץ מערודד נחשב בדורו כממחה בהלכות גטין, ונדע בספרו "פרדס רמונים" על גטין. פעם בא אליו אדם שבקש להפרד מאשתו, וכאשר נסה להשפיע עליו שלא לעשות כן, והזכיר לו את דברי חז"ל שהמגרש אשתו מזבח מוריד עליו דמעות, אמר הלה במרנפשו: "שלשים שנה אני מוריד דמעות, מכאן ואילך מתר למזבח להוריד מעט דמעות..."

היה היה

והיה ביום הנחילו

אחד העשירים הגדולים של ירושלים, היה הנדיב ר' משה ויטנברג, ששמו נזכרו נותרו עדה-היום באחד מתומכיו הישוב המתחדש בירושלים לפני שנות דור, ובונה השכונות הנושאות את שמו בירושלים העתיקה והחדשה. ר' משה עלה לירושלים מויטפסק בשנת תרמ"ב, בהיותו קרוב לגיל ששים, ובעלתו הביא עמו הון עצום של כחצי מיליון רבלים. בטבעו שמר ר' משה על כספו כעל בבת-עינו, והיה נאלץ להלחם ביצרו כדי לפתח ידו לצדקה. מספרים, כי פעם נכנס אליו רבי זלמן חיים ויבלין, מפקחי ירושלים, מתוך מטרה להתרימו לצדקה. בפקחותו לא גלה לו את מטרת בקורו, וכאשר ר' משה שאלו: "מה לידידי בביתו"? ענה כמתמם: "סתם, באתי לדרש בשלמו של מר". חזר ר' משה ואמר: "ובכן רואה אתה שאני חש בטוב, ולשואו היית צריך לטרוח לבוא אלי". אולם רבי זלמן חיים עטה על-פניו ארשת של השתתפות בצעה, ואמר: "הרי שמעתי כי חולה הנד"י! "ממי שמעת זאת? תמה ר' משה, ונענה: "שלמה המלך גלה לי רז זה" ... "כלומר"? מביט בו הנגיד בתהייה, ורבי זלמן חיים אומר בבת-שחוק: "הרי כך אמר קהלת, יש רעה חולה, עושר שמוזר לבקעליו" ... התחזר ר' משה בעל-פרחו, ואמר: "נו, כבר קימת מצות בקור חולים, ויכול אתה לשוב לביתך", אך רבי זלמן חיים לא נותר חיבי: "עדין לא קימתי את המצוה בהלכתה, שהרי ארו חז"ל 'כלי-המבקר את-החולה, נוטל אחד מששים בחליו', ואני הרי עדין לא נטלתי ממוך מאוסה" ...

ר' משה האריך ימים בירושלים, אולם למרבה הצער לא זכה לזרע שלי-קמא והתהלך עירי כלי-מיו. ב"ד במנחם-אב תרנ"ד נפטרה אשתו, ובתם ימי האבל בנה ר' משה את ביתו מחדש, כשהוא נושא אלמנה צעירה לימים, אך גם ממנה לא זכה לבנים. השנים חלפו ביעף, ור' משה נעשה זקן ויבא בימים, אך לא נתן לבו להכין את צואתו וחלקת עזבונו הגדול. באותם ימים, שלטו התרפים בארץ, ובהתאם לחק העות'מני אדם שהיה נפטר ללא בנים, היתה הממשלה מחרימה רבע מהונו לאוצר המלוכה, והשאר לאשתו וקרובי משפחתו. ביון שפך, החלו פנסי ירושלים לטפס עצה, ביצד יוכלו להשפיע עליו להכין צואה מפרטת ולחלק הונו לעניי ירושלים ומוסדות התורה והחסד שבה. העצה היחידה לכך, היתה הקדשת נכסיו להקדש עולמי, הקדש שנקרא בערבית בשם 'זאקו' דהינו 'עומד', לא ימכר ולא יגאל עולמית. אבל מי יהיו בנפשו לדבר גליות עם הזקן על מה שעתי להיות אחרי מותו? וגם לזאת נמצאה העצה. אחינו של ר' משה, שהיה בר-ביתו ואיש סודו, הזעיק לשם כך את רבי זאב ויטנברג, אחיו הצעיר של ר' משה, שהתגורר בעיר הלדתם ויטפסק, ונחשב בתלמיד-הכם גדול ופקח מכל. הלה זכה לתורה וגדלה במקום אחד, וביון שפך הגלית למצא מסלות ללבו של אחיו הגדול, ביון שלא נזקק לקבל ממנו חלק בירשה, וכל מטרתו היתה למען ירושלים. ואמנם, זמן מה לאחר בואו לירושלים, עלה בידו לשכנע את אחיו לסדר את ה'זאקו' על הנכסים שהיו בבעלותו בירושלים, וכלם נרשמו בבית-הדין השרעי וקבלו תקף זקן.

בי"ח בניסן תרנ"ט, נפטר ר' משה ויטנברג בשם טוב, ונקבר בהר הזיתים בחלקת כולל חב"ד, בהיותו בן הכולל וצאצא לתסדי חב"ד, ואף תמד רבות בחייו בחברי הכולל והקדיש למענם חלק מהכנסות נכסיו. היקמה להקדשת עזבונו בהקדש עולמי התבדלה כמצלחת, ונכסיו הקדשו למען לומדי תורה, להכנסת פלה וגמילות חסדים. אולם פרט אחד לא נלקח בחשבון. היה זה הונו הפרטי שנותר במקומו, סכום עצום של כארבע מאות אלף רבלים, שהפקד בבנק הממשלתי שפטרבורג. וכאן מצאו פמה חמדנים ואוהבי בצע בקעה להתגדר בה, והחלו לשכנע את אשתו השנייה של ר' משה, לתבע את הסכום פלו לעצמה. לאמתו של-דבר, הקציב לה בעלה הפנוח סכום של חמשת אלפים רבלים בכתבתה, אולם פמה מאלו שפחשו בקדרה גלו, כי בהתאם לחק הרוסי מגיע לה רבע מהסכום הכולל שנותר בעזבונו. פנתה אפוא האשה אל רבה של ירושלים רבי שמואל סלנט, ובתמימות מעשה בקשה ממנו לכתב לה אשור, בתור 'הרב הראשי של עדת היהודים האשכנזים בירושלים', כי היא אלמנתו החקית של ר' משה ויטנברג הפנוח. היא נסתה לתרץ את סבת בקשתה באמתלאות שונות, אולם רבי שמואל שונדע ב'חפימא דיהודאי', עלה מהר מאד על תכניתה, ואמר: "אני מוכן לכתב לך אשור זה, אולם בתנאי שתתחזי בפני שלא תציגי תעודה זו בפני בית-המשפט הרוסי, ותוכלי להשתמש בה רק כדי לדרש מאחי בעלך שלא להכביד עליך בנתינת חליצה פדיון, וקבלת דמי כתבתך כפי המגיע לך". אולם היא דחתה את התנאי, ורבי שמואל התרה בה ומורוה: "דעי לך, כי אם תנסי לתבע בערבות את חלקך בירשה, שלא על-פי דירת-תורה ושלא לפי רצונו האחרון של אישה הפנוח, סופך שלא תראי ברכה בכסף והברכה לא תהיה שרויה בו", אולם לשוא היו דבריו. את האשור המיחל קבלה מרב אחר שלא עמד על פונתה, אשרה אותו אצל הקונסול הרוסי בירושלים, ובאמצעות עסקן ירושלמי ממלח, הגישה דרישה לבית-המשפט הרוסי בפטרבורג לקבלת חלקה בירשת בעלה. התביעה התקבלה, והיא זכתה בסכום עצום של תשעים אלף רבלים, מהם נאלצה לותר על שלשים אלף לטובת הבוחשים בקדרה. בשונה לירושלים היו באמתחתה ששים אלף רבלים, והיא נשאה מחדש לבנו של אחד הרבנים, אולם סופה היה פדיון כנבואתו של רבי שמואל. בכסף שקבלה שלא פדיון, שלטו המארה המהומה והמגערת, ולאחר שהשקיעה את הונה בעסקאות לא מצלחות, זרעה רוח וקצרה סופה, וכלם ראו בכך את יד ה'.

מאורות

רבי יעקב ליב לעוי ראב"ד ירושלים
ליום ההולולא "א באלול תרמ"ט

רבה של שלשון, ובמשך עשרות שנים שמש כראב"ד ירושלים, אליה עלה בשנת תר"ג עם שני אחיו הנודעים רבי אשר למיל מאליו ורבי נחום משאדיק. נודע כאיש קדוש וגאון בכל חדרי תורה כנגלה ונסתר, ואת תורת הקבלה קבל מפי רבי יהודה הכהן מראשי בית-המדרש 'בית אל'. מדי לילה היה משכים לפני חצות, טובל במקנה טהרה וזומד עד אור הבקר, כשאינו מחסיר אפלו לילה אחד. באבותיו התפלל בנסח אשכנז, אולם העידו עליו שמימות הרש"ש לא נמצא כמותו, שלא חסר לכוון אפלו פונה אחת מכוונות הארז"ל והרש"ש בסדר התפלות והברכות. את תפלותיו קבע בבית-הכנסת 'אהלי יעקב' של כולל ורשה בירושלים העתיקה, ולכבודו היו אומרים פעמים 'הודו', לפני 'ברוך שאמר' ואחריו, ופעמים 'עלינו לשבח', בנסח אשכנז וספרד, ואף היו מקמתנים לו בתפלת העמידה עד ששים בפרט מנן אברהם, כדי שייכל לומר קדשה עם שליח-הצבור. אחר פעם, כי בערבי שבתות אחר חצות היום באים האבות הקדושים להתפלל ליד הכתל המערבי, והוא זמן ראוי לתפלה. יחד עם אחיו הקים את כולל ורשה ל'יצאי פולין בירושלים, ויצא לשם כך פמה פעמים לגולה, ונפגש עם גדולי הצדיקים ששיעו לו. כשבקר אצל בר-אחיו רבי שלמה זלמן מאליו, קמה בתו המשתקת בדרך נס, כששמעה את הקדוש שלו גליל שבת-קדש. עוד פתחו הוציא לאור את פרושו "בית לאבות" על פרקי אבות, בצרוף חודשים מאבי ואחיו.

יוסיף דעת

חריזה מעניינת על משקל "לא-תחרש בשור-ובחמור" המופיע בפרשתנו. מועתק בספרים בשם רבי אברהם אבירעזרא: "לא-תחרש בשור ובחמור, כי אם את השור בערי המישור, ואת החמור בקרי המור", ובנוסחים שונים נוספים. דחינו, שאין לחרוז בשירה מלים המסתיימות באות דומה ומכנים אותה 'שיר עובר', אלא על ההברה האחרונה כולה להיות זהה, ואותה מכנים 'שיר ראוי', ולכן שור מתחרז עם מישור, וחמור עם מור, אבל לא תחרוז שור וחמור. המעולה הוא 'שיר משובח', שבו סופי החרוז משתווים בשלוש אותיות ושתי תנועות. במדרש שיר השירים דרשו: "אנו לחיך במרים צנאך בתרוזים" אלו הפייטנים, וכשמת רבי אלעזר רבי שמעון, קראו עליו: "מי זאת עלה מן-הפדבר וגו', מפל אבקת רוכל", שהיא בעל מקרא ובעל משנה, ובעל לשון לייסד קרובות ופיוטים. כרוכל הזה שיש בידו כל מיני בשמים". החרוזים נקראים על-שם היותם סדורים כמו חרוזים בשרשרת, וכן השיר שבה אשה יוצאת. מעניין לציון, שייחוס הוראה זו של "לא תחרז" לאבן-עזרא. אין לו שום מקור, ומסתבר שהתחבר מאות שנים אחריו. והוראה דומה נכתבה בידי רב סעדיה גאון בהקדמה לספר האגרון: "לכו כל השירים אשר נשא לכם אתם בתקמת לבב, לא יערכו פחרזיכם פקרו - עירו וכל דומה לכו, כי האות האחרון איננו יסוד" ומעניין שהדוגמאות שנתן דומות להוראת 'לא תחרז', שהיו בקר הוא שם כולל לשור ועיר הוא פן-החמור. וכן היו אמרים: "אל תהי שוטה בחרוזים", דחינו שלא לחרוז בחרוזים בלי טעם, ללא הבנת המלים ועושרן, ומקור הפתגם בחולין: "בא מנייה רב הונא מרב בחרוזין מהו" דחינו, אם תלה את הבשר בחרוזין ועשה בהם סימן, האם נחשב כבשר שנתעלם מן-העין? "אמר לו, אל תהי שוטה בחרוזין", יש שהוסיפו אל 'לא תחרז': "ועשית לכו" ו'ועי' פנה, ככל אשר צויתו אבותי, חרו חרוזיך נקי וזה, ואל יהיה משקלה דך ומך", על משקל החריזה: "ועשית לאהרן ולגונו פנה, ככל אשר-צויתו אבותי".

לָתֵת לוֹ פִּי שָׁנִים

פְּנִינֵי אֹרֵחַ הַחַיִּים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

וְרֵאִיתָ בַּשָּׂבִיב וְגו' (כא, יא) - ובדרך רמז התבאר הפרשה עליזה הדרה... הנחש כל פניו העולם וקיומו, תלוי במעשה עם בני ישראל, אם יטיבו דרכיהם העולם קיים וישמחו השמים ותגל הארץ, גם ה' אלקינו ישמח ויגל בנו, וישר דרכם של ישראל תלוי בנצחון יצר הרע. ובה הפתוח להעיר האדם, כי ביציאתו מעולם העליון לבוא לעולם הזה, יהיה מוכן למלחמה, כי לא יחשב שאין צרה תגברת לנצחון זה, אלא אדרבה לזו יקרא מלחמה, על־דרך אומנם איזה גבור הכובש את־יצרו, שאין גבורה גדולה מזו, ולזה אמר למלחמה בפתח תחת הקמ"ד:

ואומר על־איביה, בא להעיר כי לא מלחמה זו כגבור הלוחם ללבד עיר, וכשקוץ במלחמה יפנה וילך לעצמו, אלא באדם הלוחם עם אויבו שאם יתשל יקום עליו והכהו, כמו־כן אם יתשל האדם מלחמתו את־האויב יקום עליו ויאבדהו מיד־העולם. ומכתיבו הפתוח שהגם שפקוד הוא היצר מכה האנושי, אד־על־פירכו ויתגורו ה' בידו. ואמר ושבית שבי, דקדק לומר שבי ולא אותו, שאין בו ממש בעצמו והעדרו הוא המקנה, אלא שבי מה ששבה הוא מבחינת הטוב מקד ומפיצא קד פתויו ובנצחונו, שפקדו נשמות מעם בני ישראל שביוות בידו:

ואומר וראית בשביה אשת ופתיאר, אמר אשת סמוך, פרוש נשמת אדם, כי אין הס"מ שולט בנפש עד שתד מטח ותקנם באדם ממנו הוא לוקחה בשבי, והנפש תקרא אשה, וקרא לזו ופתיאר כי הנפש יפה עדי־מאד אלא שמתנוללת במעשיה הרעים, וכשפיצא היצר אז יספיל האדם בנפשו מה־יפה ומה־נעימה היא:

אחד מגדולי הרבנים באמריקה, היה רבי שמואל אליהו אלקין, אליה הגר מרוסיה בה שמש ברבנות ביחוב־ישן, ונחשב לתלמיד מבהק של הרש"ב מליובאוויטש. בערב ימיו נעשה סגיר־הור, אולם בזכרונו המפלא היה מוסר שעורים בגמרא, כאשר הוא מקריא את הגמרא ופרוש רש"י מלה במלה, ומורה לשומעי לקחו באצבעו היכן עליהם להביט, וגוער בהם "לא שם, אלא שלש שורות מלמטה", או "שתי שורות לפני השורות הרחבות" וכדומה... בזקנותו זכה לעלות לארץ־הקדש, והרביץ תורה בישיבת 'תורת חסד' שבירושלים. העמיד תלמידים הרבה, ונפטר בשם טוב בטי"ז באדר תשכ"א. בתקופת רבנותו של הרב אלקין באמריקה, התפרסם עליו ספור בעתונות הפלילית בו התגלתה פקוחתו המפלגת, והמאדע גרר תגובות נלהבות מביית ומחוץ, ושם שמים התקדש ברבים.

מר קופלמן, היה יהודי אמריקאי פשוט, שעבד קשה למחייתו וכלכל את־רעייתו ואת־בנים. והנה חלתה אשתו אנגשות, עד שנפטרה בקצור ימים. עם תם ימי האבל, החליט מר קופלמן להקים את ביתו מחדש, מתוך דאגה לבנו היחיד, אולם האם החורגת לא ראתה בעין־יפה את שהותו של הילד היתום בבית, והחלה לדחוק את־רגליו. הגיעו הדברים לידי כך, שמר קופלמן נאלץ להכניס את בנו לבית־יתומים, מתוך דאגה לשלמות ביתו. עברו ימים ושנים, ובמקלכם הלך האישי וצבר הון רב. מהם נהנו אשתו השניה וילדיהם המשפחים. ואם אמנם אפשר לרוב עם כמון דברים רבים, אולם בריאות וחיים הם בידי הקב"ה לבדו, וכדרכו של־עולם הלך מר קופלמן והזדקן. באותם ימים, נקרה המחשבה במחיה של האשה על גורל הירשה הגדולה, ושנתה נדה מעיניה שמה יטל הבן הגדול נתח הגון בירשה, פדיון בן כבוד הנוטל פי שנים, והפשה דרך מיצד לנשלו מהירשה. אנשי הצות הרבואי שסעדו את בעלה הזקן, קבלו ממנה מתת־יד הגונה, ולפי צויה מנעו את בקוריו של הבן הגדול, שבקש לחלות את פני אביו בטרם מותו, וחסמו בפניו את הכניסה באמת־לאות שונות. בינתיים הרבה האשה להוציא את דבתו של הבן רעה בעיני אישה, ודברה בו סרה: "יאה נא איזה בן משחת יש לך, שאפלו בשעה שאמה מוטל על ערש־דוי, אין הוא בא לדרש בשלומך". והזקה על לשון הרע שהיא מתקבלת על־הלב, ובעלה התבטא בועם על רצונו לנשלו מירשתו. לתגובה זו חפתה רעייתו, ומיד הזבא אל המקום עורף־דיו יהודי מנסה לעניני עזבונות, והלה ערך צוואה מפרטת בה מעניק האישי את ירשתו הגדולה לאשתו השניה וילדיה, ואלו לבנו הגדול הוא מוריש סכום סמלי של חמשים דולרים בלבד. שכן אלו היו מנשלים אותו כליל מהירשה, היה הלה יכול לטען כי האב לא היה שפוי בדתו בשעת עריכת הצוואה, וביית־המשפט היה מקבל טענה זו ומבטל את תקף המסמך, ולכן הענק לו סכום סמלי זה, כדי להבטיח את חקיות הירשה. עורף־הדיו כתב את הצוואה מלה במלה, כפי אשר החולה הקריא בלשון־הקדש, ואנשי הרפואה אף החתמו פעדים.

דְּבַרֵי הַיָּמִים

בין הימים י"ח באלול תרצ"ו, התכנסה בעיר הנופש מרינבאד 'הכנסייה הגדולה' השלישית בראשות גדולי הדור ההוא, ובמחלכם דנו על עניני השעה, והכריזו על האיסור לוותר על גבולות ארץ ישראל: "הארץ הקדושה אשר הקב"ה הציב גבולותיה בתורה הקדושה, נתנה לעם ישראל עם עולם, וכל ויתור שהוא על אדמות קודש הנתונה לנו על־ידי הקב"ה בגבולותיה אין בו ממש", ודרשו החלטה ועמידה בתוקף, שלא להכיר בממשלה יהודית בארץ הקודש אלא אם נתנה על־פי התורה הקדושה. בראשות האסיפה ישב ה"אמרי אמת" מגור, אך מפני חולשתו לא נשמעו דבריו, ורבי מנחם זמבא הי"ד מורשה, חזר על־דבריו מקול חוצב להבות, והרעיד את לבות השומעים. בנאומו הראשון שנשא ב"א באלול, הזכיר רבי מנחם את דברי המשנה במגילה "הקורא בתורה, צריך לברך לפניו ולאחריה", ודרש כך: "הודי צריך לקרוא כל דבר בתורה הקדושה, ולמצוא בה את הפתרון לכל שאלותיו בחיים, הן בעניניו הפרטיים והן בעניניו הציבור". "ומהי הברכה שאנו מברכים לפניך?" שאל והשיב: "ברכת קידוש השם", והרחיב בדברי הרמב"ם שמצוות קידוש השם היא בכל הליכות חיי האדם, כאשר הוא מפאר שם שמים ומקיים ישראל אשר בו אתמאר. בתקופת הכנסייה, שהה רבי יצחק זאב מבריסק במקום נופש, וכאשר פגשו האדמו"ר מסוקולוב וראוה מודאג, שאלו לפשר הדבר, ונענה: "דואג אני בעניני החלטת הכנסייה הגדולה לגבי חלוקת ארץ ישראל, וחוששני שמה לא יחילטו כפי הראוי על־פי דעת תורה", וכאשר בן־שיחו תמה אם החלטת הגאונים תשפיע על מהלך העולם, השיב הגר"י: "דע לך, כי מה שיחליטו חברי האסיפה, כך יקבע הקב"ה, ותקוותי שיבואו להחלטה הכנונה."

זמן קצר לאחר מכן, נפטר מר קופלמן לבית עולמו. בתם ימי האבל החל הבן הבכור לגשש אודות הירשה, וגלה את מעשה הנבלה. תחלה נסה להועץ עם אנשי משפט, אולם לאחר שהללו בך את הצוואה, הרימו את ידיהם בראש וטענו כי אין שום מוצא מן־הסבף. באחד הימים, פגש הבן את הרב אלקין וספר לו את צרתו הגדולה, פשהו מקרוב ומספר כי טענת אי־שפיות לא תתקבל בבית־המשפט, לאחר שעורף־הדיו ואנשי הרפואה חתמו על הצו ואשרו אותו בחתימותיהם. "שמע נא", אמר לו הרב אלקין לאחר הרהור, "עליך להגיש בקשה לבית־המשפט, ולפיה אתה דורש תרגום מלא וסימולטני של צוואת אביך מלשון־הקדש לאנגלית. וכיון שישנן מלים המתפרשות לצדדים שונים, אתה דורש להביא רב מקחה באותיות הקטנות", והצג אותו כאחד כזה. תקנתו בחסדי השם והברך, שבית־המשפט יאשר את מנוי, ואוכל להוציא את־האמת לאור". בחסדי שמים התקבלה בקשתו של הבן, והרב אלקין מנה לבדיקת תרגום הצוואה. פדוע, כאשר מתרגמים מסמך משפח לשפה, לא נתן לתרגם מלה פנגד מלה, אלא יש לתרגם משפטים או קטעים שלמים, ולהקרים מפלי לכלי, אולם במקרה זה דרש הרב אלקין לתרגם מלה במלה מתוך המקור, ויקב הדיו את־ההר. המתרגם החל במלאכתו בעל־פירוח, והנה הגיע הרב אלקין אל התגלית המרעישו: במקור הקריא המנוח כי אחר מאה ועשרים שנה, תחלך ירשתו לאשתו ובניה, וכאשר בקש המתרגם לכתב באנגלית אחר מותי, עצרו הרב אלקין ודרש: "כתב בדיק מה שכתוב כאן אחר מאה ועשרים שנה, בלי שום שנוי"... מיד לאחר מכן התיצב הבן בבית־המשפט, והציג את תרגום הצוואה. "אדוני השופט", אמר הבן בקול בוטה, "בצוואה נאמר מפרשות, כי אבי מוריש את ירשתו רק לאחר שיעברו מאה ועשרים שנה ממותו, ואם־כן יש להקפיד בינתיים את חלקת הירשה ולהמתין עד שיעברו 120 שנה"... הנוכחים בבית־המשפט פרצו בצחוק רועם, ואפלו השופט לא הצליח לעצר את הצחוק שחלחל במורד גרונו. לשון נסה עורף־הדיו שיצג את היושרת ובניה, כי פגותו של המנוח היתה לאחר מותו, ונסה אף להציג ראיות כי קד הנסח המקביל בין היהודים, אולם הרב אלקין טען בתקף כי יש לקדם את הצוואה פכתבה וכל־שונה, והשופט אף תמד בךבריו... בסופו של דבר לא נותרה בידי היושרת ובניה הבררה, והיא נאלצה להתפשר עם הבן הבכור ולהעניק לו נתח נכבד בירשה. עצתו המחכמת של הרב אלקין פכתבה גלים באמריקה של אותם ימים, וכלם ראו בכך הוכחה מוחשית לחכמתה של תורת ישראל ושל ההוגים בה. ♦

מטעם

השומר בנגע הצרעת וגו' ולעשות (כ.ד. ח)
 פעמים נאמרה תבת ולעשות בפסוק, הראשונה באתחלתא, והשנייה בסוף הפסוק ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלויים כאשר צויתם תשמרו לעשות, הראשונה היא מצות עשה להביא אתהנצע אליהכהן, והשנייה מצוה לשמע בקולו, והאתחלתא שבתבת ולעשות הראשונה מורה שהיא מצוה בפני עצמה להביאה בפני הכהן, ובנוסף יש גם מצוה לשמע בקולו. (העמק דבר)

לא תעשק שכיר וגו' או מגרה (כ.ד. יד)
 התבות או מגרה מטעמות בטעמי דרגא תבוי, להורות שגו זה היה לפני בעל דרגה נכדה ובעל קמון, ולא היה נצרך לברייתו, ועכשו שנתגזר הוא שבו בשפשו, ש' להזהר שלא לעשקו. (דברי יחיא)

תמחה את זכר עמלק וגו' לא תשכח (כ.ד. טז)
 כתב רבנו בחיי שפרשה זו נפתחה בזכרון ומסתגמת בשכחה, שנאמר תחלה זכר עמלק ולכסוף לא תשכח, לרמז שעתיד זכרו של עמלק להשתכח מדי העולם, לעתיד לבוא בזמן האלה. והדבר מרמז בטעמי המקרא, כי תבת לא בטעם טפחה והיא מפקסת מתבת תשכח שאהריה, ולכן התמי' בשתחלת תבת תשכח דגושה נדגש קל אף שהיא אחר יהו"א, כדי לרמז שהנה ימים באים, ויתקם בעמלק תשכח ויאבד זכרו. (מללי אורח)

מדגש

על 'בן סורר ומורה' כתב בעל הטורים: "סורר בגימטריה זה אבשלוס ב'ר'דוד'. ואין החשבון מכוון, כי תבת 'סורר' בגימטריה 466, והתבות 'זה אבשלוס ב'ר'דוד' בגימטריה 457, ובניניהם 9, ואמנם בפירוש הרזקה נאמר: 'לאיש בן גימטריה זה פאבשלוס' = 393, ואלו ב'יוסף דעת' מגיה: 'בן סורר ומורה' בגימטריה אבשלוס בן ש'ר'דוד' = 775, וב'מורה לפס' כתב: 'יתיר תשעה, וצריך לומר 'פאבשלוס ב'ר'דוד' (465), והינו עם הטובל הענין פאבשלוס ב'ר'דוד'. אולם לשוא נדחקו בבאר דבריו, שכן בנותו לשם דויד בכתוב מלא, כפי שנקרא בדברי הימים, וכן לעתים במקמים, ביחזקאל ובתרי עשר. והחשבון מכוון, כי התבות זה אבשלוס ב'ר'דוד' = 467, כ'סורר' עם הטובל והוסיפו שראשי התבות בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו, הם בגימטריה אבשלוס'.

ממלה

כמה מסורתי מניח הכרזו על פשיטת דגל ונמטרו מתשלוס חובותיהם, ואחר שהשתחררו ממאסרם פתחו הניזוניהם מחדש עלישם נשותיהם. אמר על כך הבדקו הידיו הידש ליב גולטיב: "נגיד שמא אבד שמה" - הרוצה להיות נגיד, עליו לאבד את שמו... וכאשר התרבו פושטי הרגל אמר: "לא נתן פיוס לעבר ברחוב היהודי בסניט, אלא עם מקל ביד לשמירה, שכן אין לעבר בין שתי שורות נשים, ועל התניות משני הצדדים יש שלטים בשמות נשים". ודרשו: 'ספר פריית' - אם תכרת תבת ספ"ד לשנים תקבל מק"ל, לרמז שאין לחז שמירה אלא במקל..."

"כ"י תצא למלחמה על-איביך" - במלחמת הרשות הכתוב מדבר. וכה מפרשים דורשי רשומות את הפסוק, על-פי דברי הרמב"ם בהלכות דעות, שמי שרוצה לעקר מדה רעה מלבו, עליו להתנהג במשך זמן מסוים בהפוך גמור מטבעו, עד שיתרגל בדבר ויוכל ללכת בדרך האמצע, בשביל הזהב. כגון מי שיש בו ממתת הפעם, עליו להרגיל את עצמו לסבלנות מרבה יותר משאר בני אדם, וגם אם יבוהו לא ירגיש, עד שיעקר את הפעם מלבו. ולכן נאמר כאן "כ"י תצא למלחמה", שאם רוצה אתה להלחם ביצירה, אזי ונשמרת מכל דבר רע" וכה תוכל להציל ממנו.

אחד האריות שבחבורת קוצק, תחת הנהגתו של 'השרף' רבי מנחם מנדל מקוצק, היה המקבל רבי דוד נחמן קרשנבוים, בן-בנו של רבי שמואל מקארוב מגדולי תלמידי 'החזוה' מלבלין. בקוצק התחבר עם ה'חדושי הרי"מ' מגור, וידידותם האמתית היתה לשם דבר. בשנת תרכ"ד עלה רבי דוד נחמן לירושלים בספינה אחת עם שנים מגדולי חסידי קוצק, רבי הלל משה משיל גלבשטין ורבי אהרן יוסף וינגרטן, ומחלציו יצאה משפחה ענפה בישראל. בתקופת מגוריו בירושלים, התפתח עם ידידו החדושי הרי"מ בעניני הלכה, ובאמתחתו נשמרו כתשעים מכתבים ממנו. כיון שענתו גדול היה רבי דוד נחמן, ולא רצה שצאצאיו ובני ביתו יראו את התארים הנשגבים בהם הכתירו וידידו שהתפרסם ביניהם כרובן של כל-בני-הגולה, הטמין את צרור המכתבים תחוך צפית של-כר, והסמינה בארזו הנעול שבבית. היה זה בערב פסח אהד, כאשר אשתו הצדקנית עמלה קשות לנקות את-הבית לכבוד החג הקרב ובא, וכמנהגן של בנות ישראל הפשוטות הוציאה את כלי הבית ונערה אותם ברוח כדי לנקותם. באותו יום נשבה רוח עזה, וכאשר נערה את הצפית עם חבילת המכתבים שבה, התפזרו הכלו למרחוק ו'על אשר יהיה-שם הרוח ללכת, ילכו שמה". באותה שעה שב רבי דוד נחמן לביתו, וכאשר שמע על אבדן אוצרו הגדול שלא יסלף בפז, פנה לראות אם נתן להציל דבר-מה, אך לא עלה בידו למצוא אלא שני מכתבים בלבד. בהלה אחזה את בני הבית למראה האסון הקבד, אך לפליאתם עצומה ראו את אביהם מתחזק לעמתם ומרגיע את רוחם הסוערת, על-פניו לא נראתה אפלו נימה של כעס ורגז, ומאז לא הזכיר את-המאורע אפלו ברמז, בקבלו דין שמים באהבה בלי טריניה וכלי פעם. לימים, כאשר ה"אמרי אמת" מגור בקר בירושלים בשנת תרפ"א, פנה לצאצאיו של רבי דוד נחמן כדי לשאל אותם על המכתבים שזקנו החדושי הרי"מ שלח אליו, והללו ספרו לו את המאורע ונתנו בידו את שני המכתבים שנתרו לפליטה, והוא הביאם לאור עולם. על גאונותו של רבי דוד נחמן מספרים, כי לאחר עלותו לירושלים, היה מנשואי הפנים בחבורתו של רבי אלעזר מנדל מללוב, ומיון שנוהג היה זה לערוך סיום בכל יום מימי תשעת הימים, ולעתים ראו שאין סיום למחרת, היו מבקשים מרבי דוד נחמן ללמד מסכת אחת עד למחר, ובגאונותו האדירה היה מסימה ביום אהד. הוא נפטר בירושלים בשם טוב ביום י"ט בטבת תרמ"ג, ומעריציו בקשו לחרות על מצבתו את התארים "גרא וחרד לדבר ד", שהלכו אותו כאחד שיראתו קדמה לחכמתו. בירושלים של אותם ימים, לא היו מפרושים בתארים כמו בזמננו, ולכן הלכו לשאל בעצתו של רבי שמואל סלנט. בקש רבי שמואל לשמע מעט מקורות חייו והליכותיו של המנוח, ובין השאר ספרו לו בני המשפחה, כי פעם ישב אביהם בבית-ההכנסת לביל שבת-קדש, והגה בתורה כשהוא שעון על-גבי סטנדר. לפתע הבחין, כי הפזמק שעל-רגליו נתפס במסמר מחדד שבלט בפסטנדר, ומכיון שהשש שמא יחלש את חוט התפירה בשעה שיקום ממקומו ויעבר על אסור שבת, נותר יושב במקומו עד מוצאי שבת. ולא זו משם כמשך היממה בלה, כאשר גם את סעודותיו הביאו לו בני ביתו לשם, ולא נתן שנה לעיניו שמא תהוה שנתו יקרע את פזמקו. כששמע זאת רבי שמואל אמר: "דאוי הוא שיחרתו על מצבתו תאר זה, ויותר מכך", ואמנם כך נחרת על מצבתו בהר-היתים סמוך לרבני ירושלים, ובפנקס ה"ח"ק נכתב עליו: "המפלג בתורה יקר הערך".

חסידיו של רבי דוד בידרמן מללוב, היו דבוקים בו עד לאחת, והערצתם אליו היתה מיוחדת ונדירה. אחד מהשובי בני חבורתו, היה החסיד התיק רבי משה וילדמן, חתנו של רבי צבי-הירש גריש-גליקוון, משמש בקדש של רבי אלעזר מנדל מללוב ובנו רבי דוד. בצעירותו היה רבי משה רגון וקפדן מטבעו, ובני ביתו ספרו את-הדבר לרבו רבי דוד ובקשו ממנו להשפיע עליו לשנות טבעו. הגיעו ימי הפורים, וכמנהגם היו חסידיו של רבי דוד מגישים לו משלוח-מנות לאות הערצה והוקרה. בין הבאים היה גם האברך הצעיר רבי משה, ובניו סם מכבד פדורון, אלא שהרבי סרב לקבלו. "כל זמן שלא תבטיח לי להרחיק מלבך את רגזונתך, איני רוצה להבידך", אמר הרבי נחרצות. רבי משה נבהל, ונסה להתמקח עם הרבי. "אני מוכן לתת נפוליון זהב בכרך נפשי, ובלבד שהרבי יטל ממני את משלוח-המנות" אמר, אולם הרבי עמד על-שלו: "מה בצע לי בקמון? רוצה אני לעשותך אדם השלם!" רבי משה היה איש אמת, ולא רצה להבטיח דבר שלא יוכל לעמוד בו, ולכן עמד נבון והתחבט בנפשו. כיון שראה רבי דוד פן, אמר לו בחריפות: "אם תוה מחצית השעה אינה מבטיח לי את-הדבר, מקומך לא יכירנו אצלי". קפץ רבי משה והבטיח כי מעתה ואילך יתרחק ממדה זו, ורבי דוד נטל ממנו את-מנחתו. ומאז ועד יום מותו בשנת תשי"ג זקן ושבוע ימים, לא ראו על-פניו אפלו צל תקפדה, וכעס מאז דבר שמה, עד שצאצאיו לא האמינו שבטבעו היה רגון. ולא לחנם הגדירו רבי משה מרדכי מללוב: "בלתי לה' לבדו!"

"בננו זה סורר ומורה איננו שמע בקלנו" - יודעים אתם מפני מה נעשה הבן סורר ומורה? מפני שאיננו שמע בקלנו/ מעולם לא שמעו אנזני בבית הוריו קולות של למוד ותפלה, דברי שלום ואמת, דברי חכמים בנחת נשמעים. ומה יפלא אפוא, שגם אינו שומע בקול הוריו... (רא"צ אונגר הי"ד מקאפאוואר)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תצא

"כי תצא למלחמה" (כא, י)

ברש"י: 'במלחמת הרשות הכתוב מדבר'.

האדם צריך לקדש עצמו במותר, לא רק לפרוש מן האיסור אלא אף למעט בתענוגים ומה שצריך לגופו יהיה לשם שמים. 'במלחמת הרשות הכתוב מדבר' גם בדברי הרשות צריך ללחום ביצר.

(מהר"ש מבעלזא)

"כי תצא למלחמה על אויבך" (כא, י)

ולא "כי תלחם", בכדי לנטוע בתוכנו מידת האמונה שהנצחון במלחמות זה לא ביד האדם, ואילולא שהקדוש ברוך הוא מסייע לנו, לא היינו מצליחים לכבוש את כל המריבים.

(כלי חמדה)

"יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לו" (קדושין ל), משמע מכאן שבדרך הטבע קשה לאדם לכבוש את היצר הרע, ואם כן יש חשש שהאדם יתייאש ולא ינסה להלחם עם היצר, על כן אמר הכתוב "כי תצא למלחמה על אויבך" כאשר רק תצא ותנסה להלחם עם היצר, אזי "ונתנו ה' אלוך בידך" מן השמים יסייעו לנצחו כיון שהבא ליטרה מסייעים לו מן השמים. (תורת משה)

"כי תצא למלחמה על אויבך" (כא, י)

כתבו הראשונים שהתורה מרמזת כאן על מלחמת האדם עם אויבו הגדול - הוא יצרו הרע, ולכן נאמר "כי תצא" בלשון יחיד ולא "כי תצאו" בלשון רבים, כיון שבמלחמת יחיד הכתוב מדבר. מוסיף החתם סופר לבאר עפ"י זה את המשך הפסוק: "ושבית שביו" למד מדרכי היצר הרע את דרכי המלחמה שלו, ובאותה מידה של זריזות ועקשנות שהוא משתמש נגדך, תשתמש נגדו וכמו שאין היצר מסייתך בפעם אחת להטותך מדרך הטוב לדרך הרע, כי אם היום אומר לך עשה כך, ומחר אומר לך עשה כך, עד שמטה אותך לדרכו, אף אתה, אם הינך חפץ לנצחו אל תעשה קפיצות, אלא עלה ממדרגה למדרגה עד שתגיע לתכליתך.

מסופר על רבינו החפץ חיים זצ"ל שלעת זקנותו בבוקר סגרי אחד, כשהתכוון לקום ממיטתו כדי להתפלל בהשכמה כדרכו, בא אליו היצר הרע לפתותו שלא ילך

להתפלל, כי הקור עז בחוץ והוא זקן ועלול להתקרר, לחלות ולמות ח"ו, ועליו לקיים את הפסוק "ונשמרתם לנפשותיכם", ואונס התורה פוטר וכו'...

סיפר החפץ חיים שכמעט ששמע לו, אבל מיד הרגיש מי הוא זה המפתה אותו - היצר הרע, ואז התגבר כארי ואמר לו: ממך אני לומד, אף שהינך זקן הרבה יותר ממני... וכמו שאתה לא התעצלת אפילו בקור עז זה לקום ממשכבך ולבוא ממרחקים לפתות אותי, לא המשכת לישון ולא עזבת את תפקידך, על כן דווקא ממך הנני לומד, וגם אני לא אעזוב את תפקידי! הוא התגבר וקם והלך להתפלל כדרכו.

"כי תצא למלחמה" (כא, י)

במלחמה כמו במלחמה לפעמים ישנן נפילות, אסור להתייאש בגללם כי אז נופלים אנו כפרי בשל בידי היצר, וכבר אמר הגאון מווילנה אם ניצח אותך היצר הרע ב'רפאנו' תנצח אתה אותו ב'ברך עלינו', וכך בכל תחום, אמנם גם בשברים וגם בנצחונות חלקיים יש ממש, וגם מהם זוכים לנצח, אך צריכים אנו משנה זהירות בשימוש בעצה זו כדי לא ליפול ולטעות, כי גם שם עלול היצר להכשילנו.

מושק'ה היה שמו של היהודי שחכר את בית המזיגה מהפריץ, בתחילה היה סבור

שירוויח הון רב וכדי ליצור מערכת יחסים טובה עם הפריץ, העניק לפריץ ביום הולדתו מתנה יקרת ערך.

קיבל הפריץ את המתנה בשמחה ורמז למושק'ה, שגם בשנה הבאה יזכור את יום הולדתו, מושק'ה שקיווה עדיין שיצליח בעסק זה, נרמז, ואף בשנה השנייה העניק לפריץ מתנה יקרת ערך ביום הולדתו.

מחשבות לחוד ומציאות לחוד, בשנה השלישית, בית המרזח המה משיכורים אך ההכנסות היו זעומות, הפריץ דרש את תשלום החכירה הגבוה בלא להתחשב בהכנסות הזעומות, ואילו האיכרים השיכורים לא פעם היו קונים בהקפה שאין לה סוף, לפעמים אף הזיקו לבית המרזח וגם בעליו סבל לא פעם, כאשר הפליאו בו את מכותיהם בעת שכרותם.

למרות שההכנסות היו זעומות מסוכן היה להפסיק להעניק את המתנה השנתית, וכך התנהלו חיי העלובים של החוכר המסכן, הוא היה משרת את האיכרים מבוקר

"רֵאָה נִתְּתִי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת....."

וּבְחֶרֶת בִּ..... (דְּבָרִים ל, יט)

הַתְּנָא הַקְּדוֹשׁ רַבִּי עֲקִיבָא, בְּתַחֲלַת יָמָיו עָבַר הַרְבֵּה קְשָׁיִים, הַמּוֹן מִצָּבִים מְרַבִּים... חֲתַנְתּוֹ הִתְקַיְמָה בְּמַנְיָן מִצְמָצֵם שְׁהוֹרֵי הַפְּלָה הַעֲשִׂירִים אָפְלוּ לֹא טָרְחוּ לְהַשְׁתַּתֵּף בּוֹ, הֵם הִחְרִימוּ אֶת הַחֲתָנָה וְלֹא רָצוּ לְהַעֲנִיק לְזוּג הַצֵּעִיר אָפְלוּ קוֹרֵת גַּג רְאוּיָה... רַבִּי עֲקִיבָא לֹא נִבְהַל מִהַקְשֵׁי, הוּא אָסַף מְעַט קֶשׁ שְׁהִיָּה בְּרִשׁוֹתוֹ, וּפָרַשׁ עַל הַמְּטָה הַדְּלָה, בְּמִקּוֹם מְזֻרָן נַח...
.....

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תצא

"כי יהיה לאיש בן סורר ומורה" (כא, יח)

כבר אמרו חז"ל שבן סורר ומורה נידון על שם סופו, שהגיעה תורה לסוף דעתו שמכלה ממון אביו ומבקש לימודו ואינו מוצא ועומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות, אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב.

כבר הקשו המפרשים על ענין זה כי הרי ראינו אצל ישמעאל שהקב"ה עשה לו נסים ומצאה אמו את באר המים והתגלו אליה ארבעה מלאכים, וכבר אמרו מלאכי השרת לפניו יתברך זה שעתידי להמית את בניך בצמא אתה עושה לו נסים, אמר להם 'באשר הוא שם', עכשיו הוא צדיק ואין דנין את האדם על שם סופו, ולכאורה מבן סורר ומורה רואים ההיפך.

מספר תירוצים נאמרו בעניין:

א. בן סורר ומורה, הוא התחיל בעבירה ולכן יש חשש שילך וידרדר עד שסופו ללסטם את הבריות מה שאין כן אצל ישמעאל שבאותו זמן צדיק היה.

ב. עוד תירצו חז"ל שכל מה שאמרנו שדנין את האדם על שם סופו נאמר דוקא בבית דין של מטה, אבל בבית דין של מעלה אין דנין את האדם על שם סופו.

ג. עוד אפשר להסביר את החילוק בעניין זה, שבן סורר ומורה הנדון הוא על אותו בן שלעתידי ילסטם את הבריות ויבוא לידי שפיכות דמים, לכן מוטב ימות זכאי ואל ימות חייב, אבל אצל ישמעאל הרי הוא צדיק ורק זרעו אחריו הם אשר יצערו את בני ישראל

וילחמו עמם, ולכן אין לדון אותו על שם סופו.

"איננו שומע בקולנו" (כא, כ)

היה אחד מהם... או חרש אינו נעשה בן סורה ומורה שנאמר איננו שומע בקולנו... ולא חרשין (סנהדרין ע"א). מה ראה היא זה, שאם אחד ההורים חרש הוא אינו נעשה בן סורר ומורה, והלא הכתוב "אינו שומע בקולנו" מדבר על הבן ולא על ההורים?

אלא, כשאדם מטיף מוסר לזולת אין הוא עשוי להשפיע עליו אלא אם כן הוא עצמו שומע את אשר פיו אומר, והוא עצמו מקיים את אשר הוא דורש מחברו, כי אז הרי אלו דברים היוצאים מן הלב והם נכנסים אל הלב.

אם אחד ההורים "חרש" הוא ואיננו שומע בעצמו את אשר הוא דורש מבנו, מן ההכרח שיהיה הבן "איננו שומע" ואין

עד אמצע הלילה, כאשר הם מקיאים, משתוללים ומזיקים, והגרוע מכל מבחינתו שלפעמים גם אינם משלמים, ואילו הפריץ אין זה מעניינו, דמי החכירה ומתנת יום ההולדת יקרת הערך תינתן לו ויהי מה.

מושק'ה שהיה חכם לא קטן החליט שהשנה תעלה לו המתנה רובל או שניים, הוא נסע לעיר המחוז ונכנס לחנות כלים יוקרתית, המוכר שאלו למבוקשו והוא ענה, היש לך סט כלים מפואר שבור, נעץ בו הגוי המוכר עיניים תמהות, מי זה שיחפוץ לקנות מערכת כלים מפוארת ושבורה, לא התרגש מושק'ה ממבע עיניו של הגוי וביקש שיארוז לו סט מפואר שבור ויעטוף אותו באריזת מתנה, הגוי היה בטוח שנטרפה עליו דעתו, אך מה מנו יהלוך - מה יכול הוא להפסיד, הרי סט זה עומד כאבן שאין לה הופכין וגם אם ירוויח עליו רובל או שניים הכל ריווח, עטף הגוי את הסט המפואר ונתנו ליהודי.

חזר היהודי לביתו ובהגיע יום ההולדת

לבש את מיטב מחלצותיו, ניגש אל הפריץ ובענוות חן הגיש לו את הסט המפואר, תקוותו היתה שהפריץ יבין שהסט נשבר בעת שהעבירו את שלל המתנות.

עלה מושק'ה שמח על יצעו וישן שנת ישרים, ולפתע נשמעו דפיקות בדלת, מושק'ה נבהל ופתח את הדלת, ולהוותו עומדים שם שני משרתים גברתנים של הפריץ ועיניהם זועמות, הם אחזוהו בדש בגדו וגררוהו אל הפריץ.

התנחם מושק'ה בדרכו שיוכל להסביר לפריץ את אשר כנראה ארע למתנתו המפוארת, אך להוותו ראה הוא שהגוי עטף כל שבר בנפרד וכדי בזיון וקצף.

הנמשל מובן, אם אנו שלמים עם השברים של התפילה או של הלימוד, עם השברים של ההצלחות בכבישת הכעס, בשמירת הלשון, אם אנו עוטפים זאת בניר מתנות עם סרט, שוב נפלנו בידי היצר המתחכם עלינו להפילנו. אכן לא נוותר גם על השברים, אבל לא נסתפק בהם, נשאף לשלימות.

גם אותם שברים יוכלו להתאחות אם נצליח במלחמה עם היצר, כאשר ינתן היצר בידינו - כאשר נכבוש את אותו תחום בו נלחמנו, כי אם אמנם תפקידו של היצר הוא להחטיא, אבל "אליך תשוקתו" ומהי תשוקתו, שתעמוד בניסיון ואז "אתה תמשול בו".

"ושבית שביו", תוכל לשבות חזרה מהיצר את אותם מצוות שבורות ולאחותם לשלימות.

(מן המים משיתיהו)

.....
הַגְּמְרָא מְסַפֵּרַת (נְדָרִים דף נ') שֶׁבְּשָׂמַיִם רָאוּ אֶת צַעֲרָם שֶׁל רַבֵּי עֲקִיבָא וְרַחֵל, וְשָׁלְחוּ אֶת אֱלִיָּהוּ הַנְּבִיא לְחַזֵּק אוֹתוֹ בְּמִקְצָת.
אֱלִיָּהוּ הַנְּבִיא הִתְחַפֵּשׂ לְעַנִּי מְרוּד, דָּפַק בְּדַלֶּת הַבִּקְתָּה שָׁבָה הַתְּגוּרְרוּ רַבֵּי עֲקִיבָא וְרַחֵל, וּבִקֵּשׁ מֵעַט קֶשׁ עֲבוּר בְּנֵי בֵיתוֹ - כִּי אֶפְלוּ קֶשׁ אֵין בְּרִשׁוֹתוֹ!
אָמַר רַבֵּי עֲקִיבָא לְרַחֵל: הַבֵּיטִי וְרֵאִי, אֲנַחְנוּ בְּמִצָּב טוֹב יוֹתֵר בְּהַרְבֵּה מֵאֲנָשִׁים אַחֲרַיִם! יֵשׁ אֲנָשִׁים שְׂגָם קֶצֶת קֶשׁ אֵין לָהֶם!
.....

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תצא

השיב לו רבינו: "כל בחור ובחור הלומד אצלי בישיבתי, אחראי אני עליו בתכלית; לא רק על מעשיו, אלא אף על מחשבות לבו והרהוריו; ולא רק באור יום, אלא אף בחשכת לילה. אין לי בישיבתי אף לא בחור אחד שיש בו מחשבת חטא ועוון או הרהור רע חלילה!"

("ספרא דמלכא" מאת מהרש"צ גנץ)

"והנה הוא שם עלילת דברים" (כב, יז)

לעיל, בפסוק ד', כשהאבא בא להתלונן, נאמר: "ושם לה עלילות דברים", מדוע איפוא כאן, כשמדובר על הבעל, נעדרה המלה: "לה"?

לפי שהבעל אינו מתכוון באמת אלא לה, שהוא שונא אותה ורוצה להיפטר הימנה על-ידי העלילה. אבל האב טוען, כי העלילה נוגעת לא רק לבתו אלא גם לו, לפי שהוא נתן לה חינוך לקוי וסיגל אותה לכך שתגדל ותעשה מעשים רעים, לפיכך אומר הוא: "עלילות דברים" סתם בלי "לה".

מענה שפיר ונכון מה שמטילים על המוציא-שם-רע עונש כפול: מלקות ומאה כסף - שכן למלקות ראוי הוא על אשר זמם לעשות לה רעה, ואת הקנס משלם הוא על החרפה והבזיון שגרם לאב, והיינו איפוא: "מלקות לזה

ותשלומין לזה".

"ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה" (כג, ה)

התורה מסבירה מדוע אסור לקבל גרים מהזכרים של עמון ומואב: "על דבר אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים, ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור לקללך, ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה".

ויש להבין: מה טעם חזרה כאן התורה על כך שקללותיו של בלעם הפכו לברכות.

מבאר הגאון רבי אברהם שמואל בנימין סופר, ה'כתב סופר': לכאורה היה מקום לשאול - העמונים בסך הכל לא הסכימו להעניק משלהם לישראל, אבל בכל זאת הם לא ביקשו להזיק להם. ואילו מואב הרי

האשמה תלויה בו, וממילא אי-אפשר לדון אותו בתור סורר ומורה, שכן האשמה תלויה בהוריו. ובכן, מכיון שאמרה תורה: "איננו שומע בקולנו" - מחמת שחיתותו ורשעותו, הרי משמע מזה שההורים עצמם אינם "חרשין" ושומעים הם מה שיוצא מפיהם, שכן אלמלי היו "חרדין" ובעצמם לא היו מתנהגים ביושר ובהגינות, הרי לא היה ה"איננו שומע" של הבן מחמת שחיתות ורשעות, אלא משום שדברי-ההורים אינם עשויים להשפיע עליו.

(מפי השמועה)

"לא תחרוש בשור וחמור יחדיו" (כב, י)

ביארו בעלי התוס' ב'דעת זקנים', כי טבע השור שהוא מעלה גרה ולועס את מאכלו זמן רב יותר מהחמור שאינו מעלה גרה, וכאשר יחרשו שניהם יחדיו ישמע החמור שהשור עדיין לועס מאכל בפיו ויבוא לידי צער ומכאוב, בחשבו שהבעלים נתן לשור יותר תבן ממנו, על כן אסרה תורה 'לא תחרוש בשור וחמור יחדיו'.

ענה בין והתבונן, אם ב'חמור' שמקנא עבור דמיונותיו הדברים אמורים, כמה יש לנו להזהר שלא לצער אדם מישראל אף במקום שאין הצדק עם זה המצטער.

"גדילים תעשה לך..."

כי יקח איש אשה" (כב, יב-יג)

כפי הידוע, בחורי גלילות אשכנז, ובתוכם תלמידי רבינו החתם סופר, היו מתעטפים בטליתות גדולות בשעת תפילת שחרית. (זאת בניגוד למנהג ספרד, שאין מתעטפין בטלית גדולה עד לאחר הנישואין, ומובא בפוסקים סמך לזה מהפסוק "גדילים תעשה לך" וסמך ליה "כי יקח איש אשה".)

בספר 'רשומים בשמך' מובא, פעם אחת ביקר בישיבת רבינו הגה"ק רבי מרדכי בנט ז"ע אב"ד ניקלשבורג, רב המדינה.

אמר לו רבינו: "לך ובדוק בציציותיהם של תלמידי הצעירים בני התשחרות שאינם נשואים, אם שורה עליהם קדושה וראויין הם להתעטף בציצית".

נענה רבי מרדכי בנט ואמר: "אם לבדוק, אזי לא בציציותיהם יש לבדוק, אלא את מידת קדושתם ופרישותם, ומידת התרחקותם מן הכיעור ומן הדומה לו ומן הדומה לדומה".

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תצא

"אבן שלימה וצדק... איפה שלימה וצדק יהיה לך למען יאריכון ימך על האדמה" (כה, טו)

כי אין הקב"ה נפרע מן האדם עד שתתמלא סאתו, מה שאין כן המודד במדה חסרה גם אליו ימודד ה' במדה זו, ואפילו לא תתמלא עוד הסאה יפרע ממנו, והיינו איפה שלימה וצדק יהיה לך למען יאריכון ימך על האדמה, ולא יקצירו ימך ח"ו, כי לא ישקוד וימהר על הפורענות. (ילקוט הגרשוני)

"מוצא שפתיך תשמור ועשית" (כג, כד)

הגאון מטשיבין - רבי דב בעריש וויידנפעלד זצ"ל נהג שכאשר היו מכבדים אותו לכתוב אות בסיום ספר תורה חדש, היה מסרב, ובמקום זה היה מבקש לעשות את הסופר לשליח עבורו בכתיבת האות.

כשנשאל פעם לפרש מנהגו זה, סיפר רבי דב בעריש כי אירע פעם בחו"ל שהשתתף בהכנסת ספר תורה שתרם יהודי שחתנו היה מחלל שבת, ומכיון שחשש שמא גם הלה יכתוב אות בספר התורה, לכן אמר שאינו כותב אות, והוא מבקש שהסופר יהיה שלוחו. בעקבות זאת עשו כל הנאספים כמוהו, וממילא גם הלה לא כתב.

ומכיון שבשעתו אמר ש"אינו כותב" למרות שכוונתו היתה רק לאותו מעמד, מכל מקום אינו רוצה לשנות מהדיבור (שר התורה)

"מוצא שפתיך תשמור... (כג, כד)

מעשה בנגיד שנכנס אצל הגר"ז סולביצ'יק זצ"ל כשלושה ימים לפני ראש חודש וסיפר לו כי בשבת האחרונה קיבל עליה לתורה בבית הכנסת, ועשו לו "מי שברך" שבו קיבל על עצמו לנדוב "מה שחסר לרב מבריסק לתקציב החודש האחרון שמשלם לאברכי הכולל שלו". ובא לשלם את נדרו ורוצה לדעת כמה חסר שעליו לשלם.

עשה לו הגר"ז את החשבון כמה חסר לו, והתברר שרוב הסכום החודשי עדיין חסר לו.

נענה הנגיד ואמר: "אמנם על דעת כן לא נדרתי, שכן סבור הייתי שבסוף החודש מסתמא חסר רק חלק קטן מהסכום, אבל מכל מקום "מוצא שפתיך תשמור" על כן אקיים נדרי". ומסר להגר"ז את כל הסכום במלואו... (פניני רבינו הגר"ז)

הלכו לשכור את בלעם כדי לקלל את ישראל ורצו להזיק להם. מה טעם עונשם שווה?

זה מה שביקשה התורה להדגיש - מדייק ה'כתב סופר' - "ויהפוך ה' אלוך לך את הקללה לברכה", אם כן, שמא יעלה בדעתך לומר שכיון שהרווחנו ברכות מהמואבים, אין סיבה לא לקבל מהם גרים. לכך מבארת התורה שהכל הולך אחר הכוונה, ומאחר שכוונת שניהם הייתה לרעה - על אף שמואב רצו להרע יותר ובסופו של דבר יצא מהם טוב - הרי שעונשם של עמון ומואב שווה. (במחשבה תחילה)

"על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים... ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור" (כג, ה)

אמר המגיד מדובנא שבאמת היו יכולים לטעון שלכך לא יצאו לקראתם בלחם ובמים כי לא היו יכולים לספק לבני ישראל שהיו עם רב, לחם רב ומים רבים, ואשר על כן באה הטענה "אשר שכר עליך את בלעם" ובלעם אמר "כל אשר תאמר אלי אעשה", ושם לפתע כן היה לכם כסף.

"ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור אדם נהרים לקללך (כג, ה)

ביאר הגה"ק רבי שלמה קלוגר זי"ע תיבת 'עליך' היא אך למותר, ולא היה לו לומר רק 'ואשר שכר את בלעם בן בעור'.

אך הכוונה היא, כי הנה בלק היה יכול להסתפק ולבקש מבלעם רק שיברך את מואב שלא יוכלו ישראל להרע לו ולעשות לו דבר, אבל בלק היה רשע גדול והיה חפץ ברעת ישראל ולא בטובת עצמו, ולכך ביקש דווקא שיקלל את ישראל, ולא שיברך אותם. זה שאמר הכתוב ואשר שכר 'עליך'... ולא שכר על עצמו, שיברך אותו, כי אם היה עושה כן אזי אפשר היה לדונו לכף זכות, אך כיון שעשה להיפך ושכר עליך, מזה מוכח גודל רשעתו.

"ולא יראה בך ערות דבר" (כג, טו)

לא יראה - ס'ואל דיר נישט געפעלן (שלא ימצא הדבר חן בעיניך), אלא התקדש עד שתמאס את הרע... (שפת אמת)

.....
אֲלֵיָהוּ הַנְּבִיא בָּחַר לְהֵבִיא לוֹ גְּעֵדָאֲנָק! רְעִיּוֹן שְׂשׂוּה
כָּל הוֹן שְׂבָעוּלָם, הוּא נָתַן לוֹ נְקֻדַּת הַבְּנָה, הֶעֱנִיק לוֹ
בְּהִירוֹת שֶׁל אֲמוֹנָה, חֲזוּק אֲמַתֵּי לַחַיִּים!
הִסְתַּפֵּק בְּמָה שֵׁישׁ לָהּ, מִצָּבָה הַנוֹכַחִי טוֹב יוֹתֵר
מִשֶּׁל אֲנָשִׁים אַחֲרַיִם, מִזְלָהּ שֶׁפָּר עָלֶיהָ, וַיֵּשׁ לָהּ
בְּמָה לְשַׁמַּח, שְׂמַח בְּחֻלְקָהּ, הַמְשַׁךְ לְהַתְמוּדֵר, פִּי
רַק עִם הַתְמוּדֵרוּיּוֹת אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְמָקוֹם כְּמוֹ
שֶׁרַבִּי עֲקִיבָא הִגִּיעַ!
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

שהוציא מפיו.

סיפורי צדיקים

גליון 480
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל



סיפורי חז"ל

כל כך הרבה דרך ארץ יש אצלך

מעשה בר' ינאי שהיה מהלך בדדר וראה אדם אחד שהיה מהודר בלבושו. סבר ר' ינאי שתלמיד חכם הוא, אמר לו ר' ינאי יסכים מר להתכבד אצלנו. אמר לו הן. הכניסו ר' ינאי לביתו, האכילו והשקו, בדקו במקרא ולא מצאו, במשנה ולא מצאו, באגדה ולא מצאו, בתלמוד ולא מצאו, אמר לו ר' ינאי טול וברך, אמר לו האורח, יברך ינאי בביתו, אמר לו ר' ינאי, יכול אתה לומר מה שאני אומר לך? אמר לו הן. אמר לו ר' ינאי, אמור, אבל כלב פתו של ינאי, עמד האורח ותפסו לר' ינאי ואמר לו ירושתי אצלך ואתה מונעה ממני. אמר לו ר' ינאי מה היא ירושתך אצלי? אמר לו האורח, פעם אחת עברתי לפני בית ספר ושמעתי קול תינוקות שאומרים, 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב', מורשה קהלת ינאי לא נאמר כאן, אלא קהלת יעקב. אמר לו ר' ינאי למה זכית לאכול על שולחני? אמר האורח מימי לא שמעתי דבר רע והחזרתי לבעליו, מימי לא הבאתי דיבה, מימי לא ראיתי שניים מריבים זה עם זה ולא זויתי משם עד שעשיתי שלום ביניהם. אמר לו ר' ינאי א"כ למה קראתיך כלב? הרי כל כך הרבה דרך ארץ יש אצלך.

(עפ"י ויקרא רבה פרשת צו)

פרשת השבוע

ביומו תתן שכרו (כ"ד - ט"ו)

מחייבת לשלם לפועל את שכרו ביום עבודתו אם כך, הציע גרשון העגלון, ימשיך הרב אל הרכבת ואילו אני אשוב לראדין ואהיה שליחו לשלם לחייט את שכרו. אך ה"חפץ חיים" ביקש לקיים את המצוה בעצמו. לא נותר לו לעגלון ברירה, אלא להפנות את העגלה לכוון הנגדי ולשוב לראדין, כדי שיוכל הרב לקיים מצות "ביומו תתן שכרו".

ולא ימחה שמו מישראל (כ"ה - ו')

מסופר על הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, ששמע פעם שאחד ממקורביו קילל את אחד האפיקורסים המפורסמים ביותר בירושלים. הגיב הרב ואמר: אין אני נוהג ככה, הקדוש ברוך הוא מלא רחמים והוא יכול לרחם גם על רשעים כאלו, אין עיני צרה אם פלוני ירוחם מה' וגם יזכה לחיי עולם הבא. כאן בעולם הזה אנו מחוייבים להתנגד להם, כי הרי הם מזיקים ומקלקלים את הסביבה, מה שאין כן כאשר עברו לעולם הבא. ולבסוף הפטיר: וכלום אתה חושב שאין כל צד טוב ברשע פלוני? אין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה, ואפילו שכר שיחה נאה, ואין עבירה מכבה מצוה, וזכות אינה בטלה אפילו באלפי אלפים חובות.

מסופר על הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, שהתכוון פעם לנסוע אל העיר הגדולה וורשא, מרחק רב הפסיק בין ראדין לוורשא והנסיעה היתה קשה וכרוכה בסכנות, בפרט כשזוה יום של שלג וסערה, לא יפלא אפוא כי בביתו של ה"חפץ חיים" שררה תכונה גדולה בטרם יצא לדרך. לפתע נקרע מעיל הפרווה של ה"חפץ חיים". שלחה הרבנית את אחד הילדים אל החייט, בבקשה שייתקנו מיד. הודרו החייט במלאכתו, וכעבור זמן קצר שב הילד הביתה, והגיש את המעיל לאביו. לבש ה"חפץ חיים" את מעילו, נפרד מעל בני ביתו ויצא לדרך. הוא שכר עגלה רתומה לסוס, והטלטל בדרך המושלגת אל תחנת הרכבת הנוסעת לוורשא שהיתה בעיירה הסמוכה. סוף סוף הגיעה העגלה אל בית הנתיבות, ולפתע שמע גרשון העגלון את ה"חפץ חיים" אומר, הבה ונשוב לראדין. מדוע? התפלא העגלון, לאחר הדרך המייגעת לחזור? הן הרכבת לוורשא עומדת לצאת לדרך. השיב לו ה"חפץ חיים", שכחתי לשלם לחייט את שכרו עבור תיקון המעיל, נחזור אפוא לראדין, כי עלי לשלם לחייט עוד היום בטרם תשקע השמש. הן תורתנו הקדושה

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:54 ת"א: 7:57 ר"ת: 8:31

פרשת כי תצא

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:42 ת"א: 6:57

בכעס עצור: "אינני יודע על שום פיקדון" השיב בחימה אמר פנה אלי הור הלז וביקש ממני סכום כסף שהפקיד בידי כביכול, אך אינני מכיר אותו ועד לאותו רגע לא ראיתיו מעולם. חזר רבי נחום אל אהרן בידיעה שאין בכוחו לעזור, עדים להפקדת הכסף בידי בעל האכסניה לא היו, שטר פיקדון אינו בנמצא, וממילא דין תורה לא יפסוק שבעל הפיקדון יקבל את כספו בחזרה.

עם זאת כיוון שניכר מדברי אהרן שהוא אומר דברי אמת, יעץ לו ללכת אל האוהל הקדוש של בעל התניא ולבקש שם רחמים, אולי יערה הקב"ה רוח של תשובה בלבו של האכסנאי ויתעורר להשיב את הכסף. עשה אהרן כהצעת רבי נחום ונסע בלב שבור אל האוהל הקדוש שבהאדיטש לעורר עליו רחמים.

היה זה יום רגיל ושגרתי, ולעת צהריים התפנה בעל האכסניה מעיסוקיו בשירות האורחים והלך לאכול את ארוחת הצהריים, כאשר לפתי קרה דבר מופלא ונדיר, עוד האכסנאי מסתדר על מקומו לקראת הארוחה, קפצה לפתע על השולחן חולדה גדולה דוחה ומגעילה, וקבעה לה מקום מול צלחתו. נסוג בעל האכסניה ממקומו בבהלה ופניו חוורו מבושה לפני אורחיו, כעבור רגע קצר החל לנפנף בידי ובמטפחתו לעבר החולדה הנועות כדי לגרשה, אך זו רבצה במקומה לא נעה ולא זעה, ואך התכרבלה במקומה במנוחה ושלווה.

יצא בעל האכסניה מכליו והטיח לעברה את ידו, אך זו זינקה בתגובה לעבר צווארו ונעצה בחוקה את ציפורניה, זעקה חנוקה נמלטה מפי האיש והוא איבד את שיווי ממשקלו ונפל. הסובבים שהביטו כל העת בנעשה, ניסו לנתק את היצור הלזה שנדבק לצוואר של מארחם, אך אותה חיה קטנה המשיכה לנעוץ את ציפורניה ולא הרפתה עד כדי סכנה לחייו.

הבינו הכל שהאירוע אינו בגדר הטבע ויש דברים בגו. רגע ארוך חלף כאשר גניחתו של בעל האכסניה הסבה אליו את תשומת לבם של הנוכחים, סימן להם האכסנאי באצבעו, וכשגחנו לעברו אמר להם, יודע אני בשל מה הגיעה אלי הצרה הגדולה הזאת, הדבר בא עלי משום שמעלתי בכספי הפיקדון שנתן בידי אהרן, כן אלף רובל כסף נתן בידי לפני כניסת השבת ואני הכחשתי זאת בצאת השבת במצח נחושה.

בקשת סליחה ומחילה הצילה את חייו

מסופר: פעם התאספו מספר חסידים סביב הרה"ק רבי מנחם נחום בנו של הרה"ק האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש זיע"א, ושמעו ממנו סיפור מבהיל ומרעיש נפש שאירע עמו. באחד מימי היריד שהתקיים בקיץ האחרון, הגיע לניעזין פקיד יהודי בשם אהרן, איש אמונו של זעליג הסוחר הידוע ממוסקבה, ובידו אלף רובל לקניית סחורה עבור אדונו. העיסקה נכתבה ונחתמה עוד קודם לכן בין הצדדים, ולא נותר לאהרן אלא למסור את המזומנים וליטול את הסחורה. כיוון שהגיע לניעזין שעה קלה קודם כניסת השבת, בחר באכסניה הראשונה שנודמנה לו, כיוון שלא רצה להחזיק את הכסף ברשותו, הפקיד אהרן את אלף הרובל בידי בעל האכסניה, ואהרן לא היסס להפקיד בידיו את הממון, הלה בעל זקן נאה היה וסבר פנים מעורר אמון.

בצאת השבת ניגש אהרן אל בעל האכסניה כדי ליטול דימנו את ממונו בחזרה, אך בעל האכסניה הביט בו בפנים מתפלאות ומשך בכתפיו בתמיהה: על איזה פיקדון כבודו מדבר? שאל. אהרן התבלבל והציץ בפני בעל הבית כמנסה לרדת לסוף דעתו, אך כעבור רגע התעשת ושטח את בקשתו פעם נוספת בסבלנות רבה. סמקו פניו של בעל האכסניה מחימה, קמץ את אגרופיו, היכה בשולחן בזעם, וצווח: "הסתלק לך מביתי שקרן ונבזה לפני שאפליא בך את מכותי".

נפחד אהרן מאיומיו ומראהו של בעל האכסניה ולא ניסה אפילו לעמוד על שלו. כיוון שלא היה לאהרן מכר ומודע בכל העיר, החל להסתובב ברחובות הזרים לו, עד שרגליו הוליכו אותו בלי משים אל בית המדרש. נכנס אהרן לבית המדרש ועמד בפתח. כל בית המדרש היה חשוך לבד מפינה אחת שהוארה בעששית, התקרב אהרן לאותה פינה וראה את רבי נחום יושב שם ושוקד על ספריו. "הוא האיש שאוכל להיוועץ עמו" הבזיקה במוחו מחשבה.

סיפר אהרן לרבי נחום את הקורות עמו מאז נשלח ממוסקבה על ידי זעליג הסוחר, עד מעשה החמס ואיומיו של בעל האכסניה. למחרת עם בוקר הלך ר' נחום לבעל האכסניה ושאל אותו בעניין סכום הכסף, הלה משך כתפיו

משל ונמשל

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים
בביתך וגו' (כ"ב ח')

יש לפרש בדרך רמז ומוסר על פי מעשה ידוע שמספרים
העולם:

אדם אחד היה רגיל לצאת לרגל מסחרו אל הערבים
לקנות מהם בצים ותרנגולים והיה מביאם לעיר ומוכרם
בשוק בריווח מועט, ומזה היה מפרנס את בני ביתו בכל
שבוע ושבוע, אך פרנסתו היתה מצומצמת ולא הרויח
סכום רב מעסק זה. והנה ביום אחד כשהיה נושא על
ראשו סל שיש בו יותר מאלף ביצים, וגם היה נושא שתי
אגודות של תרנגולים משולשים על כתפיו, והולך בדרך
ממקום הערבים לבא לעיר כדרכו בכל שבוע, חשב
מחשבות בלבו עד מתי יהיה עוסק בעסק שיגיעו מרובה
והרווחתו מועטת, והרי יש לי בסל אלף ביצים ושתי
אגודות של תרנגולים על כתפיו, וכשאבוא לעיר לא אלך
לשוק למכרם, אלא אוליך הכל לביתי, ואניח התרנגולות
על הביצים ואז יהיה לי מכל ביצה אפרוח אחד, ואחר
עשרה ימים יהיה בידי אלף אפרוחים, והאפרוחים יגדלו
ויטילו אלף ביצים ומהביצים יצא מכל אחד אפרוח נקבה
וכו' וכו', ואחר כך אמכור כל תרנגולת בדינר כסף, ויהיו
לי מאתיים אלף דינרי כסף, ואקנה צמר ואשלח ללונדון
למכור וכו' וכו' עד שאהיה עשיר מופלג כמו רוטשילד.
וכשיגיע יום הולדת של המלך, אלך אליו ואשתחוה
לפניו, וכשרצה לנסות איך להשתחוות, נפל הסל שהיה
מלא בצים לתוך בור עמוק ונשברו כולם, ואז הקיץ
מתרדמת מחשבותיו וראה שלא נשאר בידו כלום, לא
ביצים ולא אפרוחים ולא דינרים.

וזהו שאמר הכתוב "כי תבנה בית חדש" בא הכתוב לתת
עצה לאדם ולומר, "כי תבנה בית חדש" כלומר רעיון
חדש, אשר בו תבנה ותתכונן בעולם הזה להתעשר,
"ועשית מעקה לגגך", כלומר המחשבה מכונה בשם גג,
מפני שהיא עליונה ושוכנת בראש האדם שהוא גג הבית,
צריך ליוהר לעשות מעקה וגדר וגבול לגג שהיא
המחשבה, שלא יחשוב יותר מדי להתעשר ולהתרחב,
"ולא תשים דמים בביתך", כלומר, לא תשים דמיונות
לדמיון לעצמך את העושר והטובה וכו', מדוע? "כי יפול
הנופל ממנו" כי בריבוי המחשבה והדמיון והציור, יפול
הנופל היינו אושר העולם הזה, שדרכו ליפול שאין לו
קיום ועמידה.

(עוד יוסף חי)

החליפו הנוכחים זה עם זה מבטים של הבנה, שהרי
הכירו מכבר את מעלליו של בעל האכסניה אך הוידו
הפתיעם, ציפו הכל שבעקבות הוידו תרד החולדה
מקרבנה. אך זו לא סרה ממנו והמשיכה ללפות את
צווארו.

הנוכחים הבינו כי משמים נשלחה אותה חולדה לתקן את
הטעון תיקון ואין כל סיכוי להסירה מגופו של האיש עד
שהתיקון ייעשה, דומה שגם האכסנאי הבין זאת, שכן
רמז לנוכחים בכוחות לא לו, וכשקרבו לעברו אמר: לכו
ובקשו בשמי את מחילתו של הצדיק רבנו מנחם נחום
שהעויתי פני כנגדו, והתכחשתי בחציפות לאזהרתו,
מהרו, חוסו עלי והסירו ממני את הקללה האיומה הזאת
שדבקה לצווארי.

לא חלפה שעה ארוכה כשדמותו ההדורה של רבי נחום
נראתה בפתח, נכנס הצדיק וקרב אל האכסנאי, וכשראה
את החולדה לופתת בעקשנות את גרונו של האומלל,
הרצינו פניו ביתר שאת. עוד רגע, ורבי נחום רכן מעל
האכסנאי ולחש ברצינות עמוקה: מחול לך! מחול לך!
וחזר והתבונן בציפייה באיש ובחולדה. אך זו לא זעה
כמלוא נימה. חוורו פניו של רבי נחום ועיניו הצטמצמו
במחשבה חוקרת, לבסוף נשם עמוקות והתכופף לעבר
האכסנאי ושאל אותו:

אמור נא לי שמא הטחת דברים כלפי אבא האדמו"ר
האמצעי זיע"א? גניחה עמוקה נשמעה בחדר, חדי עין
הבחינו אף מקצה החדר בהנהון הקל שנענע האכסנאי,
אם כן הזדקף רבי נחום בהקלה, לך נא אל האוהל הקדוש
ובקש מחילה גמורה. מיהרו הנוכחים לשאת את
האכסנאי אל האוהל הקדוש, משהגיע והונח למרגלות
הציון הקדוש, פרץ האכסנאי בבכיה קורעת לבבות
וביקש מחילה גמורה, בהבטיחו כי מעתה והלאה יעשה
את הישר ואת הרצוי בעיני אלוקים ואדם. לא הספיק
האכסנאי לסיים את דבריו כשהחולדה זינקה לפתע
בזריזות רבה, ובטרם הספיקו הנוכחים הנרגשים אפילו
למצמץ נעלמה באפלוליתה של מחילה קטנה בוויית
ביתו של האוהל הקדוש.

צ'ין אדם לחברו

כל דבר שנקנה ביושר יש לו קיום מסופר על הרה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זיע"א, שכניס אסיפה בביתו לדון בענייני הישיבה, באמצע הדיון נפלה המפה מעל השולחן, וכל הכוסות שהיו מזוככות נפלו על הרצפה בקול רעש גדול. הרב הרגיע את הנאספים ואמר להם שהכוסות לא נשברו, תמהו הנאספים ובדקו וראו שכל הכוסות שלימים. שאלו את הרב איך זה יכול להיות? אמר להם, את הכוסות הללו, קניתי בכסף "כשר" שאין בו נידנדוד של גול, ולכן מה שנקנה בו לא נשבר, ללמדנו כי כל דבר שנקנה ביושר יש לו קיום.

נתינה הגונה

פעם בא עני לבקש צדקה מהרה"ק רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א. אמר רבי יחזקאל לקרובו שהיה אז בביתו: תן לו כסף מהמגירה (שם היה מונח כלי מלא מטבעות), הלך הלה ונתן לעני מטבע אחד. ראה זאת רבי יחזקאל וקם ממקומו באומרו: "מה כבר יוכל העני לקנות במטבע וזו שתי ירקות"? מיד נטל מלוא חופנו מטבעות ומסרם לעני.

מסירות נפש למען יתומים ואלמנות

מסופר על הרה"ק רבי אריה לוי זיע"א, שאחד מעיסוקיו היה לאסוף כסף לצדקה, והיה מעביר את אותו כסף בחשאי לאלמנות ויתומים. והנה בימי מלחמת העולם, כאשר קשיי הפרנסה היו גדולים, וגם גבירים גדולים לא יכלו לתרום מכספם, לא הצליח ר' אריה לאסוף את כספי הצדקה. משראה שכלו כל הקיצין, החליט לשפוך שיח ותחינה לבוראו מול שריד בית מקדשנו הכותל המערבי, עמד הצדיק שעה ארוכה ליד אבני הכותל ובכה והתפלל לה' שיצליח ה' בידו לגייס כספים עבור

העניים. והנה בצאתו את הכותל, ניגש אליו ערבי אלמוני שלא הכירו מעודו, ומסר לו חבילה גדולה עטופה בנייר עיתון. בעוד רבי אריה מחפש לראות מי הביא לו את החבילה, נעלם הערבי כלעומת שבא. פתח רבי אריה את החבילה ונדהם לגלות בה את מלא הסכום, שהיה מחלק מידי שנה לעניים. כל זה זכה בזכות כח הנתינה שבו, שכל כך הצטער שלא היה בידו לתת לצדקה. אמרו על אותו צדיק שזכה לגילוי אליהו הנביא בזכות מסירות הנפש שלו, למען יתומים ואלמנות.

לוותר לחברו שחטא נגדו

בעיר ראדין היה פעם ראש ישיבה תלמיד חכם גדול, וסיפר שהרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א דיבר פעם שיחת התעוררות עצומה לפני ראש השנה, ובין דבריו אמר: האדם בא לפני הקב"ה בערב ר"ה ומשיח לפניו לבו ואומר: אני בא אליך בערב ראש השנה, ומבקש ממך שתסלח לי על כל עוונותי ופשעי, והקב"ה יכול לענות: מדוע אמחל לך? והרי כל השנה אתה דבוק בתאוות רעות ומתנהג נגד רצוני, למה שאמחל לך?! אבל יש דבר אחד שבו אפשר לפייס את הקב"ה ולרצותו שימחל, אם אני מוותר לחברי שחטא כנגדי, מעביר על מידותי, דן אותו לכף זכות ומוחל לו על כל הרעה שעשה לי ומרחיק את השנאה מלבי, ואני מכניס בי אהבת ישראל, כי אז הדברים ק"ו, אם אני בשר ודם קרוץ מחומר, אני מוותר ומוחל לחברי, אזי הקב"ה בוודאי צריך למחול לי, אם אני העברתי על מידותי ודנתי לכף זכות והייתי רחמן באותה שעה, בוודאי אבי שבשמים, הרחמן האמיתי, ירחם עלי וימחול לי על כל מה שחטאתי ופשעתי נגדו.

תולוא דצדקיא

שבת קודש י"ג אלול הרה"ק רבי יעקב ישראל מטשערקאס ב"ר מרדכי מטשערנובל (תרל"ו) הרה"ק רבי אברהם ישכר הכהן מראדומסק ב"ר שלמה (תרנ"ב) הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקאנוניץ ב"ר יחיאל יעקב (תרס"ט) הרה"ק רבי יוסף (חיים) מבאגדאד ב"ר משה (בן איש חי - תרס"ט) יום ראשון י"ד אלול הרה"ק רבי יוסף אשכנזי ב"ר ישראל (מח"ס "אהלי יוסף" - תרכ"ו) יום שני ט"ז אלול הרה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר שמחה בונים (תק"ט) הרה"ק רבי שלמה משה אלשקר ב"ר יצחק (שו"ת מהר"ם אלשקר - תקנ"ט) הרה"ק רבי יעקב קאפיל חסיד (תלמיד הבעש"ט) ב"ר נחמיה פייבל (תקמ"ו) הרה"ק רבי מאיר הורוויץ מלברטוב (תר"א) יום שלישי ט"ז אלול רבנו רבי אברהם נפתלי צבי מוורמיוזא ב"ר משה הלוי (תע"ב) יום חמישי י"ח אלול רבינו המהר"ל מפראג רבי יהודה ליואי ב"ר בצלאל (שס"ט) רבי יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבי - שע"ג) הרה"ק רבי יוסף מאוסטילא ב"ר מרדכי מנעשחזו (תק"צ) הרה"ק רבי עבדאלה סומך (בעל זבחי צדק - וחזון למועד - תרמ"ט) יום שישי י"ט אלול רבנו רבי חיים בנבנשתי ב"ר ישראל (תל"ג) הרה"ק רבי זאב נחום בורנשטיין מביאלא

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "בג אורי" ו"פרטים ייסמי הדרים" על הפערים.

גלילת התורה (ה')

א) הגולל ילך אחר הספר תורה עד לפני הארון, ועומד שם עד שיחזירו הספר תורה למקומו. (רמ"א א"ח סימן קמ"ט, סעיף א')

ב) ואצלנו שנוהגים שמכניסים הספר תורה לארון הקודש אחרי אשרי ובא לציון, אין הגולל חייב להמתין כדי ללוות הספר תורה, ויכול לחזור למקומו בגמר הגלילה. (קצות השלחן, סימן כ"ה, בבדי השלחן, ס"ק ס"א)

ג) ורק בקריאת מנחה של שבת קודש, שאין אומרים אשרי ובא לציון אחרי גלילת הספר תורה, צריך הגולל ללוות הספר תורה עד שיכניסו הספר תורה לארון הקודש. (פסקי תשובות, סימן קמ"ט, הערה 2)

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לבריות גופא ונהורא מעליא לאורך ימים ושנים טובות

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ הרה"ק רבי יהודה ליואי ב"ר בצלאל המהר"ל מפראג זיע"א נלב"ע י"ח אלול תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת כִּי תֵצֵא - זְכוּי הַרְבִּים

"וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְכָל אֲבֹדֹת אַחֶיךָ אֲשֶׁר תֵּאבֹד מִמֶּנּוּ וּמִצָּאתָה לֹא תִוְכַל לְהִתְעַלֵּם" (דברים כב, ג)

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

אנחנו קוראים בפרשה שלנו כי התורה הקדושה מזהירה כל יהודי ויהודי על מצוות השבת אבדה.

כאשר אדם מוצא ארנק ברחוב- יש מקרים שהוא חייב להחזיר אותו לבעליו, ויש מקרים שמותר לו לקחת את הכסף שנמצא בארנק ולעשות איתו כטוב בעיניו.

יש הלכות במצוות השבת אבידה. כל יהודי שהזדמנה לפניו מציאה - עליו לדעת מה לעשות בזמן אמת.

עליו להיזהר שהיצר הרע לא יחליט עבורו חלילה. אם הוא לא יודע מה ההלכה - עליו לשאול רב פוסק הלכה כדי לדעת מה עליו לעשות באבידה שמצא ולעשות כפי שיפסוק.

אומנם יש עוד מצווה הקשורה למצוות השבת אבידה, והיא 'אבידת הנפש'. יש אנשים רבים שלצערנו לא זכו להכיר את עולם התורה והיהדות, את מתיקות השבת ועשיית המצוות. **מצווה זו חשובה יותר מהשבת אבידה גשמית.**

הצדיק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין (ה'חפץ חיים') זיע"א כתב (ספר חומת הדת פרק ג'): "אם התורה חסה על ממונו של השני, וציוותה עלינו להשיב לו את ממונו ואת אבידתו, על אחת כמה וכמה שהתורה חסה על נשמתו של אחיך. לכן חובה עלינו לקרב את הזולת עד היכן שידינו מגעת ולא להתעלם מהם." הצדיק רבינו חיים בן עטר זיע"א ('אור החיים') הקדוש כתב, שאם ראית יהודי תועה ריק

מתורה ומצוות "והתעלמת מהם"? אל תישאר אדיש, אל תתעלם ותמשיך הלאה בשלך, אלא "השב תשיבם לאחריך" (דברים כב, א), תקרב את אותו אדם לדרך התורה והמצוות.

בספר 'תנא דבי אליהו' (רבא פרק כ"ז) מובא שאם ראית אדם שאין בו דברי תורה, הכנס אותו לביתך ולמד אותו קריאת שמע ותפילה. תלמד אותו פסוק אחד בכל יום והלכה אחת וזרז אותו בקיום המצוות.

אנחנו צריכים לדעת שעיקר הגאולה תלויה בכך שישראל יעשו תשובה. כמו שנאמר: "בִּוְנָה יְרוּשָׁלַם ה' נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס" (תהלים קמז, ב).

מובא בספרים שהביאור בפסוק הוא כך- מתי בונה ירושלים ה'? בעת שנדחי ישראל יכנס- כלומר, שישמעו הנידחים והרחוקים מהקב"ה ויבואו ויתנו לקדוש ברוך ה' כתר מלוכה ויכירו בכוח מעשיו.

יהי רצון שנזכה לקרב את הרחוקים ולקיים בהם מצוות 'השבת הנפש' ולהתקרב בעצמנו לקדוש ברוך ה' ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	בינוי תם
י"ג	18:42	19:53	20:42
ט"ד	19:00	19:51	20:39
ט"ו	19:02	19:53	20:42
ט"ז	19:01	19:51	20:40

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - סְלִיחוֹת - חֶלֶק ג'



על מה צריך להקפיד כשאומרים סליחות?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

אם אין זמן לומר גם תיקון חצות וגם סליחות - תיקון חצות קודם לסליחות ואפילו לתלמוד תורה. על כן, אדם שקם לפני עלות השחר, יקדים לומר תיקון חצות, גם אם יפסיד בכך אמירת סליחות.

אין לומר וידוי יותר מפעם אחת, אפילו לא בשני נוסחים שונים. לכן, כשאומר תיקון חצות לפני סליחות, לא יאמר וידוי בתיקון חצות, אלא רק בסליחות. כמו כן, אם אמר סליחות או תיקון חצות הלילה ואחר כך אומר 'קריאת שמע שעל המיטה', לא יאמר בשניהם וידוי, מכיוון שאדם שאומר וידוי פעמיים - הוא ככלב השב אל קיאו. מקורות: בא"ח וישלח י"ג, שער הכוונות דף נ"א.

תלמידי חכמים ומלמדים - גם הם צריכים להתאמץ לומר סליחות עם הציבור. ראוי שישנו מוקדם כדי שלא יפגעו בלימוד תורה או בהעברת שיעור לתלמידיהם וכו'. מקורות: רמ"א י"ד רמה סי' י"ז.

תלמידי חכמים ובחורי ישיבות שרגילים לעסוק בתורה עד שעה מאוחרת בלילה, ואם ישכימו באשמורת הבוקר לומר סליחות יש חשש שיתבטלו מסדר לימודם ביום, ישתדלו לומר סליחות בציבור אחרי חצות הלילה. אם הם לא מוצאים מניין לאמירת סליחות אחרי חצות הלילה, ישתדלו לכל הפחות לקום לסליחות בימי שני וחמישי. בנוסף, יתאזרו בכל עוז לקום ולהשתתף עם הציבור באמירת סליחות ותחנונים בעשרת ימי תשובה.

המשכים לומר סליחות באשמורת הבוקר, צריך להיזהר שלא ינום ולא ישן בתפילת שחרית, ובפרט בקריאת שמע וברכותיה ובתפילת שמונה עשרה. במיוחד אם הוא מניח תפילין, שאסור לישון בהם או להסיח דעתו מהם מפני קדושתם. מי שלא נזהר בזה, יצא שכרו בהפסדו. כלל גדול אמרו בעבודת ה': לשמור קודם את העיקר ורק אח"כ להוסיף בחסידות, ולא לזלזל בעיקר ולקיים רק את התוספת. אם הוא לא יכול להיזהר בזה, עדיף שיאמר סליחות לפני תפילת מנחה או בחצות הלילה, כדי שיוכל להתפלל שחרית עם תפילין כראוי.

החי יתן אל ליבו בעת אמירת הוידוי והסליחות, לבדוק ולפשפש במעשיו ולחזור בתשובה שלימה, ולהוסיף מצוות ומעשים טובים, בהתקרב ליום הדין, שאז שוקלים זכויותיו ועוונותיו של כל אדם.

אחרי שסיימו לומר סליחות, יאמרו קדיש 'תתקבל' אפילו אם מתפללים תפילת שחרית מיד אחרי הסליחות. אם היו עשרה שאמרו סליחות, ויצא אחד מהם מבית-הכנסת לפני אמירת הקדיש, לא יאמרו קדיש 'תתקבל' ללא עשרה אנשים בבית"כ.

רְגִישוֹת לְמַצְבוֹ שֶׁל הַזּוֹלַת



יום אחד טילפן האדמו"ר רבי משה מרדכי העשיל מקופיטשניץ זצוק"ל לאחד מחסידיו שה' חנן אותו בעשירות מופלגת. האדמו"ר שאל לכתובת בית העסק שלו. האיש תהה: "מדוע האדמו"ר מתעניין בכתובת בית העסק?". האדמו"ר ענה: "אני מתכוון תיכף ומיד לצאת אליך".

"מה העניין, רבי? למה שתטרח? אני לרשותך בכל דבר ועניין", האיש אמר. "לא, לא", הגיב האדמו"ר, "אני בא אליך למפעל תיכף ומיד. לא יעזור שום דבר". החסיד ניסה לשכנע את הצדיק שלא יטרח ויגיע אליו, ולכן אמר: "הרבי יגיד מה דרוש לו, ואני כבר כותב צ'ק".

"לא", הרבי השיב בנחרצות, "אני בדרך למפעל". האדמו"ר לאחר כחצי שעה הופיע בשערי המפעל. החסיד קיבל אותו בכבוד רב והכניס אותו לחדר הישיבות המפואר. הוא פתח בדברי נימוס, ולאחר מכן שאל את הרבי: "רבינו, במה דברים אמורים?". הרבי נאנח. פניו הרצינו והוא אמר:

"יש לנו בקהילה בעל משפחה שבורא עולם חנן אותו במשפחה ברוכת ילדים. הבעיה היא שהוא פוטר מהעבודה לפני מספר חודשים ועדיין לא מצא עבודה חדשה. הילדים שלו רעבים ללחם". החסיד תמה: "בשביל זה בא הרב והטריח את עצמו עד אלי? אני יכול לסדר מיד ארבעים מקומות עבודה. לא אחד, ארבעים מקומות עבודה במפעל שלי!".

"הרבי יספר לי במי מדובר. אני אדאג אישית למצוא לאותו אדם משרה מכובדת שיתפרנס ממנה בכבוד. הוא לא ירגיש שהוא מקבל נדבות חלילה". הרבי העיף מבט נוקב בפני החסיד והפטיר: "מדובר באחייך". ... ומיד קם ועזב את המקום. פני החסיד החווירו כסיד.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב ירחמיאל משה הופשטיין זצ"ל



האדמו"ר הרב ירחמיאל משה הופשטיין מקוז'ניץ זצ"ל - נולד ב-י' אלול ה'תרכ"כ (1860) בגרודז'יסק. נו"נ לאדמו"ר ר' ישראל (ה'מגיד מקוז'ניץ זיע"א). כשרבינו נולד הרה"ק ר' ישעיה מושקאט מפראגא רצה לנסוע לגרודז'יסק לברית מילה של רבינו אולם הניאו אותו מזה מאחר, מכיוון שהיה בגיל מבוגר ותש כוחו מאוד. ביום הברית הרה"ק המגיד מקוז'ניץ בא בחלום לר' ישעיה ואמר לו: "אצלי היום יום שמחה, ואתם תשבו פה?". מיד קם וביקש שיביאו מהר עגלה ונסע לגרודז'יסק ואף שימש כסנדק.



כשהיה כבן שש שנים אביו הק' נפטר באופן פתאומי. בשנת ה'תרכ"ח (1867) אימו נישאה לרה"ק האדמו"ר ר' אשר פרלוב (השני) מסטאלין זיע"א. מן האדמו"ר ר' אהרון (השני-ה'בית אהרן) ואביו החורג, האדמו"ר ר' אשר, שניהם שמו עין פקוחה על רבינו. הם השגיחו עליו בסדרי התנהגותיו בגשמיות וברוחניות. הם שמרו עליו מכל משמר והשקיעו בו הרבה מכוחם כדי לגדל אותו כפי שצריך. הוא היה דבוק בהם. רבינו נחשב לעילוי גדול. זקנו החורג ציווה עליו ללמוד את הש"ס ובחן אותו. רבינו ענה על כל דבר ודבר בבהירות. **גאון בתורה. הצטיין במידת האמת. שימש כמוהל מומחה. היה בקי בחכמת התכונה וזמני התקופה והמולד.**

עוד לפני שהיה בר-מצווה סבו החורג נפטר ואחר כך אביו החורג. התחתן בשנת ה'תרל"ד (1874). לאחר תקופה קצרה, עבר מלויעב לסטאלין עם אחיו הצעיר ר' ישראל. בשנת ה'תרמ"ג (1883) התחיל לשמש כאדמו"ר בקוז'ניץ. היה מחמיר גדול על עצמו בכל עניין אפילו אם היה בזה רק פקפוק ונדנדוד קל. נהג לטבול אך ורק במקווה הטהרה שנבנה ע"י זקנו המגיד הק' מקוז'ניץ (היה בקוז'ניץ מקווה אחר חדש. רבינו מעולם לא טבל בו, מכיוון שפעם אחת כשבנו אותו היה חילול שבת בשוגג).

בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-י"ג אלול ה'תרס"ט (1909). חי כ-49 שנים. ציונו בפולין (באוהל נמצאים גם ציוני האדמו"ר ר' ישראל-המגיד מקוז'ניץ, ר' משה אליקים ברעיה, סבו-אדמו"ר ר' אלעזר מקוז'ניץ ואביו-האדמו"ר רבי יחיאל יעקב מקוז'ניץ).



סבו (מצד האב): האדמו"ר ר' אלעזר מקוז'ניץ. **סבא (מצד האם):** האדמו"ר ר' אלימלך שפירא מגרודז'יסק. **אביו:** האדמו"ר רבי יחיאל יעקב מקוז'ניץ. **אימו:** הרבנית שרה דבורה. **אשתו:** מרת ברכה ציפורה (בת האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי מלויעב, נכד האדמו"ר ר' אהרון מצ'רנוביל). **מרבתי:** האדמו"רים אביו, ר' ירחמיאל משה, ר' אשר פרלוב (השני), ר' אהרון פרלוב (השני), ר' דוד משה מטשארטקוב, ר' נתן דוד משידלאווצא, ר' פנחס מקינצק, ר' שרגא יאיר מביאליבארזיק (מח"ס 'ארון עדות'), ר' יעקב יצחק מביאלא (מח"ס 'דברי בינה'), ר' יצחק מסקווירא. **בניו:** ר' אהרון מקוז'ניץ, ר' אשר אלימלך, ר' ישראל אלעזר מקוז'ניץ-כפר חסידים. **בנותיו:** מרת חנה גולדה, מרת מלכה ועוד שתי בנות.

שנה אחת במוצאי יום הכיפורים רבינו ציווה על הרופא ד"ר מינקס שהיה מחסידיו להישאר לטיש. בהתחלה לא היה מובן מדוע הרבי ציווה עליו להישאר לטיש. לאחר זמן בעת עריכת השולחן, אירעה תאונה מחרידה ר"ל ברחוב שלפני בית-המדרש: רכב דרס ילד קטן. ד"ר מינקס רץ החוצה וטיפל בילד. כך בעז"ה ניצלו חייו. אז הובנו דברי רבינו למפרע.

הרה"ג ר' יחזקאל בסר זצ"ל סיפר: דודי, הרה"ח ר' אברהם קאשיצקי שגר בטריעסט, סיפר לי שלא התקיימו אצלו בניו. אביו, הרה"ח ר' חיים יחיאל, היה רגיל לנסוע לרה"ק רבי אברהם יוסף איגרא מזשילין זצ"ל, שגר בקשאנוב. הוא ור' אברהם היו מזכירים את עצמם אצלו, שיושע בבן זכר. פעם אחת כשבא ר' חיים יחיאל לקשאנוב להרה"ק מזשילין, הצדיק אמר לו:

"יש אצלינו אורח חשוב, הרה"ק רבי ירחמיאל משה מקוז'ניץ. כדאי לך להיכנס אליו". ר' חיים נכנס אליו וביקש שבנו ייושע בבן זכר. הרה"ק שאל אותו: "האם זה חשוב לך?". ר' חיים ענה: "כן, מאוד". (בנו עזב שידוך ור' חיים חשב שבגלל קפידה של הכלה בנו לא זוכה לילדים). אמר לו רבינו: "אם זה נוגע כל כך בחיים שלך, אז תן לי סכום מסוים. הנני מביטיח לך, שיוולד לבנך בן זכר", ונקב בסכום גדול מאוד.

ר' אברהם נבהל כששמע את גובה הסכום. הוא רץ החוצה לחדרו של הרה"ק מזשילין ואמר לו: "הרה"ק מבקש סכום גדול מאוד". הרה"ק מזשילין שאל אותו: "אין לך את הסכום?". אמר לו: "יש לי נכסים בסכום הזה, אבל זה כל רכושי". הרה"ק אמר לו: "אם רצונך שבנך ייושע בבן זכר- תן לו, אבל אני לא יכול לומר לך מה לעשות". ר' אברהם ענה לו: "אם הייתי יודע שזה בטוח במאה אחוזים, הייתי נותן".

הרה"ק מזשילין אמר לו: "אם הוא הבטיח, אני ערב". אברהם חזר ר' לרה"ק מקוז'ניץ ואמר לו שהוא מסכים לתת את הסכום, אבל הוא צריך פרק זמן של שלושה חודשים כדי למכור את כל נכסיו. רבינו אמר לו: "**לא, עליך להביא לי את הסכום הזה עד מחר בשעה ארבע**". בלית ברירה ר' אברהם הלך ללוות מידידיו מעות והביא להרה"ק מקוז'ניץ את כל הסכום. באותו לילה הסתלק הרה"ק מקוז'ניץ בבית הרה"ק מזשילין (אז הובן למפרע מדוע רבינו לא יכל לחכות שלושה חודשים). **לאחר תשעה חודשים נולד בן זכר לר' אברהם.**

פעם אחת רבינו והגאון הרב ר' אליעזר מפאקשוניצא זצ"ל (נכד ה'מגיד הקדוש') ישבו בסעודה. אישה בוכה באה וסיפרה שקיבלה מברק שכתוב בו שבתה מקשה לילד. ר' אליעזר אמר לה: "תנו משקה כי מסתמא כבר באה הישועה". רבינו הוציא את השעון מחיקו, הביט בו ואמר: "עדיין לא", והחזיר את השעון לחיקו. כעבור זמן מה הוציא שוב את השעון, הביט בו במשך זמן מסוים ואמר: "ב"ה בתך ילדה בן". מיד לאחר מכן הגיע מברק שכתוב בו כי בתה ילדה בן זכר.

פגיעה ותוצאותיה



לו כי זה השאיר בי צלקות בנפש שלי ובגללו בכיתי בכל פעם מחדש.

הוא שמע את הדברים והתחיל להפנים, עד כמה מעשיו היו אכזריים ופגעו בי. אותות צער ניכרו בפניו. לאחר שראיתי כי הוא אכן מצטער על מעשיו, הוספתי ואמרתי:

"אני מאמין שגם הייסורים שבאו עלי דרכך הם משמיים. אנחנו לא יודעים חשבונות אלו. אני כנראה הייתי צריך לעבור אותם ולמעשה אתה היית השליח".

לבסוף אזרתי כוח ואמרתי לו כי אני מוחל לו מחילה גמורה על מעשיו הקשים. "אבל לא רק ממני עליך לבקש מחילה", הבהרתי באופן חד משמעי. הוא הביט בי בתמיהה, ואני הוספתי:

"עליך לבקש סליחה גם מאמא שלי. זה ממש לא מספיק שאני סלחתי לך על מעשיך. דע לך שהיא סבלה מאוד. היא ספגה את העלבונות שלי".

הבטתי בפניו והוספתי: "דע לך שהבושות שלי כאבו לה פי כמה יותר ממה שכאבו לי. היא בכתה יחד איתי כל פעם שעליתי לבית".

הוא הבין שהצער שגרם לי ולאמא שלי במשך השנים הוא סיבה מספיק טובה בשמיים לעקב אותו מלזכות בילדים. עד שהוא לא יבקש סליחה גם מאמא שלי, סביר להניח שמצבו לא ישתנה.

הוא אזר אומץ. הוא התקשר לאימי וביקש גם ממנה סליחה על מעשיו. אמא שלי, כמו אמא, הבינה לליבה של אשתו שמצפה לזרע של קיימא. היא ידעה להשיב לו.

היא אמרה לו שהיא מוחלת. היא בירכה את השכן ואשתו מכל הלב, שיתבשרו בעז"ה במהרה בבשורות טובות. הסליחה פעלה בשמיים ולתקופת השנה נולד לו בן.

במשך השנים הוא ורעייתו זכו לבנים נוספים. אולם, כנראה, שמעשיו הותירו רושם בשמיים. בורא עולם חנן אותו בן עם כתם על הפנים...

אני מקווה מאוד שהילד הזה יעבור את הניסיון שאני חוויתי במשך השנים, יותר בקלות. אולי בזכות הקוראים, שיקראו ושיפנימו את המסר את הסיפור שלי, אנשים יהיו רגישים יותר ליהודי אחר ויחסכו ממנו את כאבי הלב והצלקות, שהיו מנת חלקי.

עד כמה עלינו להיות זהירים לא לגרום לחינם צער לשני. עד כמה עלינו לשמור את הפה שלנו. החכם באדם לא לחינם אמר: "שִׁמְר פִּי וּלְשׁוֹנִי - שִׁמְר מְצָרוֹת נַפְשׁוֹ!" (משלי כא, כג).

להלן סיפור המעובד מתוך 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו עד כמה אנחנו צריכים להיזהר מאוד שלא לפגוע חלילה ביהודי אחר.

בנוסף עלינו לזכור, כי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם. כמו שאנחנו עוזרים לזולת או חלילה פוגעים בו - כך בורא עולם נוהג איתנו. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

נולדתי עם כתם לידה אדום בולט על הפנים. הורי ניסו לעשות כל מה שאפשר כדי להעלים את הכתם. הם פנו לרופאים והתייעצו עם אנשים מביני עניין, אבל אי אפשר היה להעלים את הכתם. הוא נשאר וגדל יחד איתי.

אני כשלעצמי חייתי עם הכתם בשלום. אומנם הוא הפריע לי, אבל מעט. מי שהזכיר לי את קיומו כל הזמן היה השכן שלי.

מדובר בילד שמבוגר ממני בכמה שנים ולא היה רגיש לזולת. כל פעם שהוא ראה אותי, הוא היה צוחק בפני. זה היה מאוד פוגע ומעליב.

בחיידר ברוך השם הסתדרתי. לחברים שלי זה לא הפריע. הם מעולם לא אמרו על כך דבר. כשהייתי בחברתם, לא היו לי כל רגשי נחיתות.

אבל השכן... בכל פעם שפגש אותי - הוא בייש אותי בקול, צחק עלי, המציא דימויים שונים לכתם הזה שעל פני וגרם לי לעלות הביתה עצוב.

בבית לא יכולתי ללכוד את הרגשות שלי. בכיתי כמו ילד קטן. סיפרתי לאימי שהשכן שוב פגע בי, שוב התעלל בי ושוב בייש אותי לעיני כולם ללא כל חמלה... אמא הזדהתה עם רגשותי ובכתה יחד איתי.

עברו שנים. כולנו גדלנו. השכן זכה להקים את ביתו בשעה טובה ומוצלחת. מטבע הדברים הוא ציפה לברכת הבנים.

שנה חלפה ועוד שנה, שנתיים ועוד שלוש, והבית שלו נותר ריק. הוא ואשתו פנו לרופאים, התפללו, ביקשו ברכות מרבנים ועשו סגולות שונות.

במקביל הוא התחיל לעשות חשבון נפש ולבדוק אם פגע במישהו בעבר ולכן בשמיים מעכבים אותו לזכות בזרע בר-קיימא.

לאחר חשבון נפש הוא הגיע אלי. הוא התנצל מעומק ליבו על רוח השטות שעברה עליו. אני, שברוך השם כבר התחתנתי וגם זכיתי לילדים, ריחמתי עליו מאוד.

אמרתי לו שאי אפשר למחוק בקלות את הגזיונות שספגתי ממנו ושהיו מנת חלקי מדי פעם בפעם. סיפרתי

לע"נ	תנצב"ה	
הרב הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה לטיף בן פרחא ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה	הרב הרב תפאחה כדורי זצ"ל פואד אברהם בן רג'ניה ז"ל אביבה בת איירן ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחא ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעימה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "כי תצא"

"כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה" [כא, טו]. ההתלבטות ופסק ההלכה.

מעשה בזוג הורים שגידלו את בנם לתורה ולמצוות, ורוו ממנו רוב נחת: מידות מעודנות, טהרת נפש, כיבוד הורים – כל מה שהורים יכולים לשאוף. למד הבן בישיבה, התעלה במעלות התורה, רכש ידיעות מפליגות באוצרות הרוח שלא יסולאו בפז – והגיע לפירקו. שדכן התדפק על דלת ההורים, באותם ימים לא היו הטלפונים שכיחים בבתים. סיפר ששמע על בנם שבחים בלא סוף, ויש באמתחתו הצעה מושלמת. נערה פלונית, בעלת מידות טובות, פיקחית ומוכשרת, בקצרה: כלילת מעלות. אף רמז, שהוריה הם ששלחוהו...
אמר האב: נברר, ונודיעך תשובה. החל לברר, וגילה שהשדכן לא דייק. הוא המעיט בשבח מעלותיה של הנערה. הכל שיבחו והיללו, סיפרו על מעשי חסד ועזרה לזולת, סיפרו על נימוסים והליכות, טובה לשמים וטובה לבריות – הכל נפלא, אבל פרט אחד העיב, הטריד את האב.

בר אוריין היה, יודע ספר, ויודע את דברי הגמרא: "תנו רבנן, לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו, וישא בת תלמיד חכם". נסביר את הדברים, כדי שנבינם לאשורם: נניח שיש לפנינו בחור מושלם, כליל מעלות, והוא עשיר מופלג: נכד אהוב היה על סבו המנוח, שהשאיר לו את כל הירושה. וילה רחבת ידיים ומכוננית פאר, בית חרושת משגשג וחבילת מניות, הכל בכל. ועכשיו הגיע לפירקו ויש לפניו שתי הצעות, שתי אפשרויות. לשאת נערה בת טובים ולהביאה אל כל העושר והפאר, ולא ידעו מחוסר – ומנגד משהו הציע את בתו של תלמיד חכם פלוני, ראש ישיבה השקוע בחובות עתק שנטל להחזקת ישיבתו. אבל לראש הישיבה יש תנאי: החפץ לזכות בבתו, יכסה את חובותיו. ערך הבחור חשבון, וגילה שיידרש למכור את בית החרושת ולפדות את המניות, למכור את הווילה ולהיפטר מהמכוננית, ויישאר חסר הכל!

ויודגש: בגמרא אין רמז לכך, שבתו של התלמיד חכם טובה יותר, מוכשרת יותר, או נאה יותר. ועם זאת מייעצת הגמרא – אין זו חובה, זו עצה טובה בלבד: "לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו, וישא בת תלמיד חכם!"
איך זה יובן, כעצה טובה?

משום שהבית מחנך ומעצב את דמות הבן והבת. ומי שגדלה בבית של תורה, גדלה בבית מעודן. בית של רוחניות, של התעלות. של רגישות לזולת והבנת הזולת. והיא תהפוך גם דירת עוני למעון שכינה, לנווה אושר! אז כדאי להתחיל את החיים מאפס, בחוסר כלום, עם אוצר יקר וחיי אושר, מאשר לשמור על הרכוש, ולהחטיא את העיקר. עיקרון זה לימדנו רבותינו בפרשת השבוע. ודרשו: "למה נסמכה פרשת בן סורר ומורה לפרשת אשת יפת תואר? לומר לך, שכל הנושא יפת תואר נכריה יהיה לו בן סורר ומורה", חלילה. קו ישיר מחבר בין הבית, בין החינוך בבית והאווירה בו, לילדים. ילדים הגדלים בבית בו "יפי התואר" נותן את הטון ותאווה הלב מכתובה את המעשים, ינהו בהכרח אחרי תאוותיהם, זלילה וסביאה, פריקת עול. ילדים הגדלים בבית ערכי, מרוסן, מעודן, נעלה – ישתקף הבית באורחות חייהם.

ואביו של הבחור נבוך היה. כי הנערה, עם כל מעלותיה, לא היתה "בת תלמיד חכם". היתה, איך לומר מבית רגיל... מה עשה? מה עושה יהודי מתלבט: הלך לשאול דעת תורה, עלה "ללשכת הגזית", לשאול את פי מרן "החזון איש" זצ"ל. שמע "חזון איש", ופסק פסקו: "נערה הלומדת בחינוך תורני, יש לה דין בת תלמיד חכם!"
מרעיש הדבר! ופירושו של דבר: גם אם אווירת הרחוב חדרה לבית, גם אם רוחות זרות מנשבות, תקשורת מבהמת, מסרים שאינם רצויים, יש עצה: חינוך תורני!

הוא יעדן, הוא יזכך, ישפר וישלים! יביא את האושר לצאצא – ולהוריו! (מעין השבוע).

"ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרוש אחיך אותו" [כב, ב].

מעשה שהיה - כך היה: יהודי בשם יהודה למד באחד הערבים באחד מהיכלי שטיבלך מסויים, שמשמש גם בית מדרש לרבים (ופתוח בכל שעות היממה).

בחצות הלילה, עמד לצאת ולשוב לביתו. המקום היה ריק מאדם, וכשעמד יהודה לצאת משעריו, הסתובב על מנת להשתחוות למול ארון הקודש. פתאום הבחין להפתעתו, שדלתות ארון הקודש פתוחים...
בארון היה ספר התורה היחיד שבהיכל השטיבלך, ומיודענו הרהר בליבו - מה אעשה עכשיו, הרי בית המדרש נותר פתוח כל הלילה, וכיצד אשמור על ספר התורה מנגיבה... לבסוף החליט - אקח אותו עימי לביתי.

אולם בעיה נוספת התעוררה אצלו - הרי מחר יום חמישי, ואני מגיע לתפילה הנערכת בשעה שבע, וכיצד אם כן יקראו מתפללי מניין הוותיקין בתורה?... אך רעיון פשוט עלה בליבו - הוא תלה פתק על גבי ארון הקודש ורשם על גביו: "למתפללים בוותיקין, ספר התורה נמצא אצלי בבית, בכתובת...".

ובכן, בשעה ארבע וחצי לפנות בוקר, נשמעו דפיקות בדלת ביתו של יהודה.
הוא התעורר, אחוז חבלי שינה, ופתח את הדלת. העומד בפתח, שהיה עטוף בטלית, ביקש בנימוס: "אנו עומדים להתחיל בתפילת וותיקין וזקוקים לספר התורה...".

"אני כבר נותן לך אותו" - נענה בעל הבית, ומסר את הספר תורה לידי היהודי.
מאוחר יותר, בשעה שבע בבוקר, הגיע יהודה לתפילת שחרית בשטיבלך. את פניו קידמו המתפללים בתמיהה:
"איפה ספר התורה? מדוע לא הבאת אותו?!"

"הרי כבר מסרתי אותו למתפלל במניין הראשון של הנץ", התפלא כנגדם.
מה התברר? - - - ספר התורה לא הגיע כלל לבית המדרש באותו בוקר, האיש שהגיע אל יהודה לא היה אלא -
גנב מרושע! הוא נכנס באישון לילה להיכל בית המדרש, וכשמצא את הפתק של יהודה, המתין עד לשעה
המתאימה, ובא ונטל בעורמה את ספר התורה.

עכשיו יהודה נתבע להשיב את דמיו של הספר תורה! להגנתו טען: "עסקתי במצוות שמירת הספר תורה,
ולא העליתי על דעתי גניבה שכזו...". עם מי הדין?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: נחלקו רבותינו באשר לדינו של "שומר אבידה" [מוצא האבידה
ששומרה עד השבתה לבעליה], יש הסוברים שדינו כשומר חנם, שחייב רק על פשיעה, ופטור מגניבה ואבידה.
ויש הסוברים שדינו כשומר שכר, שחייב על גניבת ואבידת החפץ, אף אם לא פשע.

ובענייננו, יש לחייב את יהודה, אף אם נחשיבו כשומר חנם, שכן הספר תורה היה תחת ידיו, וכדי למוסרו לידי
אדם אחר, היה מוטל עליו לדרוש ולחקור היטב אודות זהותו, ולא ליתנו לכל אחד שבא לבקשו. וכמו שמצינו
בגמרא בבבא מציעא (כ"ז:): "והיה עמך עד דרוש אחיך אותו", וכי תעלה על דעתך שיתן המוצא את האבידה
לבעליה קודם שידרשנו (והרי עד שבא אדם לדרוש את האבידה, אין המוצא יודע למי להחזיר)? אלא, כך דורשים
את הפסוק "עד דרוש אחיך אותו": עד דרשך - עד שתדרוש ותחקור אתה את אחיך [הבא וטוען שהוא בעל
האבידה], אם דובר אמת הוא או שמא רמאי הוא.

וממילא, מסירת הספר תורה לברנש הזר, נחשבת לפשיעה, ואם כן גם אם נחשב יהודה לשומר חנם, יש לחייבו!
לסיכום: יהודה חייב בדמי הספר תורה. (אומנם, הואיל וכוונתו היתה לטובה, ופשיעתו נעשתה ללא כוונה ומחוסר
שימת לב בזמן שהקיץ משנתו לפנות בוקר, יתכן שראוי לפשר ולא לחייבו במלוא דמי הסי"ת. ואולי ניתן למצוא
מקור להטלת פשרה בכגון זה בדברי רש"י בב"מ מ"ב: ד"ה ומשלם). (אחת שאלתו).

"לא תוכל להתעלם - השב תשיבם לאחיך" [כב, ג]. השב תשיבם.

בפרשתנו כתובה מצוה חשובה, שיש בה מצות עשה ולא תעשה: מצות השבת אבידה: "לא תוכל להתעלם -
השב תשיבם לאחיך".

לפני שנות דור התקיימה בירושלים "חברת תהלים" לבני הנוער, והחכם רבי אברהם ועקנין זצ"ל היה מתומכיה
ומעודדיה. מופיע היה בפני הנערים ומעוררם בדברים היוצאים מן הלב, בדרשות שלא ישכחו מליבם.
פעם סיפר סיפור נפלא, מעשה שהיה.

יהודי הלך ברחוב, ובלבו דאגה. עני מרוד היה, וחובות רבים לו. זמן פרעונם הגיע, מאין יבוא עזרו. הלך,
וראשו שחוח בקדרות, ולפתע אורו עיניו. ברק ניצנוץ לכד את מבטו. התכופף, וראה שרשרת זהב טהור!
שמה, סוף סוף נענו מן השמים לתפילותיו: זימנו לידו מצוה!

הרים את השרשרת, טמנו בכיסו, ומיהר לכתוב מספר מודעות, להדביקו בקירבת מקום ולהודיע בהן על מציאתה
של שרשרת זהב. על המאבד לגשת לכתובת פלונית, ויקבלה על פי סימנים, כדת וכהלכה.
עבר שבוע, עברו שבועיים, חודש וחודשיים, ואיש לא בא.

כעבור שנה, שנה תמימה, הגיע אדם. בדרך מקרה נתקל במודעה, סיפר, וזכר בשרשרת שאבדה לו.
מסר את סימני השרשרת, לפרטי פרטים. רשם המוצא את הסימנים, ואמר: "ימחל נא להמתין כאן,
ואני אכנס ואראה האם הסימנים נכונים". נכנס לחדר השני, הוציא את השרשרת מהמגירה, עיין בה בתשומת לב
לראות אם אלו אמנם סימניה. השיבה למקומה, חזר אל החדר, ואמר לאותו אדם: "ימחל נא להמתין עוד מעט.
תיכף אשוב". ויצא מן הבית. כעבור כמה דקות שב, אך לא לבדו חזר! בזה אחר זה נכנסו האנשים שהביא עימו, עד
שגדשו את החדר. בעל הבית נכנס אחרון, נושא בידו סל כבד, שהביא מחנות המכולת. הושיט ידו לסל,
והניח על השולחן לחם ופרפראות הפת. "טלו ידיכם, רבותי, לסעודת מצוה", אמר לשמונה האנשים שהתלו אליו.
"אבקשך", אמר לאורחו, "טול גם אתה ידך, וגם אני אטול ידי".

תמהו הכל, ונטלו ידיהם. בצעו על הפת ובעל הבית מזג יין לכוסות. "לחיים", אמר בשמחה.

שאלוהו: "מה סיבת השמחה? סיום מסכת או סעודת אשכבה?"

"לא ולא", אמר, "סעודת מצוה היא זו, פשוטה כמשמעה! לפני שנה מצאתי שרשרת, והיום בא בעליה לתובעה.
מסר סימניה, אחד לאחד. ועתה, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, הריני מוכן ומזומן לקיים
מצות עשה כמו שכתוב בתורה: "השב תשיבם לאחיך". ויהי נועם ה' אלקינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו,
ומעשה ידינו כוננהו" - והוציא את השרשרת ונתנה לאורח בשמחה עצומה!

הנה - סיים חכם ועקנין את דבריו - כך מקיימים מצוה!

נפלאים הדברים, ויורשה לנו להוסיף: לא רק את ממון הזולת חובה עלינו להשיב לו. הגמרא אומרת שאם
"אבידת ממון" כן, "אבידת גופו" על אחת כמה וכמה. נוסף ונאמר, שאם "אבידת גופו" כן, "אבידת נפשו"
על כמה וכמה! אמנם, בהלכה נאמר שב"אבידה מדעת" אין חיוב השבה. אבל רוב רובם של אחינו אינם מודעים
כלל לאבידתם! אינם מכירים את האור והאורש שבחיי תורה ומצוות, אינם מכירים את מתיקותה של התורה,
את זיו מצוותיה! הרי מוטלת עלינו חובת השבה, חובה מן התורה. להתנדב לומר שיעורי תורה, לארגן שיעורי תורה,
לבוא לשיעורי תורה, ולחזקם, לעודד אחרים לבוא ולשמעו!

אם נגרמת שמחה כה רבה בהשבת שרשרת - איזו שמחה תגרם בהשבת נפש מישראל לכור מחצבתה,
בהשבתה לעצמיותה, לשורשה ולמקורותיה! (מעייין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל,
לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליס בת סוליקה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל,
לע"נ יעקב בן שפרה ז"ל, לע"נ צימורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהון ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל,
לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ רעיה (רחל) בת מיכל ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יג אלול תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 6:42 תל-אביב: 7:57 חיפה: 6:49 מוצאי שבת: ירושלים: 7:54 תל-אביב: 7:57 חיפה: 7:57 ר"ת: 8:34

פרשת כי תצא

השבת אבידה

שמירת אבידה כיצד?

בעיירה "שאט" בה כיהן הגאון רבי מאיר מיכל רבינוביץ זצ"ל (בעל "המאיר לעולם") כרב. פרצה שריפה גדולה. לאחר כיבוי האש כשכל התושבים החזירו לבתיהם את המטלטלין שפוננו, נותרו ברחוב ספר תהלים קטן ובגד ד' כנפות שאיש לא בא לדרוש אותם, עמדו ומסרום לרב העיירה עד שיבואו הבעלים לדורשם.

סיפר עד ראהו שכאשר שהה רבי מיכל בעיירה אחרת לצורכי הבראה, והיה זה כעשרים שנה לאחר פרוץ השריפה, מצא אותו כשהוא יגע ומיוזע, בידו האחת החזיק כמה מקלות ובידו השניה החזיק ספר תהלים ובגד ד' כנפות. נתברר שכאשר נסע רבי מיכל להבראה בעיירה זו, נטל עמו את האבידות הללו, ובאותו יום שראוהו, היה זה יום השלושים שבו צריכים לנער את האבידה ולשוטחה ברוח על גבי מקלות כפי שדורשת ההלכה. (ויתכן שמעיקר הדין לא היה צריך לטרוח כ"כ ועשה כן ממדת חסידות).
הלמות עמלים – ח"ב

שמחה של מצוה...

פעם מצא כ"ק האדמו"ר מבעלז – רבי אהרן זצ"ל בול דואר על הארץ. הוא הרימה בזריזות וביקש לברר למי הבול כשהוא מכריז בשמחה על מצות השבת אבידה שנזדמנה לידו. הוא לא הניחה מיודו עד שנתברר שהבול שייך לגבאי רבי שלום פוגל...

שמחתו של האדמו"ר כל אותו היום היתה גדולה, ממש בבחינת "יום טוב", על מצות עשה דאורייתא שנזדמנה לידו. לפנות בוקר הודיע הרבי כי היום יש להזדרז להתפלל מוקדם כי בשבילו מצוה זו אינה שכיחה, כי מתי הוא יוצא מביתו, ועל כן צריך להזדרז ולקיים את המצוה בהידור מצוה, ולשמור את האבידה עד שיבוא ר' שלום ויוכל לקיים מיד את מצוות השבת האבידה.
בקדושתו של אהרן

מצוה להשיב אבידה [עפ"י סימנים] לבעליה!

נלמד מהפסוקים: "השב תשיבם לאחיהך... וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם" (פרק כב-א,ג).

והקישו חז"ל כל אבידה ל"שמלה" מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנים ויש לה תובעים, אף כל דבר שיש בו סימנים ויש לו תובעים חייב להכריז [ולהחזיר] (בבא מציעא כז.).

עוד דרשו חז"ל: "והשבת לו" – לרבות אבידת גופו. וכתב הרמב"ם (בפירושו על המשניות נדרים לח:): ובכלל דרשת חז"ל הוא גם החיוב על הרופא לרפאות חולי ישראל שבזה מקיים השבה לאבידת גופו כשרואה אותו מסוכן ויכול להצילו. ומטעם זה המודר הנאה מחברו מותר לו לרפאותו, משום שאין הריפוי רשות גרידא אלא מצוה וחיוב ממש.

ובגמרא (נדרים מא:): אמרו חז"ל שאם נכסי הרופא אסורים בהנאה על החולה, אף שמותר לרפאותו רפואת גופו אבל אסור לרפא את בהמתו. ופירש הר"ן שהדברים אמורים רק כשיש רופא אחר שירפא את בהמתו, שאם לא כן, מותר לרפאותה, שהרי תנן "מחזיר לו אבידתו" ואין לך השבה גדולה מזו.

ואולם דעת התוספות והרא"ש (שם), שאין הרופא רשאי לרפאות בהמתו. שכן רק אבידה מותר להחזיר למודר הנאה, משום "דמצוה קעביד" (שעושה מצוה ואינו נחשב הנאה), אבל ריפוי בהמתו לא מצוה קעביד ד"מצוה להשיב לו אבידתו אבל אינו מצוה לרפאות לו בהמתו".

ולכאורה דבריהם צריכים ביאור והבנה, מדוע אין מצוה לרפאות בהמתו מדין השבת ממנו כפי שיש מצוה לרפאות גופו מדין השבה. והרי צריך למנוע הפסד ונזק מממון חברו. וכן דרשו חז"ל (ב"מ ל:): החזיר את הבהמה וברחה, החזירה וברחה, אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב להחזירה שנאמר "השב תשיבם" אפילו מאה פעמים במשמע. ובמה שונה ריפוי הבהמה שזה אינו נכלל בהשבה? וצ"ע.

נשאל בשו"ת חלקת יעקב (חו"מ סימן א) אודות שני בעלי דין שבאו לדון בב"ד ואחד מהם מצא חפץ של הדיין ועתה השיב לו את אבידתו כדי לקיים מצות השבת אבידה. האם אותו דיין כשר לדון אותו או שיש לחשוש משום שוחד ואסור לדונו?

ולכאורה ישנו צד להתיר עפ"י מה שכתב התומים (סימן לד) שכל דבר שמותר לתת למודר הנאה, מותר לתת גם לדיין ואין בזה משום שוחד. והרי מותר להשיב אבידה למודר הנאה כדתנן במשנה (נדרים לג.) וכמבואר בגמרא (כתובות קז:): שמחזיר אבידתו משום "דמצוה קעביד", וכמובא לעיל. וא"כ הוא הדין מותר לתת לדיין את האבידה ואין בזה משום שוחד.

ואולם החלקת יעקב השיב שאסור לדיין לדון את משיב האבידה. ולא רק משום חומרא וחסידות אלא יתכן אף מעיקר הדין שכן השבת אבידה לא עדיפה משאר מצוות והרי מבואר (בכתובות קה:): שכל ההידורים שעשו, אסרו לחכמים משום שוחד. ודברי התומים נאמרו רק לענין שוחד הנעשה לאחר הדין אבל לא לפניו.

עלון "איש לרעהו" פרשת כי תצא הוקדש לעילוי נשמת

האשה החשובה מרת שרה ע"ה בת ר' אפרים זלמן ז"ל

שיום היאהרעייט חל ביום יח אלול
ת.ג.צ.ב.ה.

שלא לדבר לשון הרע !

נלמד מהפסוק: "זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים" (פרק כד-ט)

ואמרו חז"ל: מה ענין זה לזה? [זכירת מרים לפסוק הקודם "השמר בנגע צרעת"] אלא ללמדך, שאין נגעים באים אלא על לשון הרע (ספרי). ורש"י פירש: אם באתה להזהר שלא תלקה בצרעת, אל תספר לשון הרע. זכור העשוי למרים שדיברה באחיה ולקתה בנגעים.

דוד המלך ע"ה אומר (בתהלים לד-יד) "נצור לשונך מרע!" וצ"ב: מדוע רק לענין שמירת הלשון פירט דוד המלך ואמר "נצור לשונך מרע" ולא לענין שאר המעשים השליליים?!

וביאר הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל, שלמען האמת כל התאוות שבעולם אין מהם שתכלול את כל בני האדם, שכן יש אשר טבעו נוטה לתאוה זו ויש הנוטה לתאוה אחרת. אבל עוון ביטוי שפתיים כולל הוא את כל בני האדם. אין אדם שאין לו יצר הרע לזה. וגם קל מאד להשיג תאוה זו, דאין לך דבר קל בעולם לעשותו מדיבור בפה, שאין צריך לכך שום אמצעי ועזר [ולכן כשרוצים להמחיש בקיצוניות, עד כמה אנו תלויים באמת בעזרת הבורא, תיקנו את האמירה לפני שמרע "ה' שפתי תפתח"...] וכמו שאמרו חז"ל (ב"ב קסה.) רוב בגזל ומעוט בעריות והכל באבק לשון הרע.

ומכיון שכך, צריך כל אדם לעשות גדרים וסייגים גדולים להתרחק מדיבור לא הכרחי וכ"ש מדיבור אסור ובפרט מלשון הרע. על כן פירט דוד המלך ע"ה ואמר "נצור לשונך מרע".

החפץ חיים (בספרו שמה"ל שער ב' פרק יב) ביאר שבפסוקים הללו של זכירת מעשה מרים פירשה לנו התורה במצוה זו ד' ענינים ואלו הם: (א) "זכור את אשר עשה" - מה שעשה הש"ת. (ב) "למרים" - למי עשה. (ג) "בדרך" - היכן עשה. (ד) "בצאתכם ממצרים" - אימתי עשה.

ויש להבין: מה הענין בזה שצריכים אנו לדעת בדיוק איזה עונש היה, שהוא צרעת. ולמי היה, למרים ולא לאחר. והאם זה היה בדרך או בבית. ובאיזה זמן זה היה?!

וביאר החפץ חיים שאלו ד' הפרטים הכרחיים לזכירה, וישנה תועלת גדולה למתבונן בהם! שכן עונש הצרעת הוא עונש קשה עד מאד, ואי אפשר להפטר ממנו אם לא שיתנהג עמו הקב"ה למעלה מדרך הטבע וירפאנו. וכן טומאתו חמורה עד מאוד שצריך לשבת מחוץ לשלושה מחנות.

ולמי עשה זאת? למרים! שאף שהייתה צדקת גדולה שבזכותה היה הבאר עולה. וגם היתה נביאה ולא דיברה בגנותו של משה אלא השוותה אותו לשאר הנביאים, ולא דיברה בפניו ולא ברבים. והוא לא הקפיד. אעפ"כ לא הועיל לה כל זה ונענשה בצרעת.

ובאיזה מקום ניתן לה העונש? בדרך! כדי לפרסם גודל הכלימה שבדבר, ולכן לא המתינו לה עד שיחנו ישראל במקומם אלא נעשה מיד בעת הליכתם ככתוב "והעם לא נסע עד האסף מרים".

ובאיזה זמן אירע המעשה? בצאתם ממצרים! בתחילת שנה שניה לצאת בני ישראל ממצרים שאז עדיין לא נודע לכל גודל העונש המגיע עבור זה. מה שאין כן אחר כך בעת שהיו צריכים להכנס לארץ ונתקלקל ע"י הלשון הרע של המרגלים, היה העוון הרבה יותר גדול, לפי שראו עונשה של מרים ולא לקחו מוסר.

ומכאן נלמד כולנו - מפטיר החפץ חיים - שאם לא נשמור עצמנו מלשון הרע אפילו רק כעין מעשה מרים, וכ"ש אם בכוונה ידבר אדם לשון הרע כדי לגנות את חברו ולביישו, אזי בוודאי לא יהיה נקי מהעונש הגדול של הצרעת או עונשים אחרים תמורתם.

"איש לשון בל יכון בארץ"...

סיפר הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל: בשעתו, נשואות היו עיני הישוב לכספי התמיכה מן הגולה, עליהם התחרו עדות הפרושים והחסידים. כל צד טען שהצד השני משיג גבולו ומקפחו. לבסוף עמדו לדין תורה בפני בעל החתם סופר. אשר במהלכו פתח שליח צד אחד את פיו כנגד מנהיגי הפרושים הגאון רבי ישראל משקלוב זצ"ל (בעל פאת השולחן).

מיהר החתם סופר להסותו, וציוה עליו להמנע מלבזות תלמיד חכם. אך הלה לא פסק. הפטיר החתם סופר: "תמהני אם יזכה להקבר בארץ הקודש. שהרי מקרא מפורש הוא "איש לשון, בל יכון בארץ"..." (תהלים קו-יב).

סוף דבר: אותו שליח הפליג לארץ ישראל צרור הכסף בידו. הספינה נפלה בידי שודדי ים, ואבד הוא וכספו! ארץ ישראל לא מקבלת בעלי לשון הרע משתלחת...

הגדת החת"ס

"וכי כאן המקום לדבר לשה"ר?!"

כ"ק האדמו"ר מגור בעל "אמרי אמת" לא הניח לאנשים שבאו אצלו, לדבר בגנותו של הזולת. מעשה ביהודי שבא לשאול עצה, האם לנסוע אל קרוביו הנגידים באמריקה, כדי שיעזרו לו לספק צרכי הנישואין של בנו אשר הגיע לפרקו.

השיב לו האדמו"ר בחיוב, כי לצורך מטרה זו של נישואי הבן ראוי בהחלט שישע. אך הלה הוסיף, שכבר ביקר פעם באמריקה ויהודי המקום לא נראו בעיניו, כשהוא ממשיך לדבר שלא בשבחם. מיד הפסיקו: "וכי כאן המקום לדבר לשון הרע?!" ולא נתן לו להוסיף אפילו מילה אחת.

ראש גולת אריאל

נסיעה שאין להודות עליה...

ידוע היה הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל בזיהירותו הרבה בשמירת הלשון על כל דיקדוקיה שלא לדבר ולא לשמוע לשון הרע. כאשר נזדמן לו לשוחח עם מאן דהו, ראו עליו דריכות רבה כאילו מהלך הוא על גבי גחלים בחרדתו הרבה לבל ישל חלילה בתוך כדי השיחה בשמיעת לשון הרע.

פעם התנדב אחד ממכריו להסיע אותו עם בנו ברכבו, כשחזר מאחד השמחות שהשתתף בה. והנה במשך הנסיעה פטפט הנהג בדברים של דופי ולשון הרע על אחד המכובדים שהשתתף בשמחה על כך שתבע לקבל כיבוד כראוי לו. רבי מרדכי עשה מאמץ שלא לקבל ולא לשמוע. ככל האפשר במצב הזה.

כאשר יצא רבי מרדכי מהרכב כשעל פניו מורת רוח רבה, הביע בנו את פליאתו בפני אביו מדוע איו מודה לנהג על שגמלו חסד והסיעם לביתם, כדרכו בקודש להודות תמיד בלב חס ובעין יפה. נתכרכמו פניו של רבי מרדכי והשיב: "על מה להודות? על לשון הרע שהלעיט אותנו במשך כל הדרך?!"

יחיד ודורו

"צדק תדברון"...

סיפר אחד מגדולי ומוותיקי המשגיחים בזמננו: כאשר למדתי בבחרותי בישיבת סלבודקה שאלתי את החזון איש: מאחר ואיסור לשון הרע חמור כל כך, וגם הוא איסור מצוי מאד, חשבתי באחד מחודשי אלול לקבל על עצמי שבמשך שנה או שנתיים לא להזכיר ולא לדבר כלל על מעשיהם של אנשים אחרים, לא לטוב ולא לרע. ועל ידי כן להתרחק ממכשול דיבור לשון הרע על הזולת. האם נכון וראוי לקבל קבלה כזו?

השיב לי החזון איש: זאת לא דרך התורה! התורה אומרת "צדק תדברון" והיינו שעל מעשים טובים כן יש לדבר, אלא שצריך להזהר שלא להכשל בהם בלשון הרע.

הלמות עמלים

**לשלם לשכיר לילה פעולתו ביומו
לא יאוחר משקיעת החמה!**

נלמד מהפסוק: “ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו” (פרק כד-טו)

ואמרו חז”ל: מנין לשכיר יום שגובה כל הלילה? תלמוד לומר: “לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר” ומנין לשכיר לילה שגובה כל היום? שנאמר “ביומו תתן שכרו” (בבא מציעא קי:)

חז”ל (במדרש תנחומא-משפטים) המשילו על הפסוק “ביומו תתן שכרו” את המשל הבא: משל לאדם שהיה מהלך בדרך, והחמור היה מהלך אחריו. והנה נזדמן לאותו אדם שמכר לו אלומה של עמיר. הוא הניחה על כתפו והחמור שהיה מהלך בעקבותיו רואה את אלומת העמיר ומקוה לאכול ממנה.

כאשר הגיע האיש לביתו, מה עשה? העמיד את החמור באורוותו וקשר את אלומת העמיר מעליו באופן שהחמור רק רואה אבל אינו יכול להגיע אליו. אמרו לו לאותו אדם: רשע! כל הדרך רץ החמור בשביל אותו אלומת עמיר וציפה לאכול ממנו ואיך נותנו לפניו?

והנמשל: כך השכיר, עמל בעבודתו ומצטער כל היום. אך מצפה ומקוה לקבל שכרו על עמלו. ומה קורה לבסוף? פוטרו הבעל הבית בלא כלום. הוא שנאמר “ואליו הוא נושא את נפשו”.

נשאל הגר”י זילברשטיין שליט”א שאלה מעניינת (הובא בחשוקי חמד) עפ”י מעשה שהיה אצל הגאון **רבי אריה פומרנצ’יק זצ”ל** (מח”ס עקב ברכה ותורת זרעים) שסיים טיפול שיניים ולא היה בידו לשלם לרופא ביומו, הוא ביקש מהרופא סכום כסף בהלוואה והרופא הלווה לו (בשטר או בעדים כדון) ומיד כשקיבל את ההלוואה הושיט את הכסף לרופא ואמר לו: הנה התשלום עבור הטיפול והנני מקיים בזה “ביומו תתן שכרו” ואת ההלוואה אפרע בפעם אחרת.

ועתה יש לשאול: היאך יהיה הדין בחול המועד, אם אין לו כסף לשלם לפועל ביומו ואין לו עדים ומוכרח לכתוב שטר על ההלוואה, והרי בחול המועד אסור לכתוב אלא אם כן זה דבר האבד. והשאלה, האם עדיף ללוות כסף ולכתוב שטר כדי לקיים “ביומו תתן שכרו”, או שעדיף לא לשלם בזמן [כשהפועל מסכים להמתין] ואז לא יחשב כדבר האבד ולא יוכל לכתוב בחול המועד.

ובתחילה השיב הרב זילברשטיין, דלכאורה נראה להתיר לכתוב את השטר, מפני שהוא דבר האבד, שהרי ללא ההלוואה וכתובת השטר לא יוכל לקיים המצוה “ביומו תתן שכרו”, ומה עוד שזה צורך המועד כדי לקיים היום את המצוה של “ביומו תתן שכרו”.

אולם בהמשך הביא מה ששמע מהגר”ש אלישיב זצ”ל שעדיף שלא ללוות, ולא לשלם לפועל בזמנו. זאת כדי שלא יצטרכו לכתוב שטר בחול המועד, שכן הרבה פוסקים סבורים (וכמבואר **במשנה ברורה** סי’ תקל סק”א) שאיסור מלאכה בחול המועד הוא מן התורה. ומה שהקילו בדבר האבד הוא ע”י הכח שניתן לחכמים מן התורה במלאכת חול המועד לפי צורך הענין להתיר, ומאוד יש להזהר שלא להקל יותר משהתירו חכמים.

ומכיוון שנפסק **בשו”ע** (חוי”מ סי’ שלט ס”ג) שאין עובר משום בל תלין אלא א”כ תבעו השכיר, אבל אם לא תובע או שתבעו ולא היה לו מעות ליתן, אינו עובר. נמצא שבנידון שלנו שהפועל הסכים שלא ישלם לו וגם אין לו מעות, אינו עובר על איסור, ואף שמדת חסידות היא ללוות ולפרוע לשכיר בזמנו, מכל מקום אין להדר על חשבון כתיבה בחול המועד החמור מאד.

“זכי השכיר חייב לסבול?”

מעשה בגאון רבי חיים חזקיה מדיני זצ”ל (בעל השדי חמד) שהכניס את נעליו לתיקון אצל הסנדלר. כאשר החזיר לו הסנדלר את נעליו המתוקנות, היה לבעל ה”שדי חמד” רק שטר גדול ולא היה לו לפרוט, אמר לו הסנדלר כי ישוב למחרת לגבות את חובו.

ואולם בעל ה”שדי חמד” לא הסכים ונימוקו עמו: הרי התורה אומרת “ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש...” ואם אין לי מי שיפרוט את השטר חייב השוכר לסבול? לא ולא!

ואכן מיד כשכנס האדם הראשון לביתו של ה”שדי חמד” לוח ממנו סכום החוב ומסרו לסנדלר.

יחידי סגולה

“למה תעשה כלאחר יד...”

סיפר הגה”צ רבי אברהם יפה זצ”ל: נוכחתי פעם אצל החפץ חיים בשעה שחתנו הגרמ”מ זקס זצ”ל חזר מנסיעה, במהירות הושיט לעגלון את שכרו והזדרז ללכת לעסקיו.

נענה החפץ חיים ואמר לחתנו: הלא עסקת כעת במצוה של “ביומו תתן שכרו” וגם להינצל מלעבור על הלאו של “בל תלין” וא”כ למה תעשה פעולה כה חשובה של מצוה כלאחר יד...

המוסר והדעת

לשלם מיד ללא כל השתהות...

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ”ל הקפיד לשלם לכל בעל מלאכה את שכרו חלף עבודתו, מיד וללא כל השתהות. ודקדק מאוד שלא להלין שכרם.

אחר פטירת הרבנית ע”ה, היתה באה אל ביתו של רבי שלמה זלמן, פעם אחת בשבוע, נערה מבית הספר כדי לערוך נקיון וסדר בבית לכבוד שבת קודש.

רבי שלמה זלמן שחשש לאיסור יחוד, היה עוזב את ביתו וחוזר בשעה שאמרה לו שתסיים עבודתה, כדי לשלם לה את שכרה. הוא לא היה משלם לה קודם גמר פעולתה, כדי שלא לאבד את המצוה של “ביומו תתן שכרו”, המתחייבת בעת גמר העבודה.

ביום מן הימים, סיימה את עבודתה בטרם עת, והלכה לביתה. בא רבי שלמה זלמן לביתו ונוכח לראות שלא הספיק לשלם. הוא נחרד ונסער:

היאך ישלם לה שכר עבודתה בו ביום, והלא אינו יודע כלל כתובת ביתה?!

שלח רבי שלמה זלמן מיד שליח לבית הספר לברר את כתובת בית הנערה, ומיד שלח לה שכרה, קודם שתשקע השמש ויעריב היום.

חכו ממתקים - קעט

“להיות בטוח שהחוב הוחזר ומיד...”

סיפר רופה העיניים ד”ר צבי דיסטניק: שנים ספורות לפני פטירתו של הגאון **רבי יחיאל מיכל פינשטיין זצ”ל** זכיתי לטפל בעיניו. הוא כמובן לא הסכים לקבל את הטיפול ללא תמורה, וכך אירע שלאחר אחד הטיפולים נותר לו חוב סכום קטן של כמה שקלים.

רבי מיכל עזב את המרפאה, תוך הבטחה שידאג להחזיר לי את החוב. הייתי בטוח שלא ישכח, ואולם לא העלתי בדעתי עד כמה יזדרז לשלמו... השעה היתה כבר מאוחרת - לאחר חצות הלילה. נותרתי לסדר עוד כמה עניינים במרפאה והתכוונתי לעלות לביתי. והנה רבי מיכל דופק בדלת ובידו סכום החוב הפעוט.

שאלתי בתדהמה: “כלום לא היה יכול רבינו להמתין עם החוב הקטן למחרת? ומדע הטריח עצמו וכי לא ניתן היה לשלוח שליח?!

השיב רבי מיכל: “כאשר יש לי חוב לאדם פלוני, אינני סומך על אף אחד... אני רוצה להיות בטוח שהחוב הוחזר לבעליו...”

עפ”י ספר תולדותיו

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

כמה שווה 150,000 + 5,000?

השכנים האחרים - שהסתיים הויכוח על הקיר המדובר. 'בתשלום הבא עלי להעביר לקבלן 15,000 אז אעביר 20,000 ₪'. הקבלן שמח להתקדם בעבודה, וכי מה איכפת לו מי משלם - ובלבד שישלמו!

* * *

חלפו מאז שבועיים ומיודענו מבחין שהצ'ק על-סך 20,000 ₪ שהעביר לקבלן עדיין לא נפדה. שבועיים נוספים, והכסף עדיין ממתין בבנק. פנה אל הקבלן לברר מה עלה בגורלו של הצ'ק 'למה לא משכת אותו?' והקבלן עונה: 'אין לי קצה של מושג. העברתי אותו כתשלום לקבלן ערבי שעובד אצלי ובזה הסתיים הענין מבחינתו!'

* * *

לא ארך הרבה זמן והתעלומה נפתרה:

הקבלן הערבי החליט "לעשות כסף קל", ומה יותר קל מאשר להוסיף לסכום של 20,000 אפס נוסף כך שהוא יהפוך לסכום של 200,000?!

הוא נכנס עם הצ'ק לסניף הבנק וביקש לפדות אותו. מרוב התלהבות לא הבחין בעובדה הכל-כך פשוטה: הוא שינה רק את הספרות של הסכום, אך לא את המילים. הפקיד הבחין בחוסר תיאום, פה כתוב "200,000" ופה כתוב "עשרים אלף". הפקיד החל בפעולות שאמורים לבצע במקרה שכזה, הערבי הריח שהעסק הסתבך והוא תפס ידיים ורגליים ונמלט החוצה כל עוד רוחו בו.

את הצ'ק האומלל הותיר בידיו של הפקיד שענינו התעגלו בתימהון...

מסתבר שהגיבור שלנו חסך לא רק את ה-5,000 שביקש לשלם עבור השכנים, אלא גם את ה-15,000 שביקש לשלם עבור עצמו!

אז איך הייתם מגיבים על הנוסחה המוזרה הבאה:

$$150,000 + 5,000 = 135,000?$$

אבל עובדה. זה עבד!!!

בעיר חרדית, באחד הבניינים, ניגשו שלושה דיירים להוציא היתר-בנייה ולהתארגן במשותף לבנייה - מה שיקל על הבירוקרטיה ויוזיל את העלויות עבור כולם. נשכר קבלן והעבודות החלו. חלף שבוע, ועוד שבוע, והכל התקדם כמתוכנן - לשמחת לב כולם.

עד כאן הסיפור המוכר וה"משעמם", מכאן ואילך מתחילה ה"עלילה". מספר הרב הגאון **רבי אליעזר טורק שליט"א** (מובא ב'אמונה שלימה'): בשלב מסוים פרצה מחלוקת בין שני שכנים מתוך השלושה.

כאן מרגיש הרב טורק צורך להזכיר את הסיפור עם יהודי שהגיע בפני מרן הרב שטיינמן להתייעץ האם להרחיב את דירתו הקטנה, או לעבור לדירה אחרת - גדולה? שאל הרב: למה לא לעבור? השיב האיש: בבניין שלי השכנים כבר מוכרים לי - ובמקום החדש לא. מי יכול לדעת אילו שכנים יהיו לי?... חתם הרב שטיינמן את הדיון: "רק תתחיל לבנות - וגם בבניין הנוכחי כבר לא תכיר את השכנים!..."

כללו של דבר, בנייה עשויה להצמיח מחלוקת ולכן חשוב לסכם את כל העניינים מראש ובגישה חיובית. גם בבניין שלנו היה נראה תחילה שהכל זורם בשובה ונחת, אך בשלב מסוים צצה מחלוקת בין שניים מתוך שלושת השכנים שבנו. השכן השלישי מאוד כאב את המתרחש ועורר אותם: תראו לאיזו אווירה עכורה הגענו... רבים על כסף... לא חבל?!

אבל הוא לא הסתפק בדברי התעוררות, אלא החליט להיכנס לעובי הקורה. על מה הוויכוח? מסתבר שהכל הסתכם בקיר אחד שעלותו 5,000 ₪. כל אחד מהשכנים בטוח באופן מוחלט בצדקתו ש... השני צריך לשלם על הקיר הזה!

* * *

בארוחת-ערב הסמוכה שמעה אשתו של השכן השלישי שאלה לא כל-כך מובנת: 'תראי, הבנייה אמורה לעלות לנו 150,000 ₪ - האם אכפת לך שהיא תעלה 155,000 ₪?...'

כאשר הסתקרנה לדעת מה הם יקבלו בעד התוספת, נענתה: 'שלום בין השכנים בבניין'. משלמים על ביטון, ריצוף, חלונות, מזגנים. גם שלום שווה משהו! כן. לפעמים בשביל 'להשלים' צריך 'לשלם'... האישה הסכימה מיד ותמכה בצעד הלא-רגיל של בעלה. נשלם מהכיס שלנו 5,000 ₪ ובלבד שהשלום ישוב לשרור בבניין!

בהזדמנות הראשונה הודיע השכן לקבלן - בנוכחות שני

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

פרשת כי תצא

וְהָיָה אִם לֹא חָפְצָת בָּהּ וְשָׁלַחְתָּהּ לַנֶּפֶשׁהּ" (כא, יד).

ביאר רש"י: "והיה אם לא חפצת - הכתוב מבשרך שסופך לשנאתה".
תמוה הדבר, 'הכתוב מבשרך'? היכן רמוז בכתוב שסופו יהיה לשנוא את אותה אשה, והוא עתיד לגרשה?

המהר"ם מניקלשבורג זיע"א אמר על כך ביאור נפלא -

ישנן הלכות רבות בכתיבת כתובה. התאריך צריך להיות כתוב בצורה מלאה ומדוייקת, לדוגמה: 'בחמישי בשבת בתשעה ימים לחודש אלול שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע ובריאת העולם'. צריך שיהיה כתוב בה שם העיר, למשל: 'כמנין שאנו מונים אותה פה עיר הקודש ירושלים תיבנה ותכונן במהרה בימינו אמן'. אחר כך שיהיה כתוב שם החתן ושם אביו, שם הכלה ושם אביה, ואם הם גרים - כותבים: 'בן אברהם אבינו' או 'בת אברהם אבינו'.

כיוצא בכך, גם בכתיבת גט ישנן הלכות רבות. אחת ההלכות היא שבתאריך כותבים: חמישי לשבת בתשעה ימים בירח אלול.

לעומת הכתובה בה יש לכתוב דוקא בחודש, בגט כותבים דוקא בירח (ראה **בית שמואל [אבהע"ז ככו, ז] בשם ה'לבוש'**).

מצאו טעם לדבר, ע"פ מה שנאמר בפסוקינו: "ומגד גרש ירחים" (דברים לג, טו), כי גרש רומז לגירושין, שבהם משתמשים בתיבת 'ירח'.

וזהו שאומרת התורה: "וישבה בביתה ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" - מפני מה לא אמר הכתוב 'חודש' אלא 'ירח'? בישך הכתוב שסופך לשנאותה, עתיד אתה לגרשה, ובגט תכתוב ירח... (דורש ציון)

"וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹקֶיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל בְּלַעַם וַיַּהַפֵּךְ ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה" (כג, ו).

והכל תמהים: איזה צורך היה להפוך את הקללה לברכה, והלא הקב"ה מנע את בלעם מלקלל?

בספרו 'מאורי שערים' (שער הטהרה, פרק ג'), מביא הגאון רבי אריה זאב גורביץ זצ"ל, ראש ישיבת גייטסהעד, משל נפלא ששמע מחותנו, הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל, משהיח ישיבת 'כפר חסידים', בהוסיפו: 'וכמדומני שביאר בזה את קללת בלעם':

בכפר שישב בצומת דרכים, היה פונדק שעוברי אורח רבים היו סרים לתוכו, לנוח ולסעוד את נפשם. אלא שברבות הימים, התקלקלו היחסים בין זוג הפונדקאים, מריבות קולניות פרצו תדיר ביניהם, וכטוב ליבם בריב נהגו להמטיר קללות זה על ראשו של זה ולהיפך, והאורחים חשו שלא בנוח למשמע הדברים. אט אט חדלו אורחים מלפקוד את 'פונדק המריבה', וכאשר ראו בני הזוג כי איבדו את פרנסתם, הלכו לרב העיר לבקש עצה ותושיה למען תשוב הפרנסה לשכון במעונם.

שמע הרב את דבריהם וכמובן יעץ להם לחדול מהמריבות ומהקללות, אבל הם הבהירו לו כי אינם יכולים לשלוט ברוחם, וכאשר האחד מרגיז את השני - מוכרחים הם לפצוח במחלוקת ובקללות הדדיות. או אז יעץ אותם הרב כי ירגילו עצמם לכל הפחות שלא יקללו זה את זה, אבל הם לא הצליחו להבין איך יוכלו לעצור ברוחם, בעת שלהבות המחלוקת מיתמרות עד לשמים.

'אם כך', אמר, 'קבלו על עצמכם לברך זה את זה במקום לקלל, למשל: אם רוצה אתה לומר לה שתיהרג, אמר במקום זאת 'שתהיה לך אריכות ימים', ואם את מבקשת לאחל לו שיענש - השתמשי במילים חילופיות, ואמרי לו שיתברך, וממילא מה משנות המילים, הלא שניכם תדעו אל נכון מהי הכוונה האמיתית, וכך תבוא מרגוע לנפשכם הסוערת...'

מצאה העצה חן בעיניהם, והתחילו לברך זה את זה במקום לקלל. מהר מאד, מכיון שרוח הבית השתנתה מקללה לברכה, החלו האורחים לשוב אט אט להתארח בפונדק. אולם לא ארכו הימים, והאורחים נדהמו לשמוע כיצד בעיצומם של ה'ברכות' ההדדיות, בעלי הפונדק משליכים צלחות זה על זה...'

כך גם עם בלעם, ש'ברכותיו' היו במקום הקללות ששאף לקלל את ישראל, ואף שנאלץ לברך - כוונתו היתה לקללה, והראיה: שהרי מה שיצא מ'ברכותיו' היה - שמתו כ"ב אלף מישראל במגיפה... (ושל לא יחסר)

"וַיֵּתֵד תְּהִיָּה לָךְ עַל אֲזַנְךָ וְהָיָה בְּשַׁבְּתָךְ חוּץ וְחִפְרָתָהּ בָּהּ" (כג, יד).

הגמרא בגיטין (דף נג, טז) מספרת, שלפני שאונקלוס התגייר, ביקש לודא שעושה הוא את הצעד הנכון. העלה באש את בלעם וטיטוס ואותו האיש, מיסד הנצרות. כולם אישר שעם ישראל הוא החשוב בעולם העליון, וסיפרו לו מה עונשם. "אותו האיש" אמר, שדנים אותו בצואה ורתחת. ששנינו, שכל המלעיג על דברי חכמים נידון בה.

טוב, מוכן שבעולם העליון העונש רוחני. וכתב הרמב"ם (בהקדמתו לפירוש המשניות) "שכל דברי חכמים ברורים ונקיים, אין בהם פסולת, והזהירו שלא ילעג עליהם. ואמרו, שכל המלעיג על דברי חכמים, ואין לך צואה ורתחת יותר מן הכסילות אשר השיאתו להלעיג!"

מכל מקום, זו הוראת התורה, שיהיה מקום מחוץ למחנה להפנות בו, ולכסות הפרשות. להתנתק מהפסולת, להיפטר מהדעות הכוזבות המוטעות והאסורות, לבערן ולהעלימן כליל!

ובענין זה, סיפר מגיד המישרים רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: בארצות הברית פגשתי ברב קסטל זצ"ל. סיפר שבבחרותו למד בישיבת ברנובין, והיה לו חבר שהתמכר לספרי השכלה כפרניים לקיים מה שאמרו: "ודע מה שתשיב לאפיקורס" (אבות פ"ב מ"ד). הרב קסטל הקריא בפניו דברי הרמב"ם (הלכות עבודת כוכבים פ"ב ה"ב), "שציונו הקב"ה שלא לקרות באותם הספרים כלל", והחבר לא התרשם: "הלא הרמב"ם עצמו כתב בספרו 'מורה נבוכים' שיעיין בכל אותם ספרים, ולמד חיבורי הפילוסופים היוונים. וזה לא הזיק לו, אדרבה השתמש בדיעותיו לנגח דעותיהם הכפרניות ולהוכיח אמיתות התורה והמצוות! ומה ההבדל ביני לרמב"ם?!"

לא זכר את דברי הגמרא (פסחים, דף סו, א), שאין אדם דן גזירה שווה מעצמו... אמר לו הרב קסטל: בא ואספר לך סיפור.

מעשה בעני מרוד שקושש בשוק פרוטות בנשיאת משאות, עבודה מפרכת ששכרה זעום.

יום אחד לא מצא עבודה. מה עושה יהודי שאין לו עבודה? עולה לבית המדרש ולומר תהילים, לקרוא 'חוק לישראל' ולומר משניות.

בינתיים עלה הרב, לומר שיעור ב'עין יעקב', בגמרא בשבת (דף כה:): תנו רבנן, איזהו עשיר? כל שיש לו קורת רוח בעושרו, דברי רבי מאיר. רבי טרפון אומר, כל שיש לו מאה כרמים ומאה שדות ומאה עבדים שעובדים בהם. רבי יוסי אומר, כל שיש לו בית הכסא סמוך לשולחנו [כי בתי הכסאות שלהם היו בשדה מחוץ לעיר (בבא מציעא ק"ז), והעיכוכו מזיק לבריאות (גדרים מט:)]. והשמיעונו, שהאדם הבריא הוא המאושר והעשיר (מהרש"א).

ישב הלה בצד, שמע ונרעש: תמיד ידע שהרבנים הם אוצר בלום של ידע, בתורה ובהלכה. לא שיער שיש בידם גם את המפתח לעושר. וכעת, בהסח הדעת, התגלה לו!

בצעד נמרץ חזר לבקתתו, נטל מעדר והחל חופר בור במרכז החדר.

"מה אתה עושה", נחרדה האשה.

"הס", ענה בקוצר רוח, "עוד מעט נהיה עשירים מופלגים!"

בקדחתנות פינה את ערמת העפר והביא מאי-שם כמה נסרים. הקפיד שיהיה סמוך לשולחן ככל שניתן.

"מה פשר הדבר", תהתה.

סיפר מה שמע מפיו הרב. אם כך כתוב ב'עין יעקב', אמת הוא לאמיתיה!

אין ספק, דעתו נתבלעה עליו. אבל הוא היה רציני להחריד. החזיקה מעמד יום ויומיים, נשמה דרך הפה, וביום השלישי פנתה אל הרב, דרשה גט.

על מה ולמה? סיפרה, והרב נחרד.

שלח להביא את הבעל שלא הבין על מה המהומה. וכי מה מבקש הוא, רק להיות עשיר. מזלו, שנכח בעת השיעור. רק אז הבין מדוע שפר גורלם של זלגי וזרח להיות עשירים. אכן, בית הכסא ממוקם בביתם, ולא בחצר כמנהג העניים. עתה, שגילה את הסוד, נחוש הוא בדעתו להצטרף למועדון העשירים!

"שטיא", נוף בו הרב, "זלגי וזרח יכולים להרשות לעצמם, כי בנו בביתם מערכת ביוב משוכללת. ואז, אכן לאושרם אינם צריכים לצאת לחוץ. אבל בלי מערכת ביוב, הרי הפכת את כל בקתתך לסחי ומיאוס!"

"כך", אמר הרב קסטל לאותו חבר, "הרמב"ם הרשה לעצמו לעיין באותם ספרים לשם שמיים, לדעת מה להשיב, משום שהיתה לו 'מערכת ביוב' תקינה, היכולה לברור אוכל מתוך פסולת ולהסיח כליל את הדעת מכל מה ששלילי ופסול. אבל אתה, הרי הפכת את מוחך לבור ספיגה..." (והגדת)

אנחנו נוסעים לסבא של אשתי. הנוף חולף על פנינו סוכות בניוית לתפארה, יהודים יקרים צועדים ברחוב עם ארבעת המינים בידם, ילדים קטנים מאושרים, זה לא פלא, "ושמחת בחגך" רק עלי השמחה מדלגת בקלילות.

הנסיעה השנתית הזו, בסוכות, היא חוויה מיוחדת עבורנו. הקטנים הנעים הסתכל בחלון ובדרך כלל גם אני נהנה. סבא של אשתי, הוא אדם מיוחד ותענוג לפגוש אותו, אבל הפעם אני מרגיש איך גוש גדול עומד בגרוני וחונק אותי כמו צבת.

"אבא", פונה אלי יוסי בן הכמעט שלוש עשרה, "אני לא הבנתי באיזה אולם אולם תהיה הבר מצווה שלי, וגם מתי תקנה לי כבר חליפה?" הוא מסתכל עלי רגע ויורה עוד כדור הישר ללב המכוון שלי, "ומה עם ההזמנות, אבא?"

שאלות טובות יש לו לבחור, אני מגייס את כל הכוחות מתוכי, שולח אליו חיוך ואומר לו שלא ידאג ובעז"ה הכל יהיה בסדר ומיד אחרי החג...

איך מיד אחרי החג? צורח בתוכי קול היסטרי, אבל אני משתיק אותו, שיוסי לא ישמע את הלב הפועם שלי, "חם באוטובוס", אני אומר לו, "אבל יש כאן מזגן אבא! ואבא תצא את הסוכה הזו, היא כשרה בכלל?" אני מסתכל לצד שהוא מצביע, אבל הטלפון מצלצל על הקו הקלצן שטיים לפני חודש לשפץ את הדירה, מלכתחילה אמרתי לו שאני אשלם לו חלק אחרי סוכות והוא הסכים, עכשיו הוא רוצה להזכיר שסוכות כמעט נגמר. נכון, באמת ככה, ואין לי מושג מאיפה אביא לו את יתרת הכסום. למה שיפצנו? אני שואל את עצמי וזכר שבעצם לא היתה לנו אפשרות אחרת, אי אפשר היה לשרוד יותר בצפיפות האיומה הזו.

אני אברך כולל בך ה', אני יודע שזכיתי ובדור שלנו זה לא פשוט. לקום בבוקר וללכת לעשות את הדבר הנפלא ביותר שכל יהודי מאחל לעצמו, ללמוד תורה. אשתי גנת ומרויחה סכום זעום, וביחד אנחנו לא ממש מצליחים לכלכל את המשפחה הברוכה שה'

נתן לנו. אבל ברוך ה', אנו שמחים ומאושרים, מגדלים את ילדינו לתורה ומצוות ואני עצמי עוסק בתורה הקדושה משוש חיי, בשמחה ובאופור.

מיד אחרי פסח, כשהרגשתי שהגיעו מים עד נפש ואי אפשר יותר, הצעתי לאשתי שאתחיל לכתוב קצת סת"ם, כמה פעמים ניסיתי ויש לי כתב יפה, ובעז"ה אני יכול להצליח. "אני אהיה סופר סת"ם" אמרתי לה, מרגיש מדקרות של חרב בליבי, רוצה כל כך ללמוד, אבל אין לי ברירה, יש לי משפחה וילדים ומישהו חייב לפרנס אותם.

אשתי שומעת את הדברים ומנענעת בראש: "בשום אופן לא", היא אומרת לי, "התורה שלך חשובה לנו יותר מכל דבר אחר. תמשיך ללמוד תורה בעיון וה' יעזור". אני מסתובב, שאף אחד לא יראה את הדמעות שמסמאות את ראייתי. אני יכול להמשיך לשבת וללמוד תורה למרות המצב הלא פשוט הזה. ואשת החיל שלי, ה' תעזור לנו בשבילה.

אחר כך הבניה ועכשיו הבר מצווה, חצי שנה חלפה והיא לא הטיבה איתנו, פעם ראשונה שאני מבין שהמילים "החובות חנקו אותך" הם לא מליצה החובות עוד רגע חונקים אותי, אני מרגיש את הטבעת שלהם הולכת ומתהדקת, ועם כל זאת, בוטח בהקב"ה נותן התורה, הון ומכלכל את כולנו מביצי כינים ועד קרני ראמים.

"אבא הגענו", מעיר אותי אחד הילדים, "צריכים לרדת", אני נועל את כל התחושות הקשות, משליך אותן החוצה ומורח חיוך ענק על שפתי, יודע שעכשיו אני צריך להיות במיטבי, זה מגיע לסבא, מגיע לילדים ומגיע אלי.

אנחנו צועדים כולנו לבית של סבא של אשתי, יהודי מבוגר ויקר מאוד. בסוכות אנחנו מגיעים לבקר אותו ומשתדלים מאוד להנעים לו את הזמן. אני לא אבוא אליו עם פנים חמוצות כשרשימת דאגות משתרכת מאחורי.

סבא מקבל אותנו יפה כמו תמיד, שמח מאוד

כשאנחנו מגיעים. הילדים מאושרים גם הם, אנחנו יושבים ומשוחחים בנחת. אחרי כמה שעות, כשאנחנו קמים ללכת, מלווה אותנו סבא לדלת, ואז הוא מצביע על שני קרטונים. "תראה", אומר לי הסבא המבוגר, "יש כאן קרטונים עם ספרים, יכול להיות שהם יעניינו אותך, אולי תוכל למכור אותם". אני תוהה ביני לבין עצמי מה יש כאן, ואם לא יהיה לי כבד מדי לסחוב, אבל שני הבנים שלי, בן הבר מצווה ואחיו הגדול יותר, מרימים בקלות את הארגזים. אנחנו נפרדים מסבא, מאחלים לו שנה טובה וחוזרים הביתה.

בבית אני פותח את הקרטון ואיזושהי התרגשות אוזחת בי. גם בלי להבין ביודאיקה ובספרים ישנים, אני מבין שיש כאן אוצרות של ממש, ספרים יקרי ערך. אני רואה את הספר של השל"ה מדפוס ראשון, שני ספרי רמב"ם שהודפסו לפני חמש מאות שנה, וטור גם כן מלפני חמש מאות שנה, ועוד ספרים עתיקים... שני קרטונים מלאים בספרים עתיקים.

אני קורא לסוחר בספרים עתיקים ומראה לו את הקרטונים, הוא לא מסתיר את התפעלותו, ואומר לי שהוא מוכן לשלם אלף שקלים עבור כל אחד מהספרים.

אחר כך אני פונה לסוחרים אחרים, הם רואים את הספרים, מתפעלים עמוקות, על הספר של השל"ה מדפוס ראשון הם משלמים לי שבע עשרה אלף דולר, וכל ספר של הרמב"ם מלפני חמש מאות שנה נמכר בשמונה עשרה אלף דולר, והטור מלפני חמש מאות שנה גם כן בסכום לא רע בכלל.

ומה יש לי עוד להוסיף?

אולי לספר לכם שהבר מצווה נחגגה ברוב פאר והדר, והחובות לקבלן שולמו במלואם ונשארתי עם עודף ועם הבנה שהקב"ה לא צריך שאהיה סופר סת"ם, וכל בוקר כשאני צועד שוב לכולל אני מודה לו על כך שלא ויתרנו. (בך בחטנו - מאת ר' צבי נקר)

פנינה לשבת בענייני הלכה ואגדה

היכן היה מיקומו המדויק של אבן הטוען?

בפרשתנו (תחילת פרק כב) למדים אנו את דיני ופרטי מצות השבת-אבידה. בנושא זה, שנינו ברייתא בגמרא בבבא מציעא (כה:): 'אבן טוען היתה בירושלים כל מי שאבדה לו אבידה נפנה לשם וכל מי שמוצא אבידה נפנה לשם, זה עומד ומכריז וזה עומד ונותן סימנין ונוטלה'. ומסיימת הגמרא, שזה מה ששינוי במשנה בתענית (ט). לענין חוני המעגל, שאמר 'צאו וראו איך פקם נמחת אבן הטוען'.

והנה, למרבה הפלא, הרמב"ם (ריש פרק י"ג מהלכות גזילה ואבידה) כתב: 'ואבן גבוהה היתה חוץ לירושלים שעליה היו מכריזין'. וצ"ח המגיד משנה, שמקורו מהגמ' בב"מ הנ"ל. כע"ז כתב גם במלאכת שלמה (תענית ג, ח).

ותמוה המפרשים (ע' בהלכה למשה שם ועוד) מדוע 'הוציא' הרמב"ם את אבן הטוען מחוץ לירושלים?

וציינו בשו"ת נוסחאות (מהד" ש. פרנקל), שבכמה כתי" הגירסא היא 'ירושלים', וכן הוא גם בפירוש המשניות לרמב"ם (ספ"ג דתענית).

ותמה דברי דוד (כורניאלי, נפטר לפני כ-250 שנה, ב"מ שם), מדוע המגיד משנה לא העיר כלום על הרמב"ם שכתב חוץ לירושלים. ע"כ. ולגירסאות הנ"ל, מיושב. והוסיף, שלכאורה היה אפשר לומר שהרמב"ם דייק כן מלשון המשנה בתענית שנקטה 'צאו וראו', דמשמע צאו מחוץ לירושלים. ודחה. א. לפי"ז צריך לומר שהברייתא בב"מ והמשנה בתענית חולקים, וזה דחוק, מאחר שהברייתא עצמה הביאה ראייה לדברי המשנה בתענית.

ב. פשיטא שיציאה זו לאו דוקא מחוץ לירושלים, אלא מדרך הלשון הוא כדתנן באבות (פ"ב מ"ט) 'צאו וראו איזוהי דרך ישרה' וכדאמרין בכמה דוכתי (ברכות וחיגה ט. ועוד) 'נפק דק ואשכח'. ע"כ. ויש להוסיף את 'צאו וראו' הנאמר במעשה של דמא בן נתינא (קידושין לא), וכן את הנאמר במעשה שלמה בענין כוחה של צדקה (בבא בתרא י:.) ועוד רבות בש"ס.

ויש להעיר על דברי קודשו בשאלה הב', שלכאורה אין כ"כ ראייה מב' הדוגמאות שהביא שזה 'דרך הלשון', מאחר ודוקא שם מדובר על 'ציאה רוחנית', וכמו שהיטיב להגדיר זאת בעל התוס' יום טוב (אבות שם): 'הפיקון בכל זה - יציאת השכל והתשטטו להתבונן בעין ולהשכיל היטב. וזהו לשון ראו. כמו ולבי ראו הרבה חקמה' (הוסיף, שזו הכונה גם בנפק דק ואשכח), אך בחוני המעגל, ודאי שהכוונה על 'ציאה פיזית', ולעולם יתכן שחוני המעגל באמת התכוון לומר להם שיציאו מחוץ לירושלים, שם נמצאת אבן הטוען (שהיתה גבוהה מאד. ברטנורא בתענית). כך גם נסביר בדברי המשנה ביומא (פ"ג מ"א)

משולחנו של העורך

צ'א וראו [על החומה או הגג. רש"י] אם הגיע זמן השחיטה' ובעוד מקומות. וכתב על דבריו הגר"ד פארדו זצ"ל בפירושו שושנים לדוד (על המשניות, ב"מ פ"ב מ"ו), שודאי שהגירסא הנכונה ברמב"ם היא בירושלים, וכמו שנמצא מוגה ברמב"ם שלפניו מכ"י מוהרא"ד פאפו זצ"ל, ולפי זה מיושבות קושיותיו.

ומ"מ, העיר הגאון רבי דוד אברהם שליט"א ראש ישיבת 'דעת אליהו' ב-ם (בהערותיו על ספר הכל-בו, ח"ה ע"מ שמה, הערה 38) שצ"ב לאיזה צורך כתב הרמב"ם בחיבורו שהיתה חוץ לירושלים אבן הטוען, דבר שבכלל נהג לפני החורבן?

ויש ליישב את תמינתו, וכן את קושיית המפרשים על הרמב"ם, ע"פ מה שכתב הגאון רבי מרדכי אילן זצ"ל ('אב"ד תל-אביב) בספרו מקדש מרדכי (עמ' רעב), למצוא מקור טעם לדברי הרמב"ם: 'דהנה, במדרש (שמות רבה, פקודי פרשה נב) אמר ר' יוחנן: 'כיפה של חשבונות היתה חוץ לירושלים, וכל מי שמבקש לחשב - הולך לשם. למה? שלא ייחשב בירושלים ויצר (=ויצטער, אם לא ייצא החשבון כפי דעתו. מתנות כהונה), לפי שנקראת 'משוש כל הארץ', וכל השבח הזה למה? שהיא 'קרית מלך רב', ומשחרבה ערבה השמחה וגלה משוש כל הארץ, מהו ערבה? חשיכה קיבלה וכו', וכשיבנה הקב"ה את ירושלים - הוא מחזיר לתוכה את כל השמחה, שנאמר (ישעיה נא, ג): 'כי ינחם ה' ציון ינחם כל חרבותיה... ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה' [ובתפארת ציון ביאר, שהיו נזרבים שלא להצטער בירושלים, אפילו בדרך ארעי, שאין כבוד המלך להצטער בהיכלו, שהרי 'עוז וחדוה במקומו'].

ונראה, כתב המ'קדש מרדכי, כי מדרש זה הוא המקור לדברי הרמב"ם, כי שכשם שכיפה של חשבונות היתה דוקא מחוץ לירושלים, כדי שלא יצטערו בירושלים - סבר הרמב"ם שגם אבן הטוען היתה חוץ לירושלים, כדי שמי שאבדה לו אבידה, ומטבע הדברים מצטער הוא עליה, יצטער בחיפושיו מחוץ לירושלים. והוסיף, שבירושלמי בתענית (ט, ט) שם הובא דין זה של 'אבן הטוען', לא הוזכר כלל שהיה זה בירושלים.

ויש להוסיף, שלכאורה בעצם ראיית הגמ' מהמשנה בתענית צ"ב, דמה הוסיפה בראיה זו לדברי הברייתא. וביאר בספר עין יהוסף (חיבור נפלא ומיוחד במינו על כל מס' ב"מ לרבי יוסף חזן זצ"ל [סבו של החקירי ל] שחי לפני כ-350 שנה, היה תלמידו של המהר"ט וחברו של הכנה"ג, נדפס לראשונה באיזמיר התצ"ה ונמצא כעת בשלבי עריכה), שכוונת הגמ' היא לומר 'וכי מי ידעינן אבן הטוען היכן היא, לזה אמר 'וזה היא ששינוי' ומקום ידוע, ואכן ידוע היה ביניהם'. ע"כ. ולפי זה יתכן לומר, שפמאחר והברייתא ראתה צורך 'להזכיר' היכן מקום זה, אף הרמב"ם הלך בעקבותיה ופירט את מיקומה של אבן זו. וי"ע עוד. וע"ע בבן יהודע (ב"מ שם) ודפח"ח.

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, יהודה בן יוסף ז"ל, הרב שמואל בן שפרה, נתן יעקב בן לזיה, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פריבין נחמי בת עוסטיגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, יעל בת ברקה. מיכל נגרי ע"ה בת נחמה.

לרפואת אימרת שריה בן עדית, ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת פריבין נחמי, אביעד מאיר יהודה בן עדית, בתוש"י.

העלון מוקדש להצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מונירה, עידן וליף בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה



ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

פניני אמונים

פניני אמן ותפלה על הפרשה

לבקש בתפלה כמתנת חנם

"כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבט עבטו; בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את העבוט החוצה; ואם איש עני הוא לא תשכב בעבטו; השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש ושכב בשלמתו וברכך וְלָךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ" (ד-י)

דרש החתם סופר:

מי שבידו מצוות ומעשים טובים, בל יתבע את שכרו בתפלתו. כי אם ינהג כן יזוק בכפלים: שְׂכָרוֹ ינתן לו ממקורות חיצוניים ולא מצד הקדשה, ומתוך כך הוא לא יפיק ממנו כל תועלת. מלבד זאת הוא יפסיד את שְׂכָרוֹ בעולם הבא, לפי שְׂכָרוֹ אכל את שְׂכָרוֹ מצוותיו בעולם הזה. לעמת זאת אם יבקש בתפלתו כמתנת חנם ירוית בכפלים: שְׂכָרוֹ בעולם הזה ינתן לו כמתנת חנם מצד הקדשה והוא ימצא בו טובה וברכה, ושְׂכָרוֹ מצוותיו יהיה שְׂמור לו לעולם הבא.

לְכָךְ רָמְזוּ הפוסקים שלפנינו: "כי תשה ברעך משאת מאומה" - אם זכית לקיים את מצוות התורה, בל תנהג בקדוש ברוך הוא הנקרא רעך (ראה משלי י"ז) כנושה התובע את פרעון חובו. על כן "לא תבא אל ביתו" - להתפלל בבית הפנסות, כדי "לעבט עבטו" - לדרש ממנו את השְׂכָרוֹ המגיע לך. שכן אם תנהג כן יקיים בך: "בחוץ תעמוד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את העבוט החוצה" - שְׂכָרוֹ מצוותיך ינתן לך ממקורות חיצוניים ולא מצד הקדשה.

לעמת זאת "ואם איש עני הוא" - אם תעמד כעני בפנת ותבקש בתפלתך 'מתנת חנם', ו'לא תשכב בעבטו' - לא תחשב שהקדוש ברוך הוא חייב לקבל תפלתך כשכר בעבור מצוותיך, אלא אדרבה: "השב תשיב לו את העבוט" - תשיב לו שבח והודיה על שִׂיבָה אותך לקיים מצוותיו, אִזֵּי תרוית בכפלים: "וְשָׁכַב בְּשֵׁלֶמְתוֹ" - כְּאִשֶּׁר תשכב למנוחתך בבוא יומך, תקבל את שְׂכָרוֹ מצוותיך. ועוד: "וְלָךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לְפָנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ" - שְׂשִׁכְרָךְ בעולם הזה ינתן לך ממקור הקדשה והברכה.

חתם סופר

על מאה ברכות מרויחים בכפלים

"שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים" (כב ז)

רבי יצחק מגלד מחכמי בגדד דרש מפסוק זה רמז לשְׂכָרוֹ שֶׁל המקפיד לברך מאה ברכות מדי יום:

"האם" אותיות "מאה". "שלח תשלח את האם" - על האדם לשלח מידי יום מאה ברכות לאביו שבשמים, ובכך ירוית בכפלים: "למען ייטב לך" - בשכר העולם הזה, שהרי אמרו חכמים (הליו פו א) כי שְׂכָרוֹ שֶׁל כָּל בְּרָכָה הוא עשרה זהובים. "והארכת ימים" - שכן גדולה היא סגלת הברכות למנוע מחלות מהאדם, כמאמר חכמים (במ"ד יח כא) שְׂבָכָךְ שתקן דוד המלך לברך מאה ברכות, עצר את המגפה שפרצה בגמיו.

צ"ל רכב

נהגו ישראל לאחז את הציציות בידיהם בעת אמירת 'ברוך שאמר' (מן אברהם) נא א, ע"פ 'שער הנקות' למרח"ו (ענין ברוך שאמר). רמז למנהג זה דרש רבי יעקב אבוחצירה בעל האביר יעקב מהפסוק שלפנינו המכנה את הציצית: "גדלים" - בגימטריה פ"ז ואף בברכת 'ברוך שאמר' יש פ"ז מלים, כנרמז בפסוק (שה"ש ה יא): "ראשו [ראש התפלה] פתם פז" (טור או"ח נא; משנה ברוך"ה שם ס"ק א).

מחשף הלבו

תפלות הבאות מכת 'עלילות'

"והנה הוא שם עלילת דברים לאמור" (כב ז)

דרש רבי יעקב צבי יאליש בעל 'מלוא הרועים': אמרו חכמים (במות טו א): "מפני מה היו אבותינו עקורים? מפני שהקדוש ברוך הוא מתאנה לתפלתן של צדיקים". עגדה זאת נרמזת בפסוק שלפנינו: "והנה הוא" - הקדוש ברוך הוא שהוא: "נורא עלילה על בני אדם" (תהלים סו ה), "שם עלילת דברים" - על הצדיקים שהוא מתאנה לתפלתם, "לאמור" - בשביל שיתפללו לפניו.

אמת ליעקב

'ובכתה את אביה ואת אמה בבית הפנסות'

"והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" (כא יג)

כתב האור החיים' הקדוש כי בפרשת "כי תצא למלחמה על איבך" רמזה התורה לדרך שבאמצעותה יוכל האדם לנצח את אויבו הגדול, הלא הוא היצר הרע, ולשוב בתשובה שלמה. בתוך דבריו דרש פסוק זה כך: "והסירה את שמלת שביה מעליה" - בבואו להסיר מעליו את החטאים ולמקם את נשמתו מטנופס, "וישבה בביתך" - ישב בבית המדרש, "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים" - ושם יבכה ויתחרט במשך כל חודש אלול, שנתן לישראל כדי שיוכלו לשוב בתשובה על חטאיהם, על כך שמעל בקדוש ברוך הוא - "אביה" ובכנסת ישראל - "אמה".

על רבי אפרים זלמן מרגליות, בעל 'המטה אפרים', העידו כי מתחלת חודש אלול ועד סופו, היה המקום שבו עמד בתפלה רטוב מהבכיות שטפספ בעת תפלתו.

אור החיים: 'בית אהרן' (לרד"ב צוקרמן) הוריות בפתיחה מחמת המחבר

'לא תחריש' מתפלה על הגאולה

"לא תחריש בשור ובחמור יחדו" (כב י)

בעל המאור ושמש' למד מפסוק זה רמז לחובת התפלה על הגאולה:

בסדר הגאולה העתידה, עתיד תחלה לבוא משיח בן יוסף להושיע את ישראל. אולם במלחמת גוג ומגוג הוא יהרג, והגאולה השלמה תבוא על ידי משיח בן דוד (ראה ספ"ב נב, ומהרש"א שם). וכך רמז הכתוב: "לא תחריש" - בל תחריש מלשאת תפלה ולצפות לביאת שני המשיחים: "בשור" - רמז למשיח הראשון שהוא מֵאֵרֶעוּ שֶׁל יוֹסֵף שְׁעֲלִי נְאֻמְךָ (דברים לג ט); "בכור שורו הדר לו", "ובחמור" - רמז למשיח בן דוד שעתיד לבוא אחרי, ויתגלה לעינינו כ"עני ורכב על חמור" (זכריה ט ט).

מאור ושמש'

מקור לאחיות הציציות ב'ברוך שאמר'

"גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה" (כב יב)



"פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים"

בשבת קדש פרשת 'כי תצא' - י"ג באול תשפ"א, יחול יום השנה ה"ח לפטירתו של הרה"ח רבי חיים בן ציון בן הרה"ח, רבי אהרן צבי מרמורשטיין זללה"ה, אשר כל ימיו חייו הוה 'שומר אמונים' כפשוטו - שומר וצפה לשמש ברכות ולענות אמן אחריו, ובכך אחר ברכות השחר.

לזכרו ולעלוי נשמתו חולל בנו הנגיד רבי יעקב רב מרמורשטיין שליט"א את מהפכת 'בני אמונים' שמכחה רבבות אלפי ישראל פותחים את יומם מדי בקר באמירת ברכות השחר בחברותא ומהדרים במצות עניית אמן. נא הקדישו בשבת קדש י"ג באול את אמירת ברכות השחר בחברותא לעלוי נשמתו.

'גדול העונה אמן יותר מן המברך' (מהרות באורים) (ה)

ידוע הוא מאמר חז"ל (ברכות ג א): 'רבי יוסי אומר: גדול העונה אמן יותר מן המברך... ותמהו רבים: לכאורה המברך הוא המשבח והמודה, והעונה אמן רק מסכים לדבריו. מדוע אם כן אמן רבי יוסי שגדולה מעלת העונה אמן על המברך?'

בעלונים הקודמים הבאנו מהות של באורים נפלאים ממאורי הדורות. במדור שלפנינו החתום את הנושא, נביא הסברים נוספים המבארים מאמר זה. כאשר נתבונן בדברים נבחין כי כל תרוץ והסבר מבהיר ומחדד נקודה מסוימת במעלתה של ענית אמן. יחד חוגרים התרוצים לזרקור רב עצמה המאיר באור יקרות את שגב מעלתה של ענית אמן.

י.ט. אמן - מצוה מן התורה

רבי יוסף שטיינהרט מפירודא בעל זכרון יוסף באר: בשונה מרב הברכות שחיובן אינו אלא מדברנו (ברכות לה א), ענית אמן היא מצוה מן התורה. וכפי שדרכו חכמים מודברי משה לישראל בפרשת האזינו (דברים לב א): 'כי שם ה' אקרא - הבו גדל אלקינו' - בשעה שאני מזכיר שם ה' בברכה, אתם הבו גדל בענית אמן' (לקוטי שמיניו האזינו תתקמב; ושי"ת ברכות כא א ד"ה כי שם). נתן ללמד מן אף כאשר המברך אינו מחיב בברכה אלא מדברנו, מצוה התורה על השומע לענות אחריו אמן, שגרי הזכיר המברך שם שמים בברכתו. לפיכך גדול העונה אמן מן המברך (ש"ת זכרון יוסף חידושים ודרשות).

הנצי"ב מוולוז'ין סובר שדרכת חכמים "הבו גדל אלקינו" - בענית אמן אינה למוד גבור, וחכמים הביאו פסוק זה רק כסמך לחובת ענית אמן. אולם גם לדעתו נתן לבאר שלפי שלחייב ענית אמן יש סמך מן התורה, גדולה היא מהברכות שאין חיובן אלא מדברנו, ולפיכך גדול העונה מן המברך (המשמט שאלה עקב שאלתא מחמ).

כ. אמן - בקושי טובת המברך

האדמו"ר רבי יחזקאל מקוז'מיר באר: העונה אמן מבקש בעניתו לקיים את הברכה שברך חברו. מעלה זו אינה קיימת במברך ובשל כך: 'גדול העונה אמן יותר מן המברך' (תקמט מנהי פרשת פסח).

כא. אמן - לשם שמים

בעל המנחת אלעזר ממונקאטש באר: אמירת ברכה בכונה גוררת תשומת לב מהסובבים, ומתורץ כך היא יכולה לעורר בלב המברך והתורץ באוה. אולם ענית 'אמן' שאינה אלא מלה אחת אינה מעוררת תשומת לב, ומשום כך יכול האדם לענותה בכונה לשם שמים וללא פנייה כלל. על כן הפליגו במעלתה.

על פי זה באר את הסבה שלאחר שאמר רבי יוסי: 'גדול העונה יותר מן המברך', אמר לו רבי נהוראי: 'השמים כן הוא'.

בפשוטו, באומרו 'השמים' התכוון רבי נהוראי להשבע בשם שמים שדברי רבי יוסי אמת (רש"י נדר ס ב ד"ה השמים). אולם לפי המבאר נתן לומר שרבי נהוראי בא להסביר את טעמו של רבי יוסי: העונה אמן גדול מן המברך, משום 'השמים כן הוא' - שקרוב הוא לענות לשם שמים יותר מן המברך (דברי תורה ח"ד אות מד).

כב. אמן - דבקות בבואר

באופן נוסף פרש הרבי ממונקאטש: ענית 'אמן' משפיעה על העונה להדבק בבואר ולעלות מדוהה לדוהה בעבודת ה', יותר

יש שהסביר מאמר זה על פי משל מהחיים: כאשר שער נגוע וצריך להכות בו כדי לפותחו, מכה אחת חזקה תועיל יותר מהפאות רבות חלשות. זאת אף על פי שהכת המצטבר של הפאות החלשות רב מהכת המפעל בהכאה חזקה אחת. כך גם בענינו: המברך אמן מרבה לשבת ולהודות, אף העונה אמן בכונה, מתמצית את כל הברכה במלה אחת, ולכן כחו רב מן הברכה (שומר אמת' לר"מ שציגלן תפלה עמי קמב).

הסודר ש'צנח' משמים

'שבת בצפת', אלו הן צמד מלים שרק לשמען מתפשטת תחושת רגע בכל הגוף. לשלוח הצפנית יש כח מיוחד שכושב את הלב. ואם בשבת עסקינו, תפלת שבת בבית כנסת צפנית תמיד חויתית ומרוממת. בתוך בתי הכנסת העתיקים המפארים בינות לסמטאות הצפירות של העיר העתיקה, איש לא יכיר בך אם אורח אמה או שמא תושב המקום. בבת הכנסת בצפת כלם יכולים להתפלל אצל כלם ולהרגיש בבית. התחושה בהם מיוחדת, חמה ומאחדת.

הספור שלפנינו התרחש בבית הכנסת דחסידי צאנז, בעיר העתיקה. בית כנסת זה נחשב לאחד מבתי הכנסת המרפזים שבגבעה העתיקה. שוכנים בו השטיבלך' שבהם נתן למצא מנוח כמעט בכל עת, ובו גם מקום המקנה שפתחו שעות רבות לרוחת צבור התושבים והנופשים.

בבית הכנסת צאנז, כמו ביתר בתי הכנסת בצפת, נתן לראות תופעות שאינן מצויות בערים אחרות; יהודים שחזותם משדרת את היוזם רחוקים מדרך התורה, כאלו שאלו זהו להם הפעם הראשונה בבית הכנסת, השופכים צקון שיחים בהתרגשות ובדמעות כבוקאים ורגילים.

היה זה באחת משבתות הקיץ. מבית אחת המשפחות שהתארחו בעיר, יצאו אס ונתה הצעירה לעבר בית הכנסת כדי להתפלל תפלת שחרית. הן מצאו לעצמן מקום בקצוות עזרת הנשים, במקום שבו נתן לחוש, לראות ולשמע את כל המתרחש בבית הכנסת. הבת נטלה בדיה את הסודר הקטן שהביאה לה אמה, נשענה על חלון עזרת הנשים והחזקה להתפלל כשהסודר בדיה.

בפתע פתאום, אפסר שמתוך התלשות שאחזה בה, נשמט הסודר מידי הידה ונצח מטף אל תוככי היכל בית הכנסת. האם נבהלה. מלבד חרדתה לכבוד הסודר, לא היתה בדיה באותו רגע אפסרות לברר על ראשו של מי הוא צנח. היא חששה מאד, שמא נפל הסודר על ראשו של יהודי זקן או ילד רך בשנים.

האם המתניה בדריכות עד לסיים התפלה ונעמדה ביציאה מבית הכנסת; אולי תמצא ילד קטן שתוכל לבקש ממנו לאתר בעבורה את הסודר. ומי יודע, אולי תזכה לפגוש את הנפגע ולהתנצל בפניו על המשגה.

עמדה האשה והתבוננה ביציאת מבית הכנסת, ולפתע יצא ממנו יהודי ומראהו רך ומזר. על ראשו רעמת שער מלבין המקסה בכפה לבנה ולבוש שונה במאד מהמקובל. מבטו התוהה הסגיר מייד את העבדה שאין הוא מן הפוקדים את בית הכנסת בקביעות.

האיש יצא מבית הכנסת ובידו אחז, לא פחות ולא יותר, את הסודר הקטן שנשמט מידי בתי הכנסת. היא פנתה אליו, התנצלה בשם בתי על שארע ובקשה ממנו שישבי לה את הסודר.

'איני כל צורך להתנצל', השיב האיש באדיבות, 'הסודר כלל לא נפל על ראשי, כי אם לצדי. לתמי סברתי שהוא נשלח

את הספור המפלא הזה ספר מגיד המישרים, רבי מנשה ישוראל רייזמן שליט"א, שסכם את מסר העולה מתוכו: כדי לזכות לעזר ממרומים צריך היהודי רק לרצות. לא משנה כמה הדבר רחוק מאתו, כמה אינו הגיוני. לא משנה אם יש לו או אין לו כחות או יכלת, אם רק ירצה אצמט - בורא העולם יעניק לו את הכת. פניו פרשת השבועי בלק תשפ"א

פניני ביה"לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

יש דין ויש דיין

הרב יצחק פנגר מספר סיפור מיוחד, בצעירותו למד הרב בישיבת אור שמח. בליל שבת אחד, בעת שעלה ראש הישיבה לתיבה למסור דרשה, נכנסה חתולה לבית המדרש. הבחורים ניסו לגרשה ולא הצליחו, לבסוף ישבה החתולה בפניה במהלך כל הדרשה, ובסיומה יצאה בזריזות מבית המדרש. שבוע לאחר מכן בדיוק אותו מחזה, ראש הישיבה עולה לתיבה ושוב נכנסת החתולה ועומדת בפניה כמשתוקקת לכל מילה היוצאת מפי הרב. שני בחורים הבינו שיש דברים בגו, רצו לדעת מי החתולה הזו ומאיפה היא באה. מה עשו? בסיום הדרשה עקבו אחריה במשך כרבע שעה, וראו אותה עוברת כבישים ורחובות רבים, עד שהגיעו לשכונת הפחים בירושלים, שם קפצה החתולה לאיזו מרפסת ונעלמה. מזעזע. החתולה באה מרחק רב רק בשביל לשמוע את הדרשה.

מיד הלכו הבחורים לרב יצחק כדורי צצוק"ל, וסיפרו לו את כל הסיפור. אמר הרב שבע"ה הוא יבוא בליל שבת הבאה להתפלל בישיבה, בתנאי שיאמרו לכל הבחורים שאיש בל ייעדר. ליל שבת הגיע וכולם היו בישיבה, ההתרגשות היתה רבה, הרב יצחק כדורי בא להתפלל עמם. הסתכלו כולם על הרב ועל החלון משתוקקים לראות מה יקרה. ברגע שעלה הרב לתיבה שוב נכנסה החתולה, והרב כדורי סימן לרב שידרוש. בסיום הדרשה דפק הרב כדורי על התיבה ואמר, אני מבקש מכל מי שנפטר לו קרוב בשנה הזו שיעמוד עכשיו ויאמר קדיש. כמה בחורים עמדו ואמרו קדיש ברטט ובזיע, יודעים שמשוה גדול עומד לקרות.

אחרי הקדיש היה מחזה שלא יאומן, החתולה קפצה למרכז האולם, עשתה כמה סיבובים באויר כאילו נכנסה בה רוח, ומיד לאחר מכן נפלה ומתה במקום. כולם הסתכלו משתוממים. לאחר התפילה נכנס הרב כדורי לחדר הסמוך וביקש מכל מי שאמר קדיש שיבואו אליו אחד אחד. לפתע יצא הרב כדורי ואמר - עלינו על הבעיה. יצא הבחור וסיפר, שכאשר הוא נולד אביו עזב את הבית באכזריות גדולה, השאיר את אימו לבד, חסרת כל וללא פרנסה. כשגדלתי אמרתי לעצמי שאיני מכיר בו ולא אעשה דבר עבורו. לאחרונה שמעתי שהוא נפטר והחלטתי שאחרי מה שעשה שלא מגיע לו שאומר עליו קדיש. כשהגיע הרב כדורי וביקש שנאמר קדיש, אמרתי לעצמי שאעשה כדבריו כי זו בקשה של צדיק. מי שרוצה לדעת היכן אבי היה גר, היה זה בשכונת הפחים, בדיוק להיכן שברחה החתולה, כלומר שהגיע בגלגול של חתולה בשביל לתקן את מעשיו.

העולם אינו הפקר, יש דין ויש דיין, אנשים חושבים שיעשו מה שירצו, ואחרי זה יפטרו בשיבה טובה והכל יהיה בסדר, אבל לא כן הוא, יש דין לא פשוט בשמיים. האדם צריך לתקן בעודו בעולם הזה כל מה שיוכל. אפשר לתקן הכל, לכן כל אחד יזכור את מעשיו, ובפרט עכשיו לפני ראש השנה, יש לתקן כל מה שיכולים וזוכרים. לבקש מחילה, להחזיר גזל, ולדעת שהקב"ה אמנם מנהל את העולם בחסד וברחמים, אבל מהצד שני יש דין ויש דיין.

אחת מהמצוות בפרשתנו היא מצוות שילוח הקן, מצווה עם סגולות רבות, ובפרט לבני חיי ומזוני, כמו שאומר המדרש (דברים רבה ו, ו) "שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם - וּמָה שָׂכַר אֶתָּה נוּטֵל וְאֵת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ", וכן מביטחה התורה "וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים", ועוד כתוב בסמוך, "כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֲדָשׁ", שעל ידי מצות שילוח הקן יזכה האדם לבית, לפרנסה ולמזונות.

הגמרא (קידושין ט) מספרת על אב ובנו שהלכו בדרך, והאב ראה על העץ קן עם גוזלים והאם רובצת על הבנים, אמר האב לבנו שיעלה למעלה לקיים את מצוות שילוח הקן. הבן עלה וקיים את המצוה בהידור, אבל בעת שרצה לרדת התגלגל ונפל ומת במקום. את כל זה ראה אלישע בן אבויה.

במדרש קהלת רבה מובא המשך לסיפור, לאחר המקרה הראשון שוב רואה אלישע אב ובנו, הפעם ביום השבת, ושוב מורה האב לבנו לקיים מצוות שילוח הקן על קן שראה, והרי הדבר אסור בשבת מכמה טעמים, הבן מזדרז ועולה, ולא רק שלא קיים את המצווה אלא להיפך, לקח את האם ועבר על איסור מפורש בתורה "לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים" (דברים כב, ו), ובכל זאת ירד ולא קרה לו דבר. אלישע בן אבויה עומד משתומם, הייתכן שזה שקיים את המצוה מת במקום, וזה שעבר על חילול שבת וגם עבר על המצווה חי וקיים, הלך ופקר את עצמו. צריכים אנו להבין, אלישע בן אבויה היה אחד מהגדולים, רבו של רבי מאיר, שכידוע אין הלכה כרבי מאיר מכיוון שחבריו לא עמדו על דעתו, מרוב שדבריו היו עמוקים וחרifiים, זאת אומרת שאלישע בן אבויה צריך להיות ענק שבענקים, ובכל זאת שום זכות לא עזרה לו.

שואל הרב אלישיב זצ"ל, אם אלישע בן אבויה רואה דבר שאינו מובן לו, למה לא הלך לשאול אחרים, ובפרט שלא שמע את דרשת רבי יעקב ששכר מצוות שילוח הקן הוא לא בעולם הזה אלא לעולם הבא, כי שכר מצוות בהאי עלמא ליכא, "למען ייטב לך - לעולם שכולו טוב, ולמען יאריכון ימך - לעולם שכולו ארוך" (קידושין ט:), ואם היה שומע זאת שמא לא היה פורק עול תורה ומצוות. עוד אומרת גמרא (חגיגה טו:) ששנים רבות לאחר מיתתו עדיין היה עולה עשן גיהנם מקברו. כיצד הגיע לכך ששום זכות לא עזרה לו?

אומר הרב אלישיב, מה שהפיל אותו הוא כדברי הגמרא (חגיגה, שם), שזמר יווני לא היה פסיק מפומיה, היה שר שירי עגבים האסורים, וספרי מינות היו נושרים מחיקו, זאת אומרת שהיה קשור לעבירה. מי שקשור לעבירה למרות גדלותו צריך לדעת שיש דין ויש דיין, הוא מתרחק מהקב"ה גם בזמן שהוא כביכול תלמיד חכם, וזה מה שגרם לו בעצם לרדת לדייטא תחתונה. לעיתים אדם מקל לעצמו, אני אעשה כך וכך, אבל לא נורא הכי חשוב שאני במסגרת טובה, צריך לדעת שהקב"ה בסופו של דבר פורע, מי שקשור לעבירה העבירה תרדוף אותו, גם בעולם הזה וגם בעולם הבא.

**העולם אינו הפקר,
אנשים חושבים
שיעשו מה שירצו,
ואחרי זה יפטרו
בשיבה טובה. אבל לא
כן הוא, האדם צריך
לתקן בעודו בעולם
הזה כל מה שיוכל**

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:42	19:52	20:42

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל	לע"נ יוסף חיים בן עזיזא ז"ל	לע"נ שאלו חי בן מרים ז"ל
-----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------

הדפיקות שלא נענו

לבוש בגדי שינה ועיניו עצומות למחצה, מביט מתוך ערפילי החלום ואומר: "אה, זה אתה?... מדוע בשעה מוקדמת כל כך? והרי כל בני הבית ישנים, אינני רוצה להפריע להם... ברחוב הסמוך יש מלון קטן, תוכל לשהות שם בינתיים. כשיקומו אבוא לקרוא לך..." - הוא אומר וטורק את הדלת...

לבו של האב מתרסק, לא לקבלת הפנים הזו ציפה. הוא מנסה ניסיון אחרון: 'בבקשה, תן לי להיכנס לרגע, אני רוצה לחבק אותך... אני רוצה להניח את המזוודות, הן כבדות מאוד, הבאתי לכם מתנות לרוב!' - הוא מגייס טיעון נוסף. אולם הלב בשלו: 'מוקדם, מוקדם מדי אבא. לך למלון וניפגש בצהריים...' בנפש שבורה ובצעדים מקרטעים, משרך האב את דרכו למלון, מתיישב על המיטה בחדרו ובבת אחת פורץ בבכי מר. כמה התרגש, כמה ציפה, כמה ייחל, כמה התגעגע - ולבנו זה כאילו לא נוגע. הוא מנהל את שגרת חייו, בעוד אין בו ולו בדל של געגוע. הוא ישן במיטתו, מבקש שלא להתעורר לקול דפיקותיו

ה זה לפני קרוב למאה שנה. השיירות לא היו מצויות, מטוסים טרם נראו ככוכבי השמים לרוב, אולם הצעת שידוך אחת הגיעה בכתובים מארץ ישראל אל מעבר לים. יהודי נכבד מארצות הברית קיבל איגרת, בה נאמר לו כי אחד מחשובי הקהילה בירושלים של מעלה של אז מבקש לקחת את בנו כחתן, לבתו המהוללה וכלילת המעלות. המגעעים נמשכו בכתובים, ולבסוף הבשילו לכדי הקמת בית נאמן בישראל. החתן נישא לרעייתו הירושלמית, ועבר להתגורר בארץ ישראל. לאחר החתונה נפרדו ההורים מבנם יקירם, כשהם מבטיחים לשמור על קשר במכתבים מעת לעת. ואכן, כך היה. מדי פעם היה הלב שולח מכתב לאביו, ואף אביו נהג להחזיר לו באיגרת משלו. כך התבשר האב כי הפך לסבא, וכך גם התבשר במשך הזמן על לידת תשעת ילדיו של בנו שעלה לארץ הקודש. מעודו לא ראה את אף אחד מנכדיו, ואפילו תמונות לא היו בנמצא באותה תקופה. מן המכתבים שנשלחו די בתכיפות למד על מעשיו של בנו, עיסוקיו, פרנסתו, ילדיו, וכל מסכת חייו. שלושה עשורים חלפו. האב הלך והזדקן עד שהפך כבן שבעים. באחד הימים ישב האב בביתו שבברוקלין, והרהר לעצמו כי אם לא עכשיו אימתי. הן הוא לא נעשה צעיר מיום ליום, והסיכוי שיזכה לראות את נכדיו בחייו - הולך ופוחת. בגלל המורכבות שבנו יבוא עם כל משפחתו לארצות הברית, החליט אב שאין מנוס מכך שהוא בעצמו יעשה את המסע הזה.

לא בנקל קיבל את ההחלטה. המסע הזה כרוך בהוצאות מרובות, וטלטולי דרך רבים ומסלול ארוך ומתיש. אולם געגועיו לבנו מחמדו כמו גם התשוקה לחזות בנכדיו גברו על הכל, וביום מן הימים שיגר מכתב לבנו שבירושלים, בו בישר לו כי רכש כרטיסים להפלגה שתצא ביום פלוני. ההפלגה על תחנות הביניים שלה תארך כחמישה שבועות, וביום פלוני תעגון הספינה בנמל יפו, משם ייצא לבית בנו. בימים שקדמו להפלגה, היה האב נרגש עד כלות הנפש. יצא לשווקי מנהטן, ורכש מכל טוב הארץ - מתנות ותכשיטים, צעצועים וממתקים, ותם יביא לבנו ונכדיו. את כל המתנות ארוז במזוודה גדולה שהפכה כבידה מאוד, והצטייד במזוודה נוספת ובה חפציו האישיים.

לילה לפני ההפלגה, לא הצליח האב להירדם. לבו נותר בהתרגשות, בעיני רוחו ראה את הרגע הגדול בו יפגוש בבנו יקירו, יראה לראשונה את נכדיו, יחלק להם את המתנות, יתארח בביתם וישהה עימם כשבועיים ימים, שכל רגע מהם יהיה גדוש בנחת מזוקקת. בבוקרו של יום התייצב בנמל, גורר אחריו את המזוודות הכבדות ומטמין אותן בבטן האוניה, וכשזו הפליגה לדרכה - חש נרגש כפי שלא חש מעולם... ההפלגה ארכה כחמישה שבועות, כאשר כל יום היה נראה בעיניו כנצח. הוא נקרע בין הגעגוע העז שהלך והתגבר בכל יום שחלף, לבין התרגשות שאין לתארה לקראת רגע המפגש המרגש. ביום בו נראו חופי יפו ממרחקים, כבר החל האב יושב על הסיפון, מצפה לרגע הגדול. האוניה עגנה בנמל יפו, וראשון היורדים ממנה, כשעיניו זורחות ונוצצות, היה מיודענו האב-הסב, מצפה לרגע הגדול בו יפגוש בבנו, שלבטח ממתין לו בנמל. הוא מביט אנה ואנה, בוחן את הסביבה, מחפש מישהו שדומה לבנו - אולם אין. 'נראה לא הבינו כי היום אני מגיע' - הוא מהרהר לעצמו, שוכר עגלה קטנה ויוצא לדרך לכיוון ירושלים. כל אותו לילה נסע האב מיפו לירושלים, וכשהגיע לעיר הקודש היה זה בשעת בוקר מוקדמת. הוא זכר את כתובתו של בנו, והעגלה הביאה אותו עד לפתח הבית.

כשירד ממנה והביט בדלת, לא גילה כל סממן של התרגשות. לא שלט 'ברוך הבא', לא בלון, לא קישוט ולא כרזה. כלום. השעה היתה מאוד מוקדמת בבוקר, הרחוב היה שקט ורוב תושבי ירושלים עוד נמו את שנתם בשלווה, וגם מביתו של בנו לא נשמע כל רחש. הוא נוקש בדלת. לבו פועם בחזקה. עוד רגע יפגוש בצאצאיו היקרים, ואז בודאי גם תבוא התעלומה על פתרונה, למה לא טרחו לקבל את פניו, מדוע זה לא יצאו לקראתו. הוא דופק דפיקות חרישיות, כדי לא להעיר את השכנים - אך אין קול ואין עונה. מגביר את הלמות הדפיקות, אך אין מענה. הוא נבוך: מה יעשה עתה? לאן יפנה?!

כמוצא אחרון הוא מנסה שוב את מזלו, דופק בחוזקה רבה ומקווה שמישהו ישמע. לשמחתו, סוף סוף יש תגובה. הוא שומע קולות של צעדים מתקרבים באיטיות, הדלת נפתחת כדי סק, ובפתח ניצב בנו יקירו... אל הרגע הזה ציפה וייחל. כשדמעות בעיניו הוא מנסה לפתוח את הדלת עוד קצת, להסתער על בנו ולנשקו באהבת אב. אולם הלב,



לילה לפני ההפלגה,
לא הצליח האב
להירדם. לבו נותר
בהתרגשות, בעיני
רוחו ראה את הרגע
הגדול בו יפגוש
בבנו יקירו, ויראה
לראשונה את נכדיו

של אבא...

בשעת צהריים, לאחר שהבן התעורר, התפלל, אכל פת שחרית וסידר את הבית, הוא פונה אל המלון לבקש מאבא לבוא לביתו בכבוד רב. הפקיד בקבלה אומר לו 'אה, האורח מאמריקה עם שתי המזוודות הכבדות? לפני שעה קלה הזמין עגלון ויצא ליפו, בחזרה לאמריקה...'

כן, קול דודי דופק. עכשיו, בחודש אלול, אבינו היקר דופק לנו בדלת, מבקש להיכנס. גם אם איננו ערוכים לקבל את פניו, גם אם אנחנו לא במיטב המחלצות, גם אם איננו מוכנים וראויים - הוא כבר בדלת, הוא כבר דופק. באמתחתו מזוודות כבדות: שנה של בריאות, שנה של נחת, שנה של פרנסה, שנה של הצלחה. הכל בידי, והוא מבקש לתת לנו... רק צריך לפתוח את הדלת. האם נתעורר לקול דפיקותיו של אבא, ונחליט שלא משנה מהו מצבנו העכשווי, ראשית נכניס אותו פנימה, נוכיח לו את געגועינו אליו! את הסיפור הזה היה מספר המגיד הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל, ומוסיף: אחים יקרים, עכשיו הזמן. קול דודי דופק בחלוננו, חודש אלול מהווה את הרגע בו האב דופק בדלת. הבה נפתח לו ונכניס אותו פנימה, הבה נקבל את פניו בתודה, כך נזכה שהמזוודות עם המתנות יישארו אצלנו, ונזכה לשנה טובה ומבורכת! 'ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים' - הזוהר הקדוש מגלה משמעות עמוקה במילים הללו. חודש ימים ניתן לנו לחזור בתשובה בכל הלב, לקראת הרגע הגדול בו אבא שבשמים יבוא ויעניק לנו את הצ'ק השנתי. זהו חודש יקר מפז של התקרבות לאבא שבשמים. חודש שניתן לנו במתנה, למחוק מהעבר תמונות לא ראויים, מצבים לא נעימים, כדי שנהיה מוכנים ביום הדין ונוכיח לו שאנו ראויים לשנה נוספת של הצלחה וברכה.

(הרב אשר קובלסקי)

לע"נ
אברהם אבהרון
בן גינינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
יוסף מנחם
אליהו בן מסיע-
דה ואהרון ז"ל

ובכתה את אביה ואת אמה

אומרת התורה בפרשתנו על אשת יפת תואר "וּבְכַתְּהָ אֶת אֲבִיהָ וְאֶת אִמָּהּ יֵרַח יָמֶיהָ", וכידוע הזוהר הקדוש ובעלי המוסר דרשו זאת על חודש אלול. אמר ה'חזון איש', כי לולא ימים אלה של חודש אלול היינו טובעים בחטאים ובבוץ. בשביל להבין את הקשר בין פסוק זה לחודש אלול נפתח במשל:

אמר הגה"צ רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, משל לאחד המשיט אנייה בלב ים, שהדרך לקשור בגוף הספינה חבל עבה, וכאשר היא עוגנת בנמל קושרים את קצה החבל השני לתוך עמוד ברזל הקבוע בשפת הים כדי שלא תיסחף הספינה ברוחות סערה, ומכיון שהחבל שווה במים זמן רב, מוכרחים להחליפו מעת לעת בחבל חדש. פעם שאל 'חכם' אחד את משיט האנייה: "מה לך טורח הרבה בהחלפת החבל, לפתוח את כל הקשרים העבותים, להוציא את הישן ולהכניס את החדש ולקשרו כדבעי, הרי יודע אתה היטב שגם חבל זה ישקע מיד במים ובי"תוך כדי דיבור" אף הוא יתלחלח במים ויחלש...".

השיב רב החובל, שכאשר החבל שקוע זמן הרבה בתוך הים אזי המים נבלעים בסיבי החבל ומרככים אותו, עד שלא יעבור זמן הרבה וינתק החבל מאליו ויתברח' הספינה לעומק הים, ולכן אין עצה אחרת אלא להחליף בחבל חדש מזמן לזמן כדי שיהיה החבל בתוקפו ויעמיד איתן את הספינה כנגד כל הגלים ורוחות זעף.

כיוצא בדבר הוא גם לענין חודש אלול: במשך כל השנה מכרסם היצר ומחליש את ה'חבל' - הוא הקשר בין ישראל לאבינו שבשמים, ועבודתנו בחודש אלול ובימים הנוראים לחדש את ה'חבל' ולחזק הקשר אל הקדוש ברוך הוא כדי שלא יתנתק הקשר מרוב חולשתו בהמשך השנה.

וכיצד נעשה זאת? "ובכתה את האביה ואת אמה ירח ימים", אומר הזוהר הקדוש - דא הוא ירחא דאלול דביה סליק משה לטורא למבעי רחמיין קמי קב"ה (זהו חודש אלול, בו עלה משה להר סיני לבקש רחמים לפני הקב"ה), ומוסיף ואומר רבי חיים ויטאל זצ"ל: "ועיקר התשובה הזו להיות מקובלת תהיה בחודש אלול הנקרא 'ירח ימים', הנוראים, כי אז תפילתך נשמעת, ושערי תשובה פתוחים", וכל שכן שערי דמעה לא נעלו. וכידוע, בכל ראש שנה מקבל האדם חיים חדשים לגמרי, ולא המשך של השנים עברו, ואם ישכיל האדם לנצל את חודש אלול כראוי, יזכה לחיים חדשים טובים ומאושרים.

(עפ"י הגר"א בידרמן שליט"א)

האורח שסולק

"לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" (דברים כג, ח): מה הטעם - לפי שהיו (המצרים) להם אכסניה בשעת הדחק (רש"י), ומכאן אמרו - "בור ששיתית ממנו, אל תזרוק בו אבן" (בבא קמא צב):

שאלה: יהודי פנה אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בשאלה מעניינת: טסתי למדינה רחוקה לשם שליחות סמויה. בהגיעי לאותה מדינה בערב שבת, חיפשתי אחר משפחה יהודית שתארח אותי. היפנו אותי לביתו של יהודי עשיר, שאכן הואיל בטובו לארח אותי בשבת קודש.

בליל שבת, ערך העשיר לפני שולחן מלכים וכיבדני בכבוד גדול. לקראת תום הסעודה ביקש שאגלה לו לשם מה הגעתי לכאן. התנצלת ואמרתי: "מדובר בעניין סודי, פקדו עלי לכסות את דברי שליחותי". העשיר הפציר בי לגלות, ומשסירבתי שוב ושוב גער בי זעם, הצביע לעבר הדלת ואמר: "זו הכרת הטוב שלך?! אני דורש מכבודו להסתלק מיד מבית!".

בלית ברירה יצאתי לרחוב, התיישבתי על הספסל מול בית העשיר והתחלתי לברך ברכת המזון. כשהגעתי ל"ברכת האורח" לפתע התעורר אצלי ספק - האם עלי לברך את הברכה הזו? מצד אחד, הרי בעל הבית זרקני בבזו לרחוב בשעת לילה מאוחרת, וכי מגיע לו ברכה על כך?! אך מאידך, אכלתי מלחמו ומדוע שלא אכיר לו טובה על כך ואברכו?... כיצד היה ראוי לנהוג?

תשובה: כתב רבינו רבי אליעזר פאפו זצ"ל (פלא יועץ, הילול): "המקבל טובה מחבירו, ראוי להללו ולברכו בסתר ובגלוי, שלא להיות כפוי טובה. ואפילו על פרוסת לחם שאוכל האורח אצל בעל הבית, תיקנו רבותינו ז"ל שיברך לבעל הבית. והנמנע מלברכו מקצר ימיו ושנותיו. וכל שכן המקבל טובה יתרה, וכן מין הנאה בין כסף ובין שווה כסף שמחויב לברכו, ובזה יחולו ברכות על ראשו", ויש מקום לטעון שמאחר והאורח קיבל טובה מבעל הבית, ממילא עליו לברכו. אולם יותר מסתבר שבמקרה שלפנינו כלל לא קיימת תקנת "ברכת האורח", מאחר והתקנה לברך דווקא את "בעל הבית", אך כאשר בעל הבית זרקו מביתו על לא עוול בכפו, והוא נאלץ לברך ברחוב, על זה לא תיקנו לברכו. זאת ועוד: אם יברכו, מן הסתם לא יהיה ליבו שלם, ולא יתכוון ממש לברך את בעל הבית, ואולי אין לכך כלל שם של ברכה.

לסיכום: האורח שנזרק מבית בעל הבית אינו חייב לומר את "ברכת האורח"

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

אינו שומע בקולנו - למה?

פרשתנו מתארת את דיני בן סורר ומורה ל"ע, ונסה ללמוד ממנה את אחד היסודות החשובים בחינוך הילדים. אומרת התורה (דברים כא, יח-כ): "כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אִינּוֹ שֹׁמֵעַ בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ... וְאָמְרוּ אֵל זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵי זֶה סוֹרֵר וּמוֹרֵה אִינּוֹ שֹׁמֵעַ בְּקוֹלנוּ וְזוֹלָת וְסָבָא".

אמרו רבותינו (סנהדרין עא.) "היה אחד מהם... חרש אינו נעשה בן סורר ומורה... שנאמר אינו שומע בקולנו - ולא חרשין". וצריך לשאול, מה ראייה היא זו, שאם אחד ההורים חרש והבן לא שומע בקולם אין הבן נעשה בן סורר ומורה, והלא מה שכתוב "אינו שומע בקולנו" מדובר על הבן, וגם אם האב או האם חרשים, לכאורה עדיין אם לא ישמע להם מתקיים בו "אינו שומע בקולנו", והרי הם חרשים אבל אולי לא אילמים.

אפשר לתרץ על דרך המוסר, כשאדם מטיף מוסר לזולת אין הוא יכול להשפיע עליו אלא אם כן הוא עצמו שומע את אשר פיו אומר, והוא עצמו מקיים את אשר הוא דורש



מחברו, כי אז הרי אלו דברים היוצאים מן הלב והם נכנסים אל הלב. אבל אם אחד ההורים "חרש" הוא, ואינו שומע בעצמו את אשר הוא דורש מבנו, כלומר מדבר לשפה ולחוץ, אזי אם הבן "אינו שומע" אין האשמה תלויה בו, וממילא אי-אפשר לדון אותו בתור סורר ומורה, שכן האשמה תלויה בהוריו.

עכשיו יובן מדוע אמרה התורה: "אינו שומע בקולנו" - שמדובר באופן שהוא לא מקשיב לדברי הוריו מחמת עצמו, ומשמע מזה שההורים עצמם אינם "חרשין", אלא שומעים הם מה שיוצא מפייהם ומקיימים דברי עצמם, שכן בעצמם לא היו מתנהגים ביושר ובהגינות, "אינו שומע" של הבן הוא לא מחמת רשעותו, אלא משום שדברי-ההורים אינם עשויים להשפיע עליו.

כך אמרו רבותינו (איכה רבה פתיחתא, ב) "ר' הונא ור' ירמיה בשם ר' חייא בר אבא אמרי: כתיב (ירמיהו טז ז): 'ואותי עזבו ואת תורתי לא שמרו'. הלואי אותי עזבו ותורתי שמרו, מתוך שהיו מתעסקין בה, המאור שבה היה מחזירן למוטב". אם היה להם אור תורה היו יכולים להחזיר גם את בנם למוטב, ועל כך נאמר "קשוט עצמך, ואחר כך קשוט אחרים", ה' יזכנו.

"תורתי שמרו - מתוך שהיו מתעסקין בה, המאור שבה היה מחזירן למוטב". אם היה להם אור תורה היו יכולים להחזיר גם את בנם למוטב

רבי יוסף חיים זצוק"ל



השבת ב-י"ג אלול הוא יום פטירתו של רבי יוסף חיים זצ"ל בעל ה"בן איש חי", שנפטר לפני 112 שנים. רבן של כל בני הגולה, ומנהיגה של יהדות המזרח במשך כיוכל. בקיא בכל פרד"ס התורה, ומשלב בפסיקותיו ספרי פסיקה ספרדיים ואשכנזיים כאחד, ואת דברי הקבלה יחד עם פסקי הפשט ובראשם ה"בית יוסף". במהלך חייו כתב למעלה מ-100 ספרים, אך רק כ-50 מהם יצאו לאור. כאשר היה כבן שבע נפל לתוך באר

עמוקה תוך כדי משחק אך ניצל. בהיותו בבור נדר שכשיצא מהבור יקדיש את כל חייו ללימוד התורה. את ראשית לימודיו התחיל בתלמוד תורה אצל דודו, הרב דוד חי מאיר יוסף ניסים סלמאן מעתוק, ובהמשך בגיל 14 בלבד בבית המדרש לרבנים "בית זלכה" בראשות הרב עבדאללה סומך זצ"ל.

התיקון מתחיל בי

מסופר שניגש אדם לרבי יוסף חיים ובפיו שאלה: בחצרי עץ שענפיו הארוכים פולשים אל חצרו של שכני. הענפים מפריעים לו והוא דורש שאקצוץ את העץ. האם אני חייב בכך? רבי יוסף חיים הרהר מעט וביקש ממנו: "אני זקוק לזמן כדי לעיין בשאלה ולהשיב תשובה מלאה, חזור מחר בבקשה".

כשהלך האיש לדרכו מיהר הרב לביתו, אך לא עלה אל חדר העבודה העמוס בספרים, אלא הקיף את חומת ביתו ובדק אם בחצרו יש עץ שענפיו פולשים לחצר השכנים. הרב מצא בחצרו עץ שענפיו השתרגו ופולשו אל חצר שכנו, ולא שם לב לכך לפני כן, ומיד הורה לקצוץ. כשהגיע אליו השואל ביום המחרת השיב לו הרב: "עיינתי בדבר, ומצאתי שאכן מוטלת עליך החובה לקצוץ את הענפים המפריעים לשכנך".

משל הסולם

סיפר הבן איש חי, מעשה באדם אחד שחלם על סולם ובו אלף שלבים, ובחלומו ראה את המלך מטפס בסולם עד לשלב החמש מאות. למחרת מיהר האיש לספר את החלום למלך. שמע המלך ושמח שמחה גדולה, וציווה להעניק לאיש אלף זהובים במתנה. הסיפור אודות החלום התגלגל במהרה לכל יושבי העיר.

אחת משכנות האיש פנתה לבעלה ואמרה: "רוץ גם אתה אל המלך וספר לו על חלום שחלמת, אך אמור שבחלומך המלך עומד בראש הסולם. על חלום כזה לבטח תקבל סכום גבוה יותר!". למחרת הלך האיש אל הארמון וסיפר למלך על "החלום" שחלם. פניו של המלך האדימו מכעס ומיד ציווה על משרתיו להשליך את האיש מהארמון.

וזהו כמשל לקב"ה, ששמח באדם שתמיד רואה במקום שבו הוא נמצא - עוד שלב להתקדמות, ואילו מי שחושב שהוא בפסגה, משם יכול הוא רק לרדת.

הגנים של הכהנים

לקראת הימים הנוראים, בהם כולנו כוספים לעבודת בית המקדש ע"י הכהן הגדול, נביא מחקר מעניין אודות גן יחודי שיש לכהנים. במחקר גנטי שנמשך מספר שנים, נמצא גן משותף אצל כהנים ללא הבדלי מוצא. 70-80 אחוז מהם נושאים ב-די.אנ.איי שלהם גן משותף בשכיחות גבוהה שאין כמוה בשום קבוצת אוכלוסיה אחרת. אצל יהודים שאינם כהנים, ואצל גויים, אפשר למצוא את הגן הזה בשכיחות של 5% בלבד. הגן הזה מעיד על היות הכהנים בני אותה משפחה, צאצאיו של איש אחד שהוא אבי המשפחה. שהוא כמובן אהרן הכהן, שכל בניו אחריו לכל הדורות הם כהנים.

פרטי המחקר שפורסמו בכתב העת המדעי "נייצ'ר" מאשרים את הידוע לנו מהתורה על משפחת הכהונה, ועל ההשתייכות אליה העוברת מדור לדור רק מאב לבן וממנו לבנו וכן הלאה. הדבר המפליא הוא, שהבנים של בת כהן שבעלה אינו כהן, כידוע אינם



כהנים. ואכן, אצל בנים אלו לא ימצא הגן המשותף. הסיבה המדעית לכך פשוטה, הגן המשותף הזה נמצא רק בכרומוזום הגברי! את הכרומוזום הגברי מקבל הילד בתורשה מאביו בלבד, ואותו הוא יעביר רק לבניו. רק נכדים מצד אביהם נושאים את הגן המעיד על השתייכותם - למשפחת הכהנים.

הקביעה ההלכתית של התורה מוצאת את ביטוייה ב-די.אנ.איי הנמצא בכל תא בגופו של כהן הנושא את חותם הגן. כהנים הנפוצים בעולם בכל גלויות ישראל נושאים בגופם את חותם כהונתם. את זה גילתה לנו הגנטיקה רק לאחרונה. אבל זה עדיין לא הכל. מדע הגנטיקה יודע לספר לנו כי הגן משתנה שינוי זעיר כאשר הוא עובר מדור אחד למשנהו. שינוי זה ניתן לצפייה ועקב כך אפשר לקבוע לפי גודל השינוי כמה דורות בקירוב עברו מאבי המשפחה בעל הגן המקורי.

המחקר המדויק העלה כי בממוצע עברו 106 דורות מאבי משפחת הכהנים עד היום. כדי להגיע אל אבי משפחת הכהנים, יש להכפיל מספר זה באורך שנותיו של דור אחד. זה כמובן אינו מספר אחיד, כי כהן אחד נולד לאביו בן העשרים בעוד כהן אחר נולד לאביו בן הארבעים. נהוג לחשב שלושים שנה בממוצע כשנות דור. מכפלה של 30 שנה ב-106 דורות שווה 3160 שנה, בעוד יציאת מצרים הייתה לפני 3300 שנה לערך. החישוב (הממוצע כאמור) של המחקר קלע כמעט בדיוק לימינו של אהרן הכהן כפי מסורת התורה. הרי לנו עוד אימות מדעי לאמינותה של מסורת ותורת עם ישראל, ההוכחות המדעיות מאשרים בצורה מפליאה את תורה משה שהועברה בדקדקנות מדור לדור.



אולם האירועים המחודש של בית הכנסת "בית לוי"

בסימן

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערוך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // כנסים והוצאות

הכנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנדקקים



רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות:

054-422931 // 054-3551383 // 02-6540906

מקוה בתנכ"ית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייחודי מיוחד, ועובר נקיין יסודי מידי יום ע"י חברת נקיין

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

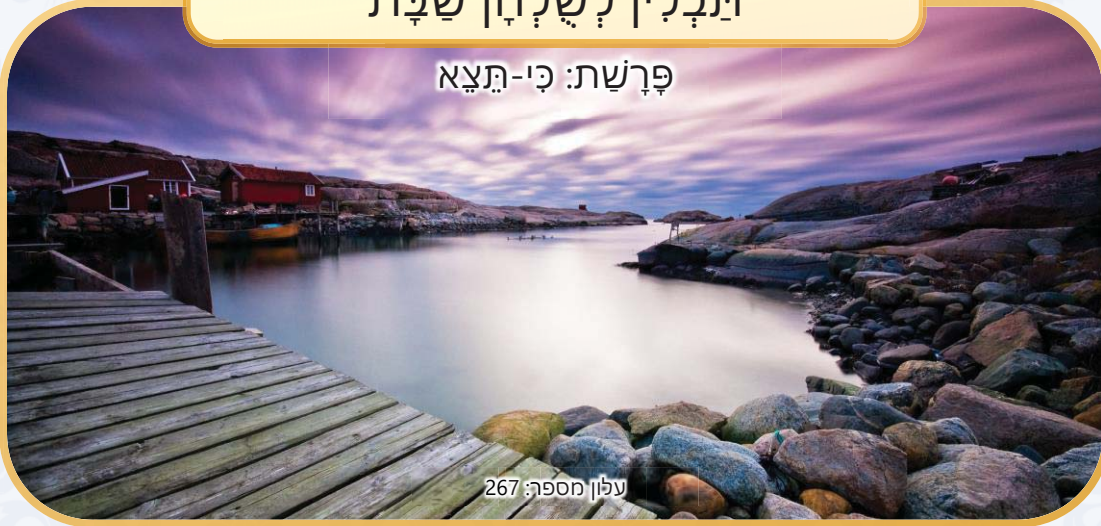
לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטוה, נא לשלוח בקשה במייל

תכלין לשלחן שבת

פְּרָשָׁת: כִּי-תֵצֵא



עלון מספר: 267

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה. פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - בגב העלון

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי' בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, תמרה בת יעקב-תנצב"ה

ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת:
משה בן מזל-טוב, פורטונה, משה בן מנדל, נפתלי בן דבורה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, בתוך שאר חולי עמו ישראל

נקודה בפְּרָשָׁה

לפְּעָמִים דָּרָךְ אַרְץ תְּבוּא לִידֵי בְּטוּי בְּתִקְיֹפּוֹת

הראשון.

ואכן, היו רבנים שסִבְּרוּ כָּךְ, אֲבָל הָיוּ שֶׁחִלְקוּ, וְלִכְּן הִגִּיעָה הָאִשָּׁה עִם הָרֵב בְּרִנְסְדוֹרְפֶר לְשִׁמְעַע אֶת דַּעְתוֹ שֶׁל מֶרֶן הָרֵב אֶלְיָשִׁיב שִׁיכְרִיעַ בְּדָבָר.

כְּאֲשֶׁר נִכְנְסָה הַגִּיּוֹרָת, יָשַׁב הָרֵב וְהֵנִיחַ אֶת רֹאשׁוֹ בֵּין שְׁתֵּי יָדָיו, שָׁמַע אֶת הַדְּבָרִים, וּפְסַק שֶׁהִיא זְקוּקָה לָגֵט, וְאִינָה יְכוּלָה לְצַאת מִבְּעֵלָה הַשְּׂנִי בְּטַעֲנָה שֶׁל מִקַּח טַעוֹת וְלָשׁוּב לְבְּעֵלָה הָרִאשׁוֹן.

הַגִּיּוֹרָת שָׁמְעָה אֶת הַדְּבָרִים, וּפְרָצָה בְּכִכִּי. בְּשִׁלְבֵי חֲסִים הָרִימָה אֶת קוֹלָהּ, וְצַעֲקָה עַל הָרֵב וְאָמְרָה, הָרֵי כְּתוּב בַּתּוֹרָה 'וְאֶהְבְּתֶם אֶת הָגֵר', וְכִיצַד אֶפְשֶׁר לַעֲשׂוֹת לִי דָבָר כֵּזֶה, וְלִפְסֹל אֶת שׁוֹבֵי לְבַעְלֵי הָרִאשׁוֹן?

הָרֵב אֶלְיָשִׁיב לֹא הִגִּיב כָּלֵל לַדְּבָרִים, וְהֵנִיחַ כָּל הַעֵת אֶת רֹאשׁוֹ בֵּין שְׁתֵּי יָדָיו. כְּאֲשֶׁר הַגִּיּוֹרָת הִמְשִׁיכָה לַצַּעֲקָה וְלִכְכּוֹת, פָּנָה מֶרֶן אֶל הָרֵב בְּרִנְסְדוֹרְפֶר וְאָמַר לוֹ: 'תִּגִּיד לָהּ שֶׁתִּפְסִיק לְבַלְבֵּל אֶת הָרִאשׁוֹ. הִיא זְקוּקָה לָגֵט, וְלֹא יַעֲזֹר לָהּ שׁוֹם דָּבָר. אֲסוּרֵי הַתּוֹרָה קוֹדְמִים לְמִצְוֹת אֶהְבֵּת הָגֵר'.

חִלְפוּ כִּפְהוֹ שְׁנֵיזוֹת מֵאֵז הוֹצִיא מֶרֶן אֶת הַמְּשַׁפֵּט הַזֶּה מִפּוֹ, וְלִפְתַּע נִרְגַּעָה הַגִּיּוֹרָת וְהִפְכָה אֶת עוֹרָהּ, וְאָמְרָה שֶׁהִיא מְסִכִּימָה לְדַעְתוֹ שֶׁל הָרֵב, ו...מִבְּקִשְׁתּוֹ מִסּוּבּוֹ בְּרַכָּה שֶׁתִּמְצָא אֶת זִמְגָה הַנִּכּוֹן בְּהַקְדָּם. כְּשֶׁשָּׁמַע מֶרֶן הָרֵב אֶלְיָשִׁיב כָּךְ, הִסִּיר אֶת יָדָיו מֵרֹאשׁוֹ, וּבִרְךָ אוֹתָהּ, וְאָמַר לָהּ: 'בְּרוּר שְׁנִסְיַע לָךְ לְמִצְאָה שְׂדוּךָ. כָּל הָאִמָּה הַיְּהוּדִית תִּסְיַע לָךְ בְּכָךְ, שֶׁהָרֵב כְּתוּב בַּתּוֹרָה 'וְאֶהְבְּתֶם אֶת הָגֵר'! הַגִּיּוֹרָת יָצְאָה מִבֵּיתוֹ שֶׁל הָרֵב בְּפָנִים צוֹהֲלוֹת וְשִׂמְחוֹת, וְנִכְרָה הֵיךְ שֶׁהִפְסִיק הַבְּרוּר שֶׁהִשְׁמִיעַ רַבֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל הִבִּיא אוֹתָהּ לְמִנוּחָהּ, וְלִידְעָה בְּרוּרָה שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לָנוּהָ.

מה למדתי מכָּךְ? - שְׁאִמְנֵם אִמְרוּ: הַזֶּה שֶׁדָּרָךְ אַרְץ קְדִמָּה לַתּוֹרָה, אֲבָל הַשְּׂאֵלָה הִיא, מַה הַהֲגִדָּה הַמְּדִיֶּקֶת שֶׁל 'דָּרָךְ אַרְץ...! הָרֵי רוֹאִים שֶׁלְכָל אִמָּה וְלִשׁוֹן! יֵשׁ דָּרָךְ אַרְץ מְשֻׁלָּה, וְלֹא הַדָּרָךְ אַרְץ שֶׁל הַסִּינַי כְּמוֹ זֶה שֶׁל הַפְּנִיָּם! וְאִם כֵּן, גַּם בְּעִנְיָנוּ, יֵשׁ מִקְרָם

"לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה" (כד, ד)

דַּרְשׁ הָרֵב זִילְבֶּרְשְׁטִין: הַגְּמָרָא (סֵפֶה לֹא) מְסַפֶּרֶת עַל 'הֵיחָא סְבִיתָא' שֶׁבָּאָה לִפְנֵי רַב נַחְמָן וְצוּחָה בְּפָנָיו עַל כָּךְ שֶׁתִּלְמִידֵיו, בְּבוֹאֵם לְהַקִּיִּם סְכָה, גָּזְזוּ מִסְּנֵה עֲצִים, וְלִכְּן הוּא וְתִלְמִידָיו יּוֹשְׁבֵים בְּסִכָּה גְזוּלָה. הַסְּבִיתָא הֵיחָא צוּחָה, וְלֹא הִשְׁגִּיחוּ בָּהּ, עַד שֶׁרַב נַחְמָן בְּעַצְמוֹ הִגִּיב וְאָמַר 'פְּעִיתָא הִיא דָּא', צַעֲקִינִית הִיא, וְאִין לָהּ אֵלָא דְמֵי עֲצִים בְּלִבְד'.

וְהִיָּה לִי קִשְׁיָה: כִּיצַד זֶה שֶׁרַב נַחְמָן, רִישׁ גְּלוּתָא, דָּבַר אֶל הָאִשָּׁה בְּסִגְנוֹן כֵּזֶה, וְהַגְדִּיר אוֹתָהּ כִּי צַעֲקִינִית? בְּמִיחַד כְּשֶׁהַגְּמָרָא קוֹרֵאת לָאִשָּׁה זֶה 'הֵיחָא סְבִיתָא', בְּטוּי הַמְּלַמֵּד עַל כָּךְ שֶׁהִיָּתָה אִשָּׁה חֲשׂוּבָה! וְהָרֵי 'דָּרָךְ אַרְץ קְדִמָּה לַתּוֹרָה', וּבְטוּי כֵּזֶה לְכַאֲוָרָה אִינוּ בְּבַחֲיִנֵת דָּרָךְ אַרְץ?!

קִשְׁיָה זֶה הִיָּתָה בְּלִבִּי, עַד שֶׁהַזְּדַמְנִיתִי לְבֵית חֲמֵי מֶרֶן הָרֵב אֶלְיָשִׁיב זְצ"ל, וְרִאִיתִי מַעֲשֵׂה, וְהוֹטֵב לִי. בְּאוֹתוֹ יוֹם הִגִּיעַ הָרֵב מֵאִיר בְּרִנְסְדוֹרְפֶר זְצ"ל לְבֵית רַבֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל עִם גִּיּוֹרָת אַחַת, וְעַל הַפְּרָק עֲמָדָה שְׂאֵלָה חֲמוּרָה.

גִּיּוֹרָת זֶה עָבְרָה אֶת תְּהֵלִיכֵי הַגִּיּוֹר כְּדַת וְכַדִּין, וְהָרֵב בְּרִנְסְדוֹרְפֶר בְּעַצְמוֹ לָוָה אֶת הַתְּהֵלִיךְ. מִיָּד לְאַחַר שֶׁהִתְגַּדְּרָה הִיא נִשְׂאָה. אוֹלָם הַזֶּה לֹא עָלָה יְפָה, וְהִתְגַּרְשָׁה. נִשְׂאָה שׁוֹב בְּזוּג שְׂנִי, וְנִתְגַּלָּה בְּבַעַל חֲסָרוֹן שֶׁלֹּא יָדְעָה מִסּוּבּוֹ קְדָם הַנְּשׂוּאִין, וְהַחֲלִיטָה שֶׁקְדוּשִׁין אִלּוּ הֵם 'מִקַּח טַעוֹת', וּמִסְּמִילָא הִיא אִינָה זְקוּקָה לָגֵט.

מה התברר? - הָאִשָּׁה רָצְתָה לְחַזֵּר לְבְּעֵלָה הָרִאשׁוֹן, אֵלָא שֶׁכִּיּוֹן שֶׁהַתּוֹרָה אוֹמְרָת בְּפְרוּשׁ, שְׂאִם הִיא נִשְׂאָה לְאָדָם נוֹסֵף, וְהִתְגַּרְשָׁה מִסּוּבּוֹ, אוֹ שָׁמַת, 'לֹא יוּכַל בְּעֵלָה הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁלְחָה לְשׁוֹב לְקַחְתָּהּ לְהִיּוֹת לוֹ לְאִשָּׁה', רָצְתָה הַגִּיּוֹרָת לְהוֹכִיחַ שֶׁנְּשׂוּאִיָּהּ הַשְּׂנִיָּים הֵיוּ מִקַּח טַעוֹת, וְלִכְּן אִינָה זְקוּקָה לָגֵט, וְהַדְּבָר יִחְשַׁב כְּאִלּוּ לֹא נִשְׂאָה כָּלֵל, וּמִסְּמִילָא יְהִיָּה לָהּ סִתְרָה לְשׁוֹב לְבְּעֵלָה

שֶׁהַדָּרָךְ אֶרֶץ צָרִיכָה לִבּוֹא לִיְדֵי בְּטוּי דְּזָקָא בְּתַקִּיפּוּת וּבְאֵי פְּשָׁרוֹת, וְרַק כִּי נִתֵּן לְהַעֲמִיד אֶת הַתּוֹרָה עַל תַּלְהָה.

כִּי הַתְּנַהֵג רַב נִחְסָן עִם 'הַהֵיא סְבָתָא', וְכִי הַתְּנַהֵג גַּם מֶרֶן עִם הַגִּיּוֹרֵת בְּצִמְרוֹ לֵה שִׁי'תְּפַסִּיק לְבַלְבַּל אֶת הָרֵאשִׁי. הָרֵי כֹל אֶחָד

מִבֵּין שְׁגָם מֶרֶן הָרַב אֶלְיָשִׁיב הִיָּה מוֹדַע לְצוּי 'וְאַהֲבָתֶם אֶת הָגֵר'; אֲבָל הוּא הִבִּין בְּרָגַע זֶה שֶׁרַק הַנְּסִיחַ הַתְּקִיף יָנִים אֶת דְּעַתָּה, וְלֹא שׁוּם דְּבָר אַחֵר, וְלָכֵן אָמַר מַה שֶּׁאָמַר. וְאַכֵּן, הָאִשָּׁה 'הַפְּכָה אֶת עוֹרָה', וְנִרְגָּעָה. (לְסַנְךָ בְּשַׁמְחָה)

ספור לשבת

המציל האמיתי

ומסירות עצמה שיקשו עליה מאד. זהו ממש פתיחה של בית חולים בתוך ביתה. על כן, בצער רב היא סירבה לקחת זאת על עצמה.

לאחר כמה ימים, היא מקבלת שוב טלפון מהרווחה שאומרים לה כי למרבה הצער הם לא מצאו משפחה שמכונה לאמץ את הילדה, וכי כיוון שהם מכירים את ליבה החם והרחב, הם שוב פונים אליה לעזרה, מפני שאין להם פיתרון אחר. הפעם היא לא יכלה לסרב, והיא קיבלה את התינוקת לביתה. בימים הראשונים היה זה נראה מערך רפואי גדול – עשרות מכשירים רפואיים הגיעו לביתה, הוקצה לתינוקת חדר נפרד, ואותה אשה עברה הדרכה מכמה רופאים ואחיות שהגיעו מידי יום לערוך בדיקות שגרתיות. כעת היא גידלה שלושה ילדי אומנה, מלבד הארבעה שיש לה.

והנה עוברים להם שלושה חודשים של טיפול במסירות נפש עצומה בתינוקת, והנגיף הנורא משתולל בכל העולם. הנגיף מכה קשות בכל מקום, והוא מגיע אף למונסי שבארה"ב. בערב פסח האחרון, האשה הזו חשה לא טוב, ולאחר בדיקה קצרה מודיעים לה כי היא נדבקה בנגיף במצב בינוני עד קשה. במונסי בינתיים ישנם אלפי חולים ומאות נפטרים מדי יום ל"ע.

האשה הזו מתקשה לנשום ומצבה מידרדר. היא מובהלת ע"י אמבולנס לבית החולים, אלא ששם מודיעים לה כי בית החולים נמצא לפני קריסה. ישנו 0 מקום, וכל מכונות הנשמה תפוסות, ורבים ממתנים בתור למכונות. כן, כן, ארה"ב של 2020 בעידן המודרני קורסת ללא מכונות הנשמה! שבורה ורצוצה, מחזירים אותה לביתה במצב קשה כשהיא מתקשה בנשימה ומרגישה שסופה קרב ובא. ואז היא נזכרת במכונת הנשמה של התינוקת, אותה היא מאמצת. כיוון שהתינוקת משתמשת במכונת הנשמה רק שעות בודדות ביום, היא מחליטה להשתמש במכונות לעצמה במשך שאר היום, והדבר גורם לה להקלה עצומה ועזרה אדירה.

לאחר כמה שבועות, עם תחילת חודש אייר, היא מקבלתבשורה טובה – היא החלימה מהנגיף בנס גלוי. היא מודה לה' על הנס, אך הסיפור עדיין לא נגמר.

לפני כשבועיים, בתאריך ז' באייר האחרון, היא מקבלת טלפון מהרווחה כי ההורים של התינוקת מרגישים כי הם מסוגלים

אין מקרה ואין טעות. גם כשהעולם נעשה כמרקחה, יושב הקב"ה במרומים וכותב וגוזר על כל מדינה ומדינה מה יהא בה, כמה חולים יהיו, כמה יברואו, כמה חלילה יפטרו, וכמה ישארו בריאים. עלינו לעשות את ההשתדלות, אך משמים הכל ספור וקצוב עד לפרטים הכי קטנים.

לפנינו סיפור מרתק שסיפר מגיד המישרים, הרב מנחם שטיין שליט"א, שהתרחש בימי נגיף הקורונה:

"היה זה לפני 4 חודשים בלבד, בחודש טבת התש"פ, התקופה בה העולם עדיין לא שמע והרגיש בנגיף הנורא. בעיר מונסי שבארה"ב מתגוררת לה אשה יהודיה וצדיקה בשנת ה' 44- לחייה, העושה שליחות גדולה ביותר: היא ובעלה זכו ב-4 ילדים נהדרים, אלא שבנוסף לילדיה, היא נוהגת מזה שנים רבות להוות כמשפחה אומנת בביתה.

בשנה האחרונה, היא מגדלת עוד שני ילדי 'אומנה' אשר הוריהם לא מסוגלים לגדלם מסיבות בריאותיות או כלכליות.

'משפחות אומנה' לוקחות ילדים שכאלו ומגדלים אותם לפעמים כל החיים, ולעיתים רק לתקופה קצרה של כמה חודשים עד שנים, עקב החלטה של ההורים הביולוגיים כי הם מרגישים שהם שוב מסוגלים לגדל את ילדם, ואז הם מחזירים את הילד להוריו. והנה, בשלהי חודש טבת האחרון, טרם התפרצות הנגיף בעולם, היא מקבלת טלפון ממושרד הרווחה שמבקש את עזרתה לצורך מקרה מיוחד במינו: "ישנה תינוקת שנולדה זה עתה, הסובלת מבעיות בריאותיות קשות במיוחד. היא מתקשה לאכול ולנשום בכוחות עצמה, ולכן הוריה לא מסוגלים לגדלה במצב זה, והם מחפשים משפחה שמסוגלת להכיל תינוקת כזו" - פנו אליה בבקשת עזרה.

"זוהי עבודה לא פשוטה ומורכבת. עליה לעבור בדיקות סדירות מידי יום, חיבור למכשירי הזנה שיעבירו לה חמצן ומזון לגופה במשך כמה שעות ביממה. כמובן, לשם כך תקבלי את כל המכשירים והציוד הרפואי הנדרש, בשילוב הכשרה מיוחדת של צוות רופאים שיסבירו לך כיצד עובדים המכשירים וילוו אותך בכל התקופה הקרובה."

היא שמעה זאת, אך הרגישה כי הדבר כרוך באחריות גדולה

אותי."

ההורים התרגשו מהסיפור והסכימו להשאיר את התינוקת לעוד שבועיים. ובשבת זו, בהר בחוקותי התש"פ, זו השבת האחרונה שהתינוקת אצלה, ובשבוע הקרוב היא תשוב להוריה. "שלח לחמך על פני המים – כי ברוב הימים תמצאנו", כל מה שאדם עושה לשני, יחזור לטובתו באחד הימים. (גיליון 'טוב לחסות בה')

כעתלטפל בילדה, וכי הם מודים לה ורוצים את התינוקת בחזרה. האשה ההמומה מספרת להם: "חיי ניצלו בזכות הבת שלכם! חליתי בנגיף בצורה קשה ולא היתה לי מכונת הנשמה. בעזרת מכונת הנשמה של בתכם הוקל מעליי הסבל והחולי, ולאחר כמה שבועות הבראתי בס"ד. אך אם תסכימו, אני רוצה שבתכם תישאר אצלי עוד שבועיים כהכרת הטוב על ההצלה שהצילה

מעשי צדיקים:

ואמר לו:

"שרפה פרצה בעירה, וכל הבית שלך עולה באש!" ה'חזון איש' שמע זאת ומיד קפץ ממקומו בבהלה, יצא מבית הכנסת והחל לרוץ בפסיעות מהירות לכונן ביתו, כשהוא מדאג וחרד. האנשים שהביטו בו השתוממו: "מדוע הוא רץ כך?! הרי הבהילות הזו כל כך לא מתאימה לו... על מה הוא כל כך דואג?! על הכסאות שלו?! על הבגדים?!"

התפלאו הבריות והחלו לרוץ בעקבותיו, מלאי סקרנות. "אולי הוא פוחד על הסחורה של אשתו, יש בבית מלאי גדול של בדים שמיעדים למכירה בחנות, וכנראה רוצה הוא להציל אותם מן האש", אמר מישהו.

והנה הם רואים ממרחק את ה'חזון איש' מתנשף כלו, ממהר להגיע לכונן שממנו יצאה האש.

בלי לחשב פעמים – נכנס ה'חזון איש' אל הבית הבווער, ותוך כמה רגעים יצא בחיך של נחת על שפתיו, ובידיו החזיק צרור של נירות. היו אלו דפים בהם כתובים היו חדושי תורתו שהיו אמורים להגיע לדפוס, שהכילו חלקים מספרו – 'חזון איש', דפים שנכתבו בעמל וביגיעה במשך שנים ארוכות! בעבור הדפים הללו עשה רבי אברהם ישעיהו מאמץ על אנושי, ובחסדי ה' הצליח להצילם.

וכך, פסע ה'חזון איש' בחזרה לבית המדרש כשכלו מאשר, כמו אדם שזכה בפס ונתעשר בן רגע! למרות שידע כי נשאר ללא בית, ללא רהיטים, בלי הפציו ובלי הסחורה של החנות...

•

כשהיה רבי רפאל ברוך טולידאנו, ילד בן תשע שנים, חלה במחלה קשה ושכב במטתו ביסורים. פעם בא חברו רבי יוסף משאש לבקרו, ומצאו נאנק מכאביו.

לפתע נפתחה הדלת, ואביו של הילד בא לבקרו, ובאותו רגע פסק מבכיותיו והצהיל את פניו לאביו. כשיצא האב, תמה החבר: "איך יכול היית להתאפק מיסוריך הקשים?" והילד בן התשע השיב: "לא רציתי לצער את אבי. די לי שאני מתיסר, ולא רציתי שגם הוא יתיסר ביסורי". (גיליון משכן שילה)

הרב הקדוש, רבי נחום מצ'רנוביל היה נוהג לנסע בכפרים, בעירות ובערים, כדי לאסוף מעות לפדיון שבויים. והנה, באחד הימים, במבואות כפר אחד, פגש יהודי. שאלו רבי נחום: "היכן דירת השוחט?"

יהודי זה, שנשאל את השאלה, היה בעצמו שוחט המקום. הוא הבחין כי לפניו עומד רב חשוב ומכבד, והתביש מפניו, כיון שהיה לבוש בבגדים בלויים וקרועים, ולכן, הראה לו דרך ארכה להגיע אל ביתו, ואלו הוא עצמו מהר בדרך הקצרה, והחליף את בגדיו, וחכה לבואו של האורח המכבד.

והנה, כעבר זמן קצר הגיע לביתו, פנה רבי נחום לשוחט ואמר לו בצורה יפה ונעימה, כי בכל מקום בו הוא מתארח, נוהג הוא לבדק את סכיניו של השוחט ולכן, גם כאן, מאחר והוא ישהה מעט זמן, ברצונו לבדק לאחר התפלה את הסכין של השחיטה.

רבי נחום עמד להתפלל, והשוחט הוציא את סכיניו, בדק אותו ומצא כי הוא ראוי לשחיטה.

"אלא, שבכל זאת", חשב בלבו, "כדי להראותו לאדם כל כך מכבד, טוב אעשה, אם אשחיז אותו עוד קצת, שיהיה עוד יותר יפה."

אך מיד לאחר מחשבה זו התחרט השוחט ומחשבה אחרת נצנצה במוחו: "הרי אם היה בא אלי עכשו מישהו לשחט, בודאי שהייתי שוחט בסכין זה. היתכן כי כלפי הקדוש ברוך הוא הסכין כשר, ולפני בשר ודם צריך לתקן אותו וליפותו יותר?" לכן החליט לא להשחיז את הסכין ולהראותו לאורח כמו שהוא.

אחר התפלה, הושיט השוחט את הסכין לרבי נחום, כדי שיבדק אותו.

אמר לו רבי נחום: "אם לפני הקדוש ברוך הוא הסכין שלך הוא טוב, לפני בודאי ובודאי, לכן קח אותו ושחט בו ואיני צריך כלל לבדקו!"

•

בקר אחד, כאשר הסתימה התפלה בבית המדרש – וה'חזון איש' היה עסוק בקפול טליתו, פתאם נכנס מישהו לבית הכנסת

בריחות

איש אחד נכנס למסעדה עם הכשר רפורמי, ומזמין שניצל. לאחר כמה דקות המלצר מגיש לו שניצל. הוא מתחיל לאכול, ולפתע רואה שכתוב על השניצל את המספר 44.

הוא קורא למלצר ושואל: "מה זה?"
"אה, המספר... פשוט לטבח נאבד פטיש השניצלים, אז הוא דופק עם הנעל שלו..."

הרופא אמר לשיכור: "אם לא תפסיק לשתות אתה עלול למות תוך שנתיים!"
שמח השיכור וענה לו: "ואם אני לא אשתה אני עלול למות תוך יומיים..."

איש אחד נכנס לחנות, וצועק למוכר: "תן לי מלכודת עכברים! אבל תעשה את זה מהר, אני צריך לתפוס את הרכבת!"
"-אני מצטער", אומר המוכר, "אין לי מלכודת כזו גדולה..."

"אמרתי לאחותי שנהגה את הבית על פי תורה."
"-מה הכוונה?"
"-פשוט מאוד, בכל בוקר אני מזכירה לה שהיום תורה לסדר את החדר, תורה לנקות, תורה להגחך..."

עשיר אחד בא לפקיד בנק ואומר לו: "אני צריך הלוואה של ₪1,000 לחצי שנה".

"אין בעיה!" אומר לו הפקיד, "רק צריך בטחונות."
"טוב", אומר האיש, "יש לי רכב 'יגואר', קח אותו בינתיים."
אחרי חצי שנה באמת האיש חזר לבנק והחזיר את ההלוואה +ריבית ₪120. הפקיד הסתכל על האיש ואמר לו: "דבר אחד לא מובן לי; מה אחד כמוך עם יגואר צריך הלוואה של ₪1,000?"

עונה לו האיש: "טסתי לחו"ל לחצי שנה. אף חברת ביטוח לא הייתה מבטחת לי את האוטו בסכום כל כך נמוך..."



חידות

חידת מחשבה:

יש לי שני פתילים, שזמן הבערה של כל אחד מהם הוא שעה. כיצד על ידי הדלקת פתילים אלו ניתן למדוד זמן של 45 דקות?

חידת חשבון:

איך ניתן ליצור את המספר 25 ע"י המספרים: 2, 4, 6, 8 תוך כדי שימוש בכל פעולות החשבון?

חידת "מי אני":

אני שייך רק לך, אבל כולם משתמשים בי אפילו יותר ממך. מי אני?

פתרונות לחידות הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

אחד מהם צריך לשתות חצי מהבקבוק בדיוק, וכך עליו לעשות:

לשתות מהבקבוק לגימה, ולסגור אותו. לסמן את קו גובה המים, ולהפוך את הבקבוק ולסמן שוב את קו המים.

ושוב לוגם מהבקבוק וחוזר על כל הפעולות הנ"ל, עד ששתי הקווים נפגשים.

כאשר שני הקווים נפגשים - התברר ששתה חצי, ואת הנותר יתן לחברו לשתות.

פתרון לחידת חשבון:

$$\frac{6 \cdot 7}{2} \cdot 1$$

פתרון לחידת "מי אני":

סנדל.

טוב לבשת



פתלס:



יציאה:	כניסה:	
19:53	18:41	י-ם:
19:56	18:58	ת"א:
19:54	18:58	ב"ש:
19:56	18:52	חיפה:

זמני השבת:

לתגובות, להנצחות ולקבלת העלון במייל: elisha5765@gmail.com

אזר השבת

כניסת השבת: 19:29
שקיעה: 19:51
צאת השבת: 20:32
רכנו תם: 21:04

הגיליון י"ג
בעידן ק' נתיבות

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם
מוקדש לע"נ מורד אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל



האלון נרכש לפני שנים: מורה בת נשיאה - לקח לי וסמחה בת נשיאה - אמת כחן
בן אלון נשיאת מקראל בן אלו ונאספת

דיון הלכתי בשולחן-השבת
שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א



מעשיות בפרשה

"כי תצא למלחמה על אויבך ותנו ה' אלוהיך בידך ויטבת שבוי"

כתב המהר"ל דיסקין זצ"ל, נאמר 'כי תצא' בלשון יחיד, לרמז שדווקא בזמן שעם ישראל מאוחדים כאיש אחד הם זוכים לנצח את אויביהם, אבל אם הם אינם מאוחדים, אין הקב"ה עומד ליימנם להכניע את אויביהם. חז"ל אומרים (ויק"ר כו, ב) שדורו של אחאב היו מנצחים במלחמותיהם אף על פי שהיו עובדי עבודה זרה, משום שהיה ביניהם שלום ואחוה. (אהל משה)

איתא במדרש (ילקוט ישעיה רמז תקז) שלפני הגאולה העתידה, מיכאל, סניגורן של ישראל, ישתתף, ואילו הקב"ה ידבר וילמד זכות עליהם, שנאמר (ישעיה סג, א) 'אני מדבר בצדקה רב להושיע', והקב"ה אומר שהוא גואלם בזכות הצדקה שהיו עושים אלו עם אלו.

דקדק הרה"ק השפע חיים מקלויזנבורג זי"ע, שלשון המדרש 'אלו עם אלו' באה להדגיש שמעלת המיוחדת של בני ישראל היא שהם נותנים צדקה בכל מצב. יום אחד ראובן נותן לשמעון ולמחרתו נותן שמעון לראובן, ואף ששניהם נצרכים ונזקקים, לא קופצים ידם מלתת צדקה, ובענין זה אין שום אומה הדומה לבני ישראל.

וצריך להבין, אם יש לבני ישראל את זכות מצות הצדקה, מדוע ישתתף המלאך מיכאל ולא יעלה זכות זו? אלא שהקב"ה מגלה שסוד גאולת ישראל אינו בעצם העובדה שנותנים צדקה, אלא בכך שאף אלו הנתמכים מן הצדקות, עושים צדקה אלו עם אלו.

וזה שאמר הכתוב 'כי תצא למלחמה על אויבך' - כשתצא להלחם בשונאך, ונתנו ה' אלקיך בידך' - נצחונך יבוא בזכות ידך הפתוחה, ככתוב (לעיל טו, ח) 'פתוח תפתח את ידך', ובזכותה יפיל הקב"ה את האויבים והשונאים תחתך. (שפע חיים דרשות חורש"י תשס"א)
(תשוא"ח לעורך הספר 'ילקוט מאיש לרעה')

האם מותר לתקוע בשופר באופן שמפריע לשכנים?

תקיעת שופר בסליחות באשמורת, וגם לבני אשכנז שנוהגים לתקוע בשופר אחרי התפילה, מה הדין במנין שמתפללים בניגון והוא לפני שעה שבע, בס' מועדי הגר"ח (ח"ב תשובה תכז) ענה הגר"ח"ק שלצורך מצוה מותר לתקוע ואין לחוש בזה משום השכנים. אולם בחזו"ע (ימים נוראים עמ' כד) בהערה כצב שאין לתקוע היכא דמפריע לשכנים, וע"ע בהמשך שהבאנו מעשה רב, וכן ראה בילקוט יוסף (מועדים ימים נוראים עמוד מו סימן תקפא סעיף כח) בענין התקיעות בשעת אמירת י"ג מידות שיש להזהר שלא יהיה ע"י זה הפרעה לשכנים המטפלים בתינוקות רכים שישנים אז ויתעוררו משנתם בבהלה וכו' וכן הנוהגים לתקוע אחר חצי קדיש שבסיום הסליחות אם זה מפריע לשכנים ימנעו מזה, ומ"מ סו"ס התם מדובר בשעה מאוחרת.
וע"ע בקובץ מה טובו אוהליך יעקב ח"ג במאמרו של הגר"א פרינץ שליט"א הביא לדון בזה באריכות וכתב שם תשובה מבעל המשנת יוסף שליט"א שכיון שאיסור גזל שינה הוא צער בעלי חיים דאורייתא מ"מ כיון דאינו מצוה אלא מנהג א"כ אם מדובר בשבע בבוקר שעדין אנשים ישנים ואין זו שעה סבירה אין לו לתקוע בשופר אלא א"כ יש לו רשות מהשכנים ע"ש, עוד, ולענ"ד סו"ס י"ל דכיון שהוא מנהג של מצוה, והוא לאחר שעת שבע אין בזה שום איסור. וע"ע לקמן. ויעו"ש עוד בתשובת הגרמ"ד שעיו שליט"א וע"ע ובקובץ משנת יוסף (חלק יג סימן מה) שדן שם לענין גזל שינה בתקיעת שופר, והביא, שדיבר בזה עם הגאב"ד רבי אשר וייס שליט"א שמונהג ישראל תורה ואף בני ספרד יש להם להמשיך במנהגם לתקוע בשופר בסליחות אלא שודאי ראוי להמנע מלעשות כן בקולות וברקים בכוונה להעיר ישנים וכו' יעו"ש עוד. ולענ"ד י"ל דזהו דוקא שהיו מתאספים שם המון גדול ברעש גדול וגם בבנין מגורים משא"כ בבית הכנסת רגיל וגם שאין הוא רעש חריג.
(הר" יוסף אביטבול)

אור התורה
לע"נ בנימין בן רחל
תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2.
(הזוכים מתגורמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויאדיר'.
לפסקים: 08-994-1870
או למייל: 7665190@gmail.com

**חידה: איזה חיה מבינה שבעים לשונות?
החידה של שבוע שעבר: איזה בעל חי שומר שבת?
תשובה לחידה של שבוע שעבר: יונה. (דברי שאול פרשת נח, ד"ה 'אלא מצאה')**

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר פרשת 'פרסטר' ברשת 'פרסטר' כובעי איכות	נגן יוקרתי כשר MP3	אוזניות בלוטוס מתקדמות
--	------------------------------	----------------------------------

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו: 0774103900 - שלוחה 5

■ **העלון ההצלחת הגביר היקר:** מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא
■ **להצטרפות לרשימת התפוצה:** alon089945291@gmail.com
■ **מייל המערכת** (לתגובות, הערות והארות בלבד): alon7148454@gmail.com
■ **טלפון:** 052-7148454 ■ **קו התוכן:** 079-5904730
■ **פקס:** 08-9941870 ■ **טען למכתבי:** חזני 1133/4 נתיבות

א-ל-ו-ל בהיכל הישיבה

זמן אלוו החל במלואו כל הנוצמות, ההתחזקות בתפילות ובסדרים ההשתלדות להתחזק בידאת שמיים וכמובן אמירת המליחות שהחלו לומר אצל כמה קהילות • רגע אחרי שזה קרה הרב ישראל אברמובסקי מגיש מאמר מיוחד לאלו בצל ההתחלות הקשות • לפעמים דרך הקוצים היא הדרך הקצרה ביותר למרות שבתחילה יש מעט קושי אבל אחר כך הסיפוק הוא גדול • מיוחד!

אלו!

עקב בעל התפילה כשרך את החדש בשבת האחרונה, ובראש חלפו המחשבות על גדולי ישראל אשר היו רועדים למשמע ההכרזה – הנה יום הדין קרב ובא. ואולי לא בכדי התמזגו להם הרגעים של ימי סליחה וחשבון נפש, ברגעים בהם מפקידים הורים את ילדיהם בספסולי בתי המדרשות, בשאיפה לראות מהם גדולות ונצורות.

כי כמידי שנה אלוו זה גם רגעים של התחדשות, של פתיחת שנה, של התחלה חדשה. בתחילת שבוע שעבר הם נפגשו בשטיבלאך המקומי רגעים לפני שיארוז את מזוודותיהם ויעלו לאוטובוס שיוביל אותם לבית החינוך ל'ישיבה' לקראת השנה החדשה. ובבית הכנסת הם יעמדו בתפילת הלל, ראש חודש 'אלו', ושניהם יזעקו יחדיו 'אנא ד' הושיעה נא, אנא ד' הצליחה נא' בתפילה עם תקווה גדולה לקראת השנה שהנה עוד רגע מתחילה.

אך העומד מן הצד יבחין שאומנם המילים הם אותם המילים, התפילה אותה תפילה, אך הכוונה כל כך שונה. האחד מתחיל שיעור א' בישיבה הגדולה, והשני מתחיל כבר שנה שניה.

לאחד 'זה היום עשה ד' נגילה ונשמחה בו', והשני כבר מבין ש'טוב לחסות בד' מבטח באדם'. אני רוצה הפעם להקדיש את הדברים דווקא לאלו שמתחילים את השנה אך בעצם ממשיכים כי זו לא התחלה ממש חדשה.

אולי נקדיש מחשבה לרגעים על כל אלו שמתחילים שוב שנה חדשה, אך הפעם כבר בהיסוס בדאגה, האם יצליחו להגשים את רצונם, או רק לרצות את המערכת. אולי הפעם ימצאו את מקומם, אולי ירגישו טעם לראשונה, או שוב יראו איך 'הים ראה ויגס הירדן יסב לאחר'.

הם זוכרים איך זעקו לו 'מה לך הים כי תגוס' אמנם ללא מילים, אבל הם נתנו כל כך הרבה סימנים אבל מסביב לא לכ שמו לב. לא ראו, לא שמעו.

והנה תפילת 'הלל' והמילים פורצות עם בכי ללא דמעות 'מן המצר קראתי' 'כי אני עבדך.. ובשם ד' אקרא' אז נזכר באותו זמן שהיה יושב על הדרך, והיו לפניו שתי דרכים. אחת, תחילתה קוצים וסופה מישור, ואחת, תחילתה מישור וסופה קוצים. והיה יושב בראש שתייהן, ומזהיר העוברים ואומר להם אע"פ שאתם רואים תחילתה של זו קוצים, לכו בה, סופה מישור. וכל מי שהיה שומע לו והיה מהלך בה ומתייעץ קמעא, הלך בשלום ובא בשלום ונשאל את עצמו האם אין דרך שתחילתה מישור וסופה מישור?

וכנראה שאין, מכיוון שרק ע"י ההתמודדות עם ה'תחילתה קוצים' מגיעים אל סופה מישור.

אבל אם נתבונן ונשים לב, האם כתוב דרך של קוצים או דרך שתחילתה קוצים, אז מדוע פעמים הקוצים אינם נעלמים והמישור אינו נראה לעיני.

אכן כל ההתחלות קשות ונכון שתחילת הדרך בד"כ קוצים, אבל אין צורך לעבור דרך שלמה של קוצים בכדי להגיע למישור.

די לנו בתחילתה קוצים, ועלינו לדאוג שהדרך עצמה תהיה מישור.

אמברה

סיפור לשבת

אור השבת

סיפור אישי ומרגש!

להודות על הכל! המתנות של האמונה

לחיות בצורה שאף אחד לא חייב לי כלום, ואת מודה על כל מה שעושים לך (כיף לתת למי שמודה ומעריך יותר) אז ככה קיבלתי יותר. וגם חשוב להודות על הדברים שאין, כי זה אמונה.

"תודה לה' כי אני מאמינה שזה טוב לי ומשלימה עם זה. ההודיה מלווה אותי בחיים-לאחד מבני היתה עצירות חזקה מאוד וניסיונו לקחת אותו לכמה רופאים, לשאול, לנסות להחליף תזונה וכלום לא עזר וכשהכרתי בהודיה וגם בהודיה על העתיד-שאני מודה לה' ומאמינה שהילד יהיה בריא אז הייתי מתפללת ומודה שהילד יצא מזה ויבריא במהרה, ולאחר זמן קצר זה עבר לו. אחרי כל מה שניסיונו הרגשנו במוחש את חסדי ה'.

לקחת אותו לכמה רופאים, לשאול, לנסות להחליף תזונה וכלום לא עזר וכשהכרתי בהודיה וגם בהודיה על העתיד-שאני מודה לה' ומאמינה שהילד יהיה בריא אז הייתי מתפללת ומודה שהילד יצא מזה ויבריא במהרה, ולאחר זמן קצר זה עבר לו. אחרי כל מה שניסיונו הרגשנו במוחש את חסדי ה'.

כשהתינוק שלנו הגיע לגיל שהוא צריך ללכת אז הוא ניסה וגם אנחנו. ותרגלנו איתו וחששנו קצת, ואז הודיתי לה' שהילד יצליח ללכת, ולאחר זמן קצר הוא כבר הלך, חסדי ה'. וכעת לסיפור שארע כמעט לפני שנה: גרנו בדירה שבחדר הילדים שלה לא היו חלונות. הסלון והמטבח היו מחוברים וקטנים, בקיצור היו בה כמה דברים שלא הסתדרתי איתם וכל זה היה מלפני שהכרתי את ההודיה. וכשהכרתי אותה אז הייתי מודה לה' שיש לי את המצב הזה בדירה, הייתי מודה על מה שאין לי, ויש רעיון מאוד טוב לתלות על הקיר בדף גדול את כל הטובות שה' נותן לנו, שתמיד נראה את זה מול העיניים ולומר את זה וכך אנו זוכרים ולא שוכחים ומאשרים. היינו בהמתנה לדירה שאמרו לנו שזה יכול לחכות הרבה מאוד שנים, ואני באמונה תמימה מודה על מה שיש לי ומשתדלת להודות גם על מה שאין, ואז יום אחד אחרי זמן קצר מאוד שהיינו בהמתנה נשמע צלצול הטלפון שבו אומרים לנו שזכינו בדירה.

כשהתינוק שלנו הגיע לגיל שהוא צריך ללכת אז הוא ניסה וגם אנחנו. ותרגלנו איתו וחששנו קצת, ואז הודיתי לה' שהילד יצליח ללכת, ולאחר זמן קצר הוא כבר הלך, חסדי ה'. וכעת לסיפור שארע כמעט לפני שנה: גרנו בדירה שבחדר הילדים שלה לא היו חלונות. הסלון והמטבח היו מחוברים וקטנים, בקיצור היו בה כמה דברים שלא הסתדרתי איתם וכל זה היה מלפני שהכרתי את ההודיה. וכשהכרתי אותה אז הייתי מודה לה' שיש לי את המצב הזה בדירה, הייתי מודה על מה שאין לי, ויש רעיון מאוד טוב לתלות על הקיר בדף גדול את כל הטובות שה' נותן לנו, שתמיד נראה את זה מול העיניים ולומר את זה וכך אנו זוכרים ולא שוכחים ומאשרים. היינו בהמתנה לדירה שאמרו לנו שזה יכול לחכות הרבה מאוד שנים, ואני באמונה תמימה מודה על מה שיש לי ומשתדלת להודות גם על מה שאין, ואז יום אחד אחרי זמן קצר מאוד שהיינו בהמתנה נשמע צלצול הטלפון שבו אומרים לנו שזכינו בדירה.

וכל זה היה מלפני שהכרתי את ההודיה. וכשהכרתי אותה אז הייתי מודה לה' שיש לי את המצב הזה בדירה, הייתי מודה על מה שאין לי, ויש רעיון מאוד טוב לתלות על הקיר בדף גדול את כל הטובות שה' נותן לנו, שתמיד נראה את זה מול העיניים ולומר את זה וכך אנו זוכרים ולא שוכחים ומאשרים. היינו בהמתנה לדירה שאמרו לנו שזה יכול לחכות הרבה מאוד שנים, ואני באמונה תמימה מודה על מה שיש לי ומשתדלת להודות גם על מה שאין, ואז יום אחד אחרי זמן קצר מאוד שהיינו בהמתנה נשמע צלצול הטלפון שבו אומרים לנו שזכינו בדירה.

"זה היה נשמע כמו חלום, זה לא אמיתי הרי אמרו לנו שזה יקח כמה שנים טובות, ואיפה כל מי שהמתין לפנינו? אנחנו הרגשנו שזה לא היה מובן וזה התגלגל אלינו, הגיע זמננו ובחדר הילדים ה' הכפיל לנו את החלון ויש שם שתי חלונות, כפול שתיים! הרבה שנים לא היה בכלל עכשיו קיבלתם שתי דברים לא מובנים, קיבלנו כמו שנאמר: "דירה נאה מרחיבה דעתו של אדם" שכנים טובים, קומה נוחה, ה' זיכה אותנו גם לפתח חסד בביתנו. אני מרגישה כל הזמן את המתנות שה' נותן לנו ואיך הוא מוביל אותנו בצורה הכי טובה אז תודה ותדע שהכל מאיתו יתברך והכל שלו, ולפעמים היצר נכנס ומראה מה שאין וכך בהודיה תראה כמה אתה עשיר, וכך תחיה בעושר ואושר שלוה ונחת, אמן.

ימי אלוו אלה ימי קרבה והתחברות לה' יתברך, הם ימי שמחה על האפשרות שיש לנו לתקן את העוונות שעשינו במהלך השנה דאשתקד כך שנוכל לבוא לדין נקיים מה' ומישראל. אין זה מהלך מובן מאליו וכמובן ההודיה היא לה' יתברך על הזכות לחזור בתשובה שלימה. הסיפור המדהים הבא נשלח אל מערכת ויש בו להתחזק עם אוירת ימי אלוו:

"לכבוד מערכת 'אור השבת', רציתי לשתף אותכם ביהלום גדול מאוד ששינה לי את כל חיי מקצה לקצה, שמצאתי אותו אחרי הרבה שנים והוא נותן לי המון רוגע, הערכה, בריאות, פרנסה, שלום בית ושלום ועם כולם, ואפילו דירה (בהמשך).

"אני הכי עשירה בעולם, כיום אני לא מבינה איך אפשר לחיות בלי זה, כי הוא בסיס לחיים שלנו, אני נולדתי למשפחה טובה ואוהבת, מיוחדת ומשקיעה, עם אחים ואחיות, אבא ואמא וסביבה חמימה וכך גודלת. וכשהגעתי לגיל השידוכים, התחתנתי והקמתי בית עם בעל צדיק וטוב לב. ומשפחתי חמה ואוהבת, תומכת ועוזרת וכך גם קיבלנו מתנות מה' את הילדים הצדיקים והמתוקים, ילדים טובים וחרוצים עם הרבה נחת תודה לה', וכך היינו מקבלים עוד ועוד מתנות כל הזמן.

"זה נראה כאילו זה מובן מאליו, זה נראה כמובן מאליו כשגרת החיים, את מקבלת כל כך הרבה מתנות וכמה הערכה ותודה יש לך, ואני חיה בצורה כאילו זה מגיע לי, כך אני מסתכלת על בעלי, חמותי, אמא שלי, השכנות שלי, חברות ואנשים שסביבי, כל מי שעושה לי משהו כמובן מאליו וצריך לעשות, ואם לא זה תביעה מצדי, סליחה הוא חייב לי מה זה אומר?

"וכך במבט כזה של חיים זה לא חיים יש צפיות ואכזבות, היצר מכניס לך כל מיני תלונות ולהסתכל בצורה השחורה והלא טובה, ואת מרגישה שכל הזמן חסר. וביום בהיר חברה אמרה לי לבוא איתה לערב של הודיה, ידעתי מה זה הודיה אבל לא ידעתי איזה עולם נמצא בתוכי, וכששמעתי וגיליתי את היהלום שהוא ההודיה אז תפסתי את עצמי- רגע אני האישה הכי עשירה שיכולה להיות כמה דברים ה' נתן לי זה לא מובן מאליו.

"חיי השתנו התחלתי להודות כמובן על דברים שה' נותן לי וגם על מה שלא, וכך השתנו לי היחסים בין השלום בית, השלום עם הסביבה שלי, חמותי, אימי, השכנות, החברות נהיה לי כיף לחיות, כל מה שעושים לי בכלל לא חייבים וגם אם לא עושים הם בכלל לא צריכים לעשות, אבל זה מובן שככה צריך להיות, לא זה לא מובן! תודה על הכל

**באפשרותכם
לזכות את הרבים
ללא כל תמאץ!
אם אירע אתכם או
מכריכם סיפור
מחזק
שלחו אלינו
בית 'אור השבת'
רח חזני 3336 תל אביב
ולצ"ן עבור 'אור השבת'
או במקום:
08-9941870**

אכפרה

סיפור לשבת

אור השבת

מיוחד לאנחנו!

קשיים עליות ומורדות המכתב של אלול

אלול אלה ימים של שמחה והתעלות גם שחווים משברים חייבים לשורות תמיד בשמחה, כך כתב הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל לבחור שהחליט לעזוב את הישיבה בשיאו של זמן אלול בגלל שחווה משבר ■ אז מהי באמת עבודת אלול כיצד מיישמים אותה בתכלס והאם היא מעשית ■ פרויקט אלול

הגאון רבי יצחק זילברשטיין סיפר על רוני (שם בדוי), תלמיד ישיבת פוניבז', שעקבות משבר קשה עזב את הישיבה ואת שמירת המצוות. יום אחד קיבל גלויה מחבר בשם שמואל. הוא לא זכר חבר בשם כזה, אך כשפתח את המכתב – התעלף כמעט. היה זה ראש ישיבת פוניבז' מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, שכתב לו: "קירי ואהובי, בכל מקום שאלי הגעת, בכל מקום שבו אתה נמצא, אני רוצה לפגוש אותך ולשוחח איתך".

רוני לא היה יכול לעמוד מול פרץ רגשותיו. הוא עזב את הבסיס והגיע לגבעת הישיבה. שם פגש את ראש הישיבה, שהמתין לו כל כך, הקדיש לילה שלם כדי לשוחח עמו, ובסופו של דבר – שב לישיבה.

"כל אחד מאתנו מקבל מכתב כזה בחודש אלול מהקב"ה עצמו", דרש הרב ברוך שמואל גנוט, "ברא עולם, בחיבה גלויה, מבקש מאתנו בתחנונים: בכל מקום שאתם נמצאים, מכל מקום שאלי הגעתם, צאו מהבוץ, אני רוצה אתכם שוב לידי. בואו אליי, בואו, רק תבואו".

"כשאנו ניגשים השנה ליום הדין, אין צורך להכביר במילים ותיאורים על 'מי יהיה ומי ימות', כותב הרב שמואל ברוך גנוט בטורו השבועי ב'יתד נאמן'. 'אלפי חולים, מאות נפטרים. מאות אלפי מתים בכל רחבי תבל. מי יעני ומי יעשר' בצורה הפשוטה ביותר. 'מי ינוע ומי ינוח, מי ישקט ומי ישלח, מתערבבים ומתחברים לשיאנה שכולנו נשמע השנה באופן מיוחד בימים הנוראים. בקשה ותחינה שהובלעה עד כה ברשימת בקשות האבינו מלכנו. כך, כמוכן. הכוונה היא לאבינו מלכנו מנע מגיפה מנחלתך', אותה נועק, ככל הנראה, כשמסכתו על פנינו.

"אבל לפני האלול כהנה ליום הדין, כהנה לראש השנה, יש את האלול עצמו. זמן עצום ונפלא, זמן מסוגל ומיוחד במינו, של 'אני לדהי ודודי לא'. קרבת אילוקים עצומה מאין כמותה.

"יש אנשים שאלול מכניס אותם לחדרות ופחדים, אימה ומתח", ממשיך הרב גנוט. "אנשים שלא הבינו באמת כמה נפלא הוא אלול, מייחלים להיכנס מתחת השמיכה ולישון עד מוצאי יום הכיפורים, אם רק יכלו. אך אם נשכיל להבין איוז מתנה מתוקה נתן לנו הקב"ה, הידיד נפש אב הרחמן שלנו, לא רק שלא נרצה לברוח מאלול, אלא נחכה לו כבליין עיניים בכל שנה ושנה.

"אנחנו, לפחות רובינו, אנשים רגילים. כאלו שמאד רוצים שכל המשפחה שלנו תהיה בריאה ושלמה, שיהיה לנו מספיק כסף לכל מה שאנחנו צריכים, שיאהבו ועריכו אותנו, בבית ובחוץ. שהחיים שלנו יהיו קלים ונחמדים ושכלל דבר שנעשה נראה ברכה. יש לנו רשימת מאויים גשמיים-חומריים. אנחנו רוצים שקט ושלווה, הרבה בריאות, סיפוק וכבוד. שיהיה לנו תמיד מצב רוח טוב ושיהיה לנו טוב בעולם.

"אבל באמת, אם נתבונן פנימה עמוק עמוק בלבבנו: זה כל מה שאנו צריכים? בריאות ושקט, נחת ומצב רוח טוב, פרנסה, דירות מסודרות לילדים וקצת כבוד?

"ברור שלא. הרי אנחנו יודעים שהדבר החשוב ביותר בעברנו, תכלית החיים שלנו, היא קרבת אילוקים. אולי ביום יום, כשאנחנו אצים רצים, אפילו סביב עסק התורה והמצוות המקיפות אותנו כל הזמן, אין לנו רגע לעצור ולהעמיק לעצמנו את התכלית שלנו. אבל אם נעצור לרגע נגלה את הדבר הפשוט הזה, שאנחנו רוצים להתקרב להקב"ה, להתחבר אליו באמת. לעסוק ב'מכתב לא-לוקים' שלו ולקיים את מצוותיו-רצונותיו באמת, בלב שלם, ביראה ובאהבה.

"ואז מגיע אלול, וגם אם אנחנו מתמהמהים, לא תמיד מתחברים מיד בהתחלה, הרי תמיד בסוף אנחנו מתקרבים, הושבים יותר לעומק, מתרחקים מכל מה שאבינו מלכנו לא רוצה ועסוקים בכל מה שהקב"ה רוצה וחפץ בו.

"חשוב לדעת כי עצם האלול, העשייה הברוכה, הלימוד הרצוף, התפילות הנרגשות, דקדוק ההלכה והחשש מכל נושא הפוגם בבין אדם למקום ובין אדם לחבירו, מקדם אותנו למטרה האמיתית שלנו. להתקרב להש"ת ולעשות את רצונו, זוהי ההכנה הנדרשת ליום הדין", מסיים הרב גנוט את דבריו.

הרב חיים זאיד אשרי העם יודעי תרועה

איננו. למרות כל החיפושים לא מצאו כלום. והם משערים שזה כנראה נפל בג'יפים אבל למעשה כעת עוד שעתיים הם מגיעים לאזור המרכז והכסף לונה המיניבוס איננו. שאלתי אותו היכן הם עומדים כרגע ואמר לי שהם נמצאים באזור חצור. אמרתי לו שיעצרו שם וילכו לציונו של חוני המעגל הנמצא בסמיכות למקוםם וישבו ללמוד סדר שטייגן אש שלוש

נמצאים אנו בימיו הקדושים והנעלים של חודש אלול, חודש שכול וקרבה ודריה לה' יתברך, חודש שה' יתברך מחכה ומצפה לנו שנראה לו ונוכיח לו את הקרבה ואת האהבה העצומה שיש בן אבא לבן. כמוכן שזה בכל משך השנה אבל בימי אלול זה העיקריים והמסוגלים ביותר במהלך השנה.

"אשרי העם יודעי תרועה" – אל תקרי 'תרועה' שעות, ואני מאמין שאחרי הקפדה מיוחדת על כבוד שמיים ובעיקר החיזוק בלימוד התורה ה' יתברך יזמין לכם ישועה. "בתחילה הוא אמר לי שהנהג רוצה עוד כסף על זה אמרתי לו שיוסיף לו על שלוש שעות נוספות שלוש מאות שקל וכך עשה. הם נכנסו ללמו שטייגן בקברו ל חוני המעגל ואך שהם מסיימים ללמוד נכנס אחד שנראה יושב על כמה חביות דולרים טובות ועם מבטא אמריקאי כבד שביקש מהם לבוא לסעודה שהוא עורך ביום שלישי בעקבות איזו סגולה שערך. הבחורים שהיו רעבים בקשו מהנהג שימתין עוד שעתיים בכדי שישבו לאכול ואח"כ סגרו איתו על

אלא 'תורה', שהחיבור החזק ביותר בין ה' יתברך לבניו זהו התורה הקדושה, שכוחה עצום לאין שיעור וכל מי שנדבק בה ובכל יום מקפיד להתחזק בלימוד התורה הקדושה זוכה לישועות בנגלה ובנסתר בלי גבול.

וכראיה לדברים נביא סיפור מיוחד אותו סיפר מגיד המשרים הגאון רבי חיים זאיד שליט"א: "בבין הזמנים של חודש אב האחרון, היו כמה ישיבות שלא ערכו קעמפים לבני הישיבה בגלל חוסר בתקציב מסיבות הידועות לכולם. בחורים למדו במשך זמן קיץ עשו שטייגן וכמובן התורה מתשת כוחו של אדם ולכן יש את הבין הזמנים גם לנו וגם לצאת להתאוורר לקראת

**ועכשיו שהם
בדיוק באים
לצאת מאזור
הצפון לאזור
המרכז- הכסף
איננו. למרות
כל החיפושים
לא מצאו
כלום.**

תשלום של 5,500 שקל, וכמובן הוא מצידו הסכים.

"במהלך הסעודה עמד אותו אמריקאי וסיפר שהוא קיבל על עצמו בעקבות איזו ישועה שהייתה לו לתרום 5,500 שקל, לכלה יתומה ולכן ביקש שמי שמכיר כזה מקרה שיגיד לו.

"הבחורים שמעו את זה והיו בהלם מוחלט. הם מיד קפצו על המציאה וסיפרו לאותו גביר שאמנן כלה יתומה הם לא מכירים אבל הם מכירים מסירות נפש והחלו לספר לו על מה שאירע להם במשך היום והזכירו אותי שאמרתי להם לערוך סדר שלוש שעות על קבר חוני המעגל. הוא שמע את השם שלי ואמר להם שהוא מכיר אותי משיחות שאני מוסר, ולכן ביקש שיתקשרו אליי.

"ואכן הם התקשרו אליי" ואותו גביר אמריקאי סיפר לי שהוא מכיר אותי מההרצאות, ואני אמרתי מצידו לגשת ישר לעניין וסדרתי את התרומה של ה-5,500 לכלה יתומה שבדיוק דברה איתו באותו הזמן, אבל גם לגבי הבחורים שלמדו תורה במתיקות גם להם מגיע שתתרום.

"ואכן לא חלפה דקה והגביר האמריקאי הלך לנה הסעות לפינה וסגר איתו את כל התשלום של ה- 5,500 שקלים, למרות כל הציפיות והתחזיות של הבחורים הלא יאומן קרה למול עיניהם.

זמן אלול. כמובן שהאפשרות המועדפת ביותר היא היציאה המאורגנת עם הישיבה וצוות הרבנים שאז שומרים על הרוחניות שתשאר איתנה כמו שצריך.

"אחת מהם היא ישיבה חשוב בירושלים שמחוסר תקציב ראש הישיבה שם החליט לוותר על הקעמפ המסורתי שהיה נערך בישיבה בכל שנה, ובעקבות כך התארגנו קבוצה של כמה בחורים מאחד הוועדים וארגנו מינוס של עשרים בחורים בכדי לצאת להחליף כוחות.

"ביום שלישי לפני כשבועיים וחצי", מספר הרב זאיד, "מגיע אליי טלפון על הו בחור ישיבה בשם ישי. שהוא ארגן את הקעמפ המדובר עם העשרים בחורים במיניבוס, והוא מספר לי שהם דאגו והקפידו למרות כל הקושי ללכת רק למקומות ולאחרים כשרים, הם דאגו שהקייאקים לא יהיו פתוחים בבת ושלא יהיו בעיות צניעות, וכמובן גם את הג'יפים ואת כל שאר האטרקציות הם דאגו שיהיו מגודרים ומהודרים ברמות הרוחניות.

"אך נוצרה בעיה, מספר לי אותו בחור, ובגלל שהרב מספר הרבה סיפורי ניסים אני רוצה שהרב יפעל ויעשה האי זו שהיא ישועה או נס שהכל יסתדר לנו כמה שיותר והוא מספר לי כך: שמתוקף היותו אחראי על ארגון הקעמפ לחבריו הרי שהכסף היה אצלו בכיס, ועכשיו שהם בדיוק באים לצאת מאזור הצפון לאזור המרכז- הכסף

"זה כוחו של לימוד התורה הקדושה!".



מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף די סימן טוב שליט"א

חייזרה

סיפורים מחזקים

אוד השבת

היאך רבי חנינא בן תרדיון ביקש לקרב את מיתתו?

במסכת עבודה זרה (יח.) מסופר שמלכות רומי תפסו את רבי חנינא בן תרדיון וכרכוהו בספר תורה והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האש, נטלו ספוגין של צמר ושרו אותם במים, והניחום על ליבו של רבי חנינא בן תרדיון כדי שלא תצא נפשו במהרה. אמרו לו תלמידיו רבי, פתח פיך ותכנס בך האש כדי שתמות מהר ולא תתייטר בייסורים. אמר להן מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל יחבול בה הוא עצמו. אמר לו אותו הממונה לשורפו, רבי, אם אני מרבה בשלהבת ונטל ספוגין של צמר מעל ליבך, האם אתה מביאני לחיי העולם הבא? אמר לו כן, אמר לו השבע לי ונשבע לו. מיד הרבה בשלהבת ונטל ספוגין של צמר מעל ליבו ויצאה נשמתו במהרה. אף אותו הממונה קפץ ונפל לתוך האש, (נשרף על ידי מלכות הרשעה בשביל שעבר גזירת המלכות, מהר"ל). יצאה בת קול ואמרה רבי חנינא בן תרדיון ואותו הממונה מוומנין הן לחיי העולם הבא, בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים.

וקשה היאך היה מותר לרבי חנינא בן תרדיון להורות לאותו הממונה להרבות בשלהבת לקרב את מיתתו, ולעשות כביכול ממש מעשה רצויה, שהרי אסור לעצום עיניו של גוסס לקרב את מיתתו (שבת קנא: שו"ע י"ד סי' של"ט ס"א). ועוד קשה שהרי מתחילה כשאמרו לו תלמידיו שיפתח את פיו כדי שתכנס בו האש וימות מהר, השיבם מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל יחבול הוא בעצמו, וא"כ מדוע אח"כ הורה לאותו הממונה לקרב את מיתתו?

יישוב א'

איסור אמירה לגוי במקום צער גדול

הנה הגמרא בבא מציעא (צ.) מסתפקת אם איסור אמירה לנכרי שבות נאמר רק באיסור סקילה דשבת, אבל בשאר איסורי תורה שהם בלאו אמירה לנכרי מותרת, ולכן יהיה מותר לומר לנכרי חסום פרתי ודוש בה, וכן לומר לגוי לסרס בהמתו למ"ד בן נח מותר בו, ולא פשטה הגמרא. והרא"ש (פ"ז סי' ר) כתב בשם הראב"ד שלדעתו כיון שכל האיסור לומר לנכרי אפילו בשבת הוי רק מדרבנן, ספק דרבנן לקולא (והאחרונים העידו שהראב"ד כלאים פ"א ה"ג אסור). ולפי זה גם בנידון דידן י"ל שהיה היתר גמור לומר לגוי כיון דהוי במקום צער גדול. אבל הרמב"ם (איסור"ט ט"ז י"ג ושכירות י"ג ג) והרא"ש והטור והשו"ע (ח"מ סי' של"ח ה' ואבה"ע סו"ס ה') פוסקים דנקטינן לחומרא שגם בשאר איסורים יש איסור אמירה לנכרי. ושואל גם לדבריהם יש לומר דבמקום צער גדול התירו אמירה לגוי. אלא שלכא"ל כל זה נכון דווקא אם אין במעשה הגוי איסור מצד חיובו, אבל כאן שאף בן נח מצווה על שפיכות דמים עדיין אסור לומר לגוי משום איסור לפני עור לא תתן מכשול, וכמו שאסור לומר לגוי לסרס בהמה למ"ד שבן נח מצווה בזה, והרי הרמב"ם פוסק (פ"ט ממלכים ה"ד) שבן נח חמור שנהרג אף כשהרג טריפה, וא"כ כל שכן שאסור לבן נח להרוג גוסס שאף ישראל מתחייב עליו. ואפשר שמכיון שכבר האש אחזה בגופו של רחב"ת והיה עומד להישרף בלא"ה, והוא מיתה הנראה לעיניים, ולא דמי לגוסס בעלמא, אף שלכתחילה אסור לישראל לעשות מעשה לקרב את מיתתו, באמירה לגוי במקום צער גדול מותר.

יישוב ב'

האם עכ"פ רשאים לדון ולהוציא להורג לתועלת המלכות

בגמרא בבא מציעא (פג.) איתא שרבי אלעזר בנו של רשב"י ורבי ישמעאל ברבי יוסי היו נותנים עצה למלכות היאך לתפוס את הגנבים, והמלכות היתה תופסת את הגנבים ומציאה אותם להורג, שלח רבי יהושע בן קרחה לרבי אלעזר עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה, שלח לו קוצים אני מכלה מן הכרם, שלח לו יבא בעל הכרם ויכלה את קוציו, כלומר תניח דבר זה להקב"ה. ואף אליהו הנביא אמר לרבי ישמעאל עד מתי אתה מוסר עמו של אלהינו להריגה, אמר לו מה אעשה במצות המלך אני עושה כן, אמר לו אביך ברח לאסיא אתה ברח ללוד.

מעשה בצדיק אחד שהיתה שנת בצורת והוא שלח את תלמידיו לעיר מסוימת שיחפשו את איש פלוני כדי שיתפלל שירד גשם. כאשר הם הגיעו לעיר שאלו על אותו איש ונדע להם שהוא שיכור וכל היום רק שותה וישן. והלכו לביתו ושאלו את אשתו אם הוא נמצא, ואמרה שהוא ישן ותחכו לו שיתעורר, נכנסו אליו ולקחו את הבקבוק שהיה ליד מיטתו והנה שכשהתעורר הושיט ידו לקחת את הבקבוק ורואה שאין בקבוק ורואה אנשים יושבים לידו ולא מבין אמרו לו תתפלל שירד גשם ונשיב לך את הבקבוק. כששמע כך אמר יהי רצון שירד גשם. מיד נשבה רוח חזקה והביאה איתה עננים כבדים וירדו גשמי ברכה ונתנו לו את הבקבוק וחזרו לרבע לשאלו אותו איך זה יכול להיות? אמר להם היהודי הזה בגלגול הקודם היה צדיק יסוד עולם, אלא שחטא קטן היה לו שהיה מתחיל את התפילה מהודו, ומדלג על הקורבנות והוא כיום מגיע לבית הכנסת קורא עד הודו וחוזר לשתות ולישון. ולכן תפילתו לא שבה ריקם.

הגאון רבי שמחה מדווינסק, היה שקוע בתורתו יומם ולילה - כפשוטו ממש. בספרו "משך חכמה" הוא מביא חידושים שנתחדשו לו בחלום. אך מפליאה היא ה"הסכמה" שרבי מאיר שמחה קיבל על אחד מחידושיו בסדר "קדשים".

מעשה שנכנס הגאון רבי נחום ברוך גינצבורג בעל "מקור ברוך" אל הגאון רבי מאיר שמחה ומצאו כשדעתו זחוה עליו והוא שמח ומדושן עוגג. וכל כך למה? סיפר הרב לאורח, כי זה עתה נתחדש לו חידוש נפלא לאמיתיה של תורה, וכשנתנמנם קמעה מעמלו להבנת הדברים, ראה בחלומו והנה יושבים בפמליא של מעלה כל גודלי עולם ומשוחחים ביניהם, אודות המחסור השורר בעולם התורה במי שיכול לחדש לאמיתיה של תורה. והנה קם הרשב"א ואומר, כי בעיר דווינסק יושב רב אחד ולומד, והוא כיוון אל האמת יותר ממני! [ה'אור שמח' עמ' רנד].

פעם כובד הגאון הגדול רבי חיים קריזורטה זצ"ל, רב ואב"ד אנטוורפן, [בלגיה], באחת משמחות השבע ברכות, באמירת הברכות, אך ביקש שיביאו לו סידור, התפלאו כל הנוכחים וכי ר' חיים אינו יודע את הברכות בע"פ? [ר' חיים זצ"ל, היה ידוע בגאונותו בכל התורה כולה ממש!], מרן הגר"ע יוסף זצ"ל העיד עליו כי הוא יודע את כל הש"ס בע"פ, אך, ר' חיים ענה ואמר: שמכיון שפעם אחת ברך הברכות בע"פ והמשיך ואמר את המשך הגמרא שבה מובאות הברכות, לכן רוצה הוא סידור בכדי שלא יקרה לו הנ"ל. איזו בקיאת בש"ס. בעודו צעיר לימים היו ימות השואה ובהם ניצל 3 פעמים ממות וודאי גמור מהנאצים.

סיפר הגאון רבי שלמה זלמן אוירבאך זצוק"ל, שפעם ביום ראשון בבוקר נכנס אל הגאון הגאב"ד מטשעבין זצוק"ל, ומצאו יושב בחדרו עטור בבגדי שבת, ותריסי חלונות החדר מוגפים, ואור העלקטרי דולק ומאיר בחדר, ועל השולחן ערימת ספרים פתוחים, ולקח קצת זמן עד שהבחין בו הגאב"ד מטשעבין, וכשראהו נשתומם הטשעבינר רב, ושאלו לרבי שלמה זלמן: האם יש לכם ענין כל כך דחוף שלכך באתם אלי באישון לילה ולא יכלתם לחכות עד אור בוקר? [בו בזמן שהיום כבר האיר, וזרח השמש זה מכבר].

פעם אחת מלך גוי רצה לבחון את הדרך ארץ של היהודים ושל הגויים, מה עשה? הכין סעודה גדולה עם מאכלים משובחים מכל טוב הארץ, אבל לא נתן להם כלי אכילה רגילים, אלא כפות ומזלגות ארוכים מאד שאי אפשר בכלל לאכול איתם. והגויים, חסרי מידת החסד, ניסו לאכול איתם ופצעו והזיקו אחד את השני ולקו בכפליים. ואילו היהודים, מכח מדת החסד שבהם, האכילו אחד את השני, והעבירו אחד לשני, וכך הצליחו לסיים את הסעודה בטוב טעם ובדרכי נועם ועברו את המבחן בהצלחה. וכל כך למה? כי היהודים ספוגים במצות 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא יט, יח) וכמו שאמר רבי עקיבא (ירושלמי נדרים ט, ד) 'ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה!'

השנה מהדרים גם ביופיה של הסוכה!

מבואר ומתורגם

הדו"ש שיפאר לכם את הסוכה!

סוכות ממזנה

פרכים הקרוב...

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"



פרשיות כי תצא - כי תבוא תשפ"א ♦ עלון מס': 72

השגחה שבועית

למה לא לפרגן לעוד יהודים?

בעבר היתה לי סלידה אישית מפרסום סיפורי ישועות של תורמים. אמנם האמנתי שהם נושעו, אבל חשבתי שלא זה מה שצריך לשכנע אותי לתת. נותנים לשם נתינה, לשם מצווה, לשם צדקה, וכדי להרבות זכויות. הנתינה היא דבר גדול לכשעצמו, ומה צריך יותר מזה?

חשבתי שנכון יותר להגיד לאנשים את הדבר הכי פשוט בעולם. הרי מה כל אחד רוצה להשיג בזמן שהוא נמצא כאן, בעולם הזה? להרבות כבוד שמים. בשביל זה ירדנו הנה למלא את מאה ועשרים השנים שלנו.

הנה, יש לכם הזדמנות לעשות זאת. אתם יושבים בבית, רק מעבירים את פרטי האשראי, והזכויות הולכות ומתרבות יום-יום. בכל יום אלפי אנשים בעולם מתחזקים בזכותכם.

מה שייך יותר חזק מזה, מה יש יותר משכנע מזה?

אבל יהודי ששוחח אתי על זה, שינה לי קצת את התובנה. הוא אמר לי: הרי ידוע מה שכתוב בחז"ל, שאוצרות השפע נמשכים על ידי הצדקה. אדם שנותן מכיסו למטרה כמו של המכון שלכם, נתן צדקה אחת שכוללת את כל הצדקות שבעולם.

הרי אמונה כוללת את כל הדברים, הבטחון משפיע בכל התחומים. זה נותן בריאות, זה נותן פרנסה, זה נותן תורה, זה נותן תפילה.

אין לך צינור השפעות יותר גדול מזה.

אז איך אתה חושב לנמנע מהאנשים טובה גדולה כזאת? למה שלא תגיד להם שיש להם דרך נפלאה ופשוטה להיושע? הרי מי לא צריך היום ישועות? מי בשידוכים, מי בפרנסה, מי בבריאות, מי בנחת מהילדים?

תראה איך שכל הזמן זורמות עדויות מאנשים שנושעו בדרך פלאית, על ידי התרומה להשגחה פרטית. רואים עין בעין שתפילה על ציונו של הייחובות הלבבות" בצפת, ממשיכה ישועות. רבנו בחיי בן יוסף מכיר טובה לכל מי שמפיץ את תורתו בעולם.

אז למה לא לפרגן ליהודים שפע? למה לא לספר להם? יהודים, אתם רוצים שפע? רוצים ישועות? יש לכם כאן מפתח לצינור שמזרים ישועות!

עתה, לקראת השנה החדשה, כשאנחנו רוצים להגיע לפחות לעוד 1000 בתי כנסת בארץ, זה הזמן לפרסם את זה.

חברים יקרים! יש לכם כאן צינור, צינור רחב שיכול להשפיע ולהביא אליכם שנה טובה, שנה של שמחות, של בשורות טובות, שנה שבה תתברכו שתמלאנה כל משאלות לבכם לטובה.

פשוט תרימו טלפון לקו השותפות 02.6313.742, והישועות בדרך אליכם.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

הרבי דרש קוויטל חדש

כסף. מי שזה מוזר בעיניו, שלא ינסה לחקות את היהודי הזה, כי הוא עדיין אינו בדרגה המתאימה. זה עניין מאוד מאוד אישי, ולכן יש הדגשה מיוחדת, שיפיק יותר לחובות תורתו ויתר אמונתו דווקא.

בכלל, הבטחון שה' שולח פרנסה לכולם ולי בתוכם, הוא הנחת יסוד בסיסית וגורלית, שמשפיעה על כל החיים. כתוב בספרי קבלה, שמי שאומר על עצמו שאין לו פרנסה, מעורר עליו קטרוג. ולכן צריך להיזהר מאוד שלא להגיד כך על עצמו, ולא על אחרים. לא לומר: ירחמו על אח שלי, אין לו מה לאכול... כי זה מעורר קטרוג למעלה, ולכן אין להוציא התבטאות כזאת מהפה.

מסופר על חסיד שבא מרחוק לרבי הקדוש מקאמרנא, וכתב בקוויטל שאין לו פרנסה ואין לו אוכל. שאלו הרבי בחכמה: האם תסכים לכתוב כך גם אצלי בחדר? אמר החסיד: כן. פתח הרבי סידור, קרא בפניו את הברכה הראשונה בברכת המזון, ובטוב טעם הסביר את הפשט: **הזן את העולם כולו בטובו בחן, בחסד וברחמים** - הכול גיונים ממנו יתברך, וכבר עכשיו הוא מכין מזון לכל בריותיו לעתיד. **ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד** - עד הנשימה האחרונה הוא מפרנס את כל ברואיו. "אבל אם אתה אומר שאין לך פרנסה", אמר הרבי, "עליך לחתום כאן: 'ברוך אתה ה', הזן את הכול חוץ מאת שרגא פייבל בן יענטא טריינא'. מסכים?"

החסיד נבהל מאוד, וכמובן חזר בו מהקוויטל שכתב, והתנצל, שלא התכוון עד כדי כך, אבל המצב בבית... וכאן לימדו הרבי פרק באמונה. ההתלוננות שאין פרנסה, גורמת ח"ו לסתימה בצינור הברכה. אדרבה - היא שגור בפיק: **השיר והשבח לחי עולמים שנותן לחם לכל בשר, ומאן דיהיב חיי יחיב מזוני**. ועל ידי זה ישפיע שפע רב, ברכות והצלחות בביתך, כי לעולם חסדו, אמן ואמן. (מתוך שיעור 21 בשער הבטחון)

בסוף הפתיחה לשער הבטחון, קורא רבנו לאופני ההשתדלות לפרנסה בשם **סיבות הטרף**. באיזו פרנסה נכון לבחור? **באופן שיש בו יותר מנוחה לגופו ושם טוב ופנאי ללבו**. יהודי צריך לבחור פרנסה כזאת, שלא יתעייף ממנה יותר מדי, שיוכל גם לנוח ולאגור כוח, ושהעבודה לא תבוז אתו, אלא תותיר אותו עם שם טוב במשפחה ובין חברים, ובעיקר - בעיני עצמו. שהוא ירגיש טוב עם מה שהוא עושה, ויהיה לו נוח עם התפקיד שהוא ממלא. גם יהיה פנאי לליבו - ויכול לדבר אתו; ראשו לא יהיה תפוס כל הזמן בעסקים. הוא יהיה מסוגל להקשיב לאחרים, להשתתף בשמחות, ולהיות עם המשפחה. לחיות את החיים, ולא רק לעבור אותם טרוף נשימה.

האמת, שכל אחד יכול לקבל את המתנה הזאת, אם רק ישקיע בלימוד ענייני הבטחון. ומכלל הן, אתה שומע לאו: שאם האדם יתאמץ עד כלות הכוחות - הוא לא ישיג יותר ממה שהוקצב לו. אדם שמתאמץ בכל הכוח, עובד מצאת החמה עד צאת הנשמה, ונוסע לפה ולשם גם כשעיניו טרוטות וגופו משווע לשינה, חושב שהוא יכריח את הבורא יתברך לתת לו יותר כסף. אולם הוא יקבל רק מה שהוקצב לו, וגם אם ירוויח יותר, בריבוי מאמצים, הוא לא יוכל ליהנות מזה.

רבנו ממשיך ואומר, שהפרנסה צריכה להגיע באופן שהוא מפיץ יותר לחובות תורתו, עם יתר אמונתו. עלינו להתבונן בדברים: מדוע רבנו אינו כותב 'תורה ואמונה'? אלא שיש כאן אכן דיוק מיוחד: בענייני אמונה ובטחון אי אפשר להקיש מאדם לאדם. לכל אחד יש דרגה משלו והשגות משלו, ולפי זה מתנהג אתו הבוחן ושבבות. אפילו אצל אותו אדם עצמו, יש תקופות שבהן הוא ויש אחרות. יש אנשים שבעיניהם זה מזור מאוד לראות בעל משפחה המתפלל בנחת, אומר תהלים, לומד הרבה, ומתפרנס בלי לעבוד הרבה מדי ובלו לבקש ולהתחנן תמיד מאחרים שייטנו לו

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארח ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

אבא, תן לי סימן

מדבר צבי ממודיעין עלילית.

ברוך ה' אני זוכה ללמד בישיבה של בעלי תשובה. לפני שנים עשרה שנים נסעתי עם אחי לדימונה, כדי לסייע לו ברכישת דירה. החוזה נערך מול ארבעה אחים שהיו בעלי הדירה, לאחר שקיבלו אותה בירושה מאביהם. מכיוון שהיו כאן כל כך הרבה מעורבים, ונדרשו גם מסמכים שקשורים בצו הירושה, בטאבו ובעוד כמה עניינים, שהינו אצל עורך הדין זמן רב מאוד: כחמש שעות. ישבנו בחדר אחד עם האחים, שאינם שומרי תורה ומצוות אך מכבדים מסורת, וכך התפתחה בינינו שיחה. ערכנו אתם הכרות, וכך למדנו על חייהם. האחד, מכובד ומעונב, הוא טייס. השני - נגן, השלישי - נהג מונית, והרביעי - מוכר בדוכן פלאפל בתל אביב. ההבדלים זעקו. השוני בין האחים היה כה בולט, שהמשכתי והתעניינתי איך הגיע כל אחד מהם למשרה שלו. תכננתי להשתמש בתובנות שעלו מהשיחה אתם, בשיחותיי עם הבחורים בישיבה שבה אני מלמד.

בסופו של דבר השתכנה החוויה ההיא בירכתי מוחי, ולא עשיתי בה שימוש. עברו שנים עשרה שנים. באחד הימים ארע מקרה כלשהו שהשפיע על האווירה בישיבה, והחלטתי כי עכשיו חשוב יותר להעביר שיחת מוסר לבחורים. בשיחתי סיפרתי להם על המפגש עם אותם ארבעה אחים, אותו זכרתי ממש כמו היה זה אתמול, עם כל הפרטים. המסר היה ברור - כולם יצאו מאותו הבית, ומה שגרם להבדל העצום בין האחים היה השאיפות שלהם. "בחורים יקרים", סיכמתי, "עם שאיפות אפשר להגיע רחוק!"

קיווייתי מאוד שהשיחה עשתה רושם, והנה אחד הבחורים מסוף החדר מרים אצבע ורועדת ואומר לי, "הרב, אני הבן של הנגר!" הייתי המום, וגם נבהלתי מעצמי. מה עשיתי? התחלתי לשחזר את דבריי, ולבדוק שמא אמרתי משפט לא מחמיא על הנגר. באותו רגע הצטערתי שלא שיניתי את הפרטים כפי שנכון לעשות, אבל המעשה כבר סופר, והבחור לפני, ומה שנשאר זה להשתדל להשאיר טעם טוב לפחות עכשיו.

"הרב", ממשיך הבחור ואומר לי, "כמו שהרב יודע, אני בעל תשובה, והיה לי קשה מאד למצוא את הישיבה שמתאימה לי. עברתי כבר בין כמה ישיבות, ואתמול הגעתי לכאן. מאז שאני כאן יש לי הרגשה יותר טובה, אבל עדיין לא הייתי בטוח שזאת הישיבה שלי. התפללתי וביקשתי מה' שיתן לי סימן שאכן זהו המקום שלי."

והנה היום, בסך הכול ביום השני שלי בישיבה, אני יושב בשיעור ושומע איך הרב מספר באריכות את קורות המשפחה שלי! בדיוק היום, בדיוק הדיבורים האלה. הרי זה ממש סימן בשבילי שזאת הישיבה שבה מתאים לי ללמוד!"

התרגשתי. בזמן שישבתי עם האבא והדודים של הבחור, היה הוא ילד חילוני, וכבר אז הכין לו הקב"ה את הסיפור הזה, שיסייע בידו לקיים את משאלת הלב העמוקה: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי".

(יום רביעי פרשת שופטים תשפ"א, לילה, סיפור 3 / מס' סיפור 21617)

חיים חדשים כפשוטו

מדבר אברך מבית שמש.

לפני שבע שנים הייתי במצוקה גדולה, מסובב בחובות מכף רגל ועד ראש, מגלגל כספים ומכתת רגליים מגמ"ח אחד למשנהו, כדי להשיג הלוואה מפני שתאריך הפירעון של ההלוואה הקודמת הגיע. הגעתי ממש לפת לחם, ומישהו יעץ לי להיפגש עם ר' בעריש שנייבלג שליט"א, על מנת שיעזור לי להתמודד

קו 985 בכניש 6

אני מתגורר באשדוד. בליל שישי הייתי במירון, ותכננתי לצאת הביתה למחרת, בבוקרו של יום שישי. היתה לי אפשרות לנסוע באוטובוס לאשדוד, בקו 985 שיוצא בשעה שש בבוקר ונוסע דרך צפת וחצור, אלא ששעה זאת היא בעייתית מאוד, כי נסיעה כזאת אורכת כארבע שעות, והאוטובוס מגיע לאשדוד בשעה עשר. הרי מהנץ עד השעה שש אין מספיק זמן כדי להתפלל שחרית, ולהתחיל שחרית בשעה עשר באשדוד זאת גם כן לא אופציה בשבילי. לכן בחרתי באפשרות הנוחה פחות - לנסוע בשעה שבע וחצי בקו 980 לכיוון בני ברק, ומשם לקחת אוטובוס לאשדוד. נסיעה כזאת אורכת גם היא כארבע שעות, וכך אגיע לאשדוד בשעה אחת עשרה וחצי.

בלילה נודע לי שיש צורך דחוף שאהיה מחר באשדוד בשעה עשר בבוקר דווקא, ולא ידעתי מה לעשות. אם אסע בשש אגיע בעשר, אבל תפילה מה היא עליה? בפרט כשעוד שאסיים עם העיסוק של השעה עשר, תתאחר התפילה עוד יותר. ואם אסע בשבע וחצי אגיע כשעה לפני חצות היום, ואני מוכרח להיות שם לפני כן. ראיתי שאין מוצא אחר אלא לבקש מה' שיסדר לי את כל העניינים. ובכל מקרה, על תפילה במניין בזמנה לא אOOTה.

ביום שישי בבוקר התפללתי שחרית במירון, ואחרי זה עליתי על קו 980 לכיוון בני ברק וקיווייתי לטוב. כאשר עצר האוטובוס למנוחה בכביש 6 בתחנת הדלק דור אלון, גיליתי להפתעתי כי לידנו חונה קו 985 לכיוון אשדוד!

מכיוון שקו 985 נוסע דרך צפת וחצור, הדרך שלו מתארכת, וכך יוצא שכאשר קו 980 הישיר עושה את דרכו שעה וחצי מאוחר יותר, הם נפגשים. אבל לפלא הדבר, שהרי קו 985 עוצר תמיד בצומת מגידו, ומה לו ולתחנה בכביש 6? התמיהות אינן מפריעות לי לעלות על קו 985. אני אומר לנהג שכבר שילמתי את סכום הנסיעה כשעליתי לאוטובוס לבני ברק, ואני מבקש שהוא יסכים להעלות אותי, שהרי שני האוטובוסים שייכים לאותו החברה.

הנהג מסכים באופן חד פעמי, וגם אומר לי שהוא בעצמו אינו מבין מה הוא עושה פה, זה ממש חד פעמי שהוא עוצר בתחנה כאן ולא בצומת מגידו. לי ברור למה כל השינוי הזה. הקב"ה שמע לתפילתי וזימן לי את הדרך להגיע הביתה בשעה עשר, ובלי להפסיד תפילה בזמנה.

(יום חמישי פרשת ראה תשפ"א, לילה, סיפור 1 / מס' סיפור 23059 אידיש)

היבלת עשתה את שלה

מדבר חיים מבית שמש.

בוקר אחד לפני שנתיים, ב"ה אני קם ומרגיש שקשה לי ללכת. בודק מה מפריע לי ומגלה יבלת בכף הרגל. יבלת כזאת היא לא יבלת רגילה, מכיוון שדורכים עליה, ובכל דריכה היא נתחבת פנימה וממשיכה לחדור אל תוך העצם. מאותו בוקר כואב לי ללכת ואני מתמרן בצורה לא כל כך מוצלחת עם משימות היומיום. קבעתי תור לפודיאטר - רופא מומחה לכף הרגל, וכדרכם של תורים, קבעו לי תור לעוד חצי שנה.

המתנתי חצי שנה, ובמהלכה ניסיתי לטפל ביבלת אחרי המקלחת. היא היתה מתקטנת קצת, ועד מהרה גדלה בחזרה. הדרך מהבית לבית הכנסת ולכל מקום התארכה, כי בעת הליכה השתדלתי להכאיב לעצמי כמה שפחות, מה שגרם לי ללכת לאט.

יום לפני התור אני מקבל הודעה, שהרופא התפטר ועבר לקופה אחרת. העובדה שהוא התפטר לא פטרה אותי מהיבלת, ולכן קובעים לי תור חדש - לעוד חצי שנה. אני גורר חצי שנה בייסורים, וזמן קצר לפני התור המיוחל מתגלה כי אורחת חדשה הגיעה לארץ, שמה קורונה, והיא אינה מרשה לבוא למרפאה. כל התורים לטיפולים שאינם מצילי חיים בטלים ומבוטלים, אף אחד גם אינו יודע מתי הקורונה תיגמר, וכך ממשיכה היבלת למלא את תפקידה ולייסר אותי ברחמי ה' יתברך.

כאשר מחליטים לפתוח בחזרה את המרפאות, שוב קובעים לי תור. גם הפעם - לעוד חצי שנה. התאריך המיועד הוא ט"ז באב. אני סופר את החודשים והשבועות, והנה הנה מגיע היום הגדול, אלא ששבוע קודם לכן מספרים לי

להתברך בשנה טובה

עם החובות ולהתחיל דף חדש.

עשיתי כעצתו, נסעתי לר' בעריש וישבתי אצלו שעה ארוכה. הוא הקשיב לי ובדק עמי את מקורות ההכנסה, ואחר כך נתן לי 'שמועס' שחקוק בעצמותי עד היום. הוא חיזק אותי באמונה ובבטחון בה' שזן ומפרנס לכול, ובכך שכל שקל שצריך להגיע אלי, יגיע אלי ישירות ממנו בלי שום צורך ללוות מאדם. הוא הסביר לי שכל דבר שאני מקבל בהלוואה, כשאין לי דרך להחזיר אותה, ביכולתי לקבל אותו בלי הלוואה. כל מה שמוטל עלי זה לבטוח בה' בכל לבי ונפשי, ולהאמין באמונה שלמה שהקב"ה ישלח לי בזמן את כל מה שאני צריך, ולא יחסר לי מאומה. יצאתי משם בהחלטה נחושה להפסיק ברגע זה עם כל ההלוואות, שהרי אין לי כל דרך להחזיר אותן, אז איך מותר לי בכלל ללוות מאנשים. החלטתי שמעתה אני מצפה אך ורק למתת ידו של ה' ומפרנס לכול.

כשחזרתי הביתה מצאתי מקרר ריק, ארונות ריקים, המנה האחרונה של המטרנה נגמרה, כשחייבים בדחיפות מטרנה לילד למחר בבוקר. חבילת הטיטולים כמעט מרוקנת, ובמיטות ישנים עוד ילדים שצריכים לאכול מחר בבוקר ופשוט אין לי מושג מאיפה אני מביא להם אוכל! זה היה המצב שלי אז. במקום לבכות, לדאוג וללוות, כדרכי עד אותו ערב, אמרתי לעצמי בקול רגוע שה' יעזור, ויהיה לנו כל מה שצריך. הלכתי לישון רגוע, ובחשדי ה' התעוררתי מוקדם, ברוגע. הרגע לכשעצמו היה מתנה גדולה.

אני יוצא מהבית לתפילה, ומגלה ליד הדלת שני ארגזי קרטון מלאים בכל טוב. היו שם בארגזים מטרנה וטיטולים, לחם ומוצרי חלב, וגם עוגיות וממרחים פרגנו לנו. פשוט קיבלנו משמים משלוח שלם שממלא את הבית ועושה אור בעיניים. ההתרגשות של בני הבית היתה ניתנת למישוש. הנה התברר שהבטחון האמתי והשלם בקב"ה עושה פירות.

אכן ה' עשה את זה, אבל הסתקרנתי מאד לדעת מי השליח שזכה במצווה. סיפרתי על כך לכל מיני אנשים, ביניהם גם לחבריי המלמדים, והנה אני רואה את ר' משה, אברך צעיר מחו"ל שמשמש כאן כממלא מקום, מחיך לעצמו. מיד הבנתי שהוא קשור לעניין, וקראתי לו לצד בבקשה שיספר כל מה שהוא יודע.

אמר לי ר' משה, "תמיד כשאתה פוגש אותי, אתה מברך אותי לשלום בלבביות. אתמול כשעברת ליד, לא התייחסת אלי. הבנתי שאתה טרוד ביותר, והחלטתי לברר קצת אודותיך. שאלתי שכנים בבניין על מה שעובר עליך, והתברר לי שאתה מתמודד עם מחסור של ממש. אמרתי לעצמי, שקודם כל אערוך עבורך קנייה. ומחשבה למעשה. נכנסתי לצרכנייה וערכתי את הקנייה שהגיעה אליכם הביתה".

הודיתי לו בכל ליבי וחשבתי, ראה איך הקב"ה מגלגל מחשבות בלב בני אדם, מבלי שאבקש ממישהו משהו בעצמי. זה נתן לי חיזוק להמשיך בקבלה שקיבלתי על עצמי רק אתמול, להפסיק עם ההלוואות.

זמן מה לאחר מכן קרה דבר פלא נוסף. לא היה לנו ארון בגדים. כל הבגדים היו מונחים בקרטונים, וכמשפחה ברוכה היה ממש קשה להסתדר. הבגדים גם היו חשופים, ונטו להתלכלך ולהתפורר רק בגלל האכסון הלקוי שלהם, וממש שיווענו לישועה בדמות ארון בגדים נורמלי. לפי דרכי בעבר, הייתי לוקח הלוואה מבלי לדעת מאיפה אני הולך להחזיר, אבל הפעם, התפללתי לה' שישלח לי ארון, ולא לוויתי שום דבר מאף אחד.

והנה אני מקבל טלפון מאחד מקרובי משפחתי בחו"ל. נכנס לו לראש שהיה יפה מצדו לארגן לי ארון, והוא מבקש ממני לרשום את מידות החדר, ללכת לנגר ולבחור לי ארון יפה ומתאים. התשלום עלי.

ברוך ה', קנינו ארון מצוין, בלי הלוואות ובלו גמ"חים. שבע שנים עברו מאז ההחלטה ששינתה את חיי. הסיפורים האלו שקרו לי מעניקים לי חיזוק להמשיך ולעמוד בהחלטתי שלא ללוות כספים, ואני רואה שעל ידי אמונה ובטחון יש יותר ברכה ויותר הצלחה וסייעתא דשמיא. שיהיו לכולם ישועות גדולות, פרנסה ברווח ושפע לכולם.

(מוציא שבת פרשת ראה תשפ"א, סיפור 1 / מס' סיפור 23094 אידיש)

שמערכת השעות של הרופאה השתנתה, והיא תקבל אותי ב"ב באב במקום בטי"ז.

"בב באב זהו יום הבר מצווה של הבן שלי. לא

מתאים לי להסתובב אז במרפאות, אבל למוד סבל אני

מחליט להסכים. רק שמשוהו אחר לא מזמזם לי טוב. הם

אמרו שזוהי רופאה, והרי ידעתי כל הזמן שאני מזמזם לרופא!

עד עתה דיברו אתי על ד"ר מנדלוביץ, והנה משמה הפרטי מתברר

שזו רופאה. אמרתי לפקידה שאני צריך לחשוב על זה, והיא אמרה

שביום התור היא תיצור אתי קשר ותשמע אם אני מגיע או לא.

בדרך כלל אני מקפיד לא ללכת לרופאה, כשלא מדובר בפיקוח נפש. אבל כאן

התעורר אצלי ויכוח פנימי, כי אולי הטיפול הולך להציל את כל עבודת ה' שלי,

אוכל להתפלל מוקדם יותר ולא ללכת דרך כה ארוכה עד בית הכנסת, יהיה פחות

ביטול תורה, ויותר מנוחת הנפש. הרי עומד אני ממש בפתחו של גן עדן, ואפסיד

הכול רק בגלל שזאת רופאה ולא רופא?

קשה לי להחליט, אבל אני אומר לעצמי, אולי אפשר בלי רופאה? כבר שנתיים

שאני מנסה להוריד את היבלת בעצמי, מה יקרה אם אנסה שוב? אני מנסה, והנה

רבע יבלת יורדת בקלות בלי שום חתיכת עור שמצטרפת אליה. היא מתקטנת

ברגע, ואני כבר מבין את הרמז. אם רק המחשבה והשיקול אודות התור פעלו

זאת, הרי שהקב"ה רוצה ממני שאוותר לגמרי על טיפולה של הרופאה. דוקטור

ביקשתי ולא דוקטורית, ואמשיך לעמוד על כך.

ביום הבר מצווה מתקשרים אלי מהקופה, ואני מודיע חד משמעית שאיני מגיע

לפחיאטריה. באותו יום אני חוזר על פעולה שעשיתי רבות בעבר אך ללא הצלחה,

ושהסבה לי אך ייסורים, ואחרי המקלחת מנסה להוציא את היבלת. האצבעות שלי

תופסות בה כך שהיא פשוט ניתקת ממקומה לגמרי, ויוצאת בשלמותה. בלי כאב,

בלי שום פיסת עור נוספת, בדיוק כמו שציפיתי שהרופא יעשה.

עתה, משעמדת בניסיון, שוב אין טעם ביבלת. שנתיים של כאב וייסורים

הסתיימו ברגע זה. הרגע שבו זכיתי לוותר על התור הנכסף כדי לקדש את עצמי.

(יום ראשון פרשת ראה תשפ"א, לילה, סיפור 1 / מס' סיפור 21411)

החזרתי ומצאתי

מדבר עקיבא ברגמן מבית שמש.

בערב ראש חודש אלול נסעתי למירון כדי לשפוך שיח בזמן מסוגל כזה, ובדרך

אני מקבל טלפון: "נאבד לכם ארנק?"

"כן", אני עונה. אתמול הבן שלי הלך למכולת עם ארנק קטן שבו כמה שקלים,

וחזר בלעדיו. חשבתי שהוא מדבר על הארנק הזה.

"אני נמצא בכרמיאל", אמר לי הבחור. "תוכל לבוא לקחת את הארנק?"

"איך בעיה", אמרתי, "אני נוסע עכשיו למירון. בעיה בדרך חזר אכנס לכרמיאל

ואקח את הארנק. תודה רבה".

בהמשך הדרך מתקשרת זוגתי, ואני מספר לה שבחור מכרמיאל מצא ארנק שלנו,

כשאני מתכוון לאותו ארנק והשקלים הבודדים שבתוכו "איזה יופי, זה בוודאי

הארנק של בננו הבחור", היא שמחה. עתה אני שומע לראשונה שבני שבזי באדר

חגג בר מצווה, נסע בכ"ח באדר למירון ואיבד שם את ארנקו, ובו כל כרטיסי

הכרטיס ספרי שקיבל במתנה לבר מצווה. הוא היה כל כך שבור מזה, ואני עד אז

כלל לא ידעתי מהאבדה.

בחזר ממירון נכנסתי לכרמיאל, פניתי לכתובת של הישיבה וגיליתי שם ישיבה

גדולה שמונה מאות בחורים. הבחור שדיבר אתי ניגש אלי, וסיפר שהוא היה במירון,

ושם נגשה אליו אשה שנראית כמי שאינה שומרת מצוות ואמרה לו, "מצאתי ארנק

וזה נראה של חרדים. אולי תדע למי להחזיר אותו?" אומר לי הבחור, "פתחתי את

הארנק וחיפשתי מסמך מזהה. מצאתי שם חשבונית של מכולת ועליה השם של

בעל החשבון. התקשרתי למכולת ושם מסרו לי את מספר הטלפון שלכם".

התקשרתי הביתה וסיפרתי לזוגתי את כל מהלך הדברים. "ההשגחה הפרטית פה

הרבה יותר גדולה!" היא אמרה לי. "לידת הבית של ההורים שלי יש חנות לחד פעמי,

וכבר כמה ימים, בכל פעם שאני מגיעה לשם, אני רואה בחוף עגלה יפה ויקרה,

עומדת ואין לה דורש. שאלתי אם יש מי שיוודע פרטים אודות העגלה, אבל אף אחד

לא ידע עליה מאום. בסל למטה לא היה שום דבר, ובתיק מצאתי חשבונית מקומטת

של חנות נעליים, ובה פרטי אשראי. כך הגעתי למספר הטלפון של בעלת העגלה.

האישה כל כך שמחה, כבר שבוע שלם היא מחפשת את העגלה, ואין לה מושג היכן

למצוא אותה. היא חשבה שהיא שכחה אותה בתא המטען באוטובוס מירושלים

לבית שמש, אבל דרך חברת האוטובוסים היא לא מצאה את האבדה.

ועכשיו תראה: בזמן שאני זוכה להחזיר אבדה באמצעות חשבונית מקומטת

שמצאתי בתיק של העגלה, אתה מוצא את האבדה שלנו על ידי חשבונית מקומטת

שנמצאת בתוך הארנק.

האין זה פלא?

(יום רביעי פרשת ראה תשפ"א, לילה, סיפור מס' 1 / מס' סיפור 23036 אידיש)

תרמו עכשיו להפצת האמונה בבורא עולם בכל העולם, וקנו לכם שנה טובה וישועות מעל הטבע. התקשרו עכשיו לקו השותפות 02.6313.742, וקנו לכם פרקליט מליץ ליום הדין.

פניני הפרשה

כי תצא

עלון מס'

1100

שנה כ"ב התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

אוהב או אויב?

אחד הקשיים הגדולים ללוחמים, כאשר הם נאלצים להתמודד מול אויב המתחזה במדים שלהם, ואינם מצליחים לזהות הלנו הוא אם לצרינו.

היצר המתוחכם מתחפש לידידו האהוב של קרבנו, החפץ אך ורק בטובתו, בשעה שאם יש שונא הכי גדול, הרי הוא היצר הרע.

על הפסוק הראשון בפרשתנו "כי תצא למלחמה על אויבך", דרשו רבותינו ש"במלחמת היצר הכתוב מדבר". וממשיך הפסוק "ונתנו ה' אלוך בידך ושבת שבינו" – ה' יעזור לך לנצחו! מעיר הגאון רבי ישועה עובדיה זצ"ל רבה של צפרו שבמרוקו, כי הסיוע לנצח את היצר הוא בתנאי שתהיה חדור בהכרה שהוא אויבך החפץ ברעתך. אם תחשוב שהוא אוהבך, אין כל סיכוי לנצחו.

משל לגנב שנתפס על ידי שומר. אזק השומר את ידו של הגנב לידו שלו בכדי שלא יברח, וכך הלך עמו ברחוב השוק. והנה, ראה הגנב את חברו וקרא אליו: אל תדאג, אני והשומר הולכים יחד, כמו ידידים. פרץ החבר בצחוק והציע לו: תנסה להשתחרר ממנו, וכשלא תצליח, תיווכח כי אתה תפוס על ידו ואינך הולך עמו מרצונך. כך האדם, אחר שנתפס ברשתו של היצר, יכול לבחון את עצמו אם יוכל להשתחרר ממנו, ואז יקבל את ההוכחה הטובה ביותר אם שבו הוא בידו, אם לאו.

עוד ממשיל המגיד מדובנא על מלחמת היצר משל לאדם שירש ירושה גדולה, ולא ידע איך לארגן את כל העסק והמפעל, בא אליו אדם אחד ואמר לו שהוא בעל נסיון במפעלים כאלה ומוכן להיות שותף אתו. והנה בסוף החודש במקום לראות רווחים ראה רק הפסדים. ומדובר במפעל רווחי מאד וכשזה נמשך כמה חודשים והמשיך להפסיד שכר חוקר פרטי, והוא גילה לתדהמתו שהשותף לוקח את הרווחים לעצמו, ומשאיר לו את ההפסדים. כך אדם צריך ללמוד מוסר שהוא "חוקר" שמגלה על השותף והוא היצה"ר. ובדרך רמז אמרו דסאני עלך, לחברך לא תעבד, מי ששונא אותך והוא יצה"ר אל תעשהו חברך ושותף שלך.

דרכי הפרד"ס אפנים בפרוש התורה	עצה טובה
<p>שינוי ניקוד</p> <p>שינוי הניקוד במלה, כך שמתקבלת משמעות אחרת (מצינו כן בגמרא, לדוגמא "אל תקרי הליכות אלא הלכות, מגילה כ"ח ע"ב). ונהוג לכתוב לפני כן: "קרי ביה", לדוגמא: "עם הספר" (אסתר ט, כה) – קרי ביה "הספר", רמז למ"ש במגילה (ט"ז ע"א) המן ספר של כפר קרצום ("סנסן ליאיר" עמ' קצ"א). דרש זה יותר נאה ומתקבל, כאשר מלה זו חסרה או יתרה בניגוד לאיזכורה בשאר המקומות במקרא, ושינוי הניקוד נעשה בהתאם לכתיב החסר / המלא, או שמשנים הניקוד בהתאם לכתיב (עיין רש"י בראשית א, יד).</p>	<p>אב נכנס אל הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, ובפיו שאלה רגישה: "בני גונב דברים מהמכולת, ואיני יודע איך לגרום לו להפסיק. כל העונשים אינם משפיעים עליו והוא ממשיך בסורו". אמר לו הרב, שילד שטעם טעם גניבה לא יוותר על זה כל כך מהר. אבל ישנו דבר אחד שיכול לעזור הנלמד מתורתנו: הגונב שור וטבח או מכרו, משלם פי חמשה והגונב שה משלם רק פי ארבעה, כי התבייש בשעת גניבתו שסחבו על גבו. כל פעם שהבן שלך גונב דבר מה מהמכולת, קח אותו אל אותה מכולת שיתוודה בפני המוכר ויחזיר לו את מה שגנב. כך הוא יבין שהגניבה אינה שוה את הבושה שתבוא לאחר מכן.</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"ידוע הדבר ומפורסם הענין כמה גדולה מעלת תורתנו הקדושה שאין לה ערך ותמורה ואין שום דבר שישוה לה, כמ"ש שלמה המלך ע"ה 'לא יערכנה זהב וזכוכית', וכן כתיב 'יקרה היא מפנינים וכל חפצך לא ישוו בה'".

(מגיד חדשות" ח"ט עמ' רכ"ג)

לא תלין נבלתו על העין וגו' כי קללת אלוקים תלוי (כא. כג) - ראיתי במדרש רבינו בחיי שכתב לכאר על דרך הקבלה וזה לשונו: "וכיון שהתלוי בדמות צלם אלקים, הנה הוא קללת אלקים אם לא יקבר ביומו וישהה שם בלילה שהוא זמנה של מדת הדין. עכ"ל. ונראה לי בס"ד רמוז יפה לדבריו ז"ל, שהנה תמצא ראשי התיבות "את אדמתך אשר י"י אלהיך נותן" עולים בגימטריא דין, רמז למה שכתב הרב ז"ל בשם הזוה"ק שהקפידא היא שלא תפגע בו מדת הדין השורה בלילה. ודו"ק. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).



כי יקה איש אשה חדשה לא יצא בצבא וגו' (כד. ה) - אפשר לפרש ע"ד הדרש "כי יקה איש אשה חדשה" - כאשר אדם לוקח אשה חדשה, "לא יצא בצבא" כבר אינו צריך לצאת בצבא כדי להלחם ביצר הרע, כיון שאשתו מצילתו מן החטא. ע"ד מה שפירשו המפרשים בתחילת הפרשה על "כי תצא למלחמה על אויבך" שבמלחמת היצר הרע הכתוב מדבר. (חן בשפתותיך, כת"י).

נקודת חן / עובדיה חן

מן המצר קראתי

במזמור "הודו לה" (תהלים ק"ז), מובאים ארבעה סוגי אנשים שחייבים להודות: עוברי מדבריות, יורדי הים, חולה שנתרפא, וחבוש היוצא מבית האסורים.

המעניין הוא שהמשורר עורך ביניהם הבדלה לשונית ומחלקם לשתי קבוצות: אצל יורדי הים והולכי מדברות נאמר "ויצעקו אל ה' בצר להם", ויצעקו - בצ', ואצלם מסיים הפסוק "ממצוקותיהם יצילם / יוציאם", ואילו אצל חולה וחבוש נאמר "ויזעקו אל ה' בצר להם", ויצעקו - בז', ואצלם מסיים הפסוק "ממצוקותיהם יושיעם".

המלבי"ם שם מבאר שבלשון הקודש "צעקה" פנימית יותר מ"זעקה", ו"הצלה" גדולה מ"ישועה".

ועל פי זה ביארו יפה את ההבחנה בין יורדי הים והולכי מדברות לבין חולה וחבוש: חולה הזועק לה', תפלתו אינה לגמרי מקירות לבו, שכן הוא תולה את מבטחו גם ברופאים מומחים שיוכלו לרפאו, וכן היושב בבית האסורים, בתפלתו הוא סומך גם על עורך דין מומחה ועסקנים שיסייעו בידו לצאת מאפילה לאורה. התפלה מבחינתו היא אפשרות נוספת של השתדלות. שום תפלה אינה שבה ריקם והוא "נושע" ממצוקתו, "ממצוקותיהם יושיעם" - אך זו ישועה זמנית ולא הוצאה והצלה מוחלטת.

לעומת זאת, כאשר אדם נמצא בים וספינתו מיטלטלת כקליפת אגוז בין משברי הים - לא יעזרו לו פרוטקציות וקשרים ולא יעזור לו כל ממון שבעולם. אין לו שום דבר אחר לעשות חוץ מלצעוק מעומק לבו לאשר לו הים והוא עשהו. וכן הולכי מדברות אשר "תעו במדבר בישימון דרך" ונמצאים בדד בין חיות רעות, אינם יכולים לתלות את יתבונם באף עוזר וסומך בלעדיו יתברך. מי שצועק מעומק הלב - יוצא וניצל לגמרי מהצרה - "ממצוקותיהם יוציאם".

התפלה היא המפתח הפותח את שערי השמים לשפע היורד עלינו. וגם כאשר מוכן ומזומן למעלה בשמים שפע גדול לרדת אל אדם מסוים, כל עוד אין לו את המפתחות שהם התפלות והבקשות, כל עוד הוא אינו פונה אל ה' - השפע לא ירד. הרי זה דומה לאדם שזכה בפיס בפרס הגדול, אך אינו פונה ומגיע לקבלו.

מובא בדברי רבותינו (ספרא ויקרא ט') שאף על פי שהקב"ה הורה "ועשו לי מקדש" והבטיח "ושכנתי בתוכם" (שמות כה, ח), מכל מקום התפלל משה: "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם". ומסביר מרן החיד"א זצ"ל שהסיבה לתפלה זו, משום שאחרי הכל צריך תפלה, וללא תפלה לא תרד השכינה.

אולם לעתים גם בתפלה פשוטה לא די, פעמים שצריך את הנאקה והצעקה: ה' הצילני! ואז התפלה בוקעת רקיעים.

וזוהי הסיבה לפי רבנו בחיי (שמות ב, כג) שתפלתם של ישראל התקבלה ביציאת מצרים, כמו שנאמר "וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם" (שמות ב, כד), "שאין תפלתו של אדם שלמה כאותה שהוא מתפלל מתוך הצרה והדוחק, שהיא יותר מקובלת והיא העולה לפניו יתברך". וכן תמצא ביונה הנביא ע"ה שאמר (יונה ב, ח): 'בְּהִתְעַשֵּׁף עָלַי נִפְשִׁי אֶת ה' זָכַרְתִּי וַתָּבוֹא אֵלַיךְ תְּפִלָּתִי אֶל הַיָּם הַיָּבֵשׁ', הבטיח הנביא שהתפלה שהיא מתוך הצער ועטיפת הנפש, היא הנכנסת לפניו אל היכל קדשו יתברך".

ורבנו האור החיים הקדוש (שמות ב, כג) מדייק זאת ממה שנאמר "וַיַּעַל שְׁוַעְתָּם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הַעֲבֹדָה" (שמות ב, כג), היינו בגלל שהיתה מצרת העבודה. ולפי זה מבאר את מה שנאמר בהלל "מן המצר קראתי יה - ענני במרחב יה" (תהלים קיח, ה) - כאשר מתפללים מן המצר - ה' עונה.

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

הרופא המתמהמה

בזה הרגע פנה לצחצח את נעליו! עבודה יסודית עשה, מירק ושפשף והבהיק כל נעל עד אשר השתקפה בה בכואתו.

"אבי סובל כל כך, ולרופא הזה יש זמן לכל העיסוקים הללו", חשבה הנערה במר לבה. היא פכרה ידיה בצער, ביאוש: "רבנו של עולם! אם הרופא אינו ממחר לבוא אל אבי החולה, הושיע אתה את אבי!".

בזה הרגע פנה הרופא אל הנערה ואמר לה: "שובי לביתך, כבר הוטב בעזרת ה' לאביך!".

מיהרה הנערה הביתה, ואכן - שיפור חל במצב האב החולה. לא ארכו הימים והאב החלים כליל ממחלתו האנושה.

לימים נשאל הרופא: "מדוע לא מיהרת אל החולה האנוש כאשר באה בתו הבוכיה להזעיק אותך?".

תשובתו היתה: "הכרתי היטב את מצבו של אביה וידעתי כי מדרך הטבע אין דרך להצילו, ורק 'בורא רפואות' יש בכוחו להושיעו ולרפאותו. על כן גמרתי אומר להתמהמה, עד אשר תתיימש הנערה מרפואתי, ותזעק ממעמקי לבה הדואב רק אל הקב"ה לבדו, ובכך תצליח להחיש לאביה ישועה ממרומים..."

הרופא היהודי דוקטור אהרן גארדיה, היה מגדולי הרופאים באשכנז לפני כמאתיים שנה, ושימש כרופאו האישי של פרידריך הגדול מלך פרוסיה. במהלך חייו זכה לשוב בתשובה שלימה, והיה לחסידו המובהק של המגיד ממזריטש.

יום אחד התפרצה אל ביתו נערה יהודיה. "דוקטור! חוש מהרה להציל את אבי! הוא חלה אנושות ומפרפר בין חיים למוות!" זעקה בקול נפחד ודמעות רותחות שטפו את פניה.

לתדהמתה, לא מיהר הרופא לצאת לדרך. לאטו ניגש אל הארון, נטל משם חליפה מיוחדת והחל להבריח אותה. משם פנה אל חדר המבוא והסיר את כובעו מן הקולב. כששב לחדר, סברה הנערה המודאגת שעתה ימהר הרופא אל אביה החולה.

אך לא כך היה. שוב נטל הרופא את המברשת, ועתה החל מטפל בכובעו, הברישו היטב עד אשר אף גרגר אבק אחד לא נראה עוד עליו.

"הרופא! מהר! מהר! אבי חולה אנוש!" קראה הנערה בקול חנוק "עוד מעט עלול להיות מאוחר!".

אך דומה שהרופא כלל לא שמע את דבריה, כי הנה

☺ זה כא 3 חוק! ☺

אב צעיר הגיע לגאון רבי ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל, בעל ה"חפץ חיים", ושאלה בפיו: "בני עתה בגיל חודש, וברצוני לשאול מאימתי עלי להתחיל לחנכו - בגיל שלוש או שמא בגיל שש או בגיל בר-מצוה?".

השיבו ה"חפץ חיים": "מאוחר מדאי באת! את הילד צריך להנך עשרים שנה לפני שנולד..."

בתגובה למבטו המבולבל של האב הטרי, הסביר הרב: "כדי להנך את הבן, על האב מוטלת החובה קודם כל להנך את עצמו, ואחר כך יקל עליו להנך את בנו. החינוך צריך היה איפוא להתחיל אצלך לפני עשרים שנה..."

☺ חוק 3 חוק כא... ☺

כדי להנך צריך קודם להיות מחונך.

הופיע!!!

הספר הנפלא

הכתב והמכתב

ה"ב

פרקי הנחיה והדרכה באמנות הכתיבה התורנית יחד עם אוצר מליצות וכיטוים לשימוש בכתיבה עם פירושם ומקורותיהם

גיתן לחשיג בתינות הספרים הפכה ראשית "אור החיים", לבורחים - 052-7654216

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שנתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: הבן שלי חלם על אחיו שנטבע בים, וחיפשו אחריו ולא מצאו אותו, עד שבסוף מצאו רק את היד שלו רח"ל. האם כבודו יכול למצוא לנו את פתרון החלום ומה לעשות?

תשובה: כשהולמים חלום כזה, יש לומר הקטע "רבנו של עולם אני שלך וחלומותי שלך" בשעת נשיאות כפים (נדפס בסידורים), ולתת מיד ח"י שקלים בקופה של צדקה. אפשר לפתור את החלום לטובה, שהבן יהיה בע"ה גדול בתורה וישקע בים התלמוד (כדאי ללמוד שיעור בדרף יומי) וגם יכתוב בידו חידושי תורה.

שאלה: האם בימינו יש לקרוע כשרואים את ירושלים?
תשובה: מעולם לא קרענו כשראינו את ירושלים, כי נמצאת ב"ה בשלטון ישראל.

שאלה: במקומות בסליחות שהש"ץ מתחיל חצי משפט והציבור משלים את סיום המשפט (כמו "כי ימינך פשוטה – לקבל שבים", וכדומה), האם החזן צריך לומר בלחש גם את הסיומת? וכן להיפך, האם היחיד צריך לומר את חצי המשפט הראשון יחד עם הש"ץ או שדי בכך שאומר את הסיום?
תשובה: המנהג שהיחיד רק עונה בלבד, והשליח ציבור יאמר עמו את הענייה בלחש. שכן הש"ץ מוציא את הקהל ידי חובה במה שהוא אומר, וכאילו הם אומרים בעצמם, מה שאין כן החזן עצמו אינו יוצא באמירת הקהל וצריך לומר הכל. ושייך שומע כעונה באמירת פסוקים (עיי' סוכה ל"ח ע"ב: הוא אומר ברוך הבא והם אומרים בשם ה', מכאן לשומע כעונה. וכן בתוס' שם סוף ד"ה מכאן שמצודה).

שאלה: האם בקטעים כמו "רחמנא" אפשר לענות "בדיל ויעבור" בלבד בלי לומר בלחש יחד עם החזן "רחמנא וכו'", ומה לגבי סיום משפטים שיש בהם שם ה', כמו למשל בקטע של יום ג' בסליחות?
תשובה: אפשר לשמוע מהחזן, וכן אנו נוהגים לגבי רחמנא, לענות רק "בדיל ויעבור". וכן בתחינה ליום שלישי, אפשר לומר רק את הסיום בלבד, כי הוא קטע מפסוק.

שאלה: בסידור "איש מצליח" בהלכות שלפני תיקון הצות מובא שלא לומר פעמיים תחנון תוך חצי שעה. ורציתי לשאול: אנו אומרים בכולל סליחות לפני מנחה, האם נאמר תחנון גם במנחה?
תשובה: אפשר להגיד פעמיים, כי עבר יותר מחצי שעה.

שאלה: אדם המשמח חתן וכלה על ידי תקיעה בשופר, האם יש בכך זלוזל במצות שופר?
תשובה: אין בכך זילותא.

שאלה: כיצד יש לבחור שופר למהדרין?
תשובה: לבדוק אצל הרבנים. יש כמה רמאים שעושים טלאי על גבי טלאי בשופרות. צריך ללכת אצל מומחה שיבדוק את זה, או לקחת ממקום בטוח בארץ ישראל שיש בו השגחה.

שאלה: יש לנו שופר שעבר אלינו מאבא ומסבא. איכות השופר מצוינת, אך יש בו נקב קטן צמוד לפניה (כ- 3 ס"מ מהפיה). האם ניתן לסתום את החור בחומר הנלקח מהשופר עצמו, או שיש צורך לחתוך את השופר עד למקום הנקב?

תשובה: עדיף לחתוך, כי יש תנאים רבים בסתימה בש"ע סימן תקפ"ו, ואין לדעת אם יתקיימו בו התנאים.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה

לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל

לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לתגובות הערות: שלח 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 18:58

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:56

ר"ת: 20:30

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 515 20.8.2021 - יב' אלול תשפ"א

זו השנה לראש צדיקים ובוואו בו

פְּרִשֶׁת - כִּי תֵצֵא

כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה (כא, י)

סיפר ר' לוי יצחק בנדר, אחד מגדולי חסידי ברסלב, שכשהוא היה בישיבה בוורשה, נכנס לישיבה יהודי מכוער וחלוש וביקש שיקראו לאחד הבחורים... יצחק קרקובסקי. הבחור יוצא לשוחח עם האדם הזה, ויהי הדבר לפלא... התברר שזה אבא שלו. הבחור היה יפה תואר נדיר וגבה קומה, עילוי מובחר בתורה. ובינו לבין אביו, שהיה אדם מכוער וחלוש מזוג, אין שום קשר... מאי האי?

לפני 500 שנה, זרחה השמש בפראג ונולד בעל הלבוש. ר' מרדכי יפה היה תלמיד של הרמ"א ושל המהרש"ל, והוא חיבר 10 חיבורים שלכולם הוא קורא בשמות של לבושים... ואת כל ספריו הוא פותח במילים: "אמר התופר..."

סיפר החפץ חיים: ר' מרדכי יפה היה אדם בעל יופי נדיר, ולכן קראו לו מרדכי יפה, על שם יופיו. הוא היה עוסק במסחר של אריגים. ובאחת הפעמים שהוא הגיע לביתה של שרה נכבדת במיוחד, הוא נכנס אליה למכור את האריגים שלו. השרה המרשעת חמדה את יופיו, ותבעה אותו לעבירה... היא סגרה ונעלה את כל דלתות הארמון, ואסרה עליו לצאת.

ר' מרדכי ניסה לחפש דרכי מילוט, אבל כל מקום היה נעול... האפשרות היחידה לצאת היתה דרך בית הכסא, שם היה בור מטונף של צואה שמגיעה עד המתניים, באורך של רחוב. ואחת לשנה היו מפנים אותו.

אמר ר' מרדכי לדוכסית: אני מוכן להישמע לך, אבל קודם כל אני צריך להתפנות... הוא קפץ לטינוף הנורא, עם כל הבגדים שלו, וכך הוא זחל את דרכו החוצה עד שהוא הצליח לברוח מהדוכסית.

מי שנכווה ברותחין נזהר בפושרין. ר' מרדכי נשא ידיים כלפי מעלה ואמר: ריבוננו של עולם, אני מבקש מנך שמעתה ועד עשרה דורות, כל הצאצאים שלי לא יהיו יפים כמוני, כדי שלא יבואו לידי כזה ניסיון...

ויהי בחלום הלילה, הודיעו לו שתפילתו התקבלה והחל מילדיו הקרובים ועד עשרה דורות, יהיו צאצאיו מכוערים. ובעבור שטינף את בגדיו, הוא יזכה ללבוש בגד עליון. ומאז שרתה עליו רוח הקודש והוא זכה לגילויים נוראים! כנגד עשרה מלבושים שהיה לבוש בהם בזמן שהוא קפץ לבור, הוא זכה לעשרה חיבורים שלכולם הוא קרא על שם לבוש'.

מספר הרב בנדר: שאלתי את הבחור היפה, מה הפער הזה בינך לבין אביך. איך זה יכול להיות? ענה הבחור: אבי דור עשירי לבעל הלבוש, ואילו אני דור אחד עשרה, לכן חזר לי תואר הפנים, כמו שהיה לר' מרדכי יפה. "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה" נצחון אחד על היצר, ותראו לאיפה מגיעים.... (מתוך 'אפריון שלמה')

לא יְהִי לְךָ בְּכִיסֶּךָ אָבֹוּ וְאָבֹוּ גְדוֹלָה וְקִטְנָה (כה,יג)

אומר רש"י: שלא יהא נוטל בגדולה, ומחזיר בקטנה. בזוהר הקדוש כתוב: שהפה נקרא כיס. שלא יהיה בפה שלך שני אבנים.

כשאתה מבקש מהקב"ה, כשאתה מתחנן אליו... אל תהא מבקש בגדולה ומחזיר בקטנה. אדם מתפלל על פרנסה, הוא מבקש בכל כוחו, הוא מוזיע ומתנדנד, עוד שנייה פורחת נשמתו מרוב תחנונים ודבקות. אבל אח"כ כשהקב"ה שמע את התפילה שלו, והעשיר אותו עושר גדול, אל תודה לו בקטנה.... תגיד תודה בגדול לפחות כמו שביקשת!

מספר המדרש: מעשה באדם אחד שהלך לסחורה, ראה אותו אכסנאי, ושאל אותו אם הוא רוצה שיצטרף אליו. הם הלכו בדרך ופגשו באדם סומא שיושב קרוב לעיר. מיד נתן לו הסוחר סלע לצדקה. אמר הסוחר לאכסנאי: תן לו גם אתה... אמר לו האכסנאי: למה שאני אתן לו? אני לא מכיר אותו. 'אם אתה לא רוצה לתת ההפסד בידך', אמר הסוחר. כשהמשיכו בדרך פגשו במלאך המוות... שאל אותם לאן אתם הולכים? אמרו לו לסחורה. אמר להם: אני מלאך המוות! ומיד פחדו ונפלו על פניהם. אמר מלאך המוות לראשון: אתה ניצל, הואיל והקדמת צדקה משלך, הוסיפו לך שנות חיים. ולאכסנאי אמר: סופך בידי והגיעה שעת מיתתך.

אמר לו: חברי ניצל, ואני נשאר למות? הרי שנינו בדרך... אמר לו המלאך: הוא עשה צדקה, ואתה לא. אמר לו האכסנאי: המתן לי, וגם אני אעשה צדקה. אמר לו המלאך: שוטה שבעולם אדם מתקן את ספינתו לפני שיוצא לים. ומה יועיל לו לתקנה בזמן שמתרגשים משברי הים. אם לא דאגת לעצמך קודם - 'אכלת אותה!'

אמר לו: אם כן, תמתין עד שאספר בשבחו של מקום. אני רוצה להודות לה' יתברך על כל מה שעשה עמדי... אמר לו: מאחר ואתה מבקש להודות לה' - יוסיפו שנותיך. אנשים מחפשים כל מיני סגולות ועניינים, אבל הסגולה הטובה ביותר היא מזמור לתודה. על מה? תתבונן ותמצא! (מתוך 'אפריון שלמה')

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א, על גדלות וענווה

הענווה, היא תנאי לזכות לקנין תורה. ומה קורה אחרי שאדם זוכה לתורה? אין זה אומר שמעתה הוא רשאי לנהג בגאווה... אם התורה מביאה אותו לידי גבהות הלב וזחיחות הדעת, תורתו נעשית לו סם המוות. העניו נשאר בענוותנותו גם אחרי שזוכה לתורה, ואדרבה, התורה מעדנת את הנפש. במקום גדלותו – שם אתה מוצא ענוותנותו.

הגה"צ עמוד היראה והמוסר, רבי אליהו לופיאן זצ"ל, היה חסידא קדישא. בזקנותו הוא עלה לארץ ישראל, והחל לשמש כמשגיח ומנהל רוחני של ישיבת 'כפר חסידים'. בצעירותו, כשלמדתי בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה, זכיתי לשמוע אותו כמה פעמים. בחודש אלול היו מביאים אותו לישיבה למסור שיחת חיזוק לקראת הימים הנוראים. כל תלמידי החכמים של חיפה וכן בעלי בתים בוגרי ישיבות, היו באים לשמוע אותו. השיחה שלו נאמרה באידיש. לא הבנתי כל כך את התוכן, אבל די היה במראה שלו, בדיבור שלו, כדי להתעורר ולהתחזק. גם מי שלא הבין את שפת הדיבור, הבין היטב את שפת הלב. הוא היה זועק בהגיה אשכנזית: "יראת שמים!". הזעקה שלו שיצאה מלבו הטהור חדרה ללבבות!

מסופר עליו, שפעם בליל שבת, בעודו משורר את פסוקי "אשת חיל", כשהגיע לפסוק "נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ", זלגו עיניו דמעות. בשולחן השבת ישבה הרבנית וכן כמה מתלמידי הישיבה. הם הביטו במשגיח, ולא הבינו מה עורר את התרגשותו עד לדמעות. עד שפנתה הרבנית ותמחה לפשר הדבר.

השיב לה רבי אליהו: "כשאני נכנס לבית המדרש כולם קמים לכבודי. אחד הבחורים מסדר לי את הסטנדר, מניח עליו את הסידור. בקריאת שמע שליח הצבור ממתין לי עד שאסיים. הדבר חוזר על עצמו בתפילת שמונה עשרה. כולם ממתנינים לי בסבלנות עד שאסיים את תפילתי, ורק אז שליח הציבור מתחיל בחזרת הש"ץ". "אני זוכה לכבוד מלכים", המשיך רבי אליהו. "אולם כשאני חושב על כך, אני נתקף פחד ואימה. מדוע כולם מכבדים אותי ודואגים לצרכי? כי הם בטוחים שאני אדם גדול, צדיק וירא שמים. אולם אני הרי מכיר את עצמי יותר טוב מכולם, אני יודע היטב את פחיתות ערכי... כאן, בעולם הזה, אנשים יכולים לטעות בי" אמר רבי אליהו. "מתי תוודע האמת? כשאבוא לעולם הבא!"

"שלמה המלך אומר: 'נודע בשערים בעלה – בשבתו עם זקני ארץ'. הצדיק יושב בעולם האמת בחברתם של הצדיקים ותלמידי החכמים הגדולים – זקני ארץ'. 'צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה' (ברכות יז ע"א), הם מדברים דברי תורה, והוא משתתף עמם כאחד מן החבורה. אשרי חלקו!"

אך מה יהיה אתי?! – זעק רבי אליהו, ואנחה כבדה פילחה את לבו הטהור. "כשאבוא לעולם האמת, יאמרו לי: כשהיית בעולם הזה ישבת ב'מזרח', אם כן גם בעולם העליון נושיב אותך ב'מזרח', יחד עם 'זקני ארץ'. חבורת הצדיקים הגדולים ידברו ביניהם בדברי תורה, ואני? – בור ועם הארץ שכמוני, לא יהיה לי מושג על מה הם מדברים.

אני, הקטן והדל בתורה ובמעשים, איאלץ לנשוך את שפתי ולנצור את לשוני. קלוני יתגלה ברבים. בושה וכלימה תכסה את פני, ולא אבכה?!". הוא אשר אמרנו: במקום גדלותו – שם אתה מוצא ענוותנותו.

(מתוך הספר 'משכני אחריד' במדבר)

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על הגדלות בהתחשבות בזולת

והנה סיפור, על הרבנית מ. פאלי ע"ה, אשת חבר למשגיח דישיבת חברון הגה"צ רבי צבי הירש זצ"ל. בימי ה'אבל' של הרבנית דיברו הרבה על כך, שהיא היתה שותפה לבעלה בגידול דורות ת"ח אוהבי תורה, דיברו הרבה על צדקותה המופלגת, על מידת גמילות החסד המופתית שהיתה בה.

אבל סיפור אחד צד את אוזנינו יותר מכל. הוא קרה, בעת שאחת המשפחות בבנין שבו התגוררה משפחת המשגיח בגבעת מרדכי, החליטה להרחיב את דירתה. כמה מן השכנים רטנו על כך, וטענו שהמשפחה היא מרחיבה גם את מה שלא אושר לה, ושיש רעש ולכלוך בעת הבניה, וטענות נוספות... עקרת-הבית, שהייתה אישה אצילה, נפגעה מכך מאוד.

יום אחד היא מבחינה שהרבנית פאלי עולה לדירתה, והנה-הנה היא כבר מתדפקת על דלת הבית. האשה חששה מאוד, שגם הרבנית המפורסמת באה להתלונן בפניה, אודות הרעש והלכלוך המפריעים לשכנים, ובמיוחד כשמדובר בזוג אנשים זקנים מאוד (הרבנית ובעלה המשגיח), שדברים אלה טורדים את מנוחתם.

היא ידעה מראש שאם הרבנית אכן תתלונן בפניה, לא תהיה לה ברירה אלא לחדול מהפרויקט. אבל הרבנית פאלי היתה שכנה מסוג אחר. היא נכנסת במאור-פנים לביתה של האישה שבנתה, ואומרת לה בזו הלשון: "ראי שכנתי היקרה, מן הסתם בעת הבניה יש אצלך לכלוך גדול בכל חדרי הדירה, ויש לך גם משפחה עם הרבה ילדים בלעה"ר, ואם את רוצה לנוח קמעה, או אפילו לאכול בשלוה, ולעשות דברים הדורשים שקט ומנוחה, אין לך אפשרות לעשות זאת בדירה שלך.

"אז באתי להודיע לך, שהדירה שלנו ריקה, ואת מוזמנת, אפוא, לבוא ולנוח אצלנו, ולהשתמש בדירתנו כאוות נפשך. אנחנו נקצה לך חדר מיוחד, שתוכלי לעשות שם מה שאת רוצה..."

זה מה שעמד בראשה של הרבנית, וזה מה שהנחה אותה בכל מעשיה והנהגותיה בעולם הזה. לדאוג לרווחתו ולמנוחתו של השני! מדהים! אירועים כאלה יכולים להתרחש רק אצל מי שחיינו, וכל רגע ורגע מחייו, מושתתים על רוממות, ועל אמונה שלמה וטהורה בבורא עולם. זר לא יבין זאת, והלוואי ונידבק כולנו בדרכים אלה. ('שמחה בבית')

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מוּל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה.

לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנון בן מוּלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמורה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

כי תצא



בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 646 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 532 שנה י"א זכות העלון לע"נ מוהר"ר רבנו יוסף חיים זצ"ל - ח' אלול תשפ"א

תמוז תשפ"א

המשק 999 תמוז

פעם בא אל ה'חפץ חיים' אדם אחד שהיה לו בן בגיל חודש, ואמר ל'חפץ חיים': "בני עתה בגיל חודש, וברצוני לשאול מאימתי עלי להתחיל לחנכו?" השיב לו ה'חפץ חיים': "לפני עשרים שנה". התפלא הלה לתשובה מוזרה זו, וביקש מה'חפץ חיים' שיסביר לו את דבריו. אמר לו ה'חפץ חיים': "כוונתי היתה לומר לך, שעל האב מוטלת החובה קודם כל לחנך את עצמו, ואחר כך יוכל בנקל לחנך את בנו, ולכן אמרתי לך שהחינוך היה צריך להתחיל לפני עשרים שנה..."

מת אלה

כי תצא - תוכן ענייני הפרשה

- א. דין הרוצה לקחת שבויית מלחמה לאשה (כא, י-יד).
- ב. דיני הירושה והבכורה, דין בן סורר ומורה (כא, טו-כא).
- ג. הרוגי בית דין - נתלים, ומצות הקבורה בכבוד בו ביום.
- ד. מצות השבת אֶבְדָּה ועזרה במשא לאיש ולבהמתו (כב, ד).
- ה. איסור לא ילבש גבר שמלת אשה, ולהיפך (כב, ה).
- ו. מצות שלוח הקן ומצות מעקה - הסרת סכנה (כב, ח).
- ז. איסור כלאי הכרם וכלאי זרעים, איסור עבודה בשני מיני בעלי חיים יחד, וכלאי בגדים - שעטנז (כב, ט-יא).
- ח. מצות הטלת חוטי ציצית בכנפות הבגד המרובע (כב, יב).
- ט. מצות קדושין, ודיני המוציא שם רע על כלתו (כב, יג-כב).
- י. דיני זנות באשת איש ופנויה.
- יא. ציווי לא להעניש האנוס במעשיו (כב, כו-כז).
- יב. אנשים האסורים להתחתן עם קהל ישראל (כג, ב-ט).
- יג. איסור לתעב גר אדומי (קרוב) ומצרי (הכרת הטוב) בדור ג'.
- יד. הלכות נקיון וטהרה, בכך השכינה שורה בישראל (כג, י-יט).
- טו. איסור הסגרת עבד שברח לארץ ישראל, ואיסור הונאתו.
- טז. איסור זנות, ואיסור הקרבת חילופי כלב, ואתנן (כג, יח-יט).
- יז. איסור (על הלווה) לתת ריבית, ואיסור (על המלווה) קבלת ריבית מיהודי (כג, כ-כא).
- יח. החיוב לקיים נדרים, מוצא שְׁפִתֶיךָ תִּשְׁמַר-בל תאחר (כג, כב-כד).
- יט. זכויות ואיסורי הפועל בעבודתו בשדה ובכרם (כג, כה-כו).
- כ. מצוה שלא יגרש אשתו אלא בגט. ולא יחזיר גרושתו לאחר שנישאה לְאַחַר, ומצוה לשמח אשתו בשנה ראשונה.
- כא. האיסור לקחת כמשכון - חפץ המשמש להכנת אוכל נפש.
- כב. דין גונב נפש (כד, ז).
- כג. אזהרה שלא לתלוש סימני צרעת (כד, ח-ט).
- כד. מצוה לזכור מעשה מרים - איסור לשון הרע.
- כה. דיני משכון בהלוואה, ומצות השבתו בעת הצורך (כד, י-יא).
- כו. איסור הלנת שכר שכיר (כד, יד-טו).
- כז. איסור קבלת עדות קרובים בב"ד, ואיסור הטיית משפט.
- כח. דיני שכחה בשדה ובכרם - לעניים, וכן פָּרַט ועוללות.
- כט. דיני מלקות, ואיסור הכאת יהודי - לא יוסיף (כה, א-ג).
- ל. איסור חסימת שור בדישו (כה, יט-כב).
- לא. דיני יבום וחליצה (כה, ה-ו).
- לב. (סכנה במריבה) מצות הצלת הנרדף, ותשלומי בושת.
- לג. איסור עוול במסחר - רמאות במשקל ובמידה (כה, יג-יז).
- לד. זכירת מעשה עמלק, ומצות מחייתו (כה, יז).

פותחת הפרשה בבן סורר ומורה (כא, יח): "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם".

ידועים דברי האר"י ז"ל (לקוטי תורה' תהלים סה) כי אף שהקדוש ברוך הוא יודע מחשבות, נצטוונו להוציא את תבות התפלה מפינו ולא להסתפק בהרהורן בלב, כדי שיראו אחרים ויתעוררו להתפלל אף הם. רמז לכך דרש האר"י מהפסוק בתהלים (סו, א): "שמע תפלה" - הסיבה שהקדוש ברוך הוא חפץ ל'שמע' את התפלה הנאמרת בפה, היא כדי שבעקבות כך: "עדיך כל בשר יבאו" - להתפלל אף הם.

רבי צבי הירש ממונקטש הביא לכך רמז מהפסוק שלפנינו: "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה", אין זאת אלא משום ש: "איננו שמע בקול אביו ובקול אמו" - התפלות והברכות בבית הוריו אינן נאמרות בקול ובכונה כראוי. משום כך אף כאשר יוכיחוהו - "ויסרו אותו", אזי: ולא ישמע אליהם", לפי שבהעדר דגמה אישית לא תועיל התוכחה.

וכתב רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, ראש ישיבת 'שער השמים', בפתיחתו לספר 'המברך יתברך': "הניחו ברכה באהליכם והרגילו את בניכם ובנותיכם היקרים לברך ברכת הנהנין תחלה וסוף, וכן ברכת אשר יצר בשפה ברורה ובנעימה. והרגילו את כל בני הבית לענות אחריהם אמן בקול. וכן יהיה נהוג בכל בוקר שאחד מבני הבית יברך את כל ברכות השחר בקול ובמתינות ויענו כלם אחריו אמן, ועל ידי זה תנוח ברכה בביתכם.

ומה טוב ויאה ש'ההורים והמחנכים' יהיו דגמא אישית על ידי שהם בעצמם יברכו ברכות הנהנין בקול ובכונה, ומהם ללמדו הנערים לשמר ולעשות וימשיכו על ידי זה שפע חיים ושלוש שלא ישמע עוד שד וְשִׁבַר בְּגִבּוּלְנוּ עַד הָעוֹלָם".

דוגמא אישית הוא היסוד לחינוך כפי שמבא בחז"ל: קשוט עצמן ואחר כך קשוט אחרים (סנהדרין יח. וכן בבא בתרא ס:). כלומר, על האדם לדאוג לכך שמעשיו שלו יהיו על פי שורת הדין לפני שידאג לתקן את מעשיהם של אחרים.

וכתב רבי ישראל אלנקאווה בספרו 'מנורת המאור' לגבי חינוך הבנים (פרק יא): "יותר מגונה הוא האב אם דבר או עשה דבר מגונה בפני בנו, שמא ילמד הבן ממנו. ואם יאמר לו האב: 'למה עשית כך וכך'? יאמר לו הבן: 'זה לא כן וכך עשית אתה'. ועל זה אמר הנביא: התקוששו וקושו, פירוש: קשוט עצמך ואחר תקשט אחרים".

כלל גדול וראשון במעלה בחינוך הילדים הוא, ההנהגה שנוהגים ומנהיגים ההורים בביתם. בדרך כלל, בית שזהירים בו במצוות, וההורים יראים מאוד מעבירה וממכשול, והאב שוקד על התורה בהתמדה, הדבר משפיע ממילא על הילדים, כי רוב הבנים דרכם לחקות את האבות. אבל אם אינו כן, אין הבן עצמו אשם כל כך. את האשמה והאחריות יש לתלות במי שהיווה עבורו דוגמא לדרכו ולמעשיו.

אל האדמו"ר רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל הגיע פעם יהודי לבקש ברכה, שבנו ילמד היטב. ענה לו האדמו"ר: אם אתה בא לבקש ברכה שבנך ילמד, זו סגולה נפלאה שגם הוא יבוא לבקש שבנו ילמדו. אם אתה רוצה שאכן הוא ילמד - תתחיל אתה בעצמך ללמוד.

מבהיר בעל ה"נחל אליהו" - באה התורה לרמוז וללמד, שחינוך הבנים תחילתו ויסודו הוא בחינוך עצמי. אימתי "ולמדתם אותם את בניכם", אימתי יצליח האב בחינוך הבנים - רק אם האב עצמו יהווה דוגמא ומופת לבנו, ויקיים "לדבר בס", "בשבתך... ובלכתך..."

"פי תצא למלחמה על איבך... ונתנו ה' אלקינו בידך" (כא, י)

בספרים הקדושים מובא, שהכתוב מדבר על מלחמת היצר. אמרה תורה: "כי תצא למלחמה" - אם אך תחליט, באמת ובלב שלם, לצאת ולהילחם בו, "ונתנו ה' אלוך בידך" - השם יתברך יתן אותנו בידך. כל שעליך לעשות הוא: לצאת למלחמה. את המלחמה עצמה - ה' יעשה עבורך. יש להבין מה הכוונה - "לצאת למלחמה", מה נדרש מאיתנו לעשות כדי שנהיה בבחינת "כי תצא למלחמה".

את הפסוק: "לפתח חטאת רבץ" (בראשית ד, ז) מבאר הגאון מוילנא זצ"ל, כי ה"חטאת", היצר הרע, רובץ במקום שמשאירים לו פתח. במקום שמשאירים לו משהו קטן להיאחז בו. מהדבר הקטן הזה, שנראה, לכאורה, שולי וחסר ערך, הוא מתפתח. לאט-לאט הוא מרחיב את אחיזתו, שלב אחר שלב, עד שהאדם נופל לגמרי ברשתו.

מספרים שתפסו רוצח והעמידוהו למשפט. טרם הוצאתו להורג, בקשו ממנו להתוודות על החטא שחטא.

אמר הרוצח: "אני מתוודה על כך שבהיותי ילד קטן, בבית הספר, גנבתי מחק מחברי לספסל הלימודים..."

אמרו לו: "הרי רצחת אנשים! ואתה מתוודה על מחק קטן וחסר ערך?" נענה הרוצח ואמר: "שם, בגניבת המחק, התחיל הכל! בתחילה גנבתי מחק, אחר כך קלמר. זה המשך בגניבת כסף והגיע ליד רציחה!" השם ירחם! הכל התחיל במחק הקטן, השולי וחסר הערך. אם נותנים ליצר הרע פתח, אם מתפשטים איתו על 'מחק' - יש לו כבר אחיזה.

או-אז, צעד אחר צעד, הוא הופך להיות הבעלים על האדם. החכמה הגדולה היא לסגור היטב את כל הפתחים! לא לתת לו דריסת רגל, ולו הקטנה והמזערית ביותר. כל הפתחים סגורים ומסוגרים בפניו, על מנעול ובריח! [יחי ראובן]

ההסכם: "הואיל וצד א' מעוניין לקנות מסמר, והואיל וצד ב' מעוניין למכור מסמר, באנו על החתום בתנאים הבאים: לקונה יש רשות להניח על המסמר עד 15 ק"ג משקל... הקונה רשאי לבוא בכל עת ובכל שעה, להניח על המסמר את מה שיחפץ, ובכל עת וזמן רשאי להוריד מהמסמר את מה שיחפץ... לבעל הדירה אין רשות לחטט בחפצים שעל המסמר... כל אחד מהצדדים שיפר את החוזה, ישלם קנס של 100,000 ₪. בששון וברצון הגיעו הצדדים לחתימה - הקונה מוציא מכיסו צ'ק ורושם עליו סכום של 30,000\$ לפקודת בעל הדירה, בשעה טובה נקנה המסמר. למחרת הולך הקונה ורוכש דיבל ארוך ועושה טקס קביעת המסמר. אחרי כמה חודשים, בעל הבית קנה כל מה שהיה צריך והחליף את הרכב ונשאר לו עודף. והנה, מגיע חודש אלול, השעה 4:15 לפנות בוקר, דפיקות בדלת. "מי זה??? זה אני בעל המסמר!" נפלת על הראש, השעה 4:15 בבוקר!"

"לא... פשוט אני בדרך לסליחות, אני שם את החבילה כאן, אחזור אח"כ", מניח את השקית על המסמר והולך לו לחיים טובים ולשלום. הילדים מתעוררים בבוקר: "אבא, מה הלך כאן בבוקר?! שוב פעם באו הפקחים של העירייה!"

"לא... זה היה המשוגע עם המסמר. אם הוא מוכן לשלם על מסמר 30,000\$ אל תתפלאו שהוא דופק בדלת ב-4:15 בבוקר". חולפים שלושה שבועות - בום - בום - שוב פעם דפיקות בדלת ב-4 בבוקר! "מה קרה"? "באתי לקחת את השקית שלי"! לובש את החלוק, פותח לו את הדלת, 'בעל המסמר' לוקח את השקית ומלביש במקומה שקית חדשה כבדה יותר. "אני אחזור בערב, בלי נדר, לקחת את השקית". בבוקר כל המשפחה יוצאת מהבית - הילדים לתלמודי התורה, האמא לעבודה והאבא לכולל, חוזרים כולם בשעה 16:00 ומריחים 'ריח לא טוב' (בלשון עדינה) - כולם מתנדבים לחיפושים, אולי בטעות נכנסה יונה לתוך המזגן והתבשלה שם... למחרת בבוקר קמים כולם ורואים, ורואים מטס אווירי של 70-60 זנבונים מעל ראשיהם, כל אחד תופס K-300 ביד ומתחיל לרסס. לאחר ההדברה כולם מתפזרים - לבית הספר, לעבודה ולכולל. חוזרים אה"צ הביתה וקולטים שמה שהיה בבוקר היה רק הקדמה - מאות יתושים קטנים בכל הבית! הבינו כולם שזה מהחבילה שתלה אצלם 'בעל המסמר'. הולך בעל הבית וממש את החבילה ומבין שזה כנראה התרנגול שאיתו הוא עשה את הכפרות - ריח איום ונורא! אומר בעל הבית לאשתו: "בואי נזרוק לו את זה!" "השתגעתי?! אתה תפר את החוזה, תצטרך לשלם לו 100,000 ₪! אף אחד לא זורק שום דבר, תכסו את זה בניילון". אחרי יומיים, המשפחה כבר בקושי נושמת. ברגע שהם נכנסים הביתה, ישר יוצאים למרפסת וסוגרים את הדלתות מהריח הנורא. בדיוק הגיע 'בעל המסמר' לבקר את חמותו, ורואה את כולם במרפסת: "חברה, מה קרה? על האש בעשרת ימי תשובה!" "תעשה טובה, תוציא לנו את הנבלות מהבית!" "אינ בעיה, אבל תקחו בחשבון שמחר אני מביא לכם אחד חדש". אמר לו בעל הבית: "תשמע, קח את ה- 30,000\$ שלך בחזרה, רק תיקח את זה מפה!" "חביבי, חוזה זה חוזה - המסמר שייך לי. יש רק אופציה אחת למכור את הדירה, מוכן?" "אתה יודע מה? בסדר, תביא 350,000\$ ואני הולך מפה!" "חחח... מה קרה לך, אחרי שהשקעתי 30,000\$ במסמר אתן לך 350,000\$?! אתן לך 200,000\$ בלבד!" "פחות מהמחירון?" "בטח, שילמתי לך כבר 30 על החשבון!" "אבל אמרת לי שאתה מוכן לשלם 350!" "נכון - זה היה לפני המסמר! אבל אחרי המסמר - הכל כפי שהיה!"

עד כאן המעשה כפי שמובא בספר 'תולדות יעקב יוסף' (פר' תצוה) נשאלת השאלה: מה רצה ה'בעל שם טוב' להוציא מהסיפור הזה? אומר הבעש"ט - זו דרכו של היצר הרע, לאחר שהוא נועץ מסמר בבן אדם, הוא עושה בו מה שהוא רוצה! אומרים לנו חז"ל: "עבירה גוררת עבירה", אבל אם תתפוס מצוה אחת שתהיה אצלך כמין מסמר, המצוה הזו תגרור אחריה מצוות נוספות..."

על זה הדרך מובא בספר 'תולדות יעקב יוסף' משל, המלמד אותנו כיצד 'עובד' היצר הרע, וכותב הבעש"ט שאם נלמד את זה 'מאיבי תחכמי' (תהילים קיט, צח) ממילא נדע כיצד להתגבר עליו: יהודי אחד רצה לקנות דירה ליד חמותו - כך הוא יחסוך הרבה ריצות לעצמו. אם כן, מה הוא יעשה? אף אחד לא יעזוב את הדירה שלו פתאום בבוקר אחד, אלא אם כן הוא יתן לו פיצוי כלשהו, ואז אולי הוא יסכים למכור. ערב אחד הוא דופק על דלת השכנים של חמותו: "ערב טוב רבותי, יש לכם דירה נהדרת, ארבעה חדרים, כ"כ התאהבתי בדירה שלכם, עד שאני מוכן לשלם לכם עבורה 350,000\$! 100,000\$ מעל המחירון! אני מוכן לתת הכל, רק כדי לעבור לגור ליד חמותי! תן לנו לחשוב על זה". בחלוף יומיים, מגיע שוב הבן אדם ודופק על דלת ביתם: "נו, מה החלטתם?" "תשמע, לא מתאים לנו כרגע... מס שבח... מס קניה... מס בולים... ער"ד... ועוד... לא אקטואלי כרגע!"

עומד אותו אדם בפתח הבית: "תראו, אני מבין אתכם... אי אפשר למכור בכח, אבל יש לי בקשה אליכם - אולי אתם מוכנים למכור לי מסמר מהדירה שלכם?" "מה?! אתה צריך מסמר מאצלנו?! תקפוץ להום סנטר תקנה 3 ק"ג מסמרים!" "אני אגיד לכם למה, כשאני חוזר מהקניות, לא נעים לי שחמותי מחטטת לי בסלים, לכן אני רוצה שיהיה לי מקום לתלות אותם כדי שהיא לא תחטט". "כמה אתה מוכן לשלם על מסמר אצלי בדירה?" "אני מוכן לשלם 30,000\$", "טוב, אשאל את אשתי". בערב מגיעה האשה: "תשמעי, היה פה היום הקוקוריקו הזה שרצה לקנות את הדירה. עכשיו הוא רוצה לקנות מסמר אצלנו בבית בשביל לתלות את הקניות, כדי שחמותו לא תחטט לו בהם". "מסמר?! וכמה הוא מוכן לשלם 30,000\$?! - נוכל לקנות מזגן מרכזי, להחליף את התריסים, להחליף את האוטו... מה את אומרת?" "נמכור!" למחרת חוזר הבן אדם: "נו, מוכר לי מסמר או לא?" "מוכר!" "שמע, זה לא צחוק, זה יופיע בטאבו שיש לי מסמר אצלכם! שיופיע בטאבו, אין שום בעיה". הלכו לער"ד שיכתוב את



ה'אלול' של רבי שלום שבדרון זצ"ל

נכדותיו של ר' שלום שבדרון זצ"ל מספרות: סבא זצ"ל גר בשנותיו האחרונות בבית הורינו שליט"א, ואנו ראינו שמענו וספגנו את דמותו, ובעיקר את האווירה שהשרה סביבו בכל השנה, ובמיוחד ב'אלול' המיוחד שלו ובחגים שהגיעו אחריו. סבא היה מספר לנו בדמעות את הסיפור הידוע על אמו האלמנה, שראתה אותו בילדותו משתובב על יד הבאר בחודש אלול, וקראה אליו: 'שולמק'ה שולמק'ה הדגים שבים רועדים, ואתה משתובב? אלול! דבריה חדרו לליבו עד שגדל והפך לר' שולם, כפי שנקרא בפי כל.

ר' שולם יכול היה להוכיח, לייסר ולהניח רטייה על פצע פתוח בסיפוריו ובאמרותיו. "בערב יום הכיפור האחרון לחייו, אמא הדליקה נרות של יום הכיפורים, וסבא ישב מאחוריה בוכה בדמעות שליש בקולי קולות, ללא הפסקה, וכולנו בוכים יחד אתו. "בהגיע ראש חודש אלול, קיבל על עצמו בכל שנה תענית דיבור למשך 40 יום, עד ליום הכיפורים כדי לבוא ליום הדין עם פה טהור.

חשוב לציין כי לפני נישואיו סיפר על כך לאשתו לעתיד - סבתנו ע"ה, ובקש את רשותה לקבלת התענית למשך ארבעים יום בחודש אלול. אמרו עליו: "כמו שהיה גדול בכח הדיבור שלו - כך היה ענק בכח השתיקה שלו".

דרך מיוחדת הייתה לו בחודש אלול, בה רמז לנו את המבוקש. לפעמים קיבלנו ממנו טלפון בן שתי מילים: 'בא יבוא' - וכוונתו שיבואו לעזור לו. לעתים התארכה הבקשה במילה נוספת 'בא יבוא ברינה'. וכשהיה רוצה שיכינו לו קפה, היה אומר 'דבש וְחֶלֶב פִּתַח לְשׁוֹנְךָ'. כשהיו לו מסרים ארוכים או חשובים יותר להעביר לנו, נהג לכתוב פתקים בפנקס שהיה צמוד אליו, 'הפנקס של אלול'. ההורים שלי התחתנו בכ"ט אב. סבא שאל את אמא אם ישמח אותה אם הוא ידבר בשבע ברכות שלה, ויספר בשבחו של החתן. אמא ענתה בחיוב, ובפעם היחידה בחייו אבא הפסיק את תענית הדיבור וחזר אליה לאחר סעודת השבע ברכות...

סבא היה בעל רגש גדול, וכל תפילותיו מלוות היו בדמעות שליש ובדבקות עצומה. לימוד המוסר שלו באלול היה מעורר במיוחד. תלמיד הצליח להקליט אותו, מידי שנה בחודש אלול אנחנו חוזרים ושומעים את ההקלטה.

הוא אומר את הפסוק (תהלים נא, יב): "לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹקִים" בניגון מיוחד ומעורר, והיה חוזר על פסוק זה בהתרגשות עצומה מספר פעמים רב. הלימוד שלו מספר 'שערי תשובה' היה בדמעות. בהגיע הימים הנוראים, כבעל תפילה מרומם היה את כל הציבור ששר יחד אתו את לחניו, כשהוא מרים את ידיו ומתרומם טפח מעל הקרקע. מי ששמע את ר' שלום זצ"ל בתפילותיו, לא ישכח זאת לעולם. וכשגעה בבכי "ויאתיו כל לעבדך", בכו אתו כולם בהשתוקקות ל"ויתנו לך כתר מלוכה".

סבא לימד אותנו מהי חזרה בתשובה אמיתית. התשובה - כך הסביר - איננה הכאה על הלב ואמירת 'אשמנו, בגדנו' בלבד. הוא המשיל משל: בגבול ירושלים בין ישראל לירדן עמד בנין שכונה 'מעבר מנדלבאום'. לעתים חצה אי מי בטעות את המעבר, וכבר עמדו רגליו במדינת אויב.

מיד נזעקו אליו וקראו לו: 'חזור! עברת את הגבול! ומה עשה הלה? נעמד וטפח על כתפו ואמר: 'טעיתי! צעקו אליו: 'לא מספיק שתדפוק ותקרא, שוב לארצך! חזור! כך אומרים לנו: חזרו בתשובה - חזרו אל עצמכם, כל אחד במידה ובמעשה שעליו לתקן, אבל חזרו ושובו!

כולנו יודעים שתפילה, צדקה ותשובה מעבירין את רוע הגזירה, ברם כל אחד צריך זכויות ליום הדין אחד מהדברים החשובים הוא להרבות בלימוד התורה, גם שישנם קשיים. היה זה לפני כמה שנים. בראש חודש אלול נסעתי להגיד שיחה במזכרת בתיה שעל יד רחובות.

באמצע הנסיעה אמרו לי המלווים: "הרב גילנסקי, לאחרונה הצלחנו להקים מסגרת של שיעור תורני ביבנה. כל ערב, משעה חמש עד שעה שמונה. אולי כדאי שתקפוז לשם לדרוש כמה דקות?" ולפני שנתתי הסכמתי הן כבר סובבו את ההגה לדרך ליבנה... טוב, לא הייתה לי ברירה. נכנסתי לבית הכנסת ביבנה ואכן מצאתי שיעור גמרא רב משתתפים. ישבו שם כשלושים יהודים יגעי כפיים, היגיעים לפרנסתם במשך היום, ואכן בלימודם יש קידוש השם. להביט במחזה, איך שעם כל הטרדות באים ללמוד גמרא, משניות, מוסר והלכה. אמרתי דרשה קצרה. אחרי הדרשה ניגש אלי יהודי: "כבוד הרב. יש לי משהו לדבר אתך בפרטיות. בָּא נִכְנַס רִגַע לְעִזְרַת נְשִׁים". תבינו שאני כבר הייתי באיחור רב למזכרת בתיה ועמדתי כאילו על קוצים. אבל האיש החזיק בי חזק והתחיל לדבר: "העבודה שלי ביהלומים, אני בא מהמפעל עייף בשעה ארבע. מכניס משהו לפה והולך להשתתף כאן בשיעור המתקיים בשעה חמש. ממש בימים האחרונים הגברת מתלוננת ואומרת לי, קשה לי להסתדר עם הילדים הקטנים במשך שעות אחר הצהריים המוקדמות, קשה לי להסתדר אך אין לי ברירה. והנה לאחר שכבר הנך בא מהעבודה אתה מזדרז ונעלם שוב, והולך לשיעור. רצוני שתעזור לי בבית!" "ומה השבת לה?" שאלתי.

"אני רוצה ללמוד אמרתי לה. אבל כבוד הרב, עדיין יש בבית קצת ויכוחים בנושא. מה עלי לעשות ואיך להתנהג?" שאל. הסתכלתי וחשבתי לעצמי; מה, באתי לכאן לעשות פשרות בשלום בית? אך האיש לא עזב, אולי הוא רצה עזרה ברוחניות. הרהרתי לרגע קצר ואמרתי לו: "יקירי, כיוון שאני נחפז לדרכי, יש כאן עניין של טורח ציבור - אנשים ממתנים לי במזכרת בתיה, לכן אומר לך עצה ראשונית. עזרה ראשונה ואחר כך נראה מה לעשות עוד. היום כשתחזור מהשיעור תגיד לגברת שפתחו באשדוד סניף של המפעל ורוצים שתעבוד שעות נוספות מחמש עד שבע וחצי. אם היא תגיד 'לא', אז באמת תישאר בבית לעזור לה, אל תלך לשיעור. אבל אם הגברת תגיד 'כן' אז תלך לשיעור... ועצה זו אינה שקר כי כתוב בפסוק 'יקרה היא מפנינים'. התורה היא גם יהלומים... ובעזרת השם בקרוב אבוא שוב ליבנה לשמוע איך הסתדר העניין".

והנה בעשרת ימי תשובה מתקיים ברחובות "בר בי רב חד יומא" ובדרך לרחובות נזכרתי שהבטחתי לאותו יהודי לבקר ביבנה. ביקשתי מהנהג שיקדיש רבע שעה לביקור ביבנה, ביושבי באוטו חשבתי לעצמי: מי יודע אם בכלל אפגוש אותו... אבל כיוון שרצייתי לקיים את הבטחתי נסענו. נכנסתי, מיד ראיתי את היהודי יושב לומד. כשהוא רק הרים את עיניו מהגמרא וראה אותי, קם ממקומו, פסע במהירות והתנשק אותי. הוא היה נרגש. אחר כך פסענו לצד והוא סיפר: "עשיתי כמו שהרב אמר. הגברת אמרה "כן"! תלך לעבוד במפעל עד תשע בערב אפילו, שהרי החגים מגיעים וצריך נעליים, גרביים וחליפות חדשות".

כמובן עשיתי כמו הרב הציע, הלכתי ישר לבית המדרש... שבוע לפני ראש השנה הגברת שאלה אותי: "נו, מה עם המשכורת? לא הייתה לי ברירה וסיפרתי לה את הסיפור האמיתי: היה אצלנו רב אחד גלינסקי מבני ברק והוא אמר שהתורה היא כמו יהלומים, ואני ממשיך ללמוד ביהלומים... היא התרגשה מאוד והתחילה לבכות: "אם הגמרא חשובה אצלך עד כדי כך, תמשיך ללמוד"... היא בכתה וגם הזילה דמעה, כביכול דמעות בדמעות נגעו. ועד היום אני לא

מפסיד שיעור ב"ה"... [אור דניאל]

מכאן, כשיש רצון אמיתי הקב"ה כבר ידאג לשאר.



"בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תְּבוֹא עָלָיו הַשְּׂמֶשׁ"

(כד, טו) - **כי התורה ציוותה**

סח הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א, כי מרן רבי ישראל מאיר הכהן מראדין בעל ה'חפץ חיים', היה יהודי שיכלו לראות עליו בכל עת שכל עסקו הוא בעבודת ה'. הוא לא עשה שום מעשה בלי לחשוב קודם אם זה רצון ה'. הוא שֶׁעָבַד את עצמו בשיעבודא דאורייתא לעשות רצון הבורא בכל רגע נתון, בלי הפסק כלל וכלל. מובא בשם הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, בהקדמת ספרו 'קובץ שיעורים', שה'חפץ חיים' אפילו כשהיה טובל את העט שלו בדיו, היה חושב על כך שזה רצון ה', ושכך הוא עובד כרגע את הקב"ה בכבודו ובעצמו. שום מעשה לא נעשה על ידו סתם כך כי כך הוא רוצה, אלא כי זהו רצון הבורא יתברך.

וסיפר כי פעם נסע חתנו של ה'חפץ חיים' עם עגלה הרתומה לסוס, וכשהגיע למחוז חפצו הוציא מעות מכיסו ושילם לבעל העגלה את שכרו כפי שסיכם עמו מראש.

שאל אותו ה'חפץ חיים'; "תגידי לי, למה שילמת לו?" השיב לו החתן; "מה זאת אומרת? הוא לקח אותי עד לכאן, בגלל זה שילמתי לו". שב הצדיק ושאל; "אבל למה שילמת לו?" ... "כי מגיע לו... הוא עשה את העבודה שלך", השיב החתן. ו'החפץ חיים' אינו מרפה; "אמור לי למה שילמת לו?" החתן מתחיל להתפתל ואינו מבין את רצון הצדיק; "סיכמנו שאשלם לו, והוא עמד בחלק שלו בהסכם אז אני צריך לעמוד בחלק שלי". עד ש'החפץ חיים' התלהב ואמר; "תגידי ששילמת לו כי יש מצווה 'בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ', בגלל זה שילמת".

כי אצל ה'חפץ חיים' באמת לא היה דבר כזה לשלם כסף סתם כי 'מגיע לו'. מי קבע שמגיע לו? התורה! התורה כי מצווה לשלם לו את שכר העבודה שלו, אנחנו משלמים כי כך ציוותה התורה!

בברכת התורה

הון ברינה

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וזכרו מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טוביה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טוביה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמייה



להצלחת: אריה בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה ועל בני פאולה
זיווג הגון: זרבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: יצחק בן חיה
רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן תל: אברהם בן אנט
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נטרה: רות בת לינה: נורית בת רחל

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

"כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֵּין סוֹרֵר וּמוֹרֵה אֵינָנוּ שֹׁמְעִים

בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ... זוֹלָל וְסָבָא" (כא, יח, כ)

הממרה את פי אביו ואמו סופו להמרות את פי

הקב"ה

התורה הקדימה "אֵינָנוּ שֹׁמְעִים בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ" ל"זולל וְסָבָא", ומשמע שעיקר התביעה על בן סורר ומורה הוא ש"אֵינָנוּ שֹׁמְעִים בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ", והעניין צריך ביאור, שהרי מדובר על בן זולל וסובא ובעל תאוה, ומדוע יסוד התביעה עליו היא דווקא על שאינו שומע בקול אביו ובקול אמו ולא על עצם הזלילה והסביאה.

ונראה שיסוד קלקולו של בן סורר ומורה הוא מה שפרק מעליו את עול החיוב לשמוע לדברי אביו, כי מתוך שהוא חי בהפקרות ומורד בחיובו כלפי אביו, ממילא הוא גם מורד בחיובו כלפי שמיא ופורק מעצמו עול מלכות שמים ומתחיל לזלול ולסבוא להיות שקוע בחיי תאוה.

ובזה יש לפרש מה שאמרו חז"ל (קידושין ל:): "השווה הכתוב כיבוד אב ואם לכבוד המקום", כי ביסוד הדבר זלול בכבוד ההורים נובע מתוך פריקת עול וסירוב להיכנע לקבל מרות מהאחרים עליו, ודבר זה גורם לילד לזלול גם בחיובו כלפי שמיא ולפרוק עול מלכות שמים מעליו רח"ל, ולכן הקב"ה מקפיד על זלול הורים כמו זלול בכבוד הקב"ה.

"הָשֵׁב הַשִּׁיבִים לְאַחֶיךָ" (כב, א)



בחור בישיבת 'פורת יוסף' מצא בבית המדרש שטר של חמישים לירות (סכום גבוה בימים ההם).

הוא פנה לגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, ושאל אותו אם יכול ליטלו שהרי מפורש בגמרא שהמוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות הרי אלו שלו.

רבי בן ציון שלף מכיסו שטר של חמישים לירות, ואמר לבחור: "קח לך מתנה ממני, ועתה עלה לבית המדרש ותחפש מי איבד את הכסף".

עלה הבחור לבית המדרש ואכן מצא אברך מבוהל מסתובב ומחפש שטר של חמישים לירות שאבד לו. היה זה אברך עני ומטופל בילדים שלוה 50 ל"י מקופת הגמ"ח ואבדו לו.

מיד החזיר לו הבחור את השטר והשיב את נפשו. אמר לו רבי בן ציון: "רואה אתה, גמלת חסד עם אדם מישראל! גם אם צדקת מצד הדין, יש לעשות לפניך משורת הדין. אין פירוש "הרי אלו שלך" שאסור להכריז, אלא יש מצבים שצריכים לנהוג בוותרנות, לפניך משורת הדין".

"וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבַר וְשֵׁב מֵאַחֶיךָ"

(כג, טו) - **ללכת מקדימה או מאחור**

כשמוליכים את האורח לסעודה - מסביר רבי שאול נתנזון, הסדרן הולך לפניו, כדי להראות לו את מקומו. כשמוליכים את הפושע לבית הסוהר - הולך השומר מאחוריו, וזאת בכדי לשמור עליו שלא יברח.

כשישראל הולכים בדרך השם - השם הולך לפניהם. אבל כשהם חוטאים - הוא הולך אחריהם, "וְלֹא יִרְאֶה בְּךָ עֲרוֹת דְּבַר וְשֵׁב מֵאַחֶיךָ" - שלא יצטרך ללכת אחריך.

"מעקה" - נוטריקון: ה'רהורי עבירה ק'שים מ'עבירה

פירש הרה"ק מלענטשנא זצוק"ל, תיבת "מעקה" עולה בנוטריקון: ה'רהורי עבירה ק'שים מ'עבירה" (ממא כט).

מלמדנו הכתוב "כי תבנה בית חדש", בבתי גוואי פנימה, כשניגש איש ישראל לבנות את ביתו הפנימי, קומת האדם בעולמו. - "ועשית מעקה לגגך", הגג הוא הראש והמוח, שהוא כמו גג לבנין גופו של אדם. וכשמגג מסכך על הבית מפני דלף טורד,

כך השכל סוכך על הגוף ומשמרו. ולשמירת בנין הקדושה צריך לעשות 'מעקה' שהוא גדר ושמירת איתן לשכלו ולמוחו, שלא יכנסו במוחו ה'רהורי עבירה ק'שים מ'עבירה', ולא שאר שטותים והבלים, רק יישמר הראש והמוח בקדושה ובטהרה.

ובזה תיזוהר ותישמר שלא תשים דמים בביתך ח"ו, שלא יכנסו המשחיתים ויחדרו בתוככי ביתך הפנימי, בתי גוואי שבלב, "כי יפול הנופל ממנו", בנפילה

עזה והתדרדרות לשאול רח"ל. - ובכך יזכה לבנות כראוי 'בית חדש' בבנין הפנימי שבתוכי לב ונפש האדם.

ואונקלוס תרגם תיבת "מעקה - תיקא", שהוא מלשון 'תיק', ועל שם כך נקרא 'מעקה', לפי שהוא כעין תיק השומר על כל המאוסכך בתוכו לבל יתפזר חוצה ולא יאבד ממנו. ונרמז כאן כמו כן 'תיק' הרוחני, שצריך האדם להכניס את כל קנייני הקדושה שלו בתוך תיק ונרתיק, שיהיו שמורים ומשומרים, בגדרים ומעקות טובים סביב, כדי שלא יפול הנופל חוצה, וכן כדי למנוע מכוחות החיצוניים לחזור אליו אל תוך ביתו פנימה.

ובכך נזכה להכין עצמנו היטב לקראת יום הדין הבעל"ט, בבנין 'בית חדש' שמור ומשומר עם 'מעקה' טוב סביב, ולהביאנו בזה לקראת כתיבה וחתימה טובה, אמן.

• § • § •

הרה"ק מלעכוויטש זצוק"ל היה מחותן עם הרה"ק רבי ישראל מסטולין קרלין זצוק"ל, הנוקא מפרנקפורט.

בהגיע עת דודים יצא החתן הנעלה עם אביו הלעכוויטשער אל העיר סטאלין, כדי לחגוג את שמחת הנישואין בעירה של הכלה כנהוג.

שבת עליה לתורה החלה בחגיגות השמחה ברוב פאר והדר, כששני המחותנים הנעלים מגדולי צדיקי הדור מפארים את השמחה הגדולה בראש אלפי בני ישראל וחסידים רבים שהגיעו באלפיהם לכבודה של שמחת בית צדיקים.

אך לפתע באמצע השבת הגדולה והרוממת התהפכה השמחה לתוגה, כאשר בפתאומיות הסתלק הלעכוויטשער מן העולם, כשבאופרוף עוד השתתף בגופו, אך בחופזה ונישואין כבר לא היה בחיים והשתתף מעולם העליון.

המכה היתה קשה וכואבת, כשבעיצומה של השמחה הגדולה נפלה עליהם הגזירה הקשה והנוראה. - משפחת הכלה שבסטולין קיבלה את המכה קשה מאוד, בהיותם המארחים הגדולים של משפחת החתן, ותכנתו את כל החגיגות לפרטי פרטיהם שיערכו בששון ובשמחה ברוב פאר והדר, והנה נהפכה שמחתם לתוגה.

בתפילת המנחה של שבת קודש, כשעמד הפראנקפוטער כעבד לפני רבו בתפילת שמונה עשרה, היה כולו דבוק בדביקות מופלאה בקונו יתברך, וכדרכו בקודש היתה כל תפילתו באש להבה האצורה ונאצלת בסתר קל מסתתר בשפירי חביון. - אך באמצע תפילתו חלף הרהור של מחשבה דקה במוחו, וכי מה היה קורה אם היה המחותר הלעכוויטשער ממתין עוד שבוע עד לאחר השבע ברכות, ולא משאיר את בנו החתן יתום, שיצטרך עתה לדחות את יום חתונתו ויום שמחת ליבו...

אך מיד תפס את עצמו, שמחשבה זו שחלפה זה עתה במוחו יש בה חשש הרהור אחר מידותיו יתברך, שהרי איננה מחשבה של תפילה, מאחר שכבר מתו מוטל לפניו, ומכיון שנפטר ונסתלק

אין מקום לבקש ולהתפלל להחיותו. ועל כרחק שיש בשורש האי מחשבתא מעין ערעור והרהור אחר מידותיו יתברך שמו. מיד פרץ הצדיק בבכיה גדולה של תשובה, בחרטה עצומה על אותו הרהור בעלמא שחלף במוחו, שעה ארוכה עוד עמד בתפילתו וייסר את עצמו על כך, כיצד היה מהרהר אחר הבורא יתברך, הלא נסתרים דרכי ה', וכל מעשיו טובים וישרים, כד"א

בְּיַת הַבְּנֵה בֵּית חָדָשׁ

וְעִשִׂית מַעְקָה לְגַגְךָ, וְלֹא

תָּשִׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ, כִּי

יִפֹּל הַנוֹפֵל מִמֶּנּוּ" (ב, ח)

בשירת האזינו (זברים לב, ז) "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט, אל אמונה ואין עוול, צדיק וישר הוא". - ולא אז משם עד שהעלה ותיקן אותה מחשבה בתיקון השלם, ועשה תשובה שלמה על אותו הרהור קל שחלף בליבו.

מטיב זה המעשה למדנו בתרתי, ראשית עד כמה חמורה היא שמירת המחשבה, שאפילו צדיקים גדולים קדושי עליון יכולים להיכשל באיזה הרהור, והקב"ה מדקדק עם הצדיקים

כחוט השערה (בבא קמא ג). - אך מאידך למדנו גם כן שתיכף ומיד שבים הצדיקים בתשובה שלמה, אף על מחשבת הרהור בעלמא החולפת במוחם, ואין לך דבר העומד בפני התשובה.

[עין היטב בספתיק "נועם אלימלך" פירשת וירא (זפירי דף ח: ט"ב, וירא שוב אשוב, בענין חטא המחשבה הפורחת כעוף הפורח, ובה פירש בדרך מופלא שחוקה של שרה אימנו ע"ה, שאמר השי"ת שכיושה בדבר, עין שם במתק דברי קדשו הנפלאים].

[כלליזת, קובץ 500031]

• § • § •

בשכונתנו "זכרון משה" פה עיר הקודש ת"ו, התגורר איש יהודי יקר שנפטר בשיבה טובה, ה"ה הרה"ח רבי יעקב שלמה הרשך זכרונו לברכה.

באותה עת שהסתלק ר' יעקב לבית עולמו, היה המרא דאתרא רב השכונה, מרן הגה"צ רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל ראב"ד העדה החרדית בסוף ימיו, והיה חולה במחלה הקשה שתקפה את ריאותיו הקדושות, ומתהלך בכל מקום עם בקבוק החמצן צמוד עמו מחמת קשי הנשימה, כנודע. - והנה כשהגיע אליו אותה שמועה מפטירת היהודי הנכבד שנמנה על המתפללים הקבועים בבית מדרשו הגדול "זכרון משה", ומתלמידיו המובהקים של הרב, ביקש להשתתף בעצמו בהלוויה, ואף לומר בה דברי הספד. הגבאים הנאמנים שחששו מאוד לשלומו של הרב ניסו להניאו מכך, כאשר באותם ימים לא הניחו להוציא כי אם למקרים דחופים ונחוצים. ובפרט פחדו מן הטירחא היתרה כשברצונו לומר שם דברי 'הספד', בעת שכל נאום היה קשה עליו ביותר, מחמת הסבל בדרכי הנשימה. - אך הוא באחת, חפץ הוא מאוד לצאת בעצמו למצות לוויית המת, וכרב השכונה מוטל עליו גם לישא בה את משא הספד, כדי ללוות את תלמידו כראוי אל בית עולמו.

בהגיע העת יצא הרב במסירות נפש עם כלי חמצנו ביזו, והלך לאיטו צעד אחר צעד יחד עם הפמליא המלווה אותו בחרדת קודש אל הלוויה. תיכף בהגיעו אל המיטה ניכרה בו התרגשות גדולה, הביאו לפניו את הסנדער, והרב החל להספידו בקול בוכים בדברי התעוררות גדולה. בתוך דברי קדשו אמר: הנפטר הדגול זנן היה מגין בזכותו על כל שכונתנו כולה! בהיותו גיבור הכובש את יצרו! והארץ דברים ערבים כדרכו.

ההספד שנאמר ברוב התרגשות והתעוררות היה נראה תמוה מעט, כי אמנם הכירוהו כולם כיהודי טוב וישר, אבל לא הבינו על מה ההתרגשות הגדולה שחרד הרב הצדיק לקראתו, וכיצד הוא הגין בזכותו על כל השכונה?

אולם בהיותי אחר כך בימי השבעה במצות נישום האבלים, שח לי בנו יבדל לחיים מפה לאוזן, שידוע הוא היטב למה התכוון הרב בהספדו.

וסיפר, שלפרנסתו היה ר' יעקב שלמה ז"ל עובד בבית החולים,

| המשך בעמוד ד' <

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

קראוהו בהיותו קרוב!!!

"זה סתם דיכאון, אין מה להתייחס אליה!!! אולי חוסר ויטמינים." כך אמר הרופא בנחרצות ובוודאות לגבי זוגתי שתחי' שחדלה מתפקד מרוב כאבי ראש וסחרחורות ועוד תחושות קשות... מה יש לי להגיד כאשר הרופא בטוח בעצמו ובדיאגנוזה שלו?!

עברנו כך תקופה לא מבוססת כאשר אף משכך כאבים לא עוזר. לקראת שבת פירתי את הילדים אצל המשפחה המורחבת כיוון שפשוט לא היה תפקוד בכלל. ריחמתי עליה התפללתי וניסיתי לעזור לה בכל דרך אפשרית עד לאותו ערב שבת אחרי פיזור הילדים יגשתי לבשל משהו לכבוד שבת ואז זה קרה, היא פשוט התעלפה... הזמנתי אמבולנס לקחתי בגדי שבת עם טלית ודהרנו לבית החולים.

הודיית לה' למרות המתח שבדיוק פיזרנו את הילדים. תארו לעצמכם שכולם בבית? מה עושים במצב שכזה?!

בבית החולים עשו בדיקות מקיפות אך לא גילו דבר. זה נשאר בגדר תעלומה. את כאבי הראש יחסו למיגרנות וכו' רופא אחד אמר שלבדוק יותר לעומק צריך 'אם אר אי' (M.R.I.) אך זה המתנה של כמה חודשים. ביום ראשון בקשתי מהפרופסורית לערוך את הצילום אך היא צחקה ואמרה שזה תהליך של חודשיים לפחות עד לקבלת התור לצילום.

ליבני נשבר בקרבי לראות את זוגתי שתחי' סובלת כל כך ואין שום מזור ומרפא. כבר היה סמוך מאוד לשקיעה, ניגשתי למסדרון של בית החולים מאחורי המכונות של השתיה והמתקנים ונעמדתי לתפילת מנחה. את אותה תפילה לעולם לא אשכח! התפללתי מעומק הלב הנשבר והנזכר שלי בבקשת רחמים על זוגתי שתחי' ועל הילדים שלי שמזה תקופה שכולנו סובלים בכיית בדמעות שליש ממקום של הכאב הכי עמוק, כאשר כל הרגשות צפו לי הייתי מנותק מהעולם הזה ובקשתי מק-ל מלך רופא נאמן ורחמן שיפא את זוגתי שתחי' ומה זה בשבילו לעשות את צילום ה M.R.I. הזה הלא הוא מולך על כל העולם...

סיימתי את התפילה והלכתי לחדר בדרך במסדרון פונה אלי הפרופסורית ואמרה שעוד ארבעים דקות היא מכניסה את זוגתי שתחי' לצילום ה M.R.I. תוך ארבעים דקות היא הייתי בפנים כאשר בסוף הצילום גילו לה בראש גידולים של המחלה הידועה שגרמו את כל החולי הקשה שלה ולא דיכאון או מיגרנות. היא היום בריאה ושלמה ברוך ה'.

הנקודה היא שהעסקנים הגדולים ביותר לא האמינו שקבלתי את ה M.R.I. תוך ארבעים דקות שכן רק ההכנות של המסמכים וכו' זה חודש לפחות...

ללמדך שמי שפונה לבורא עולם ישירות ויודע שהוא כל יכול, יראה ניסים ונפלאות!!!

עתה אנו בחודש הרחמים והסליחות בואו תפנו אליו הוא כאן קרוב ותראו ישועות.

בעל המעשה:ע.ש.

הפעונים לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח א' ר' שפחה ספואלס
בפפס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

בתהלים הזה
לא רק אומרים תהלים
אלא לומדים תהלים

ספר
תהלים

ספר תהלים זה, היינו אוצר יקר מאוד
ממשנתו של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
ובו מדורים מגוונים השווים לכל נפש
אשר כל אחד ימצא בו אות נפשו, ללמוד תהלים וללמוד מהתהלים

טיב התהילות

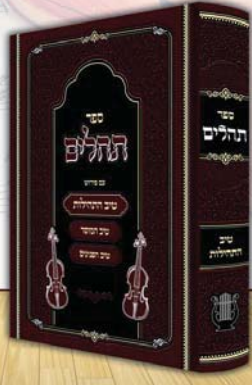
ביאור בשפה ברורה ונעימה
על כל תיבה ופסוק

טיב המוסר

מקיץ מוסר והדרכה בעבודת ה'
לאורם של רבותינו המפרשים

טיב הפנינים

אוצרות ופנינים דרך דרוש ורמז



ביותר, בה מבר האיש תכשיטים יקרים ומהודרים לגויי העיר.

התלמידים הסיקו מכך שמדובר ביהודי בעל בעמיו, עשיר ואמיד מהסוחרים העשירים שבעיר, שעוסק בתכשיטנות לפרנסתו. הסתקרנותם רק גברה והלכה, מה לו לאיש עשיר שכל כולו נתון לעולם העסקים, ולשיעורו של החתם סופר? ומהו פשר אותו מבט חודר ונוקב שנועץ בו מדי יום במהלך השיעור?

החידה הטרידה את דעתם, הם המתינו לשעת הכושר שיהיה האיש פנוי, נכנסו אל החנות וניגשו אליו בחביבות, וביקשוהו אם יוכל אולי להסביר את פשר צעדו זה אל היכל הישיבה מדי יום.

אמר להם האיש, בחפץ לב אסביר לכם את פשר מעשי, ותלמדו עד כמה היא גדולת מעלת רבכם הקדוש והנורא!

ברוך השם אדם עשיר ואמיד אני - פתח היהודי בסיפורו - כפי שהנכם רואים יש לי כאן חנות ענק למכר תכשיטים יקרים ביותר, זהו עסק מצליח ברוך השם, החנות הומה כל היום מלקוחות שונים, והתשואה נאה ביותר. במשך השנים נעשיתי בעל צדקה גדול, והקהילה הקדושה נהנית רבות מתמיכותי המגוונות לכל ענייני צרכי הקהילה.

ברם דבר אחד הטריד את מנוחתי מאד בעבודה זו, בהיותי עומד כאן כל היום בחנות היפהפייה, נכנסים גם הרבה נשים המתעניינות בקניית התכשיטים, וצריך אני להראות להן את מידת התכשט, וצורת סידורו וכו'. - והיצר הרע הלא רק מתגדל מניסיונות שאלו, ונכנסו בליבי הרהורים שונים ומחשבות שאינם טובות, והלא הרהורי עבירה קשים מעבירה! ויש בזה גם חשש גדול לאיסור מפורש שבתורה (במדבר טו, טז): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם!"

הדבר טרד את מנוחתי מאוד, עד שהתחלתי לחשוב שמה עדיף כבר לסגור את כל העסק הזה, הרי כבר צברתי מספיק כדי חיי בטוב ובנעימים לאורך ימים ושנים טובות, ולמה לי להתעסק במלאכה שיש בה עבירה קשה כזו. - אך מאידך ידעתי שאם אעזוב את העסקים לא אוכל להמשיך במעשי הצדקה, והתמיכות הרבות שלי בצרכי העיר ייפסקו, ואם כן שמה עלי כן להמשיך בעבודה זו.

נכנסתי אפוא אל רבינו מרא דאתרא החתם סופר, שמכירני היטב מכל אותם הצדקות שאני תומך בקהילה, והצעתי לפניו את ספקותי ומבוכתי בענין המשך העבודה. הרבי הקדוש ייעץ לי לעבור כל יום בדרכי אל העבודה דרך היכל הישיבה הקדושה ולהיכנס אליו בשעת אמירת השיעור, להביט בפניו כמה דקות ספורות, ובזה אנצל מן היצר הרע המחטיא.

ואכן סיים האיש את סיפורו המדהים, נכנס אני מדי יום באמצע השיעור, כפי שנוכחתי, ולאחר אותו מבט נוקב בקדושתו העליונה שבשכינתא קדישתא השורה על פני קדשו, אין לי אחר כך שום הרהורים רעים, ושום מחשבות שאינם טובות. - היצר הרע פשוט לא יכול להתקרב אלי כל אותו היום!!!

[מתוך שיחה מיוחדת בענין "שמירת העיניים"]

וממושך של כמה דקות טובות, ובזאת עזב את בית המדרש ויצא לדרכו.

למחרת עם שחר נשנה שוב אותו מחזה מוזר, האיש הזר נכנס בצעדים הססניים אל היכל הישיבה, דווקא בשעה שעומד החתם סופר על דוכן נאומו באמצע מסירת השיעור, נעמד לו מרחוק נוקב מבט עמוק וחודר אל צורת פני הקדוש ויוצא חוצה.

כך חזר המקרה המוזר על עצמו מדי יום ביומו, הרבי הקדוש החתם סופר בעצמו לא התייחס אליו כלל, והמשיך בסדר השיעור כמי שלא ראוהו. אף התלמידים כמו כן, בראותם שאין הרבי מתייחס אליו לא היינו לגשת אליו או לסלקו משם, מגודל יראת רבם הגדולה, שכידוע היו תלמידי החתם סופר יושבים לפניו באימה ובריאה גדולה מגודל קדושתו תורתו.

אולם בכל זאת, התלמידים הקדושים שהיו גם הם כידוע צדיקים גדולים מורמים מעם, המה ראו כן תמוהו, מה מחפש לו ריקא זה בהיכל הישיבה? הוא אינו פותח שום ספר, לא לומד ולא מתפלל, ואף לא מבקש משום צורב ללמוד עמו איזו הלכה, שום כלום! רק נתון מבט חודר אל פני הרב והולך לו. - והדבר היה מאד לזרא בעיניהם.

לאחר מספר ימים החליטו כמה מן התלמידים לעקוב אחר אותו אדם, לתהות על נקנתו, ולנסות לגלות את סיבת מעשהו המוזר.

למחרת יצאו כמה תלמידים אחריו בלש וראוהו עוזב את רחובות היהודים, והולך אל כיוון המרכז המסחרי של פרשבורג העיר, שם נכנס אל השוק הגדול של הגויים, בהגיעו אל מרכז השוק הוציא מכיסו מפתח ופתח את חנותו הגדולה והמפוארת. - היתה זו חנות תכשיטים יוקרתית

ובהגיעו אל גיל הפנסיה נאמרו לו במשרדי ההנהלה שעדיין צריכים הם מאוד לשירותיו הנאמנים במחלקה אחרת שבבית חולים, ובאם ימשיך במלאכתו עוד כמה שנים ספורות, יכול הוא להכפיל ולשלוש את שכרו. שכן מלבד קרן הפנסיה שאף היא תגדל יותר, יקבל עוד 'משכורת' יפה ומרווחת, ובכך יוכל תוך מספר שנים לצבור הון רב. אך מאידך באם יעזוב עתה, אין לו בתשלומי קרן הפנסיה כי **אם סכום קטן יחסית.**

ר' יעקב שלמה נטה לקבל את ההצעה, כוחו היה במוטניו, ובלא שום קושי יכול היה להמשיך במלאכתו מספר שנים נוספות. אך כשקיבל את פרטי ההצעה עם כל הנתונים כולם, התברר שבאותה מחלקה שבה נצרכו לעבודתו, ייתכן שתתעורר שאלה של איסור 'ייחוד', אלא שהסבירו לו במשרד שבקלות ניתן להמציא לכך פתרון בהלכה, כדי שלא יאבד בה שום ספק סרך של איסור. כשמוע ר' יעקב שלמה שיש כאן שאלה הלכתית, אמר: בדבר הלכה אינני מחליט שום דבר בעצמי, והנני שואל בכל דבר את הרב הפוסק! אינני יכול לתת שום תשובה בדבר בטרם אשאל את רבי ומורי **אם אכן הפתרון ההלכתי ישר וטוב!**

ניגש אפוא ר' יעקב שלמה אל מורו ורבו המרא דאתרא, הציג את כל הנתונים המדוברים, והגה"צ הרב פישר זצוק"ל פסק את פסקו ואמר: אכן את השאלה עצמה אודות איסור הייחוד ניתן לפתור בפתרון זה שמציעים לפניך, אבל דע לך שמיד 'הרהור עבירה' יהיה קשה יותר להינצל!

חזר אפוא ר' יעקב שלמה אל מנהל בית החולים, ואמר: מוותר אני בזאת על כל הממון הרב שהצעתם לי, כל זה איננו שווה לי בשביל הרהורי עבירה רחמנא ליצלני! - על אתר התפטר מעבודתו, קיבל את הסכום הזעיר שהצטבר בחשבונו, ופרש לגמלאות על התורה ועל העבודה עד סוף ימיו!

כשראהו הגה"צ רבי ישראל יעקב ושמעו על החלטתו הגורלית נתרגש מאוד לנוכח הוויתור הקשה, שכן המדובר היה בסכום עצום, שהיה יכול להשיא בו את נכדיו! - ומאז היה מוקירו ומכבדו מאוד.

לפיכך לא ויתר על ההשתתפות בעצמו בלוויה לחלוק לו כבוד אחרון, בהיותו מגין בצדקותו על כל השכונה כולה! ולפי דרכו למדנו, עד היכן מגיע ערך התגברות על יצר הרע, וחשיבות ההרחקה מהרהורי עבירה. - ועשית 'מעק'ה' לגגך 'הרהורי עבירה' קשים מעבירה!

[פרסיוט, קובץ 4-140204]

• § •

אל שיעורו הקבוע של רבינו "החתם סופר" זצוק"ל, שהיה מוסר מדי יום ביומו בהיכל קדשו בישיבת 'פרשבורג' המעטירה, נכנס יום אחד יהודי בלתי מוכר, כל הילוכו ולבושו שלא האיש לא נראו כשל תלמיד חכם כלל... האורח הבלתי קרוא נעמד לו בירכת' בית המדרש, בדיוק אל מול פני קדשו של ראש הישיבה מרן החתם סופר, הביט היטב עמוק אל תוך צורת פני קדשו, מבט ארוך

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח לכייל המצוי"ב

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירסיוהו ובלומה	לע"י מרת טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יחודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטי"א רבי ישראל יצחק נלביע יח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מיתוג י"צ וקרית מתיבה 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גל.יפ.ו
------------------------	--------------------------------------	--------------------------------	---	--	---	---	------------------------	--	---------

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

השמר בנגע הצרעת וגו' זכור את אשר עשה ה' אלוֹקֵיךְ לְמֵרִים בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם (כד, ח-ט)

מביא רש"י כאן מוחז"ל שאדם יזכור מה נעשה למרים כשדיברה במשה ולקתה בצרעת. וקשה ע"ז הא מבואר בשמות ד, ו שמושה נענש בצרעת משום שדיבר לשה"ר על ישראל ואמר לא יאמינו בי, וא"כ אמאי הוצרכנו להרחיק נדוד למרים ולא הביאו ראייה ממושה עצמו שלקה בצרעת בגלל שדיבר בישראל? וי"ל, אומר הפנים יפות, שמבואר בחז"ל (מנחות מא) שבעידנא דריתחא הקב"ה מעניש גם מי שלא צריך להיענש, והנה בזמן שעם ישראל היה בעבודה במצרים זה היה שעת כעס כמו שמצינו שמושה כמעט נהרג על שלא מל את בנו שלא נענשים ע"כ בזמן רגיל כי זה מצוות עשה, ולכך אין משם ראייה. אבל מרים נענשה בזמן שהקב"ה לא כעס כדכתיב בדרך בצאתכם ממצרים והיינו בשעת הגאולה ולמרות זאת נענשה לכן הבאנו הראיה ממנה.

לא תטה משפט גר יתום ולא תחבל בגד אלמנה וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלוֹקֵיךְ מִשֵׁם וְגו' (כד, ז-יח) ואילו בסמוך (פס' כא-כב) כאשר התורה מצוה: "כי תבצור כרמך לא תעולל אחריו לגר ליתום ולא למנה יהיה", מוסיף הכתוב רק "וזכרת כי עבד היית במצרים" וגו', ללא התוספת של "ויפדך ה' אלוֹקֵיךְ מִשֵׁם". מה פשרו של שינוי זה? – תמה הגאון רבי אהרון ייטלש זצ"ל (הומ"ץ בפראג לפני כמאתיים שנה), והוא נוקט ביישוב מעניין:

בגמרא (ב"מ קטו.) מצינו: ת"ר: אלמנה, בין שהיא עניה בין שהיא עשירה – אין ממשכנין אותה, דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר: עשירה – ממשכנין אותה, עניה – אין ממשכנין אותה, שאתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה. כלומר: אשה עשירה ממילא אינה זקוקה לאותה כסות, כי בודאי יש לה בגדים נוספים, ועל כן לא יצטרך הממשכן להיכנס לביתה שחרית וערבית, אולם אשה עניה, שתזדקק לבגד זה ויאלץ הממשכן להיכנס לביתה שחרית כדי לקחתו וערבית כדי להחזירו, הרי חוששים אנו שעל ידי כך ישיאה שם רע בשכנותיה. ועקב חשש זה אסר רבי שמעון למשכנה כלל.

והנה, במדרש (ויקרא רבה לב, ה) מצינו: בזכות ארבע דברים נגאלו אבותינו ממצרים, ואחד מהם הוא שלא היה בהם זנות, שהרי אחת היתה ופרסמה הכתוב. לאור זאת נבין היטב מדוע לגבי הציווי "לא תחבול בגד אלמנה", שזהו משום שאתה משיאה שם רע בשכנותיה ואפשר שבאמת יכשל בזנות, חלילה, מוסיף הכתוב ואומר: "וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך ה' אלוֹקֵיךְ מִשֵׁם", וזהו משום שלא היה בהם זנות, ועל כן הישמר והיזהר בדבר זה. לגבי מצות "לא תעולל", לעומת זאת, לא היה טעם להזכיר שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים, שהרי אין לכך קשר עם מצוה זו! (זרע אהרון, הובא בעלון קבלת שבת)

ארבעים יכנו (כה, ג)

איתא במכות כמה טיפשאי שאר אינשי דקיימי מקמי ס"ת ולא קיימי מקמי גברא רבא, דאילו בס"ת כתיב 40 יכנו ואתו רבנן ובצרו חדא. וקשבה הרי כבר כתוב הרבה קודם לכן בפרשת אמור בספירת העומר תספרו 50 יום וחכמים אמרו שמונים רק 49, וא"כ למה לא הביאו ראייה משם? אומר האוסטרבצא, שלהוריד מכה מיהודי זו גדלות יותר מאשר לפחות יום.

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים (כא, יג)

מדוע אמר "ירח ימים" ולא "חודש ימים"? מתרץ רבי דניאל פרוסטיץ זצ"ל, שהלבוש (אבה"ז סו,ב) כותב שיש לכתוב בכתובה "לחודש" ולא "לירח", כדי שלא לפתוח פה לשטן, שהרי לגבי ירח כתוב לשון גירושין, כגון "גרש ירחים", ולעומת זאת לגבי חודש כתוב לשון נישואין, כמו "כי יקח איש אשה חדשה", א"כ, כאן שהתורה רוצה שלא ישא את היפת תואר, לכן נאמר לשון "ירח".

לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו (כא, כג)

יש להבין מה היא הכפילות הזאת קבר תקברנו. וי"ל ע"פ סנהדרין מו. שהרוגי ב"ד לא היו קוברים אותם בקברי אבותם אלא היו להם שני בתי קברות מיוחדים, אחד לנהרגים ולנחנקים, ואחד לנסקלין ולנשרפים. ורק משנתעכל הבשר היו מלקטין את העצמות וקוברין אותן במקומן, דהיינו בקברות אבותיו. ולפי"ז א"ש קבור תקברנו. כי הפסוק בא לרמוז לנו שיש קבורה אחר קבורה. פעם אחת מיד אחרי העונש ופעם שנייה משנתעכל הבשר.

ושם לה עלילות דברים וכו' ואמר אבי הנערה וכו' והנה הוא שם עלילות דברים (כב, יד-טז-יז) שואל ה"משך

חכמה", מדוע כשהאבא מדבר עם הזקנים הוא אומר "שם עלילות דברים", הלא חסרה כאן המילה "לה" שמופיעה בתיאור של המעשה בפסוק י"ד? ומפרש על פי שאלה נוספת, איך עונשים את הבעל גם במלקות וגם בקנס, הרי יש לנו כלל "אין לוקה ומשלם"? אלא אומר ה"משך חכמה", אבי הנערה טוען בבית הדין, שכאשר הבעל הוציא שם רע לבת שלי, הוא לא הזיק רק לה, אלא לכל משפחתי, ובעיקר לי, שהרי מי ירצה להתחתן עם שאר בנותי, אם זה החינוך שאני נתתי להם, ועכשיו בשביל למצוא חתן, אצטרך לתת נדוניה גבוהה מאוד. ואם כן, הרי יש כאן ממוון לאחד ומלקות לשני, שהרי הוא לוקה כיון שהוציא שם רע עליה, ומשלם לאבי הנערה, בגלל השם רע שהוציא למשפחה. ולכן גם לא נאמר שם לה עלילות דברים, אלא שם לכולנו.

וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו (כד, ג)

סיפר נכד רבינו הגר"ח קניבסקי הרה"ג שלמה קולדצקי שליט"א: אכלתי אצל הגר"ח לפני מספר שנים בפרשת כי תצא והביאו את הווארט בטעם שקוראים לזה גט ולא ספר כריתות כמו"ש בתורה, וכתב ע"כ הגר"א כי גט הוא פרוד והאותיות ג-ט לא מצינו בשום מקום בתורה סמוכות ז"ז לא ישר ולא הפוך. שואל הגר"ח בטעמא דקרא הא גם ג-ק ז-ט ז-ז ס-ז לא מצאתי סמוכים ז"ז בכל התורה לא ישר ולא הפוך, והוא מוסיף אבל השאר נמצאים או ישר או הפוך. עיי"ש מה שתירץ.

ושאלתי בשם ת"ח אחד את הגר"ח אולי ג-ק וכו' יש בבי מילים בצמידות כגון חג קרבן משא"כ ג-ט. הגר"ח חשב רגע וענה בפרשתנו יש משפט גר, והיינו ג' ו-ט בבי מילים אחד ע"י השני. רואים כאן דבר נפלא ביותר, א. לדעת שבכל התורה לא מופיע האותיות הנ"ל בסמוכות. ב. למצוא ברגע שמופיע בסמוכות של ב' מילים, זה נתפס רק במי שלומד לשמה. שאלתי אותו מהיכן הוא יודע שאין בכל התורה, וכמה זמן זה לקח לו לבדוק ד"ז. הוא חשב רגע וענה: שהוא כתב מהזכרון.

הסוף מגלה על ההתחלה

"על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרם לקללך" (כ"ג, ה') שני טעמים נתנה התורה למצות "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'", סירובם לקדם את ישראל בלחם ומים, ורצונם להשמיד את עם ישראל. לכאורה יש לתמוה: וכי מרוצחים דורשים דרך ארץ? כיצד זה שייך לבוא בתביעה לאנשי מואב מחד על כך שזממו להורגנו, ומאידך על העובדה שלא הכניסו אותנו יפה ודאגו לנו ללחם ומים – ענין של דרך ארץ גרידא?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: לפני כמאה חמישים שנה ניהלו גדולי ירושלים מלחמת חורמה כנגד כוונת ה'משכילים' להקים במקום בית ספר, אשר השקפת מנהליו ומחנכיו רחוקה היתה מדעת תורה כרחוק מזרח ממערב. מלחמתם הועילה, ואף לא אחד מתושביה היראים ושלמים של ירושלים התפתה לשלוח את בניו לבית הספר "למל" אשר הוקם בתוככי שכונות ירושלים החרדיות. חרם חמור הוכרז על מי שישלח את ילדו או ישתף פעולה עם מי מאנשי בית הספר.

משראו מייסדי בית הספר את ההידלדלות בתלמידי בית הספר, ואת חוסר יכולתם להשפיע על הציבור לשלוח את בניו ללמוד במקום, החליטו לנקוט בדרך מתוחכמת. הוחלט לחנך את התלמידים לכמה מצוות מעשיות שניהגו בהם בפרהסיא כלפי חוץ, ובמקביל ישימו דגש על לימוד חכמות חיצוניות, וכך קמעא קמעא יצליחו למשוך אליהם ילד ועוד ילד.

ההוראה היתה להלביש את ילדי בית הספר בכיפות וציציות, מידי חודש הם יצאו יחדיו לקדש את הלבנה לאור ירח, ולפני חגים הקפידו שם על שימור מנהגי ישראל, אכילת לביבות בחנוכה, תחפושות ושמחה בפורים, פרחים ועשבים בשבועות, והקמת סוכה לפני חג הסוכות. ההסוואה פעלה יפה, אבל רובם של אנשי ירושלים לא התפתו לשלוח את ילדיהם לבית הספר.

בסמוך לבית הספר התגורר אחד מנקיי הדעת של ירושלים, רבי יואל ארנטרוי תלמידו של מהר"י אסאד. כל ימות השנה לא היה לו כל מגע עם שכניו, אנשי בית הספר. אולם באחת השנים סמוך ונראה לחג הסוכות, החלו מנהלי בית הספר לבנות סוכה רחבה בחצר בית הספר, יחד עם כל החניכים. והנה לפנות ערב, זמן קצר לפני כניסת החג, נבהל רבי יואל הישיש לראות כי החניכים מותחים את הסוכה עד לסוכתו, באופן שהדופן שהקים היא תשמש כדופן לסוכת בית הספר.

רבי יואל חשב שמא במגע זה יש משום העברה על החרם, וגם אם לאו – הרי חילול השם בודאי יש בדבר. הוא נועץ בידידו הגאון רבי זרח ברוורמן, אשר פסק לו שאף אם אינו יכול למנוע מהם להשתמש בסוכתו כדופן לסוכתם, מחוייב הוא על כל פנים למחות בהם. רבי יואל שב למקום, וראה שבינתיים מחצית הסוכה כבר הוקמה, ונערים ונערות בתערובת מסוככים את הסכך. נמלא רבי יואל קנאה לה' ותורתו, וזעקה גדולה ומרה פרצה מלבו: "דא אין ירושלים, דא אין ירושלים!?" (כאן בירושלים!)

עודו עומד וזועק, אחד המורים אותה לנערים להסתער על הישיש ולהשתיקו. החניכים היו צייתנים למורם, וכרגע קט היכוהו ורמסוהו עד זוב דם. לאחר מכן שבו לעבודתם כאילו דבר לא ארע.

פצוע הובהל רבי יואל על ידי השכנים, שחשו להצלתו אל בית החולים, כאשר שפתותיו עדיין מרחשות בשארית כוחו: "דא אין ירושלים! אוי אוי! דא אין ירושלים!?" על פי פקודתו של הגאון מבריסק רבי יהושע לייב דיסקין נהרו גדולי ירושלים לבקר את רבי יואל במיטת חוליו. עדי ראייה אף ספרו, כי מעת אשר הוכה רבי יואל למען כבוד שמים, בכל עת שנכנס אל המהרי"ל דיסקין, היה הלה מגיש לו כסא לשבת – ענין שהיה נדיר עד מאד.

שנים רבות אח"כ, בשנת תרפ"ד, נרצח בירושלים אחד מגדולי העסקנים של היהדות החרדית, ר' ישראל יעקב דה האן, מקורבו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל. בהלווייתו אמר אחד הספדנים, כי אחד מהחניכים מבית הספר "למל", אשר ידו הורמה בילדותו על רבי יואל ארנטרוי הישיש, להכותו עד זוב דם, אותה היד לחצה על הדק האקדח, אשר פילח את לבו הטהור של רבי ישראל יעקב בחוזרו מתפילת ערבית. "אם סבורים היינו, שמעשה ההכאה של אותו צדיק מנקיי הדעת שבירושלים, ע"י אותו חניך בית הספר, נבע רק מכח פקודת מחנכו, ונועד רק להרתיע את הצדיק, המעשה החמור שעשה כעבור שנים בהתירו דם נפש מישראל, מוכיח לנו שגם במעשה הקודם כוונתו ורצונו היו להרגו נפש".

ואנו ע"פ דרכנו למדנו, שלעתים כוונתו של האדם ומניעיו השליליים למעשה מסויים שנעשה על ידו, מתגלים רק בעקבות מעשה חמור אחר שעושה, אפילו כעבור שנים רבות. ומכאן תשובה לשאלתנו: כאשר עם ישראל עברו בארצם של עמון ומואב סרבו אלו לתת להם לחם ומים. מעשה זה לכשעצמו ניתן לפרשו בחוסר רגישות לצרכי אומה אחרת, יתכן שגם אין בהם את המידה הראויה של הכנסת אורחים בה חונכנו אנו, אבל כאשר מתבוננים במעשה אחר של אומה זו: שכירתו של בלעם לקלל ולגרום להשמדתם של עם ישראל, הדבר מוכיח שבטבעם מעוניינים הם בחיסולו של עם ישראל. וכך יתפרש גם המעשה של אי נתינת לחם ומים לישראל. אין שורשו של מעשה זה נעוץ בחוסר דרך ארץ, אלא כוונתם ושאיפתם היתה שעם ישראל ימותו חלילה ברעב ובצמא. נמצא ששני הטעמים המובאים בפסוק שורשם אחד.

(מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

קניית קרקע לצורך קיום שביתה

שאלה: אברך שאין לו דירה משלו ולא קרקע משלו, האם צריך לקנות קרקע בכדי לקיים בה מצות עשה של "ושבתה הארץ"? **תשובה:** בודאי אין שום חיוב לקנות, אלא מי שיש לו קרקע, מקיים בו מ"ע של "ושבתה הארץ", ועכ"פ לא צריך דוקא "קניית" קרקע אלא ה"ה ע"י שכירות קרקע ג"כ מקיימים בזה "ושבתה הארץ", וכן כל מי ששוכר דירה, יש לו קנין שכירות בדירה שלו, והוא שותף בחצר מסביב לבית, ואם רוצה יכול לנטוע או לזרוע שם. ולכן עצם הדבר שהקרקע שכורה לו בשותפות, ולא עובד בקרקע, מקיים בזה "ושבתה הארץ לד" וצ"ל ואין צורך דוקא לקנות קרקע. (הגר"מ קרליץ זצ"ל, הובא בגיליון מים חיים)

חידה שבועית

חבורה של צרה ילדים החליטו לקנות יחד מתנה ליום הולדת של החבר מהכיתה. לאחר בחירת המתנה, 2 מהחבורה החליטו שהם לא רוצים להשתתף. כל אחד משנות החברים הנותרים היה צריך להוסיף עוד שני שקלים כדי לכסות את שווי המתנה. מהו שווי המתנה?

תשובה על חידה פור"ש: י"ז-1 תשובה לחידה: עיגן.

מזל טוב

מרכז העיון: משפחת מרדכי איצקוביץ לאירוסי הבת משפחת ויזנר להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות וידאל – גלבוע להולדת הבן הנכד משפחות גלבוע להולדת הבן הנכד משפחות פייסט – אלינסון להולדת הבן הנכד דון להולדת הבת הנכדה משפחת ישראל להולדת הבן הנכד משפחת יורלביץ להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות אפל – אוסטרי (בני הרר) להולדת הבת הנכדה זילברמן להולדת הבן הנכד משפחת סטיינצקי לנשואי הבן משפחות צדוק – כהן להולדת הבן הנכד הנין משפחות נייהוז – זילברמן להולדת הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 400

המאמר

שבתורה



אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בר' מאיר יוסף ז"ל

כי תצא

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

שנה אחת בליל ראש השנה נכנס המגיד הירושלמי רבי שלום שברוך זצ"ל לבית הכנסת קהל חסידים בשכונת "שערי חסד" בירושלים, ובקשוהו הגבאים שיאמר כמה מילים לפני תפילת ערבית, ניגש רבי שלום לארון הספרים והוציא את ה"שערי קדושה" לרבי חיים ויטאל והחל להקריא בבכיות מהספר: "והבן זה מאד כי להיותם עיקרים ויסודות לא נמנו בכלל תרי"ג המצוות התלויות בנפש השכלית. ונמצא כי יותר צריך להזהר מהמדות הרעות, יותר מקיום המצוות עשה ולא תעשה, כי בהיותו בעל מדות טובות בנקל יקיים כל המצוות". הוא לא הרחיב את הדיבור. רק חזר וחזר שוב ושוב בבכי דברי רבי חיים ויטל מה שעורר את הקהל מאד. (קול חוצב)

סיפר רבי שלמה ברעוודה זצ"ל: "אבותינו סיפרו לנו לפני כמה דורות מראש חודש אלול היה ניכר על פרצופיהם, מעשיהם ומצב רוחם של בני ישראל, בכל מקום בעולם שהיה ישוב יהודי, היה ניכר שזהו שלושים יום לפני יום הדין, בימי סליחות היו היהודים נראים כמלאכים, בעשרת ימי תשובה אי אפשר לתאר איך היו נראים, אני עוד זוכר בילדותי בשכונת לא חרדית, היו בבית הכנסת אפילו מחללי שבת, עמי הארץ מגושמים ובעשרת ימי תשובה כולם התנהגו בתשובה, נתנו צדקה ושמרו על פיהם הם השפיעו עלי בילדותי, אני עוד זכיתי לראות ישיבות לפני כמה דורות בחודש אלול בחורים התביישו לדבר דברים בטלים. הלימוד, התפילה, לימוד המוסר היו עד כלות הנפשי". (קדוש אלול)

באחת השנים, פתח רבי איצ'לה בלאזר זצ"ל את דרשת הימים הנוראים וסיפר כך: מעשה ביהודי שתעה בדרכו והסתבך ביער עבות, כמעט יומיים הסתובב ביער תועה ותוהה ולא מצא מוצא. לפתע ראה יהודי מהלך לקראתו. בשמחה רבה רץ אליו וביקשו: הראני נא את הדרך לצאת מן היער הנורא. שאלו היהודי: כמה זמן אתה תועה ביער? - יומיים, השיב המסכן. - נו, אני תועה כאן כבר שבועות אחדים! קרא היהודי, - ועדיין לא מצאתי דרך! ואתה תועה יומיים בלבד והינך בא לשאול אותי כיצד להיחלץ מהסכסך? רבי איצ'לה הרים את קולו וזעק: "רבותי! אתם אנשים צעירים; עוד לא הספקתם לתעות הרבה בעולם, אך אני כבר זקן ושנים רבות אני תועה ומחפש דרך לשבר את המידות הרעות. ואיך קראתם לי להראות לכם את הדרך?!" - הוא געח בבכי והקהל כולו אחרי. "בדבר אחד אני יכול לעזור לכם" - סיים רבי איצ'לה - "כי מתוך תעויתי הרבות יכול אני להצביע ולומר לכם מהי הדרך שאיננה ישרה, להזהירכם שלא תלכו בה". (רבי יצחק בלאזר, נדויל ירושלים)

"בימי חודש אלול" - מספר בעל המעשה - "נכנסנו, קבוצת לומדים ל'שעור' אצל רבי שלום שברוך זצ"ל. חייבו עמד על שפתיו, התפשט על פניו, הוא הסתכל על כל אחד שנכנס, ליווה אותו במבטיו ורמו לו בחיך לשבת. רבי שלום פתח ואמר: 'אתם רוצים חיווק? ממני? מי אני? אבל כדאי, כדאי, אמסוד לכם מה ששמעתי מאחרים...' רבי שלום דיבר על עניני החודש - אלול - עניניו היו סגורות ודבריו להטו בהתרגשות. כשפתח את עיניו ראינו את הדמעות המרוממות של חודש אלול. את הבכי המתוק של רבי שלום. הוא הביט עלינו ואמר: 'אתם לא בוכים?! הרי צריך לבכות על שלא בוכים!' - הוא המשיך לרגש את ליבנו בקולו החוצב, ורגע לפני הסיום הגביה את קולו בקול בוכים: 'רבותי. נעשה תשובה! יהודים יקרים! הבה נבקש כולנו יחד - השיבנו'. נסענו אחרי בקריאה אדירה - 'השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם'. (קול חוצב)

באחת משיחותיו של מרן הרב שך זצ"ל, אמר: "כבר נמצאים שבוע בתוך חודש אלול, ואני מרגיש שישנה קרירות, האלול אינו ניכר, בקושי מבינים את המשמעות של אלול. אני זוכר מנעורי שאכלתי בשבת בסלוצק אצל משפחה, וכאשר הגיעו בתוך הסעודה לדיבורים בעלמא, העירה האשה 'הרי אלול עכשיו, איך לברו'... כך היתה מדברת אשה של פעם, והיום לא מכירים כלל שזה אלול ובודאי שיש צורך בחיווק". (מחשבת מוסר)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

כי תצא למלחמה על אֹיְבֵיךָ וַנִּתְּנָה ה' אֱלֹקֶיךָ בְּיַד וְשָׁבִית שְׁבוֹי:הצדיק רבי שלמה בלך זצ"ל הביא משם רבו, החפץ חיים: מובא בספרים, שמלחמה זו מרמות למלחמת היצר. לפי זה יבואר כך לשון המקרא, "כי תצא למלחמה על אויביך - ונתנו ה' אלוך בידך", כלומר, אם אך תצא עליו למלחמה, מיד "ונתנו ה' אלוך בידך", שכן כל העיקר היא היציאה למלחמה בו. ולא עוד, אלא "ושבית שבויו", שתשבה את השבי ששבה הוא ממך קודם שנלחמת בו, שכן השב בתשובה באמת, וזוונותי נהפכות לו לזכויות. (פנינים משלחן גבוה)

כי יהיה לאיש בן סוֹרֵר וּמוֹרֵה ... וַתִּפְּשׂוּ בוֹ אֲבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ ... סיפר רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בעל ה"חזון יחזקאל" מעשה נורא, שאירע כאשר כיהן כרב ברוסיה. יום אחד באה אלי אשה וביקשה: רבינו, תתפלל נא בעדי - שבני ימות! נודעתי לשמוע את בקשתה החריגה והמוזעת, סיפר רבי יחזקאל ואז פתחה האם והסבירה את בקשתה התמוהה: בן יחיד לה, ועתה קיבל צו גיוס לצבא הרוסי. ביודעה את המכשולות והנסיונות שיעמדו בפניו, חוששת היא פן יכשל וייצא לתרבות רעה, ולכן מבקשת שהרב יתפלל כדי שימות עכשיו כיהודי כשר וטהור, בטרם תיטמא נפשו בעבירות. רבי יחזקאל ביקש להרגיע את רוחה, ותוך כדי שהיא משיחה את ליבה, התברר לו, כי האשה באה בימים ומודעת לכך שזהו בנה יחידה ולא יהיו לה עוד ילדים. אך למרות הכל, החשש הנורא פן ייצא הבן לתרבות רעה הביא אותה להחלטה, כי העצה היחידה היא לבקש מהרב שיתפלל שבוא העולם ישול את נפשו של בנה, מחמד נפשה, אף שתישאר לבר - ובלבד שלא יעמוד הבן בנסיונות שעלולים להפילו לבאר שחת. האם הזילה דמעות כמים, רבי יחזקאל בכה יחד עמה, ובסופו של דבר אמר: במקום להתפלל שימות הבן, נתפלל כולנו שיחיה ושיעמוד בנסיונות ויישאר יהודי כשר. ואכן כך הווה. התפילה ממעמקי הלב בקעה רקיעים, ואותו צעיר היה מן היחידים שזכו שגם לאחר שהתגייסו לצבא, והישלטלו בין ארצות ועמים ובין חיילים נכרים וגסילים, שמרו על יהדותם ונשארו יהודים נאמנים וכשרים. סיים רבי יחזקאל אברמסקי את סיפורו ואמר: באותה שעה חשתי כאילו עמדה לנגד עיני תמונה חיה ומוחשית של מה שנאמר בתורה על בן סוֹרֵר וּמוֹרֵה - שנהרג על שם סופו - "ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עיר". ההורים בעצמם, אשר מי כמוהם חשים אהבת אב ואם לבנם, מתגברים על האהבה הטבעית, ביודעם כי בנם עתיד לצאת לתרבות רעה ולאבד חיי הנצח, ומבקשים לנהוג בו את הדין של "ימות זכאי ואל ימות חייב". (שליל אורות)

וכי יהיה באיש חטא משפט מות והוקמת ותלית אתו על עץ:כאשר נפטר המקובל הגדול רבינו משה קורדוברו זיע"א. קרא עליו האר"י הקדוש את הפסוק "כי יהיה באיש חטא משפט מות והומת" "חטא" מלשון חסרון, כשהיה באיש חסרון משפט מות, כלומר שאינו חייב מיתה, משום שאין לו שום עוון, כרבינו משה קורדוברו, אז ותלית אותו על עץ, תתלה את מיתתו בעבור חטא עץ הדעת, של אדם הראשון, שנגזרה מיתה לעולם. (נהל קדומים)

לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם: על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך: התביעה הכפולה כלפי המואבים מעוררת פליאה אצל המפרשים, כיצד אפשר לתבוע רוצחים ששכרו את בלעם כדי לבלות את ישראל ח"ו, על העדר דרך ארץ, בהמנעם מלקדם את ישראל בלחם ובמים. אומר על כך רבי יעקב ניימן זצ"ל בספרו "דרכי מוסר" שהתורה באה לומר לנו, שכאשר רואים אנו רוצחים החפצים לאבד אומה שלימה, עלינו לדעת, כי לא בבת אחת ירדו לדיושא התחתונה, ראשיתו של מעשה נורא זה, נעוץ בשרשים קדומים, של העדר דרך ארץ, אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים, אוטם הלב שתתבשא באי קידום אומה העוברת במדבר, בלחם ובמים, הורידם משה משה, עד אשר באו לכלל רציחה. (לקט לקח טו)

סיפור מההפטרה

כִּי הָרִים יִמְוָשׁוּ וְהַגְּבֻעוֹת תִּמְוָסְנָה וְחִסְדֵי מֵאֲדָר לֹא יִמְוָשׁוּ וּבְרִית שְׁלֹמִי לֹא תִמְוָשׁ אֲמַר מִרְחֻמְךָ ה': שח הגאון רבי שלום מרדכי שבדרון זצ"ל: את הדברים דלהלן סיפר לי תלמיד חכם חשוב, ששמע זאת מבעל העובדה עצמו, שלרגל עבודתו הוא מבלה לפעמים שעות ארוכות בספריה, שם הוא מעיין בכתבי יד עתיקים לשם העתקה או השוואת נוסחאות. כדי שיוכל לסעוד את נפשו הוא נוהג לקחת עמו מזון מביתו וסועד במקום. והנה פעם אחת אחרי שאכל את סעודתו, התחיל לברך ברכת המזון, וכדרכו מעט בהרמת קול, כדי להשמיע לאוזניו. הקשיבה לכך הספרנית, ואחרי ששמעה אותו אומר "שלא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד" פנתה אליו ושאלה אותו, מהיכן לקח את הנוסח "ולא נכשל" שלא נמצא בכל הסידורים שנמצאים בספריה, ענה לה האברך כי כך קיבל מאביו והבטיח לברר המקור ולשלוח לה. האברך חזר לעבודתו ולאחר זמן החל לחפש בסידורים את מקור הנוסח עד שלבסוף מצא באחד הסידורים נוסח זה של "ולא נכשל" עמד וסימן בסידור סימן עגול מסביב למלים הללו ושלח לה לספריה כדי לקיים בזה את הבטחתו. לא עברו ימים רבים והנה מגיעה לביתו הזמנה לחתונה, הוא מעיין בה, אבל איננו מכיר לא את צד החתן ולא את צד הכלה, והוא תוהה מה לו ולהזמנה זו, הלך ושאל את בני ביתו שמא מכירים הם את אחד מהצדדים, אבל גם הם לא ידעו ולא הכירו. נמלך בעצמו, ואמר מה יכול אני להפסיד, אם אלך ואברך ברכת מזל טוב, לחתן וכלה שבונים בית חדש בישראל, אזלי שם יגלה את התעלומה, על מה ולמה הזמן. אכן בא הוא לאולם החתונה אבל גם שם ראה מהר שאיננו מכיר, אף אחד מן הנוכחים, מכל מקום אמר מזל טוב למחותנים, והחליט ללכת, אך ברגע שכבר עמד לצאת מן האולם, פנה אליו אחד מן הסועדים ושאל אותו אם שמו הוא כך וכך, וכשענה בחיוב, שמח האיש שמחה גדולה ואמר לו, הכלה רוצה לדבר אתך, דבר זה הפתיע אותו, ואמר לעצמו הנה כנראה לא בא למקום לחינם, ואין כאן טעות כפי שחשב בתחילה, אבל בכל זאת מה לי ולכלה שאינני מכיר אותה, אבל בעודו עומד ומהרהר כבר עמדה הכלה על ידו בידך אותה בברכת מזל טוב והיא שואלת אותו, האם אתה זוכר אותי? ומשלא נזכר, שוב שאלה האם אתה זוכר את הספרנית בספריה שביקשה ממך לברר את מקור הנוסח זה "ולא נכשל"? מיד נזכר בדבר, והיא המשיכה ואמרה: "אני זו הספרנית, כמובן שהיא נדהם, לכל מה שמתרחש בראותו שמדובר בחתונה שנערכת לפי כל הדקדוקים של שומרי תורה ומצוות, בעוד שהוא זוכר שאותה ספרנית, לא נראתה כשומרת תורה ומצוות, כמובן שמיד שאל לפשר האירועים, ומשלוח ההזמנה אליו. ועל זה השיבה הכלה בסיפור מרגש ומרטיט עד מאוד: גולתה בבית דתי וגם את חינוכי קיבלתי בבית ספר דתי, אבל במרוצת הזמן פניתי עורף למרצאי ולחינוכי, נעשיתי חילונית גמורה ובמסגרת עבודתי בספריה בספריה, הכרתי גוי משכיל, התפתיתי ונמשכתי אחריו, עד שהוא הציע לי להינשא לו, ברם למרות שהייתי חילונית, עדיין נרתעתי מצעד כה מרחיק לכת עד כדי ניתוק מוחלט מהדת היהודית וגם לא רציתי להיקרע ממשפחתי. הגוי הבין את הבעיה, ולכן העלה הצעה להגר לאמריקה, שם התהליך לא היה כרוך ביסורים כה רבים, הוא ביקש ממני תשובה עד יום מסויים, ואני לא ידעתי את נפשי, איך מתמודדים עם העניין הקשה והמסובך הזה, והנה עורני ה' שבדיק ביום המסויים שקבע לקבלת התשובה ממני. הגיע לידי הסידור ששלחת לי, וראיתי את העיגול שסימנת מסביב למלים "ולא נכשל לעולם ועד" הבנתי מהו שוימן ה' לידי, שבדיק בראותו היום, יגיע הסידור אלי, כמו הוראה, שלא נכשל לעולם ועד, ואם הלילה אנשא לאותו נכרי הרי ודאי אברש ואכלם לעולם ועד. תיכף ומיד התקשרתי אליו והודעתי לו שאינני הפצה להתחתן אתו, מכאן התחיל אצלי תהליך מחשבותי עמוק, עד שהחלטתי לחזור בתשובה, כך גם הכרתי את החתן שלי, שגם הוא בעל תשובה, והנה יום זה הוא היום המאושר בחיי, שברוך השם לא נכשלתי, עתה כבר הבין האברך, מה לה לנערה חילונית התעניינות כה מפתיעה בנוסח המדויק של ברכת המזון, ואין זה אלא שכך הקדים הקדוש ברוך הוא רפואה למכה. (שאל אביך ויגיד)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר מרן הרב שך זצ"ל, את אשר שמע מדודו רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל: "אחד מבעלי המוסר נקלע בחודש אלול, לעיירה אחת, ולן באכסניה. והנה באמצע הלילה שמע לפתע מהבית הסמוך, אדם נאנח ומתאונן במשך שעה ארוכה: "הנה כבר עבר הקיץ, אנחנו באמצע אלול ומה יהיה הסוף? ! כבר אמצע אלול - מה יהיה הסוף?! שמע זאת אותו בעל המוסר והתעורר מכך לעבודת ה"אלול" ובבואו השכם בבוקר לבית המדרש שאל את תושבי המקום אודות מי שמתגורר באותו בית בו נשמעו האנחות וחשבונות הנפש, ולהפתעתו השיבו לו כי מדובר באדם פשוט שאותו יוכל לפגוש בשוק. אולי מדובר בצדיק נסתר, סבר, אך כשפגשו ראה כי מדובר באמת באדם פשוט מאוד, וכאשר שאלו לפשר הדברים המופלאים שנשמעו בלילה, נענה אותו אדם ואמר: "זה פשוט מאוד, ובכלל לא אמור לענין יהודי צדיק ועובד ה' שכמותך. פשוט, היתושים עוקצים אותי כבר שבועות ארוכים לילה אחר לילה, ועל כך נאנחתי וצעקתי: 'כבר עבר הקיץ, אנחנו באמצע אלול- ומה יהיה הסוף?!'... אמר רבי איסר זלמן כי מצד אחד רואים כאן איך מי ששקוע בהוויות העולם ואינו מחשב דרכיו, לא מבין כלל מדוע אנחות הנשמעות באלול מתפרשות בעבודת המוסר, אך מאידך גיסא הדבר מלמדנו כיצד מי שכל מוחו וליבו שקועים בהתבוננות נכונה, יכול להתעורר מכל דבר ואף שזולתו התכוין לדבר אחר לחלוטין, הוא עצמו יכול לשאוב מכך חשבון הנפש". (שימושה של תורה)

"עניו של טעם"

טעם שלא לחרוש בשור ובחמור, לפי שהשור מעלה גרה, והחמור אינו מעלה גרה, וכשיראה שהשור מעלה גרה, יהיה סבור שהוא אוכל ומצטער, וזהו "אל תחרוש על רעך רעה" שגורם לחמור שחורש על רעהו רעה. (בעל השורים)

"מפי כתבם"

בעבר, בעיירות שבחו"ל, היו יהודים שהיו בורים ועמי-ארצות גמורים, לא ידעו אפילו קראו וכתבו, ומכל מקום באוידה של הקדושה ששרתה על העיירה, הם יכלו לשמור תורה ומצוות. אבל באוידת הטומאה השוררת כיום, בה הכל נהרס ונפרץ - המגן היחידי שנותן לנו כיום מההשפעה הקלוקלת של הסביבה הוא רק לימוד התורה הקדושה. אנשים שלא לומדים תורה, לא מתמסרים ללימוד התורה ולא נמצאים במסגרת של תורה - כמעט ואינם יכולים להיות מוגנים מהשפעת הסביבה! אנו רואים זאת אצל בעלי תשובה. אדם החוזר בתשובה, אם אינו יושב ללמוד בישיבה במשך תקופה מסויימת, או נערה שאינה לומדת במסגרת תורנית לפחות במשך תקופה - כמעט בלתי אפשרי עבורם שיחזיקו מעמד בדרכם החדשה, ולאחר תקופה הם נופלים. זוהי ההגנה היחידה מפני השפעות הסביבה, הבטחון היחידי לשמירת יהדותנו ויהדות ילדינו - לימוד התורה הקדושה מתוך מסירות והקרבה! (נפש היהודי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: כיצד יתכן שבהבדלה של שבת, אין צריכים לברך לא על הנר, ולא על הבשמים אפילו אם יש לו לפניו?

תשובה: אם לא הבדיל במוצאי שבת, צריך להבדיל למחר ולברך "בורא פרי הגפן" וברכת "המבדיל בין קודש לחול" אבל לא על הנר, שאין זה תחילת ברייתו, ולא על הבשמים, שזה משום נשמה יתירה, שהם שייכים רק במוצאי שבת. (שיעור אורח סי' רצ"ט ע"פ ר' ומ"ב ס"ט) (בחוקותיך אשתעשע)

מפתגמי אור־יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

העושר בידי אדם הוא פיקדון (אבן עזרא)

החבר הנאמן - אשר יזיק לעצמו בכדי להועילך. (המאירי)

לא תשאל עצה רק מהמוחזק בשלשה. אוהב, חומל, ונאמן. (כתר חוכמה)

נאה דורש

פנינים על הפרשה ועל ימי חודש אלול - מתוך אוצרותיו של רבי רבי גואל אלקריף שליט"א
מתוך הספר החדש "שש באמרתך" - ימים נוראים

לצאת למלחמת היצר

פי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שביו (כא, י).

הציאה למלחמה מביאה סיעתא דשמיא

על פסוק זה ישנה קשיה הנוגעת לתקופה של חודש אלול.

לכאורה, במקום המלים "פי תצא למלחמה" התורה היתה צריכה לכתוב "כי תלחם". שהרי אם אדם יצא למלחמה ולא נלחם לבסוף - אין כל תועלת ביציאתו. הוא הדין במלחמת היצר: אם האדם מוכן להשקיע ולהלחם ביצר - הקב"ה יתן לו לנצח את היצר ויקים בו "ונתנו ה' אלקיך בידך". אך אם הוא אינו נלחם בצורה אקטיבית - לכאורה אין תועלת בכך. אם כן מדוע כותבת התורה "כי תצא"?
אומר המשגיח רבי ירוחם ממיר זצ"ל:

המפסיד הגדול ביותר שבטעונו בני האדם נופלים בידי היצר הרע הוא היאוש, שגורם לאדם לא להאמין שהוא יכול להשתנות לטובה, ואז הוא אומר לעצמו: "נסיתי כבר אלהי פעמים להשתנות וכלום לא הועיל, אני כבר מכיר את עצמי - שום דבר לא ישתנה באמת". היאוש הזה הוא המפסיד הגדול ביותר של האדם.

אומרת התורה: אם אתה רוצה לצאת למלחמה ואתה מתחיל לצאת - ברגע שעשית את הצעד הראשון על אף שלא נלחמת עדין בפעל, ולא עוד שגנפלת, מכיון שאתה מצדך כבר עשית את הצעד הראשון של הציאה לקרב, כבר אז הקב"ה מבטיח לך סיעתא דשמיא!

הסבר זה משמיש את השרקע תחת התרוץ של מי שלא רוצה להשתנות לפחות בחודש אלול. טוען אותו יהודי: אני הרי יודע שלאחר חודש אלול אפסיק את כל הקבלות, החזקים וההנהגות הטובות, ואחזור לסגרי. ואם כן - מה לי להשקיע בחנם? האם אני עושה, חלילה, הצגה כלפי הקב"ה?!

על כך משיבה התורה בקול רם וברור: "כי תצא" - עליך לצאת למלחמה ולעשות את הצעד הראשון במלחמת היצר. בזכות הציאה הזו - הקב"ה יתן לך כחות נפלאים וסיעתא דשמיא לנצח במלחמה.

כשמתאמצים מצליחים

המשגיח של ישיבת קמיניא, רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, היה יליד ארצות הברית ולמד בישיבת 'תורה ודעת' שבראשון עמד רבי שרגא פיבל מנדלוביץ זצ"ל. רבי משה אהרן היה חפץ בכל מאדו לבוא ללמד תורה בארץ ישראל, מפני שידע שתורת ארץ ישראל יש בה מעלה מיוחדת, ורצה להתחזק ולהתורמם.

דא עקא, שבאותה תקופה שלטו הבריטים בארץ ישראל, והם לא נתנו להכנס אליה אלא רק למי שהיה בידו אשור עליה שכנה 'סרטיפיקט'. אותם אשורים נכספים חלקו במדה ובמשורה, וכל אחת מהמפלגות בארצות הגולה קבלה מהן פמות מסוימת. גם אגדת ישראל שבארצות הברית קבלה כמות של אשורים.

מי היה האחראי על חלוקת האשורים בארצות הברית? ראש ישיבת 'תורה ודעת', הישיבה שבה למד!

"בודאי הרב לא ישיב את פני ריקם", סבר הבחור ונגש אל ראש הישיבה לבקש אשור.

"איני יכול לתת לך", השיב ראש הישיבה. "מבחינת הבריטים אין

הבדל אם באשור משתמש אדם יחיד או משפחה שלמה. על כן אין הגיון שאשור שיוכל להועיל למשפחה שלמה ואתן אותו לאדם בודד!"
לאחר מספר ימים הוא פגש את דודו, רבי חיים פנחס שינברג זצ"ל שידע על שיחתו עם ראש הישיבה.

"נו, קבלת אשור לארץ ישראל?", שאל הרב שינברג.

"לא", אמר רבי משה אהרן. "ראש הישיבה אמר שאין סכוי שאקבל אשור".

"אז אינך מעונין לעלות?" חרץ הרב שינברג.

רבי משה אהרן התפלל. "איני רוצה? אני רוצה בכל מאדי ונפשי! אך מה אעשה ולמרות פחונני ראש הישיבה אמר שאין לי סכוי לקבל אשור?"
"אם באמת היית רוצה לעלות לארץ ישראל, המזודה שלך כבר היתה מוכנה ומסודרת, זה נקרא לרצות! אם יראו בשמים שאתה באמת משתוקק לזה - הקב"ה כבר יתן לך את בקשתך!"

רבי משה אהרן שמע את הדברים, ובמקום להתנכח עם דודו עשה כדבריו וארו את חפציו במזודה גדולה. בנוסף, הוא בקש מהוריו דמי כיס שאתם יוכל לעשות את צעדיו הראשונים בארץ. וכן רשימת כתובות של מכרים שבהם יוכל להעזר בבואו אליה.

לאחר שהכל היה מוכן, הוא בא אל רבי חיים פנחס ואמר: "והו, הכנתי את כל הדברים לנסיעה. הכל מוכן ומזמן."
"טוב מאד", ענה הדוד. "כעת שים לב: מעתה אין לך יותר חפצים בארון בישיבה! כל מה שיש לך כעת בארון - נכנס אל תוך המזודה!" רבי משה אהרן פנה את חפציו גם מהארון הישיבתי, ולבסוף היו כל חפציו נתונים במזודה העמוסה עד להתפסע.

והנה בבקר המחרת לאחר תפלת שחרית, נגש אליו ראש הישיבה ושאל במפתיע: "האם אתה רוצה לצאת היום לארץ ישראל?"

לתמיהת רבי משה אהרן המשיך ראש הישיבה: "הבאתי אשור למשפחה שלמה, אך אחד מבני המשפחה חלה והם לא יכולים כעת לעלות. מאחר ואין אפשרות לסדר את הביורוקרטיה עבור משפחה אחרת במקומם, אוכל לתת אותו רק לאדם בודד. אם אתה מוכן - אתה יכול להשתמש בו ולעלות לארץ".

"כבר הכנתי את המזודה ואת שאר הדברים הנצרכים", אמר רבי משה אהרן, ובאותו יום עלה על האניה.

מה לומדים מהספור הזה? אם אדם באמת רוצה ויוצא ועושה פעולות כדי להגיע למטרה, אז אפלו אם מיאשים אותו ואומרים לו שאין סכוי שמבקשו יעשה, מכיון שהוא היה מוכן והתכוון בכל כחו להשתנות ולהתחזק - הוא יזכה לסייעתא דשמיא נפלאה והקב"ה יתן לו את הכח לנצח את היצר הרע. "ונתנו ה' אלקיך בידך!"

כחה של קבלה אחת

אך לפי זה מתעוררת קשיה עצומה: הקב"ה רוצה מאתנו תשובה, ומה אנחנו נותנים לו? "כי תצא" - פעלה קשנה של יציאה והתקדמות! האם זה מספיק?!

משל למה הדבר דומה, אדם חיב לחברו סך של אלה שקלים. באחד הימים בא המלוה אל הלווה ומבקש ממנו שישב לו את ההלוואה. הלווה מפשפש בכיסו, שולה מטבע ואומר: "אתה צודק, הנה חמשה שקלים".

"תגיד לי, אתה נורמלי?", שואג המלוה. "אתה הרי חיב לי אלה



פנינים, ביאורים, שביבי מוסר, משלים וסיפורים
מאוצרו של רבי גואל אלקריף שליט"א
התורה עוברת

שקל. מה אעשה עם חמש שקל? מילא אם היית מביא לי תשע מאות חמשים שקל - הייתי מוכן לבלע את הצפרדע ולהסתפק בזה, אבל נראה לך שאסתפק בחמשה שקלים?"

הנמשל: רבי ישראל סלנטר זצ"ל מביא בספרו "אור ישראל" (אגרת ז) שאם האדם מקבל על עצמו קבלה קטנה של חזק ביום ידיו, יש בכך סגולה לצאת זכאי בדין. לכאורה הדבר תמוה: הרי כשאנחנו מביאים לקבלה קטנה, זה בדיוק כמו הלונה שמחזיר למלכה חמשה שקלים! אדוני - אתה חייב הרבה יותר, מה זה חמשה שקלים? כך גם אדם שמביא קבלה קטנה. מה היא ומה כחה לכח כל עבודת התשובה שאדם צריך לעשות כדי ש'ייתברך יקבל את תשובתו?

על הקשיה הזו ראיתי תרופה שמאד התחזקתי ממנה, ומהותו היא: לעתים גם כשיש לאדם סכום מועט ביכולתו ליצר מצב בכיכול יש כאן סכום גדול. הדבר יובן על פי מעשה שהיה:

אדם אחד לא שלם לחברת החשמל במשך זמן רב, וכך הצטבר לו חוב גדול שהגיע לסכום אגדי של אחד עשר אלף שקלים. חברת החשמל הודיעה לו שאם לא ישלם את החוב בתוך מספר ימים - הם מנתקים לו את החשמל בבית. והוא - כיסיו ריקים ואינו יודע מה עליו לעשות. אך מה יהיה? משפחה שלמה תהיה בלי חשמל?

הוא נגש לחבר שלו וספר לו על המצב העגום אליו נקלע ועל כך שאינו יודע מה לעשות.

"מאיפה אביא לך אחד עשר אלף שקל? גם לי אין כאלה סכומים!" התפלא החבר. "אתה יודע מה? יש לי שלוש מאות חמשים שקל, זה מה שאני יכול לתת לך."

החייב היה ספקני, מה כבר אפשר לעשות עם שלוש מאות חמשים שקל? אבל החבר נתן והוא לקח.

לאחר מכן הוא פנה אל חבר נוסף שהיה אדם יותר אמיד ובקש גם את עזרתו.

"כמה כסף כבר יש לך?" שאל החבר. "שלוש מאות חמשים שקל."

"אני אתן לך שש מאות חמשים שקל, כך שיהיה לך ביד סכום של אלף שקל", אמר החבר.

החייב הגיע למשרדי חברת החשמל, נגש אל הפקיד שבאגף הגביה ואמר: "תראה. אין לי וגם לא יהיה לי כל הסכום שאתם דורשים. אתם רוצים לקבל משהו ביד? קחו אלף שקל, זה מה שיש לי לתת לכם". ברגע הראשון הפקיד היה המום מהתעוה, אך כשראה שנכרים דברי אמת ואותו יהודי אינו משקה אמה: "בזה הרגע קבלת הנחה של עשרת אלפים שקל. תביא את האלף שקל וסע לשלום..."

האם שני האנשים שנתנו לו סכומים כה קטנים חלמו שהם יפתרו לו את ענן החוב? ברור שלא. אלא, כאן התחדש דבר נפלא ולסכום המועט שנתנו היה כח לפתור את הענין משל היה סכום גדול! מכאן אדם צריך ללמד שאם אדם מקבל עליו קבלה קטנה, לפעמים יש בכחה של קבלה זו להכריע את הדיון לטובה!

דרך החיים - לטיפס ולפל

לשאלה זו קנים תרופה נוסף, והוא יובן על פי ספור שספר רבי אריה שכטר זצ"ל:

בהיותו בחור, היה הרב שכטר בקושר אפיץ עם ה"חזון איש" זצ"ל במשך כעשר שנים. שבועים לפני פטירתו חפץ רבי אריה להכניס אל רבו, אך הדלת הייתה סגורה. הרבנית שמרה מאד על בעלה ולא הסכימה שיקבל קהל.

רבי אריה נגש למרפסת בה שכב באותה עת ה"חזון איש" ואמר: "אני רוצה להכניס לרב, אבל הדלת סגורה."

ה"חזון איש" החוה על הגדר הסמוכה לביתו. "תטפס על הגדר, ואז תקפץ ממנה ותכניס אלי".

רבי אריה החל לטפס, ואז נפל לו הכובע. הוא לקח את הכובע וזרק אותו אל תוך החצר, אך אז נתקעה החליפה בצמחיה, וגם אותה הוא פשט והשליך את החצר. כך הוא טפס ונפל שוב ושוב, בעוד ה"חזון איש" מתבונן בו, עד שלאחר מספר נסיונות הוא הצליח להכניס אל הבית.

כאשר הגיע אל ה"חזון איש", חיד אליו רבו ואמר: "ככה נראים חיים של יהודי: מטפסים ונופלים, ושוב מטפסים ושוב נופלים, עד שלבסוף מצליחים לעלות". היה זה הבקור האחרון של רבי אריה אצל ה"חזון איש", ולאחר שבועים הוא הסתלק מן העולם.

בספור זה יש תשובה לשאלה שלנו. שאלנו: מה הערך של קבלה קטנה? והתשובה היא: כשאדם מקבל קבלה קטנה, זה מראה שהוא 'מטפס' אל פסגות רוחניות ושוף לעלות. אז אמנם על פי רב הקבלות אין מחזיקות לאחר חדש אלול. אך זו דרך החיים, מטפסים ונופלים, מטפסים ונופלים, עד שלבסוף מצליחים להשיג את היעד!

אסור ליהודי להתאיש מעצמו ולומר שאם בין כה הוא יפל ברוחניות לאחר אלול, אזי גם בחדש אלול עצמו אין לו סבה להתאמץ ולהשתפר במאומה. על האדם מוטלת החובה להתחיל ולעשות את מה שביכולתו, "כי תצא למלחמה", ואז הקב"ה כבר יתן לו את הסייע - ונתנו ה' אלוקיך בידך".

הפסח מנצל את ימי היריד

מפרסמים דברי רבי ישראל סלנטר זצ"ל שכתב באגרתו: "מלפנים בישראל כל איש אהתנו פלצות מקול הקורא אלול". אנשים לא היו מחכים "לרגע האחרון" כדי לחזור בתשובה. מיד עם התקדש חדש אלול היו אוזרים מתניהם, ומקיימים: "נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה עד ה'". היום הנטייה אצל רבים לחשב: "אין מה למה. יש עוד זמן לחזור בתשובה". כך עובר חדש אלול מתוך מחשבה שבשבוע האחרון של השנה יחזרו בתשובה. בשבוע האחרון מחכים לעשרת ימי תשובה, ואז ליום כפור. ביום כפור ממתנינים לתפלת נעילה... ולפתע מוצאים את עצמנו במוצאי היום הקדוש...

רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל הביא על כך משל נוקב:

היה חתן שקבל מחמיו סכום כסף גדול לנדונייה, להתחיל עמו את החיים. החתן החליט לקנות סחורה, להתחיל לסחר בה ולהפך לעצמאי. הוא קנה כמה קרונות של סחורה ושם פעמיו ליריד. כל קרוביו, ידידיו ומכריו הזהירו אותו שביריד מסתובבים סוחרים ממלחים. "אל תתן להם להפיל אותך", אמרו לו. "בודאי! אנה בזהירות יתרה", הבטיח. בהגיעו ליריד החליט לבדוק תחלה את השוק. בעודו מסתובב פנה אליו סוחר ושאל: "איזו סחורה יש לך למכור? וכששמע, השיב: "אני מוכן לקנות אותה בכך וכך". אך החתן הזהיר לא הסכים. "אבדק", אמר לעצמו, "אולי אצליח למצוא משהו שיציע מחיר גבוה יותר". ואכן, סוחר שני, שהתענין גם הוא בסחורה, הציע מחיר גבוה יותר, אך גם לו לא הסכים החתן למכר. ככל שהסתובב יותר - המחיר שהציעו לו עבור הסחורה עלה ועלה.

החתן החליט לא למחר ובחר ללכת לנוח במלון סמוך. בדרכו למלון פגש בסוחר שהציע לו הצעה מפתת ביותה, שבחשבונו פשוט היתה הפסקת אותו למיליונר... כמעט והתפתה למכר לו, אך נזכר בהבטחתו להיות זהיר, וסרב למכר.

"אם זוהי ההצעה שעומדת לפני", הרהר בלבו, "לא יאה למיליונר שכמוני לישן במלון פשוט שכזה". הוא בחר מלון חמשה כוכבים, הזמין לעצמו ארוחות גורמה יקרות, כבאה וכנאה למעמדו החדש, והחליט כי כעת ילך לישן ומחר יקום בעוה עם כחות חדשים ויממש את הסחורה היקרה שבידו.

למחרת בבקר השכים ליריד, אך להפתעתו הרבה איש לא היה בו. "מה קרה?" שאל. "היריד הסתים אֶתמול בלילה", הסבירו לו. וכך נותר עם כל הסחורה, ולא זו בלבד אלא היה עליו לשלם טבין ותקולין על המלון בו אכל וָלן.

"אי, אי, אי! ספּש שכמוני!" בכה. "כשיש יריד - יש לנצל את הימים שבו הוא מתקיים. אם מחכים יותר מדי - הוא חולף ואנינו".

אנחנו דומים לאותו חתן טפס, סים רבי מאיר מפרמישלאן, אומרים לעצמנו: יש עוד מספיק זמן לחזור בתשובה. על סמך ההרגשה הזאת הולכים לישן ומתעוררים בצאת יום הכפורים, עם החובות של שנה שעברה, ואין בדינו מה לשלם על הסחורה של שנה הבאה...

הפסח מנצל את הימים הקדושים וממהר לעשות תשובה.

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרָשַׁת כִּי תִצְאָה

כ"ג, א' ע"ג



ה'צמח צדיק' בהתלהבותו נענע העמוד והקיר והחלונות

דרכו של הרה"ק ה'צמח צדיק' מויזניץ זיע"א בימי חרפו שכאשר התלהב מאד בשעת אמירת פסוקי דזמרה ואז ישיר, התנועע כל כך עד שהיה מוכרח להאחו בעמוד שלפניו שהיה מחבר אל הקיר שבמזרח. וכשתפש את העמוד בידיו התנועע הקיר וחלונות בית המדרש מרב הזעזוע של העמוד. ובספר 'זכרון אשר' ספר הכותב שרצה לדעת אם למעשה זה דרוש כח רב ונגש למקומו ונסה לנענע את העמוד כמו שעשה ה'צמח צדיק' ולא עלה בידו, או אז נכח לדעת שבשעת התפלה וההתלהבות מקבל הרה"ק כחות שהם למעלה מדרך הטבע.

ה'דברי חיים' מצאנו היה טופח בארץ ברגלו החולה

הרה"ק בעל דברי חיים מצאנו זיע"א היה סובל נוראות מרגלו השמאלית שהיתה חולה ומלאה אבעבועות ונקלף כמעט כל העור והיה דם ואיטר [-מגלה] שותת ממנה בפרט אם לא נח. וכבאו בילדותו אל הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זיע"א, והיה מתפלל כל כך בהתלהבות גדולה ובהתפשטות הגשמיות, והיה טופח בסנדלו ורוקע ברגליו על הארץ. נכנסה הרבנית אל בעלה הרבי מראפשיץ ואמרה לו: למה אתה נותן לו לרקע ברגלו החולה ולא אומר לו שירקע רק ברגלו הבריאה. ויען הרבי מראפשיץ: מה אעשה לו, אם הייתי יודע כי הוא יודע ומרגיש באיזה רגל הוא טופח בטח הייתי מונעו מזה, אבל הוא בעצמו אינו יודע בשעת התפלה באיזה רגל הוא רוקע, אם ברגל הבריאה או ברגל החולה.

עבודת ההקפות של ה'דברי יואל' מסאטמאר
ספר אדמו"ר מטשאקעווא שליט"א: בשנת תש"ו פאשר הגיע הרה"ק ה'דברי יואל' מסאטמאר זיע"א משוין לארה"ק לאחר המלחמה הנוראה,

המגיד מקוזניץ עם חלשתו קפץ ורץ לבית המדרש

אשר קרה בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריה ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים (יח, ג).

המגיד הקדוש מקוזניץ זיע"א היה בכל ימי חייו חלוש וכחוש כל כך, עד שהרופאים תמהו איך בכלל ביכלתו לחיות. וכן מלבושו היו תפורים מניר, ותמיד עטפו גופו בעור ארנבת וכרים וכסותות. ומחמת חלישות גופו לא היה בכחו לעמוד על רגליו וללכת ונשארוהו על פסא מביתו עד בית המדרש. אולם בהגיעו לפתח בית המדרש היה קופץ מכסאו ורץ אל הקדש פנימה כאברך צעיר, והיה בער כלפיד אש ושאג כארי מי אנכי וכו' ומה נורא המקום הזה.

התלהבות התפלה של רבי אורי מסטרליסק

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוידויטשוב זיע"א אמר, שכל ההתלהבות שיש לו בתפלתו היא אך משום שפעם אחת ראה את הרה"ק רבי אורי מסטרליסק זיע"א. ולו היה שומע אותו מתפלל היה גם הוא מוסיף בהתלהבות יותר ויותר; הרב הקדוש רבי אורי מסטרליסק בשעת התפלה היה מכריז: דאוואי זשאר - הבו אש. כלומר: להט תפלה.

התלהבותו של רבי ישכר בעריש מוואלבארוז בתפלת ערבית

בחזרתו מקאצק נסע הרה"ק רבי ישכר בעריש מוואלבארוז זיע"א דרך ורשה ונשארו ללון שם בבית המדרש. חסידים מספרים כי בבית מדרש זה היה נהג להתפלל סגורם של ישראל הרה"ק ה'קדשת לוי' מברדיטשוב זיע"א. התפלל שם הרה"ק רבי ישכר בעריש תפילת ערבית בהתלהבות רבה, עד שלא הרגיש כיצד הכניס את ראשו לתוך עמוד התפלה, כך שלא היה יכול לחזור ולהוציאו משם, ורק לאחר מאמצים מרבים שהסתימו בשבירת העמוד על ידי באי בית המדרש, שהיו כלם אחוזה רעדה והתפעלות למראה קדשתו, שחרר את ראשו והמשיך בעבודתו הקדושה.



הקטן והצנוע ברחוב 'שערי פנה', כך היה בעת שבתו על ממלכתו
אדירת המימדים בניו יורק.

היצר הרע הגורם עצלות ומקרר נקרא עמלק

מלחמת עמלק היא המלחמה בקרירות, הפך ההתלהבות,
ואלו הדברים אשר למדנו הרה"ק החוזה מבלין זיע"א
בספרו 'זכרון זאת' (פרשת זכור) על דברי הפסוקים בפרשת
השבוע (דברים כה יז-יח): 'זכור את אשר עשה לך עמלק
בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרה בדרך ויזנב בך כל
הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים, ואלו
דבריו: היצר הרע הגורם עצלות ומקרר נקרא עמלק, 'עם' לשון
גחלים עוממות, על ידי זה 'לק' כי יורד ומסית... וזה יש לומר:
'זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים'
כשהייתם במעלה גדולה, אף 'קרה בדרך', פרוש, בדרך
הידועה הישרה הקר אותך וצנן אותך להתעצל ברפיון
ידיים, ועין שם עוד מה שהרחיב בזה.

ראוי להיות כל אדם בלבו כמוקד אש לפני ה'

תמיד

וכן למדנו הרה"ק המגיד מקוונניץ זיע"א בספרו 'עבודת
ישראל' (פרשת זכור): עקר ענין 'עמלק' הוא היצר הרע צר
כל אדם, וזה 'מלחמה לה' בעמלק מדר דר' (שמות ח טז),
דהינו, שבכל דור ובכל שעה היא המלחמה הגדולה אשר אנחנו
נלחמים תמיד כל ימי היותנו על הארץ. כי 'עמלק' נוטריקון:
'עמל קסם ומרי', וזה 'זכור את אשר עשה לך עמלק', 'לך'
ממש שעשה בקרבך ענין 'עמלק', עמל קסם ומרי, 'אשר
קרה בדרך', 'קרה' הוא מלשון קרירות, שהקר אותך מהתלהבות,
שראוי להיות כל אדם בלבו כמוקד אש לפני ה' תמיד.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל
פומרנץ שליט"א)

ותקע אהלו בירושלים עיר הקדש, היתה לי הזכות להמנות
על המנין המצמצם שהיה עם ה'דברי יואל' בעת ההקפות
של ליל שמחת תורה.

הרה"ק זיע"א לקה ל"ע ב'שושנה' ברגלו, הדלקת היתה
כל כך קשה והיה לו חם גבוה וחלשה נוראה. חרף מצבו
הבריאותי לא ותר הרבי על עבודת קדשו בהושענא רבא שהיתה
פידוע בבכיות ותחנונים והנענועים עם ההקפות ארכו שעות
ארפות, ואחר כך הוא שכב על מטתו באפיסת הכחות מבלי
יכלת לעמוד על רגליו.

בליל שמחת תורה, בשעת ליל מאחרת יצא ה'דברי יואל'
מחדר משכבו ונגש לתפלת מעריב של יו"ט במנין מצמצם
שהתאסף בביתו. לאחר התפלה רוקנו כליל את חדר
הספרים, והרה"ק זיע"א נערה לקראת ההקפות. מה אומר
לכם לא נתן לתאר במלים את העבודה הנוראה והנשגבה
של הרה"ק בלילה ההוא, למרות שסבל יסורי תפת מה'שושנה'
ברגלו, וחלשתו כתוצאה מהחם והדלקת נפרו על פניו, ערה את
ההקפות כדרכו בקדש מקדמת דנא, וכנער צעיר עם רגלים
בריאות כרכר ופוז בעז 'בו ירוץ צדיק ונשגב' לפני ה' ורץ כאילה
שלוחה כשספר התורה בידי הטהורות, בכחות שממיים ממש
שלא מעלמא דיין.

אלמלא ראיתי בעיני את מצבו הבריאותי מחד, ומאמציו
הבלתי נלאים למעלה מגדר האנושי מאידך, לא הייתי
מאמין. אולם, עצמת רגשותי לגדלותו וקדושתו שהתגלתה
במלא עצמתה בעבודת ההקפות של שנת תש"ו, התעצמה
רק ברבות השנים כאשר זכיתי להסתופף בצלו בשבתות
וימים טובים בארה"ב כגון בחג השבועות ובשמחת תורה,
בעת בה מקף היה ברבבות אלפי ישראל, לא חל שנוי ולו
הקלוש ביותר בעבודתו הקדושה, וכשם שבער בלבת אש
קדש בביתו הצנוע עם מנין מצמצם של יהודים או בבית מדרשו

שווקי קתר



חידון אֵלֶּיךָ? נות - נושא פרסים אלו שתי מצוות בפרשה זו קשורות לשכחה?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור
מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר".
את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני
למספר פקס: 077-470-26-81
או למייל: magdenot@gmail.com
נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.
בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת קרח:

ש. איזה דבר מאכל מוזכר בפרשתנו ואינו
מסריח לעולם?
ת. "ברית מלח עולם הוא", וברש"י
ברית הכרותה למלח - שאינו
מסריח לעולם.

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב
בהוצאת "עוז והדר":
פרשת קרח:
ה' גרשון שיפער מבני ברק.





שנה ר'
**פרשת
כי תצא**
ה'תשפ"א

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנטש
כולל אברכים לעיון - לפנה"צ
כולל אברכים להודאה - אחרון
חובב מרש"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנטש
מתחם בני הוי"מ - לשיב אברים
רח"ש 5 אלעזר
מתחם בית התלמוד תורה
רח"ש 9 אלעזר
מתחם המרכז לשיב אברים
הכלל התפילות - אלעזר
רח"ש 3 אלעזר

בית שטפנטש - גבעתיים
קבר הגאון משטפנטש
רח"ש 1 גבעתיים
כולל אברכים - בית נסות * מרשיה
* מרכז מתנדבים לנטקס

הנסות אורחות ואש"ל ברומניה
למקומו יורדים - בחינת מראש
מתחם קבר הארמון וראשון משטפנטש
רח"ש 2 שני פאקורד אש"ל - רומניה

מפעל קמחא דפסחא
אש"ל ישיבת
עוד וסיוע לשמירת ברכות בניו
התנים ושבתות השנה.

אור מתורתו
שיעורי תורה ברבי האיץ, נסח חיזוק
ועבר יודות לעם שבשדות, בהשתתפות
גורלי המשפיעים ומכיר הרבים

הספירה התורנית ומיוזאון
המגפת הרות ומוניה
זכר הרבנים שטפנטש.

מזמור תורה
"תורת אמת" שטפנטש
לדו"צ סניף רמת השרון הקדושים
לבית שטפנטש - וויזין - וחכמי רומניה.

מפעל האנטיקוליפיה
החכמי רומניה

מספרי המכון ניון להשיג
במשדרי המוסדות
אנטיקוליפיה בית ריון ריון ביה
אמנת אמת - שטפנטש
* חשפי סידש - וויזין
* סגולת סלונים - ניסן
* עלי זבח:
ה"א עניני ברות מילה,
ה"ב עניני האלקה,
ה"ג עניני עישאון ועניני סאני.
למדו עניני - בדרכי הלימוד
* כנוויו של משיח - נוני שטפנטש עתקים
אלבום עם שני דיסקים

ז"ל על ידי מכון
"תורת אמת שטפנטש"
הצטרפו לקבלי גליון כל שבוע
בדוא"ר: 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03
פקס: 03-616-5110

שברומניה לסאדיגורה שבאוסטריה דאז. ובדרך כלל יצא לו להיות בסאדיגורה בתחילת חודש אלול, שאז נסע לייפציג להשתטח על ציון אביו הק' מרן רבי יוסף מרוז'ין ז"ע, והיה שובת שבת אחת בסאדיגורה, בדרכו לשם או בחזרה משם. ופעם אחת כשהיה בסאדיגורה בש"ק פ' כי תצא, לבילי ש"ק אחר קידוש התחיל מרן מסאדיגורה לומר תורה, והיה כמדבר אל בן אחיו מרן מבהאוש ז"ע לבד, ולא שמעו המסתופפים. דחקו החסידים עצמם בכדי לשמוע מה הוא אומר. אמר מרן מסאדיגורה ז"ע מפני מה דוחקים, מפני מה דוחקים, הלוא בפרשתן פרשת כי תצא איתא (דברים כא, יא) ו'אית בשביה אשת יפת תואר וגו' ולקחת לך לאשה' וברש"י על אתר הביא 'לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע'. פירוש, דיבורי תורה שלי אינם נאמרים אלא לאיש כזה שהוא נגד היצר הרע, לוחם כנגד תחבולותיו ואינו שומע לפיתויו. ומרן מסאדיגורה ז"ע המשיך לדבר אליו. והוסיף מוריגו הגה"צ רבי שמואל טוביאס זצ"ל ששמע מזקני החסידים שהיו באותו מעמד, שהגם שהמשיך לומר תורה, אף אחד לא שמע אפי' מלה אחת, וזלת איזה קול רעש של זמזום ולא יותר מהו.

(שלהבת שמואל - פיאטרא ניאמץ)
ובכתבי הרה"ח רבי יונה צלר ז"ל מביא ששמע זאת מפי מרן אדמו"ר מבהאוש זצ"ל, שהוסיף שבעת שנדחפו לשמוע את דברי תורתו של מרן אדמו"ר מסאדיגורה, נענה ולא אמר על דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע, היינו לאדם שעובד את הבורא עם היצר הרע, ועם הגשמיות. עוד הוסיף לבאר מרן אדמו"ר מבהאוש זצ"ל מאמר לא

באר בשדה



גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנטש • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנטש

באר חפרוה שרים

לקוט מתורת רבותינו הקדושים ז"ע"א בפרשת השבוע

עול אישה ובנים סגולה כנגד היצר

על הפסוק וראית בשביה אשת יפת תואר וגו' ולקחת לך לאשה' מפרש ברש"י על אתר 'לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע'. מרגליה בפומיא דהרה"ק מפולנאה כי עול אישה ובנים הרי זה האמצעי היעיל והבטוח ביותר "כנגד יצר הרע" - בשעה שהאדם שרוי בעמל ובטרדות ויש עליו עול אישה ובנים, אין דעתו נתונה ליצר הרע ולמחשבות חטא והבל.

(תולדות יעקב יוסף)

ללמוד מהיצר את תכסי המלחמה

למנוע מוהיצה"ר דריסת רגל בביתך

כי תצא למלחמה על אויביך (כא, י) הרה"ק הרבי מקוצק ז"ע היה למד מפסוקים אלו את דרכי מלחמת היצר וכך אמר: כאשר אתה מתקיף את השונא בארצו, 'כי תצא למלחמה על אויביך', יש לך כל האפשרויות והבטוח ביותר "כנגד יצר הרע" - בשעה שהאדם שרוי בתבאו מלחמה בארצכם" שהשונא מתקיף אותך ואתה צריך להדוף אותו מארצך, הרי שאתה זוקק לרחמי שמים מרובים, ככתוב והרעותם בחוצרות ונוכרתם... ואז ונושעתם וכו'. כן הדבר במלחמת היצר, אם לא נתת ליצר דריסת רגל אליו, הנצחון קל, אבל אם הוא מקונו כד ואתה צריך להרחיקו תצטרך להתאמצות גדולה.

הנצחון במלחמה רק מתוך אחדות כי כשיש פירוד צריך ישועה מיוחדת

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ד'אלקיך בידך. (כא, ט) למה כאן אחרי כי תצא למלחמה באה הבהטחה ונתנו ד' אלקיך בידך. ואילו בפרשת בהעלותך (במדבר י, ט) נאמר וכי תבאו מלחמה בארצכם והרעותם בחוצרות ונוכרתם... ואז ונושעתם מאויביכם, ולמה כאן נאמר בלשון יחיד ושמ בלשון רבים, אלא, כאן נאמר בלשון יחיד, היינו כי תצא כאיש אחד בלב אחד, באחדות ורעות, אז ונתנו ד' אלקיך בידך, כפי שאמרנו חז"ל דורו של אחאב עובדי ע"ז היו ועל שלא איתנה ביניהם מחלוקת היו יוצאין למלחמה ומנצחין, אבל כי תבאו למלחמה מפולגים לפי תתות ועדות בדעות שונות, אז תצטרכו לרחמים גדולים.

(שם משמואל)

בזמננו שאין לנו מלחמת מצוה הרי שהכוונה למלחמת היצר

כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלקיך בידך ושביה שבינו ורה"ק אמר הרה"ק רבי בונים מפשיסחא ז"ע - לפנינו בישראל, כאשר נכנסו לארץ וניהלו מלחמות בפועל היה הפשט של פסוק זה - 'כי תצא למלחמה על אויביך' - דהיינו על מלחמת כיבוש הארץ, ובזמנו היינו מפרשים שזה מדובר על מלחמת היצר. ואילו עכשיו בזמן הזה שזה לנו מלחמת מצוה, מוכרחים לומר שפשטו של מקרא מדובר ב'מלחמת היצר', כי התורה נצחית לכל זמן! וזה מודיעה לנו התורה: שאם נצא למלחמה הזאת אז 'נתנו ה' אלקיך בידך'!!!

עוד הוסיף ושאל הרה"ק מפשיסחא ז"ע: הרי פתח הכתוב בלשון רבים - 'על אויביך', וסיים בלשון יחיד - 'ונתנו?' אלא היתירוף הוא: דידוע מאמר חז"ל (סוכה נב ע"א) 'א' שמות יש לו ליצר הרע וכו' - דהיינו, היצר הרע מבקש לעשות הכל בכדי להכניע את האדם, לכן הוא מניע אליו בכל מיני צורות שונות ומשונות, ובכל פעם הוא מגיע בדמות אחרת, בשם אחר, ופושט צורה לובש צורה עד שנדמה לו לאדם כי יש לו מלחמה עם אויבים רבים וכדור תחתיו. אך באמת, אינו אלא אויב אחד קטן, שמנסה להפיל את האדם ככל צורה שחיא! וזהו אי"כ הפשט בכתוב: 'כי תצא למלחמה על אויביך' - לישון רבים ולתובי האדם כי יש לו מלחמה עם הרב האויבים, ולכן אתה מפחד ואומר: איך אני אוכל להתגבר עליהם? התשובה היא לכך: 'ונתנו ה' אלקיך בידך ושביה שבינו' - לישון יחיד, תדע לך, שאין זה אלא יצר הרע קטן ויחיד שמדמה את עצמו להרבה, ואין לך לפחד כי 'ונתנו ה' אלקיך בידך ושביה שבינו'!!!

תגלית מרגשת בעולם התורה והחסידות

נמצא קברו של הגאון המפורסם רבי אבנר כתבו זצ"ל רבה של 'רומאניקו-סאראט' ברומניה ע"י האגודה למקומות הקדושים ברומניה'

התרגשות גדולה קרוב שוחרי תורה וחסידות עם תגלית מציאת קברו של הגאון האדיר רבי אבנר כתבו זצ"ל רבה של העיר 'רומאניקו-סאראט' שיום הסתלקותו ו"ד אלול תרנ"ח ומנו"כ בעיר 'רומאניקו-סאראט' רומניה על ידי האגודה למקומות הקדושים ברומניה' בראשות הרה"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א.

למאמר המלא - בעמ' 10



תנו כבוד לתורה הכיתוב בנה המצבת שהתגלתה

כי תצא למלחמה על אויביך (כא, י) הרה"ק בעל הערוגות ה'בושם' ז"ע מביא בשם מרן הבעש"ט הק' ז"ע לאמר, וכי אין יכול יצר הרע לפתות את האדם לעבור על דעת קונו רח"ל, הלא הוא מלאך אש משרת, ואיככה יוכל מלאך אלוקים לדבר על לבות האדם לעבור על רצונו ית"ש. אלא, שלכך בראו הבורא, והינו מקיים בזה את רצונו ופחפך צורו, אף אתה

דברה תורה וכו', דמי יכול לומר תורה, אלא מי שידי
נקיות ממנו, ומי שיוודע את התירוץ קודם השאלה,
דא לא יבוא לידי גאוה.

חידושו של מרן הסב"ק מרוז'ין בענין נפל למים שאין להם סוף

וכי יהיה באיש הטא משפט מות (כ.כ. כב) בספר
"חשוקי חמד" של הגאון רבי יצחק זילברשטיין רבה
של רמת אלחנן בעיה"ת בני ברק מצוין חידוש שבאר
מרן הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין בדעת הגאונים שמומר
שנפל למים שאין להם סוף אשתו מותרת. ולכאורה
צ"ב הרי קידושי מומר חלים מה"ת וא"כ היא ספק
אשת איש, וביאר דהנה הטעם שכלל אדם שנפל למים
שאין להם סוף אשתו אסורה הוא משום דאנו מעשרים
בודאי דכשנפל האיש לתוך המים שאין להם סוף,
נזכר בבוא עולם שהוא בלתי תכליתי ובלתי סוף, ובזכות
זה בודאי ניצול עפי"נ. נס ויצא בשלום מן המים. כל
זה שייך לומר בסתם ישראל, שהוא מן המאמינים בני
מאמינים משא"כ בישראל מומר הכופר בעיקר ל"ע
אצלו לא שייך לומר שנוכר בהאין סוף ב"ה, הדלא
הוא אינו מאמין בוה, לכן בודאי שלא זכה להיעשות
לו נס, ומעמידים הדיבר על חזקתו והנפול עם נטבע
ונגה. ושאל הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זצ"ל את
מרן הרה"ק מרוז'ין הלא אמרו חז"ל (קידושין דף מט ע"ב)
המקדש את האשה ע"מ שאני צדיק גמור אפילו רשע
גמור מקודשתה, שמא הרהר תשובה בדעתו, א"כ צריך
לחשוש שמא הרהר המומר הזה תשובה בדעתו באותו
רגע, ויציל. השיב לו הרה"ק מרוז'ין הן לו ייה כדברך
דהרהר תשובה בלבו ופירש מן המינות, הרי אמרו חז"ל
(ע"י דף יו ע"א) "כל הפורש ממינות מיית" וברש"י מפרש
שאר שבין ממהרין למות, מתוך צרה נפשיית יצרים וזו
גזירת מלך עליהם למות, א"כ ממה נפשך מת אותו
המומר, דאם לא עשה תשובה הרי לא זכה שיעשה
לו נס כנ"ל, ואם עשה תשובה הרי מת מטעם שפירש
ממינות ולכן ממ"ל אשתו מותרת.

(חשוקי חמד)

לא להתייאש מלהחזיר בתשובה גם בני אדם שמתנהגים כבהמות

**לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים
והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך.** (כ.כ. א)

הרה"ק השר שלום מבעליא היה אומר כי כאן הכתוב
רומז הוראה להצדיק שבורו, כי חלילה לו להתעלם
מאותם שנדרדרו וירדו עד לשפל המצב עד כדי כך
שאיבדו את צלם האדם, והתנהגותם היא בבחינה
של דיוטא תחתונה כשור ושה. וזהו: "לא תראה את
שור אחיך או את שני נדחים", שהרי בכל מצב שיהיה
קיימת ההבטחה של: "כי לא ידח ממנו נדח", ולכן אין
לו להתעלם מהם, אלא מוטל עליו לעשות הכל, ולבד
שיעלה אותם וישיבם למעלה הראויה להם: "השב
תשיבם לאחיך", שלא ינוח ולא ישקוט עד שיישיב להם
את צלם האלקים שבהם, שהרי הם אחיו בני ישראל.

(כ"ק מרן חמד"ש מבעליא ז"ע)

השבת אבידה – מצווה נדירה שהזוכה בה צריך לעשותה בכוונה ובכבוד

השב תשיבם לאחיך (כ.כ. כב) מסופר: פעם היה הרה"ק
רבי יששכר דוב מבעליא ז"ע"א בדרך. ושבת באיזה
מקום והקימו שם אוהל גדול עבור כל המתפללים,
ובאמצע השבת מצא חסיד אחד גארטל באוהל
התפילה, והכניו לו מי מוטל עליו לעשות הכל, ולבד
סימנים יקבלנו חזרה. כששמע האובד את הכרותו
היה עומד בצד השני של האוהל, וצעק לו מיד שהוא
איבדו ואילו הם סימניו. בדק המוצא בסימנים וכבר רצה
לזרוק את החגורה להחזירה לבעליה, באותו זמן נכנס
הרבי וראה איך שמתכונן לזרוק לו אבידתו מיד העיר
לו ואמר: מצוה חשובה של השבת אבידה הגיעה לידך,
מצוה שיהיה אדם לחיות מאה ועשרים שנה ולא יזכה
לקיימה, מצוה כזו אתה רוצה לקיימה ע"י וזיקה? אל נא
תעשה כן, אלא תאמר בעת שתקיים את המצוה "בשם
כל ישראל", ותכוון לזכות גם לאותם היהודים שאין בידם
את הזכות לקיים מצוה השבת אבידה.

בלעם קלל את ישראל וה' הטוב הפך הקללה לברכה

**ולא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה'
אלקיך לך את הקללה לברכה וגו'.** (כ.כ. ג) לכאורה מה
ענין זה לכאן, הלא כאן מדבר למה צריך לתעב את מואב,
והיה די באומרו: "ואשר שכו עשית אל בלעם - לקללך".
אך היות והלכה רווחת שליש עובר על דעת משלחו
לא עשה כלום (ש"ע עה"מ סי' קפ"ב מ"ב), ולפי זה קשה הלא
בלעם עבר על דעת משלחו, שהרי בירך את ישראל,

שאמר לו בסוד אשר הם בעצמם בלי עזר אלקי אין בכם
למחות, רק "מחה אמחה" - אני "את זכר עמלק" ע"ד
אמרם ז"ל (קידושין ב.) אלמלא הקב"ה עוזרו לא יוכל לו.

(כנסת ישראל)

תלמד מהיצר כיצד להלחם

ושבית שבינו. (כ.כ. ג) היינו אם תלחם נגד היצר הרע
או תראה איך הוא עושה תחבולות שונות למען ילכוד
אותך ברשתו, ודרך זה תלמד לדעת איך צריך אתה לנהוג
בנוגע לקיום המצוה כי גם היצר עושה כל התחבולות
אלו רק יען לזה נברא והוא רוצה לקיים מצות המלך
מלכו של עולם וכן תעשה גם אתה.

(ספר הזוהר בשם מרנא הבעש"ט ז"ל)

כונת הכתוב מאויבי תחכמי מצותיך כי לעולם היא לי
(תהלים קי"ט זח) כלומר מן אויבי היותך גדול זה היצר רע
אנכי לומד תכמה איך לשמור מצותיך בראותי באיזה
התלהבות הולך האדם אחריו לעשות עבירות אף כי
תענוג זה הוא דבר עובר מזה אבין איך צריך להתלהב
לעשות מצוה אשר "לעולם היא לי" שתענוג שלה הוא
דבר עומד לנצח.

(קידושין לוי)

או יאמר בדרך צחות אשר ענין נשואי אשה בכלל הוא
רפואה נגד היצר רע כי הדאנות והעול אשר יביאו
הנישואים עמהם מחלישים בכלל את יצרו של אדם שלא
ישלוט עליו.

(תולדות יעקב יוסף)

החושב שהוא נקי מחטא עלול להכשל בחטא

ובדרך צחות אמר החוזה מלובלין זצ"ל איך אפשר
לחשוש את בני ישראל אשר באם לא יתירו לו בהיות
ישאנה באיסור אבל התירוץ הוא כי הלא ידוע שהכניו
קודם המלחמה אשר הירא ורך הלבב ישוב לביתו,
ודרשו חז"ל הירא מעבירות שבידו, נמצא אשר כל הבא
למלחמה היה בטוח בעצמו אשר לא חטא וכן ישראל
אשר חשוב יחשוב לעצמו שנקי הוא מן עבירה בכלל,
אצלו יש חשד אם אין הקב"ה מתירה ישאנה באיסור.

ההתחלה משפיעה על העתיד

**כי יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שומע בקול
אביו ובקול אמו ויסרו אותו לא ישמע אליהם** (כ.כ. א)

הרה"ק מסוכטשוב דרש את סמיכות פרשה זו של
בן סורר ומורה לפרשת בכור, שבאה ללמדנו כי כמו
שחשיבותו של הבכור היא יען נולד ראשון וצוה
תורתנו קרה לי כל בכור, למען שפיע על שאר האחים,
כן משפיעות שנותיו הראשונות של האדם על כל
החיים שלו, לכן אש שלשה החודשים הראשונים אחר
שנעשה בר מצוה - זה הוא זמנו של בן סורר ומורה -
המה מקולקלים, זה מראה הוא כל ימי חייו ר"ל יהיו
מקולקלים לכן ימות זכאי ואל ימות חייב. ומה נקבל
מוסר לשמור יום ראשון של השנה, שעה ראשונה של
היום, וכן הימים הראשונים אחר הבר מצוה, כי ההתחלה
תשפיע תמיד על העתיד.

(שם משמואל)

השקוע בתאוות לא יצלה בעבודת ה' מעמיקה ושכלית

לא תחרוש בשור ותמור יהדיו (כ.כ. ב) כתב הרה"ק בעל
ה"מאור ושמש" ז"ע כי בפסוק זה נרמז מוסר השכל
ישנם אנשים אשר עובדים את השי"ת בתורה ותפלה,
ומאידך גיסא שקועים הם בחומריות ותאוות, והנה שור
משמעו גם ראייה כדכתיב "אשורנו ולא מקרוב" דהיינו
הסתכלות במושכלות, וחמור רומז לחומריות, וכאם
האזהרה לבל ישתמש האדם בשני דברים אלו המתנגדים
ביחד להסתכל בדברים רוחניים ולהיות שקוע בתאוות,
רק באם רצונך לעסוק במושכלות מוכרח אתה לבטל
חומריותך.

(מאור ושמש)

מדוע הורה דוד המלך לה' על שכפה עלינו הר כגיגית?

איתא במדרש פליאה לא יבא עמוני ומואבי בקהל
ד' (כ.כ. ד) הו"ד אורך כי עניתינו, ופלא, וביאר הגה"ק
רבי מרדכי בנעני ז"ע כי הנה רבי יודעה קושיות
התוס' מדוע כפה השי"ת הר כגיגית, הלא הקדימו נעשה
לשמע? ותירצו המפרשים הדכפיה היתה על תורה
שבע"פ, והנה בתורה שכתבם נאמר סתם "לא יבוא
עמוני ומואבי" והיות שדוד המלך בא מרות מואביה,
הרי שלפי זה היה אסור לבוא בקהל, ורק עפ"י דרשת
התורה שבע"פ שדרשו חז"ל מואבי ולא מואבי הותר
לבוא בקהל, לכן אמר לך הצדיק "אורך כי עניתינו"
כלומר כשיפיע עלינו הר כגיגית לקבל תורה שבע"פ, כי
רק על ידי תורה שבע"פ הותר לי לבוא בקהל.

ואם כן לא היו מעשה כלל. לכן גילה הכתוב שהשליח
לא עבר על דעת משלחו. כי באמת הוא עצמו המוין
בפיו דברי קללה, רק "ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה
לברכה" ואם כן השליח לא עיוות, ומעשיהם היו מעשה
שכירות מעליא, ולכן עלינו לתעבם.

(גנרא דבלה)

לשמור בזכרון דברי תורה ומוסר שיבאו לו לשימוש בעת הצורך

**ויחד תהיה לך על אויבך והיה בשבתך חוץ והפרת
וכסית את צאתך** (כ.כ. ד) אמר הרה"ק רבי אפרים
מסדליקוב כי התורה רמזה לאיש ישראל שתהיה יחד
תקועה לך על אויבך, היינו שמתמיד תהא תקועה בלבך מה
ששמעת איהו דברי תורה ומוסר, "והיה בשבתך חוץ"
כשצאת ח"ו לפעמים חוץ מן הקדושה אזי "והפרת"
ותבקע את הדברים ההם ותמצא בהם חיי רוחך להשיב
את נפשך "וכסית את צאתך".

(דגל מחנה אפרים)

על האדם לעשות מלאכה בפועל ואו יברכהו ה'

למען יברכך ה' אלקיך בכל משלח ידך (כ.כ. א)

מסופר: וסוחר אחד התלונן בפני הרה"ק רבי ברוך
מקאמוב ז"ע"א, על פרנסתו הדחוקה שאין בה כדי
לחם לאכול ובגד ללבוש, לו ולבני ביתו. וסיים ואמר
בכאב, יאמין לי הרבי שכבר טיכסתי עצות בכל מיני
משא ומתן, ועשיתי תחבולות שונות בכל סוגי סחר
מכר, ובכל זאת לא ראיתי ברכה בעמלי כל הימים, ואני
סובל ועובר יסורי נפש נוראים. הרבי עצם את עיניו,
ואחר מספר רגעים פקח את עיניו ואמר לסוחר המודאג,
ראה בני מה אומרת לנו התורה 'כי ה' אלקיך ברכך
בכל מעשה ידך', תן דעתך שלא נאמר כאן "בכל מעשה
ראשך" אלא "בכל מעשה ידיך". משמע מכאן שאין חפץ
לה' בעצותיך ובתחבולותיך, מהיום והלאה אל תרבה
בהרהורים ובמחשבות, בעצות ובתחבולות, אלא קום
ועסוק במלאכה משם וזאת תראה ברכה בעמלך.

ב' סוגי יצה"ק: הא' מהמם לדבר עבירה והב' מקרה ממצוות ועבודת ה'

אשר קרך בדרך. (כ.כ. ה) אמר הרה"ק מלובלין: בוא
וראה שיש שני סוגים של יצה"ק, האחד המחמם את
האדם לעבירה ר"ל, ואילו הסוג השני הוא יותר גרוע,
כי האדם אינו ערוך כדבעי להלחם בו, והוא: "אשר קרך
בדרך" - כלומר, שמקרה את האדם מקיום המצוות, ומצנן
אותו מעבודת השי"ת והיא טומאת עמלק שנצטוונו
למחות זכרו, והיינו שנשתדל לקיים את המצוות
בהתלהבות אש קודש, ובכך גורמים למחית עמלק.
(החזונו מלובלין ז"ע)

אין לאדם להתנאות ולכבד את עצמו

אשר קרך בדרך (כ.כ. ה). אמר מרן הסב"ק מרוז'ין:
"אשר קרך" היא לשון יוקר, פ"י שהיצר הרע ייקרד, היינו
שהיצר הרע מפתה אותך שתהיה יקר בעיניך. "בדרך",
פ"י כי אתה הולך בדרך התורה ותיקר נפשך בעיניך, ער
מאכס איהם פאר א שיינעם יודין [הוא עושהו בעיני עצמו
לאיש נכבד].

ואח"ו שאל אם כן למה לא כתוב אשר יקרך בדרך.
והשיב בלשון צחות, בלשון אשכנז: עם איז ניט גלייך
אז איין יוד (ג) זאל זיין ביי דעם דרך. [כי מהראוי והנכון שלא
יהיה יתיר בדרך הות].

(עירון קדישין)

אפיקורס גרוע מבעל תאוה

אשר קרך בדרך (כ.כ. ז). מרן אדמוה"ו הרב הקדוש
והטהור רבי מנחם נחום משטפנשט ז"ע"א היה אומר
כי אפיקורס, גרוע מבעל תאוה. איתא (בכרית לג,
א) 'אפילו נחש כרוך על עקבו אל יפסיק, אבל עקרב
מפסיק'. וכידוע בעולם הרפואה שטבע ארס נחש לחמם,
והתרופה למי שננשך בארס הנחש היא לצננו ולקרר את
המקום הנשוח. ואילו עקרב בעקיצתו דרכו לקרר, ואין
תרופה שיכולה לחממו ולרפאותו. וכן לבעל-תשובה יש
יצר הרע המחממו, והתרופה היא לקררו. ואילו אפיקורס
דרכו לקרר את האיש מאידישקייט ולכן אין לו תרופה,
וזה 'אשר קרך בדרך' (דברים כה, יב) ציננך להיות אפיקורס,
ולא יהיה לך תרופה.

(אמונת אמת - שטפנשט)

רק ה' יכול למחות את זכר עמלק

תמחה את זכר עמלק (כ.כ. יט). ביאר מרן הסב"ק
מרוז'ין מדוע בפר' בשלח בספר שמות (יז, יד) כתוב "כי
מחה אמחה את זכר עמלק" שהקב"ה עצמו מוחה את זכר
עמלק. דהנה השי"ת צוה את ישראל שישתדלו ויתאמצו
הם בעצמם למחות את זכר עמלק, שהוא הקליפה הרע
בחי' עמלק כידוע, רק למשה אמר "וישים באזני יהושע",

סגולות מלכים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (כפ"ה) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא בשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי והודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב שלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות חודש אלול

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים (כ"א ז')

ובכתה את אביה זה חודש אלול

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, דא היא ירחא דאלול, דביה סליק משה לטורא, למבעי רחמינ קמי קב"ה, בגין דישתביק לישאל על חובא דעגלא. ובגין דא ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, בגין דגלי ערייתא דקב"ה וערייתא דאורייתא. כד"א, ערות אביך וערות אמך לא תגלה, וע"ד אמר, פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך.

[תרגום: ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים - והו' חדש אלול, שבו עלה משה להר לבקש רחמים לפני הקדוש ברוך הוא שימחל לישאל על (הטא) העגל. ומשום זה, ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, משום שגלה את ערות הקדוש ברוך הוא וערות התורה, כמו שנאמר (ויקרא יח) ערות אביך וערות אמך לא תגלה. ועל זה אמר (תהלים קיט) פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך.] (וזהו חדש נח, ב')

אמירת לדוד ה' אורי וישעי

סגולה לכל אדם לומר בכל יום מראש חודש אלול מזמור כ"ו לדוד ה' אורי וישעי וכו' עד אחר שמני עזרת, ויפטר מי שזוהר לומר המזמור הנ"ל בבוקר בערב ובפסח מוכתב שיוציא שנתו בטוב ויערב לו, ויכניע על ידי זה כל המקטריגים, ואפילו אם ח"ו גזירה רעה נגזרה עליו יכולה היא לבטלה ויצא בדימוס בדין.

(סגולת ישראל מערכת א אות נא, י"ד ע"י הרה"צ רבי שבתאי פרייזלער שליט"א אב"ק אורשיטע)

סגולת מזמור לדוד ה' אורי וישעי

סגולת המזמור הזה מצאתי בסכ"י וזה לשונו, סוד גדול ונורא וסגולה נשגבה מצאתי באמתחת כתבי רבני שאלוניקי יע"א שכתוב שם וזה לשונו, מי שהוא בעל נפש, יכתוב לו מזמור זה על גויל או קלף כשר המעובד לשם ספר תורה בכתובה אשורית, ותגין ובשרטוט כדיו ספר תורה, ודע כי במזמור הזה יש בו י"ג הוי"ו"ת, ויכתוב למעלה מכל שם הוי"ו"ה שם אחד מהי"ג מדות בא"ת ב"ש, וישמינו בתוך ספר תורה א' כשר שבחביל בבית הכנסת. על פסוק ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה. ובכל יום יפתח ההיכל, ויקרא המזמור הנזכר בכונה עצומה, להבין מה שמוציא בשפתיו, ובכל שם ושם יכין בקריאתו בשם הכתוב בצדו וסגולותיו הם שבעה, א' ראשונה יסעו להגן עליו מכל דבר רע, והוא כמו קמיע מומחה ופקיע. ב' ואשר על ידו השנ"י, אלף המגין תלוי עליו ממגפה ומדבר ומכל חלאים ומקרים רעים בר מינן. ג' ועין השליש'י, מסוגל לחן ולחסד בעיני אלהים ואדם. ד' ואת רב"ע, להצלחה גדולה לכל אשר יעשה יצליח בעזרו. ה' וחמ"שים עלו, למצוא מזונותיו ופרנסה טובה בריוח בלי עמל וטורח. ו' ואת הש"ש, מועיל הרבה לפתוח הלב ביראת שמים. ז' ובת שבע, יזכה לחיים טובים וארוכים בשלום. והוא שלומ' אורתי י"ג יום בכונה עם שמותיו כאמור, ואחר כך יסיר אותו מהספר תורה, והיה עמו וקרא בו כל ימות השנה, ואז יקוים בו כל הסגולות הללו האמורים.

(ימלט נפשו סימן ה' אות ב מזמור כז)

סגולה לזכרון בחודש אלול

אמר משה מטריל היושב על כסא הוראת למופת ולאות (ה"ה רבי משה בוטריל בעל הפירוש על ספר יצירה), אחרי שתמצא להיות בעל זכרון, הנה הוא לפניך מה שקבלתי מחכמי הקדמונים, אשר גלו סוד זכירה, וסימן יבוא יעקב לזוה בעת שנתבשרו הלוחים, בחודש אלול כשיתבשרו הלוחים, תלך יחיד למקום אילן לזו, ותאמר ג' פעמים 'במה יזכה נער את ארחו' וכו' עד 'לא אשכח דברייך' (תהלים קיט, ט-טו), ואחר כך יאמר: אתה גבור לעולם אוני השם הנכבד, יהי רצון מלפניך למען קדושתך, שיהיה הלוחים הללו מה שאקח ואלקוט מזה האילן לעזור ולהועיל ולהושיע

לי שאזכור כל מה שאלמוד וכל מה שאשמע, אמן סלה.

ואחר תפלה זאת יקח בכונה גדולה ובנקיין כפים במהרה מנין רפ"ג לזים כמנין זכרון לא פחות ולא יותר, ותאכל מהם קודם אכילת הבוקר תיכף אחר התפלה ט' לזים לא פחות ולא יותר, עד שיאכל כל רפ"ג לזים בל"ב ימים, ויאמר תמיד קודם שיאכל כל הלוחים בנקיין ובכוונה: יהי רצון מלפניך היושב על כסא רחמים, שלא תסיר ממני אופן השמירה והזכירה, מחמת אכילת הלוחים, לזו מספרו גם, גם אנכי לא אשכחך, ברוך נתן תורה לעמו ישראל. ואחר שעשה וגמר כל זאת, יאמר בכל מוצאי שבת קודש אחר הבדלה עשרה פעמים אליהו הנביא, ויאמר יהי רצון כדלעיל.

(אמתחת בנימין אות כה)

נישואין בנימין היסוד הלבנה בחודש אלול

שהביא בשם רב אחד שהוציא מכלל זה (נשואין בזמן היסוד הלבנה) חודש אדר וחודש אלול, דבשניהם לית דחש להא החיסור הלבנה, והעיד שפעמים רבות מזדמן שנושאים נשים בכלה דאדר ובכלה דאלול גם בימי החיסור, והעיד כן בשם גדולי רבנן בעיירות גדולות. ואמר מר הטעם שהקילו בהם, לפי שבחודש אדר נאמר בו (אסתר ט, כב) 'והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב' וכל החודש במשמע, ו'משנכנס אדר מרבין בשמחה' (תענית כט, א), וכן חודש אלול איתא במגילת תענית פרק ו' וזה לשונו: ואף דבטלה מגילת תענית, עם כל זה ודאי דנעשה מזל דנשואין בריא בחודש אלול, ומזלו הוא גם כן מזל בתולה, אשר על כן בודאי דעל ידי הנס הזה נתבטל לגמרי החשש דמילוי הלבנה [אפשר צריך לומר 'חיסור' והבין] בחודש זה.

(שדי חמד אות כ"ד"ה ולפני איזה שנים)

תענית דיבור כמ' יום מראש חודש אלול עד אחר יום הכפורים

סגולה נפלאה לאדם להשיג רוח הקודש, ישמור פיו מלדבר דברים בטלים ארבעים יום רצופים, בודאי ישיג רוח הקודש (גמרי הארז"ל). וכל הכולם פיו משיחה בטילה מועיל מאוד לכוונת התפלה, ואין מבלבלין אותו מחשבות זרות בתפלתו. ורבים נהגו מראש חודש אלול עד לאחר יום הכפורים, שלא לדבר בהם שום שיחת חולין, ואשרי חלקם.

(ספר נפלאים מעשיך מערכת ר אות ה)

המשכת השראת השכינה בחודש אלול

הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו נתן לנו חודש אלול שהוא זמן בית דין כמ"ש ספרי מוסר, ומעכב הקב"ה כל החודש כדי שבתוך כך נפייס להאם הקדושה וניתן לגבה בעובדין טבין להמשיך אלינו השראת שכינה כבראשונה בתורה ומעשים טובים, וגם להסדיר טענותינו לפני הבית דין של מעלה, דהיינו לבא בתפלה ותשובה קודם בוא יום הדין. וזה רמו בזהר חדש כי תצא למלחמה על אויבך, היינו שתצטרך לילך למלחמה על האויב הגדול הוא השטן, אני מבטיחך ונתנו ה' אליהך בידך ושבת שבי, אך וראית כי בשביה אשת יפת תואר, ר"ל תשים אל לבך שהשכינה הקדושה היא בשביה עבור מעשיך ואם לא תהיה עמה לפני הדין אין טוב ח"ו, לכן וחשקת בה ולקחת כו' והבאתה אל תוך ביתך שתמשיך השראת השכינה אצלך, וע"י מה, ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים, היינו חודש אלול שניתן להרבות בו בכיה על עונות.

(ערבי נחל לראש השנה)

בחודש אלול יש התגברות היצר

אכן השטן שיודע מזה מתחכם והולך בחודש אלול לפתות לבות בני אדם בחודש אלול יותר מכל השנה, כי כל מה שהאדם מכין יותר את לבבו מתחזק יצרו יותר, וכמאמר רז"ל (ספכה ג"ב ע"א) כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו, ונדמה לאוהב להם ומושך ביין את בשרם בהבלי עולם הזה ותאוותם יביא להם ואיזה ריח במשא ומתן בכל חודש אלול, והוא עת האסיף זבת חלב ודבש ועת מסחר הרוכלים בכדי שלא יעשו כלום בכל חודש אלול, וזה רעה חולה ח"ו וגורם קצף גדול מאת הש"י בבוא יום הדין, והשטן מבקש משפט והשכינה לא נתקנה עדיין ע"י מעשינו ולא הקדמנו צרי התשובה למכתנו ח"ו, וכראות הש"י שאם יוגמר הדין אז לא טוב יהיה חס ושלום, הנה ימשיך להיות עוד גמר הדין תלוי ועומד עד יום הכיפורים הוא יום הרחמים והסליחות לשבים ויום דין גמור לשאינם שבים, ועלינו מוטל לשוב בכל הזמנים הללו וכל הזריז להקדים התשובה ללב נשבר זוכה ומוכה כל העולם עמו זכות הרבים תלוי בו צדקת ה' עשה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

(ערבי נחל אמור דרוש ב')

שעות חודש אלול ממתקים הצרות

כי תצור אל עיר ימים רבים הם ימי אלול שבאת עיר קטנה כמבואר לעיל, במצור, להלחם עליה לתפשה לעבודתו ית"ש, והרמז בזה שיש בכ"ט ימי אלול תרצ"ו שעות שממתיקין הצרות שהוא בגימ' אחוריים דהיי"ה ואחוריים דע"ב מ"ג ס"ה ב"ו, והוא בגימ' בלע"ז במילואו שרצה להמשיך צרות על שונאי ישראל, וברצו"ת י"י דרכי איש גם אויביו וכו' (משלי טו ז).

(אגרא דכלה פרשת שופטים)

הימים עצמם שואגים כאריה לשוב בתשובה

אחינו בני ישראל הזהרו בתשובה באלו ימים המסוגלים לתשובה אף כי בכל יום ויום יוצא בת קול ואומרת שובו בניי שובבים (ירמיה ג' ד), אך באלו הימים הימים עצמם שואגים כאריה לאדם שישב בתשובה שלימה כראוי ועל זה נאמר (עמוס ג' ח) אריה שאג מי לא יירא אריה ר"ת אלול ראש השנה יום הכיפורים.

(אמרי הר"מ, אלול)

חודש זה מסוגל לתיקון מדת היסוד

ועוד יש לומר דחודש זה הוא הששי לחדשי השנה ומרמז ליסוד והוא מסוגל לתקן בו מה שקלקל האדם במדה זו, וידוע (וזה"ק בחוקתי דף קסו ב) כי מדה זו ג"כ נקראת שלום וכבר כתבו חכמי המוסר כי רוב נגעי בני אדם וצרותיו המה מאשר חטא על הנפש שחטאת נעורים ובאשר יזכה האדם לשוב בתשובה שלמה ואי רק שלום ושלוח ישכון בהיכלו, וזה רמז הכתוב ובא גם ברמז שם החדש וישאלו איש לירעהו ל'שלום' דהיינו איש את רעהו יעזורו לתקן כל מה שקלקל ואז בודאי ונפלו אויביכם ליפניכם לח"רב.

(בן גרני פרשת יתרו)

מסוגל למהר ביאת המשיח

הנה קבע הש"י קודם לתשרי חדש אלול ימי רצון מסוגל לתשובה, על כן יונתן בן שאול אשר בו היה ג"כ נשמת משיח בן אפרים אמר לדוד אשר ממנו חוטר משיח בן דוד ו'אנכי א'היה לך ל'משנה ר"ת אלול', כי סגולת החדש אלול ע"י התשובה למהר ולהחיש התגלות משיח בן אפרים להיות למשנה למשיח בן דוד במהרה בימינו אמן.

(בני יששכר מאמרי אלול מאמר א אות ט"ו)

מבאר ההלכה

הגאון רבי יעקב יוסף כהן שליט"א דומ"ץ שטפנשיט



איסור הלנת שכר פועל

בימוז תתן שכר (דברים כד, טו)

משכורת חודשית

טו. תשלום משכורת חודשית הוא ביום האחרון של החודש, ובחודש מלא היינו יום ל' [השי"ך לחודש שעבר] 13], ואם מנהג העיר שמקבלים השכר ביום השוק, אינו עובר אפילו יש עמו מעות (שו"ע ס"ט), ומיום השוק ואילך, אם אינו משלם עובר על אל תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך (משלי ג, כח), וכשרגילים לשלם רק אחרי 'גיהול חשבון' או 'תלוש משכורת', אין עוברים על הלאו עד אחרי סיום הגהול המשרדי הנהוג (רמ"א ס"ט).

שכירות בהמה וכלים

טז. שְכָר בהמה וכלים [שכירות רכב, כלי חשמל, כלי אוכל, צילום מסמכים, שיחת טלפון וכיו"ב] יש בו משום בימוז תתן שכר, ויש בו משום לא תלין (כ"מ שם).

שכירות קרקע

יז. יש מי שאומר שאין עוברים על כל תלין בשכירות קרקע (שו"ע ס"א) 14], וי"א שגם בשכירות קרקע עוברים על כל תלין, ואין להקל באיסור דאורייתא (שער המשפט סק"א) 15].

שכירות בית

יח. יש מי שאומר שעל שכירות דירה לכל הדעות יש איסור כל תלין (קצוה"ח שם סק"א) 16], ובשכירות דירה מרוהטת, וכן שכירות אולם אירועים וחדר במלון, שחלק מהתשלום הוא על שכירות הרהיטים וכלי הבית ושאר האביזרים שהם כוללים שכירות כלים, שעליהם חל איסור כל תלין לכו"ט.

תשלום כניסה למקוה

יט. תשלום עבור טבילה במקוה טהרה ורחיצה בו אינו רק בשכירות קרקע משום שהנכנס לשם משתמש גם במטלטלים שמושכרים לו (פסולים מגבות, מים וכיו"ב) 17].

שכר עבודה והומר

כ. המזמין כלי אצל בעל מלאכה, או שביקש ממנו לתקן לו כלי, ועשיית הכלי או תיקונו נעשה מהחומר שבידי הבעל מלאכה [כגון סכנאי שמחשב בשכרו גם את עלות החלפת החלקים, תיקוני תריסים וכיו"ב], אין לו דין שכיר, והרי הוא כמוכר 18], אולם אם הבעל מלאכה רק מוסיף חומרים משלו ועיקר החומר הוא של הלקוח דינו כשכיר [כגון תופר שמקבל בגד שלם ומוסיף רק חוטים כפתורים או רוכסן משלו, וכן נגר שמתקן ריהוט במסמרים או דבק משלו (עיין ערוה"ש ס"ז)].

תשלום בגמר המלאכה

כא. יש מדקדקים שלא לשלם אלא אחר גמר המלאכה שאז חל חיוב השכר ומקיים המצווה, ולא קודם סיום המלאכה שעדיין לא נגמר החיוב, אמנם מעיקר הדין אין נפקא מינה בזה 19].

קיוזו תשלום חוב

כב. י"א שאם מקזו משכרו של הפועל עבור תשלום חוב ישן אין זה בגדר מצות בימוז תתן שכר ויש חולקים 20].

השמש ומסיים בצאת הכוכבים, גובה שכרו מסיום עבודתו עד עלות השחר (כ"מ קי, ב, רמב"ם שם ה"ב, שו"ע שם ס"א), שנאמר לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר 8].

תשלום שכיר לילה

ח. שכיר לילה, היינו פועל שנסחר לעבודת לילה וגומר עבודתו בעלות השחר, גובה שכרו במשך כל היום, עד שתשקע החמה, שנאמר לא תלין פעולת שכיר, ואינו מדבר אלא בשכיר יום (שם), ויש לפרוש קודם זמן שקיעה ראשונה 9].

טעם שינוי זמן התשלום

ט. הטעם שנתנה התורה לבעלים זמן של עונה אחת, יום או לילה לפרוע השכר, כדי שבמשך י"ב שעות אלו יוכל להשתדל ולחפש מעות לשלם לפועל (רש"י ויקרא יט, יג, לבוש ס"י שלט), ועוד טעם, דאע"פ שצטוינו לתת שכר שכיר כי אליו הוא נושא את נפשו, דרך בני אדם להתענות יום אחד לפעמים (החינוך שם).

שכר ערב שבת

י. פועל שעובד ביום שישי כל היום צריך לשלם לו קודם כניסת השבת, ואם תבעו ולא שילם י"א שאע"פ שאינו עובר על כל תלין עובר על בימוז תתן שכר (ובח השלמים את ק"א), וי"א שאינו עובר בזה איסור דאורייתא כלל, אבל חייב מדבריהם משום אל תאמר לרעך לך ושוב (ספר החינוך מצוה תקפ"ח) 10].

אצל השוכר יום ולשכיר לילה

יא. כאשר השוכר נמצא ביבשת אמריקה והפועל נמצא בארץ ישראל, וכשאצל הפועל כבר לילה, לשוכר עדיין יום, וכן להיפך, הולכים אחר מקום הפועל, ואם תבעו ואינו מעוכב לשלם מחמת ריחוק מקום עובר על כל תלין (ש"ת שבט הלוי ח"ז סי' רל"ב את א"א) 11].

שכיר שעות

יב. פועל שעובד מספר שעות ביום בלבד [תפירה - תיקון בגד, עובד נקיון, רופא שיניים, נהג הסעות, ניקוי יבש, מטפלת וכיו"ב], צריך לשלם לו קודם גמר היום (גמ' שם), וכן כשנשכר רק למספר שעות בלילה [מצוי בבייבי סיטר, מלצרים, בעל מנגן, דרשות], צריך לשלם לו קודם עלות השחר 12].

פועל יומי

יג. פועל יומי בזמנינו בדרך כלל גומר את עבודתו לפני סיום היום, ולכן אם שקעה עליו חמה ולא שילם לו עובר עליו משום בימוז תתן שכר, ואולם אם נמשכה עבודתו לתוך הלילה אף שלא נשכר בפירושו לכך, יש זמן לפרוע שכרו במשך כל הלילה, לפי שעל דעת כן שכרו (רמ"א ס"א).

שכיר תקופה

יד. שכיר לשבוע, חודש, שנה, וכיו"ב, אם כלתה השכירות ביום, עובר עליו משקעה החמה, יצא בלילה, עובר עליו משיעלה עמוד השחר (שו"ע ס"ה).

גדרי המצוה

א. מצות עשה לשלם שכר הפועל בזמנו, שנאמר (דברים כד, טו) בימוז תתן שכרו, ואם אחר הזמן ביטל מצות עשה, ועבר בלא תעשה, שנאמר (שם) ולא תבא עליו השמש (רמב"ם פ"א מהל' שכירות ה"א שו"ע תר"מ ס' שלט ס"א), ונאמר (ויקרא יט, יג) לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר 1].

עושה שכר שכיר

ב. הכובש שכר שכיר נקרא מי שאינו רוצה לשלם ואומר לשכירו שלמתוך וכיו"ב, והרי הוא עובר בחמשה לאין ועשה [לא תעשוק את רעך, לא תגזול, לא תעשוק שכר עני ואביון, לא תלין פעולת שכיר, לא תבוא עליו השמש, ועשה של בימוז תתן שכרו (גמ' שם ק"א, שו"ע ס"ב)].

חומר האיסור

ג. כל הכובש שכר שכיר כאילו נוטל נפשו ממנו כאילו נוטל נשמתו (שם ק"ב, א), 2], וחומר איסור זה יותר משאר חיובי ממון לפי שהוא נושא עליו נפשו וטורח בגופו (ועיין ש"ת עבודת הגרשוני ס' ז) 3].

סגולת המצוה

ד. בשכר שכיר נאמר ואליו הוא נושא את נפשו, וכנגד זה ניתן לו גם כן 'נפש יתירה' לקיים נפשו, ולכן נזמז שבת בראשי תיבות של מצוה זו, בימוז תתן שכרו (שער המצוות פרשת כי תצא בשם הארזי"ל) 4].

כוונת המצוה

ה. הראוי לכוין בשעת התשלום לקיים מצות עשה דבימוז תתן שכרו 5].

שכירות פועל ע"י שליח

ו. השוכר את הפועל אינו עובר באיסור כל תלין אלא אם כן שכר את הפועל בעצמו, אבל אם שכר ע"י שליח אין המשלח או השליח עוברים בכל תלין, אך אם יש לבעה"ב מעות לשלם ואינו טרוד עובר על איסור מדברי קבלה 'אל תאמר לרעך לך ושוב' (רמב"ם פ"א הל' שכירות ה"ד שו"ע שם ס"ט) 6], וכל זה כשאמר השליח לפועל שסו"ב על בעה"ב, ואם לא אמר שכר על בעה"ב, אפילו שלא אמר לו שסו"ב עלי, אלא שסו"ב סתם, השליח חייב בשכרו, ולכן הוא עובר משום כל תלין (שו"ע שם), מיהו אם הפועל יודע שאין המלאכה שלו, אין השליח עובר בסתם (רמ"א ס"ז) 7].

תשלום שכיר יום

ז. שכיר יום, היינו פועל שמתחיל עבודתו בזריחת

על שפת הכאר

בספר עמוד אש (עמ' קמ"ד) מסופר על הגאון הצדיק רבי משה יהושע ליב דיסקין ממריסר צ"ל, מעשה והרבנית התוקה להעביר אל ביתה חבילת משא, הימניה סבל יחודי, והוא הביא המשא אל ביתה, שלמה לו דמי ההובלה והלך לדרכו, כעבור שעה והמהר"ל דיסקין העיף דרך אגב את מבטו אל חבילת המשא שהוצבה בביתו, לשאלתו הגיחה לו הרבנית את הסכום ששלמה עבור הובלת המשא מהרחוב ועד הבית, חשב רבי משה יהושע ליב שעה קלה ומצא כי טענת נפח משא שכמותו טעון תשלום גדול יותר ממה שהיא נתנה לו, הודרו המהר"ל דיסקין הוציא את שכר העודף, כפי שהעריך בדעתו, ושיגר לסבל באמצעות שלוחו, היה זה מאוחר בלילה, השליח יצא בפקודתו, חצה באישון ליל את המבואות האפלות, חפש אתרי הסבל, הדביקו אחורי רוב עמל, ושילשל לכיסו את היתרה.

עוד מסופר שם מעשה באחד מתלמידיו של המהר"ל דיסקין שעבר ברחובה של עיר, ולצידו אף לדרכו יהודי ישיש שהתחלק וצנח ארצה אין אונים, אותו תלמיד הניקב כמה סבלים הנודדים ברחוב, ונשאוו לבית חולים, הם גמרו את פעולתם וחזרו אל בית אותו תלמיד ודרשו

4 הרמב"ם (סמ"צ לאין ר"ח) והחינוך (מצוה ר"ל) כתבו דלאו אחד הם של שכיר יום זמנו כל הלילה שנאמר "לא תלין" ושכיר לילה זמנו כל היום שנאמר "לא תבוא", ואין זה שתי מצוות, ואמנם היא מצוה אחת ובאו בה שני לאוין כדי להשלים דין המצוה, וזה שאנחנו באלו השני לאוין ידענו זמן הפרעון מתי הוא, וכי"כ המ"מ והלח"מ הל' שכירות (שם בלשון הרמב"ם ביד החוקה.

אמנם עיין בתוס' רבי עקיבא איגור (כ"מ פ"ט מ"ב) שמדויק בדעת רש"י (כ"מ ק"א, ב ד"ה קשיא) שהם ב' לאוין, וכ"כ במיחושים להריטב"א שם.

ודעת הכס"מ (שם ה"ב) דבשקעה חמה עבר על לא תבוא עליו השמש ובימוז תתן שכרו, וכשהאיר היום ועודנו בכיבושו עבר על לא תלין כשדעתו שלא לשלם לו, אבל כשדעתו לפרעו אינו עובר אלא בשל יום או בשל לילה.

מסופר, שכאשר שהה הר"ק מהר"א מבעלזא יזע"א בפעסט, היה מאושר ומזן מה בבית חולים, פעם התקלקל המגעול בדלת חדרו, וקרא לפועל מבית החולים שיתקן את המגעול, בלילה נשמעו אנחות מפי הר"ק מבעלזא, כאשר שאלוהו לפשר אנחותיו, ענה שהוא מיצר על כך

באר בשדה - שטפנשיט

עבאר האמונה הרב צבי טפר

עומק הבאר

עיונים בפרשת השבוע
מהרה"ג יהודה שלפונרסקי שליט"א
מרבני לומדי בית מדרשינו ב"ב

בענין החיוב לחזר אחרי מצות עשה כגון ציצית ושילוח הקן גדילים תעשה לך על ארבע נפשות כסותך אשר תכסה בה (וי', י"ב)

מיתת השוורים שהצמיחה ישועה

כתוב בפרשתינו "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו". ופירשו"י כי יפול הנפל, ראוי זה ליפול ואף על פי כן לא תגלגל מיתתו על ידך. מקשה הגאון בעל 'השואל ומשיב' זי"ע, מדוע חייבה התורה במעקה כדי למנוע נפילתו של החיוב, והרי אם ראוי הוא לו ליפול בשל חטאיו, שיפול ויענש בחטאו, ומדוע למנוע זאת בעשיית המעקה?
מבאר 'השואל ומשיב', שאמרו רבותינו שהשי"ת מאריך אף גם לרשעים. אך כל זה הוא בדרך הטבע, ברם לשנות את הטבע כדי שהרשע ינצל ויחיה, זה בוודאי אינו מהנהגת הקב"ה. לכן אם לא יהיה מעקה, וודאי ייפול מי שראוי ליפול, כי הקב"ה לא יעשה נס כדי לשמרו. על כן ציוותה התורה לעשות מעקה, כדי שאפילו הרשע הראוי ליפול, לא ייפול כי אם בהשגחת השי"ת בעת שיגיע קצו ליפול ולמות.

סיפר הרה"ק רבי ברוך מקאסוב זי"ע, מעשה שהיה בעשיר אחד שהיו לו מאה שוורים ואתם עבד בחרישת שדותיו והתעשר עושר רב, שנה אחת קודם חג הסוכות הכין כדרכו ברתפו שחת ותבן למאכל בהמותיו למשך כל תקופת החורף שאז אי אפשר להותירן לרעות באפר ובשדות, אולם מיד אחר החג קרה לו אסון גדול ומגפה גדולה פרצה בעדרו, ומחצית מן השוורים שהיו לו מתו והוצרך למוכרם בדמי בשר בול, ואף שהיה לו הפסד גדול לא נפל ברוחו אלא התחזק בביטחונו דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד. ואכן לקראת סוף החורף נודע לו מה הייתה הטובה הגדולה במיתת השוורים, כי לפי חשבוננו הייתה צריכה להישאר אצלו כמות גדולה מהתבן שהכין למאכל הבהמה, שהרי לא אכלו כי אם חמישים שוורים במקום מאה, ואעפ"כ ראה שלא נשאר אצלו מאומה, ולאחר בדיקה קצרה העלה שבשגנה הכניס רק מחצית ממה שהיה צריך לכל תקופת החורף. ועכשיו אילו לא היו חמישים שוורים מתים בתחילת החורף, היה מאכיל אותם בהמותיו כרגיל, ובאמצע החורף היה רואה שאין לו במה להאכיל את בהמותיו והיו כולם מתים וגוועים מרעב. מיד הודה לה' חסדו על הדינים שעשה עמו בתחילת השנה, כי עתה זכה לראות שהיו חסד ורחמים.

ובזה פירש מאי דכתיב בתהילים (ג, ט) 'לה' הישועה על עמך ברכתך סלה', דכיוון שרק לה' ידועה 'הישועה' ולא לנו, על כן 'על עמך', מוטל על עמו בני ישראל 'ברכתך סלה', להודות ולברכו תמיד גם בעת שנראית ההנהגה כנבורה ודיו, שהרי אין אנו יודעים עד מה, ועלינו לבטוח בבורא יתברך שמו דכל מה דעביד לטב עביד. והגם שלא תמיד זוכה בשר ודם לראות את הטוב בעיני בשר, מכל מקום עליו להאמין שהכל לטובה, והקב"ה שהוא מקור החסד והרחמים אינו הפץ כי אם להיטיב לברואיו, שהרי מדרך הטוב להיטיב, אמור מעתה שבוודאי כל הייסורים המה להיטיב לאחריתו, ואז יזוכה ויראה שהצור תמים פעלו וכל מעשהו באמונה.

ובדעת תורה למהרש"ם (ש) נראה שהבין בכנות המקו"ח דאף במצוה שאינה מוטלת עליו חובה, מ"מ צריך לחפש ולבדוק ולטרוח כדי לקיימה, אך כ' המהרש"ם מדוברי רש"י בחולין שכ' דההו"א של הגמ' היה משום דכתיב 'שלת שלחן' שזה ריבוי י"ב אדרבה יש ראייה דבעלמא א"צ לחזר, וצ"ע לדברי החי"א (סי' פ"ח י"ט), והביא מדברי המד"ר (צו פ"ט) חזקיה אמר גדול השלום, שכל המצות כתיב בהו כי תראה, כי תפגע, כי יקרא, אם באת מצוה לידך אתה זקוק לעשותה ואם לאו אי אתה זקוק לעשותה, ברם הכא בקש שלום ורפואה, בקשהו - למקומך, רדפהו למק'א ע"ש. ובשו"ת מהרש"ם (ח"א סי' ר"ט) דחה הראיה מדברי רש"י דשאני שילוח הקן שספק אם הוא ימצא קן בהרים ובגבעות, משא"כ אם ודאי היה מוצא, יתכן שהיה חייב גם ללא ריבוי.

ד) מדוע יש עונש דוקא בעידנא דריתחא
ונבאר קצת ענין זה. הנה בגמ' במנחות הני"ל מבואר דבעידנא דריתחא ענשינן על ביטול מצו'ע, והיינו על מה שלא הביא את עצמו לידו חיוב, וכ' התוס' (ערכין ב', ועוד) דהיינו דוקא כוונתהם שהטליות היו בנות ד' כנפות, ואם עושה של ג' מפיקע עצמו מהמצוה, אבל בנושגו, שיש הרבה טליות (-בגדים) בלא ד' כנפות ליכא עונש על מי שלא עושה קנאה אפי' בעידנא דריתחא. וכ' הבית הלוי (דרושים י"א) דהנה לפי הסברה החיצונית היה נראה דבשלמא העובר על המצוה שבתורה יכעוס עליו הקב"ה שהפר ברייתו, אבל מי שהוא פטור מן המצוה והוא בשו"ת ואינו מכניס את עצמו לידו חיוב, הרי לא חטא כלל בזה, דהא אינו מחויב בזה ואין הקב"ה כועס עליו, ורק דסו"ס מ"מ אין לו זכות להפיק רצון מה', דבשלמא המקיים מצוה, זכות המצוה מן עליו, וגורם להפיק לו רצון מה', אבל זה שאינו טורח לקיים מצוה במה יפיק רצון מה', ואינו בגדר שיהיה הקב"ה אוהבו, אבל עכ"פ אינו ככועס, וכך היה אפשר לפרש את הענין שבעידנא דריתחא מענישים, כיון שאין לו את זכות המצוה שתגן עליו בשעת הכעס. אבל דוחה הבית הלוי זה, דהרי התוס' חילקו בין אם המנהג ללבוש ציצית, והוא משנה מהנהגה, שרק אז יש עונש, ובכ"ג שהמנהג ללבוש ציצית, שאינו בזה שאינו לובש הוא מראה בעצמו שאינו חפץ במצוה ובקיומן, וא"כ הרי הוא בגדר חוטא ומואס בהמצוה, ולא רק שאין לו זכות שתגן עליו, ורק שאינו בדרגה כ"כ שיענישוהו גם שלא בעידן דריתחא, ע"ש עוד מש"כ ביה. ואם כנים הדברים אז בשלילה ודאי שאין עונש בעידן דריתחא כיון שאין בזה מנהג כמו ציצית אבל ביעור חמץ אור"ג שצריך לחזר אחר זה, אבל לא משום הגמ' בחולין, אלא כדי שלא יענש בעידנא דריתחא. ובעיקרו הביאר בעידנא דריתחא ע"ש במהרש"א.

ה) בענין שילוח הקן
ובעיקר ראיית המקו"ח מהגמ' בחולין, עי' בתו"ח שם שכ' דודאי קרא אסמכתא בעלמא, דהרי גם לולי הפסוק ודאי אינו מחויב לחזר אחר מצוה שאינו מחויב בהם, ובתת"ס ג"כ כ' דעיקר הלימוד הוא מדכתיב "כ"י" (בדו"בא לעיל מהמד"ר בצו), דאל"כ יקשה מכל שאר המצות שנאמרו בלשון 'כי', וכי יהיה מחויב לחזר אחר השבת אבידה, ודאי שלא. וכן בהערת הגר"ש אלישיב זצ"ל כ' דלמסקנא דילפי' מ"כ יקרא' פרט למוזמן, א"כ אין פסוק למעט שאי"צ לחזר, וצ"ל דמסברא ידעינן שאינו צריך לחזר ע"ש. וכן בחזו"א ובחזו"י כ' דבהו"א הגמ' סברה דשילוח הקן זה מצוה חיובית, אבל מצוה קיומית ודאי אי"צ לחזר אחריה בהרים ובגבעות. ובתועפות רא"ם (על הראים שפ"ז, ג) כ' דהו"ד של הגמ' שצריך לחזר אחר שילוח הקן הוא משום דכתיב ביה למען ייטב לך והארכת ימים.

ועוד י"ל לכאן דכל ההו"א דכל ההו"א של הגמ' שצריך לחזר אחר שילוח הקן בהרים ובגבעות זה רק כדי שיקיים מצוה זו פעם א' בחיים אבל מצוה תדרייתא זו שישנן כל שנה, מנלן שמחויב לחזר אחריה לקיימן עוד הפעם. שו"ר במדור פניני הלכה עזר והדר שהביא מהספר "ויאלא משה" (מאמר ישור א"י את ע"י) לרבינו יואל מסאטמאר זיע"א צוקללה"ה שתמהל על המקו"ח מהגמ' במנחות דאין חיוב לחזר, ורק בעידנא דריתחא מענישים, ע"ש עוד מש"כ ביה.

א) האם אדם חייב לקנות ציצית
בגמ' במנחות (מ"א). מסופר שהמלאך מצא את רב קטינא כשהוא מתכסה בסדין של פשתן, ולא הטיל בה ציצית, כמבואר בגמ' שם שסדין של פשתן פטור מציצית גזירה משום כסות לילה, אמר לו המלאך קטינא קטינא, סדינא בקייטא, [ולבוש אתה סדין בימות הקיץ], וסרבילא בסיתוא, [שהו עגול ופטור מציצית], ובכך נמצא שאינך מקיים כלל מצות ציצית, שאל אותו רב קטינא וכי ענישתו אעשה, ופי' התוס' דוקא על עשה כזה הק' לו וכי מענישים ע"ז, שאין אדם חייב לקנות טלית המחויב בציצית אם אין לו, [וכמו שאין אדם חייב לקנות בית כדי לקיים מצות מוזהב], משא"כ עשה של חיוב כמו שופר סוכה תפילין ולולב ודאי מענישים ע"ז. ענה לו המלאך שבומן ריתחא מענישים גם על ביטול עשה.

וכתבו הראשונים (תוס' ערכין ב': ד"ה הכל, ועוד) דכל מה דמבואר בגמ' שמי שאינו לובש ציצית הוא נענש בעידנא דריתחא, זה רק בזמן הגמ' שכל הטליות היו בני ד' כנפות, ואז אם משנה את טליתו לג' כנפות יש ע"ז עונש, אבל בזמן הזה שרוב הטליות פטורים אין עונש למי שאינו קונה ד' כנפות. אבל דעת רבינו יונה (שע"ת ש"ג אות י"ב) שאף בזה"ו יש עונש בעידנא דריתחא, וז"ל: ואם אין לו בגד כזה אינו חייב לקנות, אף גם זאת אמרו חז"ל כי עונש יענש לעתות בצרה, על דבר אשר לא חמד בלבבו יפי' המצוה ושכרה וכו' עכ"ל. [ועי' תוס' פסחים ק"ג: ד"ה ואין בת"י השני].

אכן גם דעת התוס' והראש"ו דס"ל דבזה"ו אין עונש בעידנא דריתחא ע"ז, מ"מ גם הם כתבו דמשום מצוה מן המובחר אדם צריך להתאמץ לקנות בגד עם ציצית, וכ"כ הטור (אור"ח סי' כ"ד).

ב) על איזה ביטול עשה מענישים רק בעידנא דריתחא

והנה לעיל הובא דעת התוס' (במנחות שם) דכל מה שיש עונש רק בעידן דריתחא זה רק על מצוה שאין חובה לקיימם כמו ציצית, אבל על מצוה חיובית כגון סוכה ושופר ולולב וכו' ע"ז ודאי יש עונש מהשמים גם שלא בעידן דריתחא, והוכחת התוס' הוא ממה שמצינו שבי"ד כופין על קיום מצות אלו עד שתצא נפשו, וכמבואר בגמ' (כת"ו פ"ו). ובחידושי הגר"ח על הש"ס הק' על הוכחת התוס' שהרי מה שבי"ד כופין אי"ז מדין עונש לכאן, אלא כדי שיקיים חיובו. ולכאן מבואר מתוס' כדברי הרבינו יונה (שע"ת ש"ג אות י"א) שנראה מלשונו שזה עונש.

אכן דעת הרמב"ם (ד"ה ט"ז) דגם על ביטול עשה חיובי אין עונשין אלא בעידנא דריתחא, וכן משמע קצת ברמב"ן (שער הגמול אות ד') והפ"ג בחיבת גומא (בראשית י"ט, כ"א) הביא את בשם הפנ"י, וכן מבואר בס' תוספת יוה"כ"פ (יומא פ"ג, ד"ה טבל ושביעית). אכן גם לדבריהם בשמים ודאי יש עונש ע"ז. וכל הנדון הוא על עונש מהשמים בעוה"ז ע"ע בילקוט באורים עז והדר במנחות שם), וע"ע במהרש"ם המצוין ג"כ ה', וכן בשדי חמד (מערכת מ', קל"ח) וביואל משה (המצויין להלן) שהאריכו בענין זה.

ג) האם צריך לחזר אחרי מצות

כתיב בפרשתינו כי יקרא קן צפור לפניך בדרך וגו' שלח תשלח וגו'. ואיתא בגמ' (חולין קל"ט:) תניא לפי שנא' שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, יכול יחזור בהרים גבעות כדי שימצא קן ת"ל כי יקרא במאורע לפניך ע"כ. [ונח' החו"י התייב' עם התת"ס והחו"א האם כשנקרא לפניו קן והוא אינו רוצה בבנים אם הוא חייב לשלח את האם אעפ"כ, או שאינו חייב לשלח את האם אלא רוצה את הבנים, ועי' בר"ן ומאירי בחולין שם] ובמקור חיים לבעל הנתח"מ (הל' פסח סי' תל"א בהקדמה) הביא בגמ' הני"ל מקור שאדם חייב לחזר אחרי כל מצוה כדי לקיים אותה, דמבואר בגמ' ללול' קרא דכי יקרא הו"א דאדם חייב ללכת ולחזר בהרים וגבעות אחר מצוה שילוח הקן, ולכן כ' המקו"ח דגם חיוב בדיקת חמץ לדעת ר' יהודה דס"ל דאין ביעור חמץ אלא שריפה הוא דאו', כיון דהוא מחויב לחזר אחר החמץ לקיים בה מצוה שריפה, משא"כ לדידן דביטול בעלמא סני וכו' ע"ש.



מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקה שטפניט



ממונת הגאון הגדול רבי אבנר כתבן זצ"ל

המצבה שנמצאה
בסבך העצים

הגאון הגדול רבי אבנר כתבן זצ"ל רב ואב"ד ראומניק-סארט ועוד קהילות רומניה נסתלק ב"ד אלול תרנ"ח ומנו"כ ב'ראומניק-סארט'

לתולדותיו

הגאון רבי אבנר כתבן (קאסוואן) נולד בסניאטין שבגליציה בה' לחודש כסליו דשנת תקצ"א, ומגזע היחס היה שכן זקנו היה הגאון הגדול רבי יעקב אבדק"ק פאטיק בנו של הגאון הגדול רבי יצחק שור מגוואדיץ בעל ה"כח שור".

בשנת תר"ו נלקח אחר כבוד כחתנו של הנגיד הנודע ר' יוסף פלעשי מטאלמיטש לבתו הרבנית מרת יהודית. כשרבי אבנר מפנה עצמו ללימוד התורה בלבד ומקדיש לכך את עיתותיו, אולם רבות מחשבות בלב איש וחותרו נפטר עליו כשנתיים לאחר מנישואיו בשנת תר"ח, בעיצומה של המהפכה הבולשביקית כאשר העולם נהפך ורוב העשירים הפסידו כספם ורכושם.

באותה תקופה ניסה רב אבנר את כוחו ושלח ידו במסחר ולכך השתמש במעט הכספים שהותיר חותרו ז"ל בירושה, אך להוותו ירד כל הכסף לטמיון ובכך ראה רבי אבנר אות ויד ה' וסימן לו מן שמיא כי אין מקומו בעולם המסחר. ומאז השקיע את כל כולו לתורה ועבודת ה'.

וכך הוא כותב בהקדמה לספר זקנו ה"כח שור":
"כ"י חותני ז"ל נפטר בשנת תר"ח בעת התהפכות והשערויות במדינות, אז השפלו גבוהים ושפלים הגבהו ולרגלי השנויים האלה גם רכוש חותני הלך

חמס באכול עריצים את כספו ואני בכל כחי נאלצתי להלחם עם המחסור לבל אשתמש בכתרה של תורה ושלחתי במסחר ידי ואך ההצלחה עמדה לי מנגד עד כי אבדתי גם אני את כספו, אז אמר לי אחד מגדולי הדור: "זה יהיה לך לאות כי לא למען המסחר נוצרת ועליך רמוז עם המאמר "תורה מחזרת על אכסניא שלה", הנח את המסחר ועסוק בתורה ותהי מעשה אבותיך בידך. וכן שמעתי בקולו והייתי שכמי לסבול על התורה וחסורי מחסרא והכי קתני".

כבר בצעירותו נודע כגדול ובקיא בכל מקצועות התורה. ועם זה פעל גדולות ונצורות בכמה עניני עסקנות שטיפל בהם בהצלחה, ואכן בגיל צעיר עבר להתגורר ברומניה ושם כיהן כרב במספר קהילות ישראל, כנראה ששמו ושמועו הטוב נפוץ במדינה ובכמה וכמה מהעיירות בקשוהו שיבוא לכהן בהם על כסא הרבנות.

רב ואב"ד בקהילות ישראל ברומניה

את ראשית ממלכתו כיהן תחילה בסאנוואן-מיהאלען כשהוא אך בן כ"ז שנים, משם עבר לפנטשיא, ולאחר מכן בבוטשאטש הסמוכה לבוטושאן, ואח"כ בשנת תרכ"ז העתיק מושבו לבראילה ומשם לקריובה כאשר תחנתו האחרונה הייתה ברימניק-סארט שם כיהן ברבנות עד יומו

שלום בין הרבנים עוצר מגיפה

בשנים טרם כהונתו בבראילה נתגלעה מחלוקת בין שני גושים בקהילה כשבראש הגוש האחר עמד וכיהן כרב הגאון רבי יעקב מרגוליס'. לאחר שרבי אבנר הובא לעיר כרב עבור הגוש השני, וכתוצאה מהמחלוקת לא היה בין השניים שום קשר עד לשנת תרכ"ז שאז פרצה מגיפת החולירע בעיר שהפילה חללים רבים, רבים מבני העיר רינגו שהמגיפה באה בעקבות המחלוקת בין הרבנים, וכך גם סברו תלמידי החכמים, ואז נקשר ביניהם קשר של שלום. והמסורת בעיר מספרת כי שני הרבנים יצאו יחדיו במרכבה לסיור ברחובות העיר ואכן המגיפה נעצרה, ויהי לפלא!.

עט סופר מהיר

לרבי אבנר היה לשון לימודים ועט סופר מהיר והרבה לבוא בכתובים, שם משפחתו "קאסוואן" שהפך בכתובים ל"כתבן" כפי שנקרא כפי כל רבי אבנר כתבן, וכפי שהיה חותם על מכתביו וכתביו, שם שהפך לסימן ההיכר של רבי אבנר - 'כתבא רבה', בכל מקצועות התורה ובכל הבמות התורניות

באר בשדה - שטפניט

האפשרויות ברומניה ואף מחוצה לה, כתבן שהתכתב עם גאוני וגדולי דורו העריכיהו והריצו אליו אגרות חשובה על כל שאלותיו, כך נחרט שמו לדורות - 'כתבו', על שם שכתבו הטביעו חותם תורה לדורו ולדורות.

רבי אבנר התכתב עם רביהם מגדולי דורו בשאלות ותשובות בהלכה בענינים שונים בד' חלקי שולחן ערוך. בספרי השאלות ותשובות בהלכה הוא מופיע במכתביו עם הגאון הקדוש בעל ה"דברי חיים" מצאנז, הגאון הגדול רבי יוסף שאול נתנון בעל ה"שואל ומשיב" והגאון הגדול רבי שלמה קלוגר בעל "טוב טעם ודעת". וכן התכתב בשו"ת עם הגאון הגדול רבי שלום טוביב אב"ד יאס בעל שו"ת שאילת שלום. ובשו"ת "מי באר" ובספר "אבל אם" להגאון רבי יצחק אייזיק שור, כאשר בראש

כל המכתבים והשו"ת מאליו מופיעים תוארי כבודים ומופיעים אשר גדולי הדור קושרים לראשו של רבי אבנר. להלן רשימת חלק מה"שאלות ותשובות" שרבי אבנר עם גדולי הרבנים הגאונים שהתכתב עמם והתוארים אותם הם עונדים לראשו בתחילת התשובות:

רבי שלמה קלוגר בשו"ת טוב טעם ודעת (סי' נט), לק"ק מיהללייאן הוא סאנוויץ' להחריף מו"ר אבנר כתבו, [בנינון כשרות הציקאויץ]. ועוד בתשובות לשירי טהרה (סימן נז) [בענין שיעור כזית לאכילת מרור], ובחידושי אנשי שם (סי' קס) [בענין שמות בגיטין]. ובסימן קצו [בענין גט פסול], וסימן ר"ו [בענין שמת בגיטין].

רבי חיים מצאנז בשו"ת דברי חיים (יו"ד ח"ב סימן גט), 'להרב החריף כו' מו"ה אבנר כתבו מו"ר בק"ק [בענין שמושיא במדינת מאלדווא יע"א]. [בנינון כשרות הציקאויץ]. וכן בדברי חיים (אה"ע ח"ב סי' קח) [בענין כתיבת השם ריב"ל בגיטין נשים].

רבי שלום טוביב בשו"ת שאילת שלום (ח"א סי' יב) 'כבוד מחו' ידידי הרב הגדול החריף ושנון חכם וסופר כ"ש מו"ה אבנר נ"י כתבו אבד"ק בראילוב (מו"מ בפסול גיטין). ובסי' נז [בענין יין סבן]. סי' פו [בענין טריפות], בח"ב (סי' קכב), [בענין קידושי טעות], וסימן ל [בענין שמות ערים בגיטין]. ובסי' ר' 'לכבוד מחותני ידידי הרב הה"ג המופלג כ"ש מו' אבנר כתבו נ"י אבד"ק קראיאווץ' [בענין השו"ב ר' שמואל יצחק שקיבל על עצמו שלא לשחוט ושחט ומכר].

רבי יצחק אייזיק שור בשו"ת אבל אם (דף טו ע"ב) 'למחותני ידידי הרב המאור הגדול וכי' מוה"ר אבנר כתבו נ"י אבד"ק ברייזוב [בדקדוקי הלשונות]. ובשו"ת מי באר (סי' נז) משנת תרנ"א 'לכבוד מחותני ידידי הרב הה"ג החריף ובקי המפו' התה"ש כו' בש"ת מהו' אבנר כתבו נ"י אבד"ק ריבניק סאראט [בענין קידושי אמה].

כמו כן פרסם מאמרים הלכתיים וספרותיים בשמו ובשמות עט שונים בכתבי עת של התקופה כמו: "המגיני", "השחר", "העברי", "החבצלת" ו"הלבנון".



כביש הכניסה לעיר 'זומאניק סארט'



שער הכניסה לבית העלמין שנחרב ואין בו מצבות רק עצים וכלבים

שם אתה

מוצא

ענותנותו

פתוח אשר דרך שם הי' יכול לראות ולשמע את כל הנעשה והנדבר בין אביו ובין הבעש"ט בביהמ"ז, ואך תרדמה נפלה עליו חיש וישן וירדם. ויהי כצאתם מביהמ"ז קרא הבעש"ט לזקני פתאום: "הילד ישן". ועד היום עומד המקום הפתוח בעליית ביהמ"ז שם ועל החלון לעומתו כתוב למזכרת "הילד ישן" (הראו לי הקנים כ"ז בהיותנו בגוואדיץ בשנת תרמ"ז).

ופעם שלישיית בא אליו הבעש"ט ואמר לו בזה"ל: הר' איציקיל גוואדיצער, אליהו הנביא שלחני להודיעך כי בלילה הזה יבא אליך". ויענהו א"ז ויאמר: "אין לי חפץ בו ולא בך, הנני לומד תורה לשמה וחלילה לי לבטל מלמודה אף שעה קלה". כ"ז ספר לי הרב הגאון מלוב הנ"ל אשר שמע מפי איש אמת."

מעשה פלא

רבי אבנר מביא בדברי ההקדמה מעשה פלא כיצד "שומר ה' כל אוהביו" ו"לא יאונה לצדיק כל אויב", איך שזקנו רבי יצחק מגוואדיץ ניצל ממכשלות וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך. וזה דבר המעשה:

"...וזקנים יספרו אשר ראו ואשר שמעו איך שהי' במסבי עיר גוואדיץ מין אחד שהיה רגיל להתוכח עם א"ז המתבר. ופ"א התוכח עמו בדבר הפסוק "לא יאונה לצדיק כל אויב" באמרו כי מצד השכל והחקירה הוא דבר בלתי אפשר, והביא כמה ראיות לדבריו. וא"ז סתר כל ראיותיו עד כי הלך מביתו סר וזעף. ולמען נסות היעמדו דברי א"ז לקח המין שלשה תרנגולים מסורסים ויפטם אותם רק בבשר חזיר עד כי עבו שמנו מאד, וישלח למכרם בשוק ע"י א' ממשרתיו הנאמנים בצווחו עליו שישתדל למכרם רק אל בית הרב ואפילו במחיר מצער פחות משווים ובאם יבא איש אחר לקנותם יקבש על חד תלת. וכן היה כי הרבנית קנתה אותם ותיכף שחטה אחד מהם ותקח חלק ממנו ותבשל סעודת הערב.

אבל א"ז כן הי' דרכו בקודש בלמדו איזה סוגיא או ענין כ"ז שלא תברר לו הענין לא אכל מאומה אף אם משך זמן הרבה. וכן הי' אז כי נתקשה בדבר הלכה ולא אכן באותה לילה. וזוגתי הרבנית הטמינה הקדירה עם המרק ביום השני וכאשר באה לקחת הקדירה להחם על הכירה מצאה פני הקדרה מכוסים קורי עכביש ותראה זאת לבעלה הרב ויאמר כי תנוח הקדרה עם קורי עכביש כאשר הוא ותבשל משאר הבשר בקדרה אחרת ותעש כן. אבל ביום ההוא נקרא את סעודת פדיון הבן ולא אכל בביתו. והטמינה הרבנית גם את הקדרה דדינא להוציא אל יום המחרת. בבוקר מצאה גם אותה בקורי עכביש על כל שטח פיה ותודיע לבעלה ויצוה להני' גם זאת ולבשל משאר הבשר בקדירה אחרת וכן עשתה.

ביום ההוא באו לפניו שני אנשים לדין ע"ס גדול וצרף עמו שני דיינים והמה היו תלמידיו. ויהי בעת ישבו למשפט וישלח את השמש להביא לו אבק שאיפה (שפפסאבאק) וילך א' מבעה"ד החוצה ויאמר להשמש לתת אותו להביא את הטאבאק והוא ילך לקרא את פלוני. ויעש כן, ובעה"ד קנה את הטאבאק והטמין בשולי הכלי שלשה אדרכמוני זהב ויכס עליהם עם אבק הטאבאק ויתן להשמש למסור את הכלי להרב. ויהי כצאת בעה"ד החוצה והרב ובי"ד נכנסו לעומקא דדינא להוציא לאור משפט צדק עפ"י ד"ת ותהי דעת א"ז נוטה לזכות את הבע"ד הנז'. והדיינים נסו להראות לו עפ"י דינא כי הצדק עם הבע"ד שכנגדו אבל הוא שם דבריהם לאל ויוכיח בכמה ועמים כי הצדק עם הראשון וכה נתפלפלו כל היום באין מכריע. עד כי אמרו לבקר משפט.

ואולם הרב הודיע לביתו כי לא יאכל עד אם יוציא המשפט לאמו, וכן נטמנה גם הקדרה ההיא על יום השני. כל הלילה הוא אל נתן הרב שינה לעניו בחקרו משפט לברר דין אמת, ומהיותו ער שאף הרבה מהטאבאק עד בואו על המטמון אשר נתן בעה"ד בכליו. ויחדר לקראת המרא לאמר: מי שם זאת באמתחתי ויופל עד בוקר עד בא השמש ויאיים עליו למען גידי האמת, איה איפה ומיד מי לקח הטאבאק, ויספר לו כל הענין, וישלח תיכף לקרא את הבע"ד ויוכיח אותו על פניו וישלב לו את השלשה אדומים אשר בקש לעוררם את עיניו לעות משפט. אח"כ באו הדיינים ויספר להם הענין ויחד

עם כל גדלותו בתורה בהיותו אדם הגדול בענקים היה תמיד מצטנע ועניו עד לאחת. ואפשר לקרוא מה שכותב על עצמו במסגרת ההקדמה על ספרו של זקנו ה"כח שור" בו הוא משתפך על כך שאינו ראוי לצרף את חידושי תורתו עם תורת זקנו ובפרט לא בראש ספרו של זקנו הגה"ק זצוק"ל, על אף שמנהג העולם כך הוא, וכך הוא כותב: "... ואם הקדדים איהו דרוש משלי בגפ"ת או באגדה ומדרש כאשר עשו אלה בני הדור הזה הבהי' את ספרי אבות אבותיהם. יראתי פן בזה אחלל את הקודש. וגם בושת עולמות כזאת לפתוח שער ארון הקודש אשר בו ספר תורה מן השמים עם מפתח אשר הורו והגו רעיוני טרם צחצחו במים חיים בכלי טהור בחצרות ה'.

הלא די לי אם אונה את נפשי חלף עבודי לספח איזה שו"ת משלי בסוף הספר הקדוש הזה. וע"ז יאמר מציליון תיק הספר עם הספר, אבל לא לעמוד בראש הספר עם חדושי תורה משלי, כמו להאיר דרך מבוא השמש ולסול המסלה אל תוך הספר. כי הקדמה כזו היא מנו דעה. עכ"ז לא אוכל לשנות מנהג העולם בהחלט."

זקינו בעל ה"כח שור" עם

מרנא הבעש"ט הקדוש

על גדלות זקנו הגה"ק רבי יצחק מגוואדיץ בעל ה"כח שור" ובפרט בענין הבעש"ט הק' ז"ע, מספר רבי אבנר בהקדמה לספר 'כח שור' ובו כותב דברים מופלגים אותם זכה לשמוע מפי גאון הדור רבי יוסף שאול נתנון: "... ואספר רק את אשר שמעתי מפי הגאון רשכבה"ג וכ' מ' יוסף שאול נאטינאוזה ז"ל. כי בהיותי בשנת תרל"ג בלובב השתעשע עמי הגאון הנ"ל בדברי תורה ושמה כל היום ואמר לדיינים היושבים לפני: "כל ימי הייתי משתוקק לראות זרעו של אותו צדיק מגוואדיץ ועתה כי הביא ד' בצל קורתו את אחד מנכדיו תלמוד חכם איך לא אשמח עליו" ויפן אלי ויאמר: "לתנות צדקת וקדושת זקנד הגאון הר' יצחק שור זצ"ל אין די באר, אך זאת אספר לך את אשר שמעתי מאלה אשר הכירו אותו פא"פ איך הקדיש ימיו ולילותיו רק לתורת ה' לבדו.

ויהי הפעם ויבא אליו הר"ב בעש"ט זצ"ל וימצא אותו בצאתו מבית הטבילה וימחר הבעש"ט ויקח קיתון מים ויאמר: הנני מוכן ומזומן לקיים מצות שמוש ת"ח וישל המים על ידיו ויתן לו מטפתה לנגב את ידיו, אח"כ נתן לו שלום והוא החזיר לו שלום וחוש לקח הבעש"ט ברכת הפרידה ויסע לדרכו. אחר זמן בא אליו שנית ויקרא אותו חוש מהר אל ביהמ"ז. והדלת סגרו אחריהם ולא ידע איש השיחה שהי' ביניהם. וכן אא"ז ה"ה הרב הג' הר' יעקב שור זצ"ל אבד"ק פאטיק עודנו נער, התנגב על עליית ביהמ"ז ומצא מקום

פריקט ההוצאה לאור עולם הספר של זקנו "כח שור"

נ"י ותעשינה ידיו תושיא לבצע זממו להוציא לאור התיכור הזה וכו' וכו' ***

הסכמת הגאון רבי אברהם קלוגר:

הסכמת הרב הגאון הגאון המפורסם סיני ועוקר הרים נ"י ע"ה פ"ה ע"ף הדעת הנטוע בכרמו של שלמה גזע אראלים ותרשישים מו"ה אברהם בנימין קלוגר הי"ו בשמו ובשם קדושת אביו אביר הרועים גאון הגאונים שר התורה רשכבה"ג מ' שלמה קלוגר זל"ה מבראדי.

לשמחה אמרתי מהולל, כאשר קיבלתי מכתב עז חביון במיטב הגיון מכבוד ידיו לבי הרב הרה"ג חריף ובקי המפורסם חכם השלם הכולל מו"ה אבנר כתבן נ"י שהיה מלפנים אבד"ק קראיווא וביריילב כעת אבד"ק רומניק-סאראט ובו הדיעני בשורה נעימה וכו' וכו'... אך באתי לחזק ידי נכדו המו"ל הרב נ"י אשר ידיד לבי הוא מימי הנעורים, וידיד בית אבא הגאון הגדול מאור הגולה זצ"ל אשר כבר נדפס בספריו הקדושים ולברך אותו שיעשו ידיו תושיא ויברך על המוגמר בקרב... ***



שער הספר 'כח שור' שהו"ל רבי אבנר כתבן מתורת זקינו

הסכמת הגאון רבי יצחק שמעלקיש:

הסכמת הרב הגאון המפורסם חכם הרים נ"י ע"ה פ"ה וכו' וכו' מו"ה יצחק שמעלקיש אבד"ק פרעמישלא והגליל בעה"ט ספר שו"ת שיח יצחק. ב"ה פרעמישלא יום א' פ' שמות תרחס לפ"ק שלום וברכה וכל טוב לכבוד ידיד נפשי הרב הגדול המפורסם חריף ובקי משנתו ז' זקני וכו' כשת מו"ה אבנר כתבן נ"י האבד"ק רומניק סאראט והגליל יע"א יקררתו הגיעני וכו' וכו' ***

הסכמת הרה"ק הרה"ק האמרי ברוך מויזניץ:

הסכמת הרב הצדיק הקדוש החסיד המפורסם בוציא קדישא חסידא אפרישא נר ישראל וקדושו בנן של קדושים גזע אראלים ותרשישים אא"ק וכו' מו"ה ברוך בהרב הצדיק מויזניץ. כן בא הרב החריף ובקי וכו' מו"ה אבנר כתבן אבד"ק רומניק-סאראט במדינת רומעניו לפני אדמו"ר הק' שליט"א וכו' וכו' עה"ח הגבאי אפרים וואהל ***

הסכמת הרה"ק רבי משה מקוסוב:

הסכמת הרב הצדיק הקדוש החסיד המפורסם בוציא קדישא חסידא אפרישא חכם הרים גן ההדסים, פרי צדיק ע"ף חיים שלשלת היוחסין נחצב מאבני שיש סהור אא"ק וכו' וכו' מו"ה משה בהרב הצדיק מקאסיב. כבוד מוכ"ז הרב חריף וכו' מו"ה אבנר כתבן אבד"ק רומניק סאראט במדינת רומעניו אטא ואיזניא מתניא בידו ספר נבדב מאב זקנו וכו' וכו' הכותב וחותם בפקודת הקודש נ"י יום ד' שופטים תרס"ז קאסיב הק' יחיאל רוינבערג

גולת הכותרת מבין כתביו הרבים היא לבטח ההוצאה לאור של הספר "כח שור" מזקנו הגה"ק רבי יצחק מגוואדיץ, מגאוני הדור בימי הבעש"ט הק', כאשר גדולי הדור מעטרים אותו בהסכמות נלהבות ובתוך ההסכמות מזכירים את גדלותו של רבי אבנר כתבן בתוארים מופלגים, אותם העתקנו ברובם כפי שתחזנה עיניכם. וכך מופיע בנוסח שער הספר:

ספר כח שור חלק ראשון

שאלות ותשובות ספונות וחשובות וחדושים וביאורים חביבות, אשר העלה ואשר הביא במצודת שכלו, ידיו רב לו, ה"ה הרב הגאון המפורסם צדיק נגבב אא"ק נר ישראל עמוד המיני, פטיש החזק שר התורה כבוד מוהר"ר יצחק שור זללה"ה, שהיה אב"ד גוואדיץ בהרב הגדול מו"ה אברהם שור זצ"ל ונתבקש בישיבה של מעלה בק"ק הנ"ל, ער"ח אדר שנת תקל"ח חק ממשפט לפ"ק בסימן רב תבואת כבח שור לפ"ק מסודר מאת בנו הרב הג' וכו' וכו' מו"ה יעקב שור ז"ל אבד"ק פאטיק

ועתה הוגה בעיני נמרץ והובא לבית הדפוס ע"י נכדו הרב הגדול המפורסם

וכו' מו"ה אבנר כתבן הי"ו אבד"ק רומניק-סאראט והגליל ומלפנים הרב דק"ק ביריילב וקראיווא והגלילית במדינת רומאניה בשנת זה שור סיני לפ"ק קאלאמנא בשנת תרמ"ח לפ"ק

להלן כתביו התהילה שענדו גדולי הדור

את הספר ואת גדולתו וחשיבותו של הגאון רבי אבנר כתבן המבילה ד:

הסכמת הגאון רבי יוסף שאול נתנון:

ב"ה הסכמת הרב הגאון המפורסם שר התורה סיני ועוקר הרים נ"י ע"ה פ"ה רשכבה"ג מו"ה יוסף שאול נאזניאן יצ"ו אבד"ק לבוב והגליל בעה"ט ספר מפרשי הים, מגן גיבורים, מאירת עינים, יד שאול ושו"ת שואל ומשיב מהדורא קמא תנינא תליתיא. כן בקודש חזיתי אשר הביא הרב החריף המופלג וכו' מו"ה אבנר כתבן נ"י אב"ד קראיווא ומלפנים הרב דק"ק ביריילב ספרו של זקנו אדם גדול הגאון הגדול חריף ובקי וכו' וכו' ***

הסכמת הגאון רבי יצחק אטינגא:

הסכמת הרב הגאון המפורסם בקצווי העולם המפרש בים התלמוד ומעלה מרגליות ואבני אקדה נ"י ע"ה פ"ה נשיא אלוקים ואמר כל באה"ק מוה' יצחק אהרן סג"ל איטונא בהגאון בהמ"ס מפרשי הים וכו' וכו' בק' לבוב ראה ראיתי איוה עלים לדוגמא הנשלחים לידי מאת הרב המאור הגדול חריף והבקיא משנתו בק' ונקי החכם המפורסם וכו' מו"ה אבנר כתבן נ"י האבד"ק רומניק-סאראט יע"א אשר רצונו להדפיס ספר שו"ת כח שור ספרו של האדם הגדול בענקים וכו' וכו' תחזקנה ידי נכדו מו"ה אבנר

רבי אבנר כתבן מספד גדול שנדפס במחברת מיוחדת תחת הכותרת "אבל משה" להלן נוסח השער: דברי בכי ומספד על מות רועינו משה עבד ה' מונטיפיורי זללה"ה שנדרשו בקהל עם רבתי ביום ע"ה אלול תרס"ה מאת הרב אבנר כתבן אבד"ק רומניק-סאראט (רומאניה) בביה"ב הגדול לעדונו. (מחיר המחברת הקדיש המחבר אחר ניכיו ההוצאות לתועלת הישוב ארץ ישראל) עד כאן נוסח עמוד השער.

לעת מצוא

רבי אבנר נסתלק לבית עולמו ביום י"ד אלול תרנ"ח ונטמן לאחר הלוויה רבת משתתפים בבית החיים העתיק ברומניק-סאראט.

הותיר אחריו את זוגתו הרבנית מרת יהודית, בניו: ר' אליעזר, ר' אליהו, ר' יהודה, ר' שלמה, ר' משה, ר' יוסף.

הועד למקומות הקדושים ברומניה איתר בחודש מנחם אב התשפ"א את מצבת קבורתו בבית החיים של העיר רומניק-סרט, ושליח הוועד חבר המשלחת הרב צבי טפר תיעד את הגילוי במסגרת המצוי"ב.

להלן תמלול נוסח המצבה של רבי אבנר וזוגתו הרבנית ע"ה: אחד מאנשי הסגולה המצויין בתורה והלכה בהשכלה ובמדות טובות חובב ציון ודורש טוב לעמו ה"ה מו"ר הרב הגאון המפורסם הר' אבנר ב"ר אליעזר כתבן ז"ל מגזע היחש ה"ה רבינו יוסף כבוד שור מבעלי התוס' ורבינו הב"ח זללה"ה כארבעים שנה ישב על כסא הרבנות

בהערים פאנטשא בראילא קראיווא ורומניק סאראט ויאסף אל עמיו בשנת הששים ושמונה לימי חייו אור ליום ה"י"ז אלול בשנת זכר צדיק לברכה תרנ"ח לפ"ק תנצב"ה

אלי עדת זעקי שבר בקרבך חלל לבשי אפרי! נשיאך פה מצא קבר רועך בעך אמרי שפר כליל ישראל דגל מחנהו תרנו נסו על גלי ים בעד ארצו הקריב לבהו נשא לה נפשו ותעל שם.

נוסח תמלול מצבת זוגתו הרבנית מרת יהודית כתבן ע"ה: האשה הרבנית הצנועה המפוארת רוב צדקה ישרה וחכמתה

מרת יהודית בת ר' יוסף אשת הרב הגאון מוהר"ר אבנר כתבן זללה"ה נפטרה בקדושה ובטהרה בליל יום ג' ז' אייר תרנ"ט לפ"ק בשנת הששים ושמונה לימי חייה תנצב"ה

יהודית בבנות לה שם כמהו תבקשו בנשים שקמה בישראל אם עוזרת לנחלשים צדקת ה' עשתה והליכות ביתה צופיה אומנת יקרה היתה לבנים ילדה ויאשרוהה. ת.נ.צ.ב.ה.

ישבו למשפט ונשא ונתנו כהלכה בלי נטייה והצדיקו יחד את הצדיק והרשעו את הרשע כפי משפט הד"ת. ואז נתן תורה לה' אשר מנעו מעשות עול במשפט ולהורות עמל ח"ו. והרבנית לקחה את הקדרה עם המרק עוד הפעם ותמצא גם הפעם מטה עכביש עליה. ותמהר לספר לבעלה ויכר הפעם כי לא דבר ריק הוא! ויאמר הלא דבר הוא! וע"ד היתה נסבה זאת, ועתה אל תגע בקדרות האלה ואל תבשלי עוד מהבשר ואל תסחטי עוד מהתרנגולים האלה עד אשר גראה רצון ה' בענין זה. וכן ה'.

בו ביום בא לביתו המין הזה כדרכו והתחיל עוד הפעם להתוכח אתו בדבר הכתוב "לא יאונה לצדיק כל און" עד כי אמר לו: "הלא אדע כי צדיק אתה, אם כי אתה בעלות רוחך לא תודה לזה אבל לא תוכל להכחיש דבר הידוע לרוב העולם, המעידים עליך כי צדיק אתה, ועכ"ו אכלת בשר חזיר". וישתומם אא"ז ע"ז ויאמר: איך תהיה בנפשך לומר כזאת? ויען המין: "הלא אשך קנתה הג' תרנגולים אשר אנכי פטמתים רק בשומן חזיר וגם נודע לי כי שוחטת א' מהם ובשלוהו ואכלתי". אז הרים אא"ז ידו לה' ויברך אותו שנית על אשר שמרו מתקלה, ויספר להמין את כל הענין והראה לו את כל שלש הקדרות עם מטה העכביש אשר עליהן והבשר הנשאר כי לא טעם אף א' מ"ב"ב מ"ז. וישתומם גם המין ויאמר "עתה ידעתי כי ירא א' אתה ולא אנה לידך כל און".

אבי עגונות

מתוקף תפקידו ברבנות ניהל פעילות ציבורית רבת ענפין, בכל מקום היה רוח חיה בעסקנות למען הכלל ולמען הפרט, אל שולחנו הגיעו מקרים קשים של עגונות ששיבו וביכו את מצבם העגום ורבי אבנר נכנס לעובי הקורה ישב וכתב מכתבים שונים אל כל קצווי ארץ עד שהצלילה לשחרר אותם מכבלי עגונותם.

כשנתפרסם פולמוס "השבועה היהודית" שנקראה 'מורא-יודאיקה' ברומניה, היה רבי אבנר מגדולי המתנגדים, ונאבק מרות כנגד שטון בתי המשפט אשר כפו שבועה זו על יהודי רומניה, ופניו כן אף נקנס על ידי בית המשפט הרומני ב-100 לעי קנס.

למען ארץ הקודש

רבי אבנר היה מגדולי תומכי ישוב ארץ ישראל, וסייע רבות באיסוף ומשלוח דמי ה"חלוקה" לבני ה"כוללים" של יוצאי רומניה וואהלין בצפת.

בשנת תרס"ה קשר מספד תמוריים על סיר משה מונטיפיורי גדול תומכי יושבי ארץ ישראל ואחינו בני ישראל בכל פגרות הגולה ששבק חיים לכל חי בחודש אב תרס"ה. בער"ח אלול ערך עליו

דבריו הם זכרונו

דברים שכתב רבי אבנר ב"העברי" עת כיהן כרבה של פאנזשיא בהם מתלונן ומקונן על חמשה עשר אלפי משפחות מישראל שקופחה פרנסתם בעקבות חוק דרקוני האוסר על היהודים את המסחר ביינות וי"ש ומטיל מיסים כבדים על מי שיעזו להפר את החוק. במאמרו ב"העברי" הוא מבקש עזרה וסיוע ליהודים הנדחקים שאין להם במה לכלכל את פי הטיפ, בין דבריו הוא מוכיח נמרצות את יהודי אוסטריה וכו' אשר במקום לשלוח עזר וסיוע, או לחילופין לדאוג לביטול החוקים והגזרות כנגד היהודים, הם שולחים להם מורים וכדו' לפתח את השכלתם ולימודיהם של הילדים בה בשעה שהם רעבים ללחם:

... אכן עתה עוד לא אספתי כח לחשות בראותי שבר בת עמי פה המדינה כי הרעה נגעה עד נפש, עיני נגרה ולא תפוג עטי מתנוועע בידי מדי כתבי זאת, חמשה עשר אלף משפחות מבני ישראל נגרשו מפרנסתם ואבדו מחייבתם עפי" סעיף השמיני מחוקי הליצענציע אשר חקקו המחוקקים ונחתם בטבעת המלך, אשר אסור ליהודי למכור בהכפרים שום משקו הן בעצמו והן ע"י כרי. ועתה יצא החוק הזה אל הפועל בירח העבר. ולהיהודים יושבי הכפרים היה יום 5 מאי יום חושך יום מר וצר, כי בו ביום נחתכה פרנסתם וירדו פלאים כי נכרת אוכל מפיהם. ואני הגבר ראו עיני ערך מאה ושלשים משפחות יושבי כפרים הסמוכים לעירי, מהם הושלכו ממשכנותם ואלה מהם שיטטו בין פחד לתקוה. ומהם יבקשו לנטוע אהלם בעיר אבל אמתחותיהם רקים ואין בידם אף במה לשכור להם צד מעון בעיר ומה גם לתת טרף לביתם.

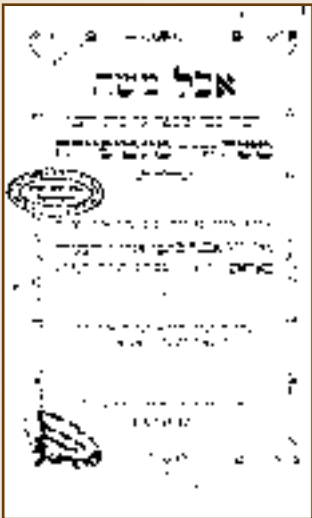
וגם אלה אשר נשאר להם באוצרם יין גפן וי"ש אין להם רשות למכור כל היין והי"ש הנשאר להם לסוחר או למוזג נכרי רק אם ישלם היהודי בעד זה להממשלה ליצענציע סך 1600 פראנק לשנה, אשר אולי כל הסחורה לא יתעלה לחלוטם המס הזה. ולזה עוכה להם הפרדות תחת מגרפתיהם אין קונה ואין מוכר וכולם ינשכו בשריהם בשיניהם באין לחם לאכול וילדיהם מושלכים בחוצות עטופי רעב ואבותיהם אין לאל ידם להושיעם. רק זאת היתה נחתמם עד כה על התכרה כ"ח [כל ישראל כהרים]

כלל ועל העוקקוטיפע קאמיטע אשר בווינע הנסתעף מהחברה הנ"ל באסיפת בריסטל ושמה עומדים למשמרת הקודש שרי יהודה ורוזני ישרון מליצי ישראל, ותקותם של האומללים הנ"ל היתה חזקה על אלה, ובפרט מליציהם אשר מקומם גם הם בשבת המחוקקים אשר לעסטרייך ולאשכנז כי הם בחכמתם וחריצתם ושיעו את אחיהם הנגשים והנענים מתגרות יד לחוציהם וליתן להם תורת האזרחים וזכות האדם באשר הוא אדם, או עכ"פ לכל יכרת אוכל מפיהם. ועתה הנה! תחת תשובת חומרית לאלה אשר נפשם ברעב שלחו המה להם עזר וציר מושיע למצבים הרוחני [ועלעלן-זארגער] והדמיון בזה לאישר אשר נפשו עטופה ברעב אשר זה כביר לא בא אוכל לפיו, ועתה יבקש מאת רעהו העשירי אוכל להחיות נפשו לכל יגוע לשחת, והוא יענהו: שב אחי שב! ואשיר לפניך שיר נחמד אף נעים ממסור הגדול מאיר בעער וכדומה, אשר יטעם לחיך ואשר ישיב נפשך. מי לא יאמר כי שיר התולים הוא זה מהשר בשריים על לב רע ואין לו לב רגש בצרת אחיו, כן הוא הדבר הזה כי השרים האלה שלחו הנה את ה"ר פרץ סמאלענסקי מווינע מו"ל "השחר" לאסוף כסף מאת נדיני ועשירי עמנו וגם הבטיחו ליתן מכספם אם ידרוש עוד, ומה הכסף ייסדו בתי ספר לרבנים ומורים בארצנו רומאניה! אמרו נא שרי קודש ה 50 תרמו בזה להושיע אחיכם ברומעניען?

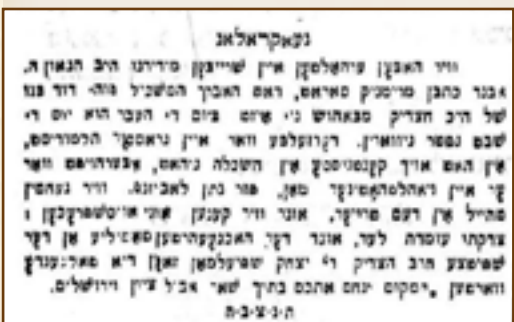
הלא מ?? פער ?? אתם האם גם לאיחכם בגאליציען ואונגארן ?? 22 ?? האורחים עד אשר עשיתם להם סעמניאריין או ב"ס פדוגג? הלא בארצכם הנאה והברוכה והגדולה עוד לא נמצא אף בית ספר אחד לרבנים (ואתם לא עשיתם מאומה בעבור זה כי בלעדי זאת השיגו חפשייתם) ובארצנו הקטנה והעניה אשר עוד לא התנעה מעפר שפלותה ועוד ידי אחיכם רתוקות בזקיקים וצרות ורדיפות שונות מתחדשים לבקרים בתבוקים מהם ליסד בתי ספר לרבנים ומורים, הזאת היא יד עזרה אשר תושיטו להם בעת צרה?

(הלא ליבא בכיסא תליא והכיס הוא מקור הפרנסה, ואם הוא ריק גם האצטומכא ריקה, ואיש נבוב ילב אמרו חז"ל, ואם אין קמה מאין תצא תורה? המעריך.)

וכי תאמרו זאת היא הפעולה הנדרשה להשיג שווי



שער הספר 'אבל משה' הספר שנשא על משה מונטפריורי



ידיעה שכתב רבי אבנר כתבן זצ"ל על ידי נעוריו הרבה"כ רבי דוד זצ"ל בן הרבה"ק רבי יצחק מבוהוש זצ"ל שנחלק בליל ימיו ביום ה' שבת תרמ"ח במילים ספורות הוא תמצת מסכת חיים מליאת חוד קדומים

וסתכם. ואם אין לאל ידכם או אין רצונכם להושיע אותנו עכ"פ לא תשפילו כבודנו להראות לעיני כל כי תשלחו לנו מורים להשכיל אותנו. דעו כי אין אנחנו מארצות הקדם כי גם בנו חכמים נבונים ומשכילים, ולו יואל ה' להזרית שמש ההצלחה עלינו כי אז יאמרו בגוים "עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" וכעת רק אל ה' עינינו עד שחינוך יוציא כאור משפטינו כנפש המתעור ומצפה לגאולת ישראל.

אבנר כתב

(אבדק"ק קראיאווה והגליל, וכעת אבדק"ק פאנזשא)

דברים שכתב רבי אבנר ב"העברי" עת התמנה לכהן ברבנות העיר רימיניק-סאראט:

רימיניק סאראט. אל יפלא בעיניך, "עברי" יקר, כי זה כביר אשר לא פקדתיך במכתבי, דע כי לא מצאת או מרפיון ידים החשתי עד כה, רק לאחר שבר בת עמי נגע עד לבי מאלה יושבי כפרים אשר כיושבי קברים המה כעת כי השלכו ממשכנותם, ואבדו מחייבתם, ובני אדום אמרו ערו ערו עד היסוד, וימים רבים ישבתי בבוקארעשט, ואם אמרתי אגלה פני הלוח תקצר היידיעה מהכילי וקצר המצע, לכן מצאתי נכון לחשות כעת מעיני פועלי עתק עד עת ידועה ואז ידע "העברי" מה שהיה, ומה... ולעת עתה אפקוד את אהובי קוראי "העברי", כי נתקבלתי לרב אב"ד פ"ק רימיניק סאראט והגליל. לכן כל מי אשר ידרוש לשמי במכתבו ישלח לי מכתבו לפה רימיניק סאראט כי כבר הנני פה עם כב"ב. ועתה יה"ר אשר יחוג "העברי" את החג הבע"ל בשמחה ונס יגון ואנחה ולא ישמע עוד ושב רבנו לכהן כנפש המתעור.

אבנר כתב

(אבדק"ק רימיניק סאראט והגליל)

נאר בשדה - שטפנשט

תגלית מרגשת בעולם התורה והחסידות

נמצא קברו של הגאון המפורסם רבי אבנר כתבן זצ"ל רבה של 'רומאניקו-סאראט' ברומניה ע"י ה'אגודה למקומות הקדושים ברומניה'

התרגשות גדולה בקרב שוחרי תורה וחסידות עם תגלית מציאת קברו של הגאון האדיר רבי אבנר כתבן זצ"ל רבה של העיר 'רומאניקו-סאראט' שיום הסתלקותו י"ד אלול תרנ"ח ומנו"כ בעיר 'רומאניקו-סאראט' רומניה על ידי ה'אגודה למקומות הקדושים ברומניה' בראשות הרה"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א.

לו כי אנו מחפשים את ההיסטוריה העתיקה של המקום, הוא הוביל אותנו לתוככי שטח בית העלמין, ופילס לנו מעבר בין הכלבים שהיו נראים בשליטתו וסרים למרותו, המקום מגודר מכל הכיוונים. ברחבי בית העלמין מצאנו מצבות וקברים בסבך העצים אך עומדים על מכונם! מצד שני בשל היותו עתיק ולא בשימוש, וכנראה שרגל אדם כבר לא דרכה במקום כחמישים שנה ואולי יותר, גם לכך שגוי המקום כמעט עושים בבית העלמין כבשלהם", הכניסה למפעל הבשר הסמוך מחפה על הכניסה לבית העלמין שעתה הוא שומם מבלי באי מועד, הרב סלמון וצוות חברי ה'אגודה למקומות הקדושים ברומניה' ששהו במסע חיפוש קברים ברומניה, נכנסו לפעולה, והחלו למפות את מצבות בית העלמין, בחיפוש אחר קברי גאוני המקום, ואכן במרכז בית העלמין מבעד לשיחים ולעצים נמצאה התגלית, לפתע בצבצה מצבת ענק מקברו של הגאון הגדול רבי אבנר כתבן, המילים הראשונות שהצלחנו לזהות היו 'תנו כבוד לתורה' הכתובה בגב המצבה, ההתרגשות הייתה עצומה, למצוא אחרי 124 שנים, וממש בסמוך ליום ההילולא דיילה שיחול בשבוע הבא - י"ד אלול את מצבת קברו שלימה וברורה! כשמצידה גם מצבת זוגתו הרבנית ע"ה שנסתלקה אחריו.

מיד ביקשנו מהמלווה שנצמד אלינו 'דורניל ליאו' שביא למקום פועלי נקיון, ומשך שעות ניכשו ראת העצים והעשבים מסביבת ציון הצדיק, כיאה למקום קדוש, העוסקים במלאכה חפרו מסביב למצבה את החול המיותר ועצי הפרא שגדלו והתנשאו לגובה רב ומצבת הגאון משתי צידיה התגלתה במלא הדרה, אורת הקדושה שררה במקום הייתה לחדרת אלוקים, ואף הגויים המקומיים הבינו את גודל השעה כשהצטרפו לקריאות ההתפעלות למראה המצבה השלימה שנתרה לפליטה במרכז בית העלמין ברומאניקו סארט, לבקשת חברי האגודה למקומות הקדושים ברומניה התבקש מר דורניל להכין תכנית פעולה לבניית אהל וגידור המקום למען תחזור תפארת המקום לקדמותו, ואכן בימים אלו פועלת ה'אגודה למקומות הקדושים ברומניה' לאתר צאצאים ובני משפחה של הגאון זצ"ל, וכן יהודים בעלי לב חם, אשר שמע הגאון זצ"ל וגדולתו בתורה ובתפילה ובפעילותו למען הכלל נוגע לליבם, ומעוניינים להיות שותפים למצווה נעלית זו, לסייע לגייס את עלות השיפוץ בסך 22 אלף יורו, ולהתחיל בקרוב בשיקום ושיפוץ המקום, והחזרת העטרה של יהודי רומניה ותפארת העיר 'רומאניקו-סאראט' ליושנה, על פי נוסח מצבתו שהתגלה זה עתה, התוודעו וקירי האגודה למקומות הקדושים ליום פטירתו - י"ד אלול תרנ"ח, דבר שלא היה ידוע בארכיון 'מכון חכמי רומניה' עד עתה, ויום פטירת זוגתו הרבנית ז' אייר תרנ"ט.

קפצנו פנימה מבעד לגדר שכמעט מטה ליפול, לאחר חיפוש ארוך ומיגע התאכזבנו, לא נמצא זכר למקום אהלו ומצבת קברו, וכי בית העלמין העתיק שומם ממצבות וממכל סממן המזכיר בית העלמין, מצבות אין, אך ארבעה כלבים אימתניים מהלכים בשטח המגודר, מה שמהווה אולי סימן היכר ונקודת אור, כי בתי העלמין ברומניה כיום ללא כלבים אינם בתי עלמין, לצערינו. אולם לבסוף נכנענו, אין מצבות. בייאושנו כי רב.



הגוי המקומי דורניל ליאו פותח לנו את שער בית העלמין ברחוב 'דרך פוקשאני' בו מצאנו את קברו של הרה"ק רבי אבנר כתבן זצ"ל

קברו של הגאון הגדול שימש כמקום תפילה ליהודי רומניה ומקום מגן ומחסה בעת צרה, ובימי חודש אלול נהגו לעלות לקברו שלומי אמוני ישראל להעתיר לישועה לקראת השנה החדשה, ואף בימי מלחמות העולם ידוע כי יהודי העיר סיפרו פלאות בזכות התפילה במקום קדוש זה, וכפי שאף חרטו על מצבת קברו שהתגלתה זה עתה בעיר רבנותו רומאניקו סארט, יצוין כי העיר 'רומאניקו סארט' נמצאת במרחק 150 ק"מ מהבירה בוקרסט נקראת על שם נחל הסירט העובר בעיר, היא העיר השנייה בחשיבותה במחוז 'בוואו' שימשה כעיר גבול חשובה בין שני הנסיכויות של רומניה 'מולדובה' ו'ולאכיה' עד לאיחודם תחת מדינת 'רומניה' הגדולה.

הגאון הגדול זצ"ל נולד בסיניאטין שבגליציה בה' כסליו תקצ"א, היה מגזע היחס, זקנו הגאון הגדול רבי יעקב אבדק"ק פאטיק בנו של הגאון הגדול רבי יצחק שור מגוואדיץ בעל ה"כח שור". על מצבתו נכתב: "ארבעים שנה ישב על כסא הרבנות בערים פאנטשא, בראלא, קראיאוא, ורומניק סאראט, ויאסף אל עמו בשנת הששים ושמונה לימי חייו". אולם עיקר פרסומו ותהילתו באו לו בזכות התכתבותיו הרבים עם גאוני וצדיקי דורו כמו הדברי חיים מצאנז, הגר"ש קלוגר, הגר"י שמעלקיס, רי"ש נתנוון, השאלת שלום מיאס, האמרי ברוך מויד'ניץ והרה"ק מקאסוב ועוד ועוד, ופעילותו העניפה למען קהילות ישראל לרווחתם בימי צר ומצוק ועשייתו המיוחדת להתיר עגנות ישראל מכללי עגינותם ברוב תושייה הקנו לו מעמד מיוחד בקרב רבני דורו, בהיותו כאמור כתבא רבה נחרט שמו ושם זכרו כשם משפחתו 'כתבן', והיה ידוע ברחבי רומניה בגאונותו ובצדקותו ובהעמדת תלמידים רבנים ויושבי על מדין.

החיפוש הארוך אחר קברו והמציאה

במשך השנה וחצי האחרונים היו סגורים שערי רומניה בשל מגיפת הקורונה, ובהזדמנות הראשונה שנקראתה בפנינו יצאה לרומניה משלחת חוקרים חברי ה'אגודה למקומות הקדושים ברומניה', חודרים בתודעת שליחות קודש, אשר כבוד הצדיקים הקדושים יקר לליבם, מסע בן שבועיים לאיתור ולישומור קברי גאוני וצדיקי רומניה, בידינו רשימה של עשרות גאוני רומניה שעדיין מקום קברם לא נודע ואנו פועלים לאיתור ולמציאת מקום קברם, ה'אגודה למקומות הקדושים ברומניה' בראשות הרה"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א, חיפשו מזה זמן את מצבת קברו שנעלם, ולאחר בירור ואיסוף עדויות מזקני ומיוצאי העיר הגדולה לאלקים - 'רומאניקו-סאראט', בה כיהנו גדולי עולם ברבנות העיר והמחוז, הגיעו אל בית העלמין היהודי השוכן במרכז 'רומאניקו-סאראט' ברחוב סטראדה ז'יטיה 23, הרחוב עם מבנים חד קומתיים, אחד המבנים מוביל לחצר של כניסת בית העלמין,

הדרך למציאת הקבר

בדרכינו החוצה לעבר הרכב ניסינו את מזלנו האחרון בעזרת נהג מונית מקומי, אולי הנהג בעבודתו כמוביל אנשים נתקל במשהו שנקרא 'צ'ימיטיר-איוריעסק' בית עלמין יהודי, ואכן לאחר בירור מקיף עלה כי בעיר 'רומאניקו-סאראט' קיים בית עלמין עתיק נוסף, הגענו ליסטראדה וילור' משם המשכנו לכביש הראשי הנקרא 'דרך פוקשאני', בהיות הכביש הזה מוביל לעיר פוקשאן היעד הבא שלנו במסע, בקרבת מקום יש מוצב צבאי מה שמזכיר לנו את ארץ ישראל במקצת על חיילה וכידוניה, משם ממשיכים דרך עפר, ואז מגיעים לשער מפעל של תעשיית בשר מקומי, "כשהגענו למקום" מספר הרב סלמון, "שמחנו למצוא גוי מקומי מנהל או עובד במפעל בשר צמוד לכניסה לבית העלמין, 'דורניל ליאו' הוא הציג את עצמו, 'דורניל' שמח מאוד למצוא יהודים מתעניינים במפעל שלו, עד מהרה הבהרנו



מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של כ"ק מרן הרבי מסטריקוב זצוק"ל, הגה"ק רבי אברהם אביגדור לנדא זצוק"ל בן אביו הגה"ק רבי יעקב יצחק דן זצוק"ל, נלב"ע ביום ט"ז אלול תשס"א.

פעם הגיע הרבי מסטריקוב זצוק"ל לביקור חולים בבית חולים הדסה בירושלים. כשעבר בפרוודור מסויים ראה שנתאספו שם הרבה אנשים, וכששאל הרבי לפרש הדבר, אמרו לו שכאן הם חדרי הניתוח. הסתובב רבינו לקי, והתחיל לומר כמה קפיטלאך תהלים ושפך את נפשו בתפילה למשך כמה דקות, ואחר המשיך הלאה.

כששאל אותו המלוה לפרש הדבר, הסביר רבינו: "דא איז א פלאץ וואס אידן זאגן תהלים אויף אן אמת [כאן הוא מקום שיהודים אומרים תהלים מעומק הלב], וממילא זהו מקום מסוגל שיתקבלו בו התפילות..."

מרן הרבי מסטריקוב זצוק"ל היה נוהג להניח את הלולב לאחר חג הסוכות למשמרת לכל ימות השנה במקום בולט ונראה לעין, על ארון הספרים. פעם לפני פסח באו כמה בחורים לנקות את הספרים בביתו של הרבי, ותוך כדי עבודתם הורידו גם את הלולב ממקומו וניקו את הארון. לאחר שגמרו לסדר את כל הספרים הורה להם הרבי להחזיר את הלולב למקומו. נענה אחד המשמשים בתמיחה: "ס'איז נישט שייך! [זה לא יפה]."

גער בו הרבי ואמר: "בלומען איז שייך, א פארהאנג איז שייך, ווי קען מען זאגן אויף א מצוה סאיז נישט שייך?" [פרחים זה דבר יפה, וילונות זה דבר יפה, איך אפשר לומר על מצוה שזה לא יפה?]

"וחוץ מזה", הוסיף הרבי זצוק"ל, "הגמרא אומרת בסוכה (יא ע"ב) שלולב מצוה לאוגדו משום שנאמר זה אלי ואגוהו - התנאה לפניו במצוות, הרי שאיגוד הלולב הוא בשביל נוי..."

איך העירו את המגיד מישרים הנודע בזמן קריאת שמע

מה היתה ברכתו של מרן החפץ חיים

בברכת החדש אנו אומרים "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים", משמע שאהבת תורה קשור עם יראת שמים בקשר בל ניתק. כמו כן אנו רואים בפרשתנו [פרשת עקב] על הפסוק "את ה' אלקיך תירא", אומר הבעל הטורים: "תירא" בגימטריא 'תורה'.

סיפר הרה"ח רבי שלמה ווייס ע"ה שבימי בחורו הלך פעם לבקר את הכהן הגדול רבם של ישראל מרן החפץ חיים זצוק"ל, וביקש ממנו שיברך אותו שיזכה ליראת שמים. בידך אותו מרן החפץ חיים שיזכה להתמיד בלימוד התורה. ר' שלמה היה בטוח שהחפץ חיים אינו שומע טוב, והוא חזר על בקשתו בקול רם יותר: "אני מבקש ברכה ליראת שמים".

ענה לו החפץ חיים: "א קאפ וואס איז פול מיט בלאטע קען דארט קיין יראת שמים נישט זיין" [-ראש שהוא מלא עם 'בוץ' (-גיטופת), אי אפשר שתהיה בו יראת שמים]... (מתוך הפתיחה לשיעור, "ח אב, סוכה דף כ')

מי נדחף אצל מרן הרבי מבעלזא

בשנה הראשונה כשעלה כ"ק מרן הרבי הקדוש רבי אהרן מבעלזא ז"ע על כס הנהגה, נכנס פעם הגאון החסיד רבי חיים נטע כץ ז"ל עם "נשמה קויטל" לעילוי נשמת אמו. שאל אותו מרן הרבי הקדוש: "מתי חל היארצייט?". ענה ר' חיים נטע: "כ"א אב". לפתע הרצינו פניו של הרבי, והחל לנענע את הספאדיק כדרכו בקודש בכל פעם שהיה מתלהב, וחזר על המילים: "כ"א אב, כ"א אב", כמה פעמים, בנוסח בעלזא המרטיט לבבות. המעמד היה נורא, ור' חיים נטע נבהל ולא הבין מה כוונת הרבי, אך מיד לאחר מכן שכח את הסיפור.

עברו הרבה שנים, וביום כ"א אב תשי"ח, ביום היארצייט הראשון של הרבי, כאשר התאספו חסידים בעיה"ק ירושלים בבית מדרשו של הרבי, ביקש ר' חיים נטע לרדת לפני התיבה לרגל יום היארצייט של אמו, ואז לפתע נזכר באותו מעמד נורא, ונחרד מעומק רוח קדשו של הרבי ז"ע.

מרן הבעלזער רב ז"ע לפני שהתחיל לומר את התורה היה נוהג לומר "שטופט זיך נישט" [-לא להידחף], כי הציבור היה נדחף לשמוע את דברי קדשו של הרבי. והנה באמצע ימי השואה הנוראה, כאשר ברח מהונגריה, היה זה ערב שבת, ומרן הרבי זצ"ל נסע ברכבת עם אחיו הרב מבילגורייא זצ"ל ועם עוד מלוה אחד. תוך כדי הנסיעה ערך הרבי את השיט ואמר תורה, ולפני שהתחיל את התורה אמר כדרכו: "שטופט זיך נישט..."

לימים אמר על כך הביילגורייער רב: למי אמר הרבי את המשפט הזה? הרי לא יתכן שהוא אמר כך סתם מתוך הרגל, כי אחי הקדוש הבעלזער רב אינו מדבר סתם מילים, ואם כן חייב להיות שמלאכים באו לשמוע את התורה, ולהם אמר הרבי שלא ידחפו..."

(מתוך הפתיחה לשיעור, "ח אב, סוכה דף כ"ב)

שאלתו של מרן הטשיבינער רב לבחורי ישיבת קרלין

השבוע נלמד בדף היומי (דף מ"ו ע"א): "תנו רבנן, היו לפני מצות הרבה, אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על המצות, רבי יהודה אומר מברך על כל אחת ואחת בפני עצמה".

פעם נכנסו תלמידי ישיבת קרלין אל מעונו של מרן שר התורה הרב מטשעביץ זצוק"ל להיבחן על כל מסכת סוכה. שאל אותם הטשיבינער רב: איפה רואים במסכת סוכה שרש"י סובר שיש להניח תפלין בחול המועד? לשמע השאלה הסתכלו התלמידים זה על זה בתמיחה, איפה כתוב דבר כזה ברש"י...

פתח רבינו את הגמרא והראה להם, שהגמרא אומרת היו לפני מצות הרבה, כלומר מי שנזדמנו לפניו בפעם אחת הרבה מצוות. מסביר רש"י: "מצוות הרבה - ליטול לולב, לישב בסוכה, להניח תפילין, להתעטף בציצית". והנה 'ליטול לולב' הרי שייך רק בחול המועד סוכות, ועם זאת כתב רש"י גם 'להניח תפילין'...

מה הקפיץ את רבי שלום מהמיטה

למדנו בדף היומי (יומא פ"ב ע"ב) על מעוברת אחת שהריחה אוכל ביום הכיפורים והרגישה חולשה. באו לפני רבי ושאלו אותו אם מותר לה לאכול. אמר להם רבי ללחוש לה באחזן שהיום יום כפור, אולי תוכל להתאפק. לאחר שלחשו לה היא נרגעה. אמר עליה רבי שכנראה עתיד לצאת ממנה בן צדיק, ואכן יצא ממנה רבי יוחנן.

סיפור דומה לזה אירע אצל המגיד מישרים הידוע רבי שלום שבדרון זצוק"ל.

היה זה בסוף ימיו של רבי שלום, לאחר אירוע מוחי קשה לא עלינו, הוא השתחרר מבית החולים ועבר להתגורר בבית בתו. הוא הגיע לשם בשעות הערב מותש וכאוב, התפלל ערבית והלך לישון. שנתו היתה עמוקה מאוד, ובבוקר כשהגיע זמן קריאת שמע ניגש נכדו להעיר את הסבא, אולם לרוב חולשתו לא התעורר הסבא. הנכד דפק על השמיכה: "סבא, סבא! צריך לקום!". הוא זעק והתחנן, אבל כלום. הוא קרא לעוד אחד מבני המשפחה, וגם הוא ניסה. ר' שלום פקח את העיניים, אבל מיד נרדם שוב.

נכנסה בתו לחדר ואמרה: "בואו, אני אראה לכם איך מעירים את אבא שלי!". ניגשה הבת למיטה וקראה בקול: "אבא! זמן קריאת שמע! עוד כמה דקות סוף זמן קריאת שמע!".

סיפר הנכד: מיד, ללא גזממה, פתח סבא את עיניו לרווחה, הרים את ידו והסיט בה את השמיכה הגדולה, וכשכולו אפוף בערפל של חולי ושינה, הגביה את שתי רגליו בבת אחת, הניף אותן מחוץ למיטה, הניחן על הרצפה והתיישב. "אוי! אוי! למה לא אמרו לי? הלא בעוד כמה דקות סוף הזמן!". הרגיעו אותו בני הבית: "אפשר עוד להספיק, יש עוד זמן". נרגע רבי שלום, ובחיכו הטוב אמר: "יישר כוחכם! תודה רבה!", ונעמד על רגליו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, "כ"ה תמוז, יומא דף פ"ה)

"את ה'
אלקיך
תירא'
תירא'
בגימטריא
'תורה'

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. חשבתי לומר בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא, 'ראה אנכי' - קוק אריין אין זיק אריין - [תסתכל לתוך עצמך], תעשה חשבון הנפש, ואז 'היום' באותו יום יוחלם אם זה יהיה יום של 'ברכה' או חלילה ההיפך. רבינו אור שבעת הימים מרן הבעל שם טוב הקדוש זצוק"ל הסביר על מה שכתוב כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, 'כל הנגעים אדם רואה חוץ' - מה שאדם רואה מומים אצל הזולת, הרי זה 'מנגעי עצמו', כי מי שהוא מושלם אינו רואה שום דבר על אחרים. ובזכות שכל אחד מאיתנו יעשה לעצמו חשבון הנפש 'ראה אנכי', נזכה להשפיע על עצמנו ועל העולם שפע גדול של ברכה מרובה אמן.

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

השבוע בדף היומי (דף מ"ו ע"א) נלמד: "נכנס לישב בה, אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה". ורצינו לשאול, מי שברך ברכת לישב בסוכה ואכל בסוכתו, ואחר כך רוצה לעבור לסוכת הרבי שלו להשתתף שם בטיש האם שם הוא צריך לברך שוב לישב בסוכה?

תשובה שהתקבלה מאת מרן הגאון הגדול הרבנים הרב יחיאל מיכל שטרן שליט"א

רבה של שכונת עזרת תורה בירושלים, אשר חיבר כמאה ספרים, ביניהם: כשרות ארבעת המינים, ספר השבת, אוצר הידיעות, מקומות הקדושים, בית ומנוחה, ועוד כמה מתוק 'מתיקות הדף היומי' של הרה"ג הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א, המכניס חיות בדף כדי לשוט בהרבה מקומות, ולו הברכה והתהילה.

מי שהתחיל לאכול בסוכה אחת והולך לסוכה אחרת, יש מחלוקת בפוסקים אם מברך שנית. המג"א (סי' תרל"ט סק"ז) כתב: ומי שהולך באמצע סעודתו לסוכת חבירו צ"ע אם יחזור לברך, דלכאורה משמע סימן ח' ס"ב בהג"ה דצריך לברך, מדכתב שאם פשט טלית ראשונה קודם שלבש השניה צריך לחזור ולברך, וכש"כ בנידון דידן גרע דההליכה הוי הפסק.

ובשו"ע הגר"ז (סעיפים יג יד טו) מבואר בשיטת המג"א דאם היה בסוכתו אפילו כל שבעה א"צ לברך אלא פעם אחת כל שבעה, ואפילו שיצא כיון שיצא ע"ד לחזור, וכ"ז באותה סוכה אבל נכנס לסוכה אחרת סמוכה ואוכל שם דבר שצריך סוכה או רוצה לישן או לטייל חוזר ומברך פעם שניה לפי שאין ברכה ראשונה פוטרת סוכה אחרת. ובבכורי יעקב (סוף אות מ): כתב עוד המג"א דמי שהולך באמצע סעודתו לסוכת חבירו צריך לחזור ולברך שנית לישב בסוכה, ומשמע מדבריו אפילו היה דעתו בשעה שברך ברכה ראשונה לכונוס לסוכת חבירו צריך לחזור ולברך דהליכה הוי הפסק, ולכן צריך לאכול בסוכתו קודם שיצא יותר מכביצה, דאל"כ הוי ברכה לבטלה מה שברך בסוכתו, עכ"ל. וכנראה זה אליבא דמג"א, אבל לטו"ז (סי' ח סק"א) אם ימשיך אכילתו וישלים אצל חבירו לא הוי לבטלה. ובמקור חיים (סי' תרל"ט) ג"כ תופס כנראה כמג"א ח"ל: צ"ע בהולך לסוכת חבירו למה לא יברך, כל שכן אם אכל פרי ושתה כוס יין. והנה לפי המג"א כתבו הלבושי שרד ובכור"י דאפילו היה דעתו תחילה לילך לסוכת חבירו צריך לברך, והובא במ"ב ס"ק מ"ח.

ולעומת המג"א יצאו חולקין לומר דהליכה לא הוי הפסק, וממילא אין לברך אע"פ שיאכל אצל חבירו. והלבושי שרד שם כתב: ההליכה הוי הפסק וכו' מדלא סיים אבל הכא לא היה דעתו בשעת הברכה על סוכת חבירו, משמע דאפילו היה בדעתו אפ"ה יברך בסוכת חבירו דהליכה הוי הפסק, מיהו לשיטתו אזיל דפסק כן בהלכות ציצית ס"ח, אבל הט"ז שם חולק ופסק דהליכה אינו הפסק, ולדידיה אם היה בדעתו בשעת נטילה [בנט"י לאכילה] וברכה [בברכת לישב בסוכה] הלך לסוכת חבירו א"צ לברך שם, וכן ראיתי נוהגין וספק ברכה להקל. וכן הסכים המ"ב (ס"ק מח).

ועוד הוסיף בשער הציון (אות צו) דבספר בית מאיר להג"ר מאיר פוזנר כתב ג"כ דמאי שנא סוכה זו או אחרת כל שלא הסיח דעתו מלאכול א"צ לברך שנית, ואינו דומה להא דסימן ח' דהתם כל טלית מצוה בפני עצמה הוי אלא הכא אטו אכילת הסוכה שניה מצוה בפ"ע היא, ואינו דומה אלא לברכת המוציא דסימן קעח דמבואר שם בב"י דאפילו הלך לביהכ"ס לא הוי הפסק [עכ"ל בית מאיר], ומשמע לדדידיה אפילו לא היה דעתו בשעת ברכה לכתחילה לזה ג"כ אין צריך לברך, מיהו כיון דאיכא דיעות ג"כ אין כדאי לצאת באמצע סעודה, עכ"ל שעה"צ.

ובספר ערוך השלחן (סי' תרל"ט אות כח) העתיק בשם המג"א בזה"ל: ופשוט הוא דאם באמצע סעודה הלך למקום אחר ושהה שם וחזר לסוכה לאכול, שחזר ומברך לישב בסוכה. מג"א סוף סק"ז. עכ"ל. וצ"ע היכן מצא כן, והלא המג"א מיירי כשיצא ואוכל שם אצל חבירו, וכן העתיק המ"ב, וכן מבואר בלבושי שרד ומחצית השקל והגר"ז. ונראה שהערוך השלחן לא הבין כך אלא הבין שמג"א שכתב ומי שהולך לסוכת חבירו וכו' הכונה לומר שיצא ושוב חזר, ועל זה נסו בו כל דברי המג"א שיברך.

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ב י"ד סי' קנ"ח) מבאר ע"פ מה שפסק המהר"ם שיק (י"ד סי' רפ"ה) בהלכות מזוזה דאם הוריד מזוזה ישנה וקובע מזוזה חדשה צריך לברך על החדשה ברכת לקבוע מזוזה, דכשנטל המזוזה הישנה נתבטל מהמצוה ועכשיו כשקובע מזוזה חדשה הוא פעולה חדשה של מצוה שמברכין עליה בעלמא לקבוע מזוזה, ולא שייך לפוטרו מטעם שכבר בירך על הראשונה, ומדמה ליה לטלית שצריך לברך על טלית שני לאחר שפשט הראשון דעכשיו הוא מצוה חדשה, ומה"ט הולך לסוכת חבירו נמי ברגע שיצא בטל מן המצוה, וכשנכנס לסוכת חבירו עושה פעולה חדשה של מצוה שבעלמא מברכין עליה ברכת לישב בסוכה שהרי הפסיק בינתיים ע"כ צריך לברך שוב בסוכת חבירו לישב בסוכה, וכן מצדד להלכה לברך.

והגר"ש אלישיב הורה בזה שאפי' בירך על סוכתו בבני ברק ונסע לירושלים וישב בסוכה, אם בשעה שברך בתחילה היה דעתו לילך לסוכה אחרת אין הדרך הפסק אפי' נתארכה מאוד, אמנם אם חוץ מן הדרך הפליג לדברים אחרים כגון שפרש לביהמ"ד ללמוד זמן מה הו"ל הפסק וחייב לברך. אולם הגר"ש הורה שנסיעה כזו חשיבא הפסק. אמנם עי' במ"ב שם שיש חולקים דהליכה הוי הפסק אלא שאין לברך מספק. והרוצה לאפוקי נפשיה מפלוגתא יעי' בתשו' ר"מ פיינשטיין ד' כ"א שכ' שיפרש להדיא בסוכה ראשונה שמברך עליה לבדה וכן יגמור סעודתו שם ויברך ואח"כ יוכל לברך בסוכה שנית.

לדעת המגן אברהם (סק"ז) וא"ר (סק"ח) ושו"ע הרב (סק"ד) וביכורי יעקב (סק"מ) חייב לברך שנית ואינו מהני לפטור סוכה השניה בברכתו הראשונה משום שהפסיק בהליכה לסוכה אחרת. אבל לדעת הט"ז והגר"א (סי' ח' סי"ג) ובית מאיר (סי' תרל"ט ס"ח) אין הליכה הפסק, וכשם שאינו חייב ברכת המוציא כשהיה דעתו לאכול יותר וה"ה בברכת לישב בסוכה ולכן טוב לצאת חובתו ע"י שמיעת ברכה מחבירו.

וע"כ ידקדק לכתחלה שלא לילך מסוכה לסוכה באמצע הסעודה, ואם הולך לא יברך, דספק ברכות להקל.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד מזכה הרבים תרתי משמע, בקולו - בשיעורים הנפלאים בקול הלשון, ובגליון 'מתיקות הדף היומי' הגאון הרב אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א.

אני חייב לכם הכרת הטוב על ההתקשרות שלי ללימוד הדף היומי, בזכות השיעור המתוק שלכם אני מקשיב כל יום לדף היומי.

במסכת סוכה (סוף דף כה) למדנו בגמרא על דינים של בני החופה. רציני להזכיר בענין זה, כי הרבי הקדוש בעל הדברי חיים מצאנו זצוק"ל היה רגיל לומר שבעת החופה הוא מתירא להגביה את ריסי עיניו מאימת השכינה, ואמר באם מתרמי לו חופה ונישואין בימי אלול אז הוא לו הכנה לימים הקדושים, עד כאן דבריו הקדושים. (לאפוקי ממי שטוען שלא כדאי לעשות נישואין בחודש אלול...).

בברכת כתיבה וחתימה טובה, משה אריה פריינד, בארא פארק

מאוצרות הפרשה

ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים. איתא בזוהר חדש שפסוק זה רומז לחודש אלול שיש לבכות בו ולשוב בו בתשובה לבורא עולם. והוסיף כ"ק מרן הרבי השפתי צדיק מפילץ זצוק"ל, ששלשה שותפים יש באדם, הקב"ה אביו ואמו. והנה חלק הקב"ה אי אפשר לו להיפגם, והחוטא אינו פוגם אלא בחלק אביו ואמו, ועל זה צריך לשוב בתשובה, וזהו ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים.

נקודה למחשבה:

הרבי רבי בונים היה אומר, שאם הגנב היה לו אמונה היו מביאים לו את הגניבה לתוך ביתו, אלא שהוא הקדים לעשות את זה בדרך אסורה...

מספורי המגיד

2

אבוי למי שמנסה לבדוק את יכולותיו, הסיפור לא מסתיים בטוב, יש לו כישורי "מנהיג" טבעיים שמקנים לו "מעמד על" כשליט יחיד במחנה, אל"מ מ. יצור אפור נעדר כישורי מנהיג שפיקד בפועל על המחנה השתדל לא להתעמת עם אותו ברנש, יום שלא היה לו עסק עמו נשם לרוחה.

בנג' שם על מומי את עינו, כמעט מהיום הראשון שהגיע למקום, מרגע שגילה שהוא עומד בעמדת הזקיף התעניין בו, בעבר לא נתן בו מבט אפילו הקלוש ביותר, אבל אם הוא בעמדת זקיף, הוא חשוב אצלו. ברגע שנודע לו שמומי הוא כמעט הזקיף הקבוע החליט שהוא עומד תחת חסותו.

עמדה זו נראתה לו חשובה ביותר ואם יש בה זקיף כמעט קבוע, עליו להיות מנאמניו, עמדה זו הייתה אסטרטגית עבורו, היא נתנה לו מידע רב על כל מי שנכנס ויוצא בכל רגע נתון, זה היה חלק ממשחקי השליטה שלו, היו לו נאמנים פזורים בכל מיני מקומות, שני נאמנים שלו שמשו כפקידים בסניף הדואר שהיה ממוקם בקצה המחנה, הוא קנה אותם בשלמונים, הם דיווחו לו על כל תנועה במשרד, כך ידע מי שולח ומה שולח וכן אם מקבל "דברים מעניינים"

(פעמים לא מעטות נטל תרומות ומעשרות כדין מכירי כהונה, מסמכים חשובים בעיקר אם היו שווי ערך, נעלמו בלי להותיר עקבות, איש לא הצליח לעמוד על התעלומה, אם מישהו ניסה לפתוח בחקירה, היה אי מי שדאג לסגור את התיק בו במקום)

היו לו קשרים ענפים עם מספר חיילים שהיו משובצים בעמדות מפתח, כך ידע בנג' כמעט על כל תנועה במחנה כבר ברגע הראשון, כלל מה עושה אל"מ מ. המפקד בכל רגע נתון, הוא צבר מידע רב עליו, כדי להופכו נוח לסחיטה עם בוא הזמן.

הקשר הראשוני הממשי שבין מומי השקט והצייתן לבנג' התחיל לאחר שווידא שהתפקיד שקיבל הוא קבוע.

באחד הערבים ניגש אליו בעת ששהה בחדר האוכל ומיטיב את לבו בארוחה, לאחר יום עבודה שלם בעמדת הזקיף, הוא רכן אליו ולחש באוזנו כדי שאיש לא ישמע.

"מומי יש לי בשבילך משהו חשוב להודיע, ניפגש ליד המשרד בשעה 7 בערב" "קורץ אונד שארפ" (קצר ולעניין) בלי שלום עליכם בלי טפיחה חביבה על הכתף (צ'פחה) למרות שזו היא השיחה הראשונה ביניהם.

בנג' אהב את הפגישות בקדם המשרד, עדיין אין לו משרד משלו, אבל יש לו כבר מיקום על יד המשרד, הוא קבע על כך בעלות ואין פוצה פה ומצפצף, הוא היה שש ושמוח לערוך את פגישותיו בתוך המשרד, כשהוא יושב על כורסת המנהלים הגדולה שמשרתת את מפקד המחנה כבד התנועה, אבל הוא רגוע, זה עוד יגיע בהמשך, בעת שיזיז את המפקד הצידה, כרגע יש לו סבלנות, הוא מנהל את הפגישות על יד הדלת הידוקה, יש לו שם כיסא גדול שמחובר בשרשרת פלדה, כדי שלא יוזז מהמקום, הכיסא הראה לכל החיילים שיש לו חיבור למשרד והוא בעצם האחראי הבלתי מוכתר שלו.

מומי נלחץ מאד, עסק עם אותו יצור דבר לא נעים על דרך ההמעטה, אבל מחוסר ברירה הגיע בזמן למשרדו, שם הודיע לו אותו גברתן שזכה למעמד חשוב, מעתה הוא נחשב "מאנשי שלומו" משמעות הדבר, מעתה הוא מעביר לו כל מידע שנראה לו חיוני.

מומי החוויר כמת וכל גופו רתת, להיות מחובר לאותו יצור איום, לא מהדברים הקלים הם, אבל כשבנג' הודיע לו אין אפשרות לסגת מהכיבוד, לא הייתה לו ברירה אלא לקבל.

בנג' הוא אדם שאינו סובל שאומרים לו את המילה "לא" אבוי אם היה מישהו שאמר לו אי פעם זאת.

לא נותרה הברירה רק לומר לו: "תודה רבה על הזכות הגדולה שנפלה בחלקי".

מאותו יום היה מומי מיידע את בנג' בכל דבר שנראה לו שיעניין את החייל הסדיסט.

בתוך לבו בז מומי לאותו בנג' (בנימוינקה פערקוביץ) אותו הכיר מימי הלימודים בתלמוד תורה ושיבת "חיי עולם" מומי זיהר מאד ממוגע עמו בעת שלמדו בחיידר, הוא ידע כי בנימוינקה פערקוביץ הוא "פרא אדם" אמיתי שמסוגל לכל תעלול, כל מי שמנסה להתגרות בו אחד דתו...

במשך השנים השתדל אותו מומי לשמור מרחק מאותו בריה, הוא לא היה בזוית הראיה שלו, הוא לא הפרע לו, הוא גם לא היה נראה אחד שיכול להועיל לו, סתם נער שקט שנועד למלאות את כסאו עד תום שנות הלימודים.

בנימוינקה בשל אופיו הסוער, הסתכסך עם הוריו ומוריו, יותר משהיה בחיידר (ואחר כך בישיבה) היה ברחובות.

גם שם לא שקט לרגע, הוא היה "פגע רע" בכל מקום, אין ספור חנויות אוכל נפגעו מהמשיכות הקטנות שעשה בהן (פעמים גם החרים פריטי לבוש בעת שהרגיש חסר מסוים) אם היה נתפס היה מצטט גמרא שזכר מאיזשהו מקום, ישראל מוחלים על פחות משווה פרוטה (בעיניו) אין כאן גזל אפילו לא אבק גזל. "הכל מחול לך הכל שרי לך ואף לכתחילה" כפי שהם אומרים לו בפניו במעמד ג' אנשים, איש לא העז לקום ולהחטיף לו סטירת לחי חזקה שתעמיד אותו במקום.

אלו שלא ידעו את מערכת הכללים, שילמו מחיר יקר עבור תעוזתם ככתוב "לי נקם ושילם" על כן כל הנפגעים מחלו לו בדוחק גדול על ה"פחות משווה פרוטה" שסחב (לפי משקלו של בנימוינקה שלקח מכל אחד כמידת-בן אבטיח, מיזה גדושה ביותר)

הוא היה אחד הבודדים שלא היה צריך עזרה כדי להגיע ליד ארגון לח"י, הוא התייצב שם במלוא הדרו והודיע בחגיגות שהוא נכון לכל פעולה, בקב כבש את לבם של ראשי המחותרת הקטנה, עוז רחוק ותעוזתו הקנו לו מעמד חשוב, אבל מהר נכוו ממנו בשל מודעותו בכל סמכות שהיא, הוא החזיר מספר פעמים שיועף מהארגון, אבל לא היה איש שיעז לבצע זאת.

ללא חוט השדרה:

לעומתו שלמה ברג (מומי) השקט נמשך לאצ"ל בעקבות אחיו התאום בערלה שהיה מקולקל לחלוטין והתגייס לאצ"ל בגיל 17, למרות שבערלה כבר לא שמר תורה ומצוות, הקשר ביניהם נמשך, למורת רוחם של ההורים הישרים, לאחר שמצא את מקומו באצ"ל משך את מומי החלוש [באמצע ימי הישיבה גדולה] לארגון, הוא לא היה צריך להרבות בתחנונים, מומי מעולם לא העז לומר לו "לא".

הוא טיהר את השרץ בחלקת לשונו בלי ק"ץ טעמים: טייערער ברודער (אחי היקר) שלומה'לה, האסט נישט וואס צו ציטערן פון דעם אונטערגרונד, אין לך מה לפחד מהמחותרת, הם לא מקלקלים, כל אלו שהתקלקלו היו מקולקלים עוד קודם הגיעם לאצ"ל".

הוא הביא את עצמו כראיה, כבר בגיל ארבע עשרה פרק כל עול, אפילו שלא היה מוכשר כלל להיות איש אצ"ל.

כל הפעולות של האצ"ל הן "קודש" למטרה אחת בלבד, להשיב את הארץ לידינו, א"ה אתה תהיה רק שותף למטרה הנעלה, לגרש את הרשעים ה"איינגלאנדער" האנגלים השרלטנים מהארץ ביחד עם הישמעאלים, אני אשגיח עליך בכל משמר שחלילה וחס לא תלמד ממעשיהם הרעים של המקולקלים, די לי בזה שהתקלקלתי ואיני רוצה להוריד את ההורים בשאלו יגונה.

הוא הבטיח לו בהן צדקו שבס"ד יהיה כמו מנחם מרקוביטש איש האצ"ל ששומר על כל החומרות כבעבר, הוא אפילו הוסיף עם "דעם ברייטען טלית קטן" (רחב במידה גדולה) מעל לחולצה וציציות התכלת מתבדדות להן בחוץ ואיש לא מעיר לו על כך.

מומי היה חסר חוט שדרה ולא העז להתנגד לו, הוא לא שאל הרבה שאלות על כל החברה שהוא מכיר, שהיו לבושים בהתאם, כל עוד לא דרכו באצ"ל, אך בתוך מספר שבועות שינו טעמים לחלוטין, כשה תמים נגרר אחרי אחיו, כעבור תקופה קצרה לא היה מי שישאל את השאלות הנכונות.

אחרי האצ"ל הגיע למחנה יונה יחד עם כל הקבוצה שלו (ביניהם היה כמוסן מידעניו הרעול שמוליק אייזנבאך מולי פלד) לפתע פגש לחרדתו הרבה בבינומינקה הפרא אדם אחרי מספר שנים שלא ראה אותו, הוא החליט לעשות כל מאמץ לא להתבלט כדי שלא יכנס לטוח הראיה שלו.

אל"מ מ. כשראה את אופיו הנוח והצייתי, סימן את מקומו בעמדת הזקיף, תפקיד לא קל בשל השעות הרבות וגם האחריות הרבה שיש בזה, מומי קיבל את התפקיד ולא הביע כל התנגדות, זה היה נראה לו מקום טוב שלא מצריך לחימה בשדה הקרב.

במהרה התברר שאכן מומי הוא זקיף מעולה, הוא קיבל את התפקיד בקביעות. הוא לא ידע שבזה נכנס ללוע האר.

לאחר שקיבל מומי את התפקיד החדש מבנג' מילא אותו בנאמנות, בשל פחדו העצום שלא ירע לו, כפי שהיה עושה לכל מי שניסה להעמיד אותו במקום, אבל בלבו המשיך לבח לאותו יצור שמלבד רוע צרוף, כוח שליטה ותאוה להזיק לכל מה שזז, אין לו כלום, מעולם לא עלתה מחשבה אחת טובה בלבו, הוא לא נתפס ברגע מסוים של ניסיון לעזור לאי מי.

משנת חייו של אותו שרלטן גרסה שהעולם מחולק לשתי קבוצות, מנצלים ומנוצלים.

קבוצת המנוצלים עצמה אף היא מתחלקת לשתיים, אלו שבצד שלו ואלו שעדיין בצד הנגדי, מומי לעת עתה עומד במעמד המנוצלים הלא ניזוקים, כי הוא צייתן, הוא חייב לשפר עמדות, כדי שלא ישנה נתון ועבור לרשימת אלו שצריכים להרע להם.

עתה בא עם מפרעה רצינית, סיפור שיקפיץ את בנג' עד לשמיים, מעתה הוא יוכל לעשות במולי כרצונו, יש לו עליו סיפור חזק והוא ידע לנצל זאת כראוי.

בנג' עצמו היה מופתע מעט מאד מהחדשה הטריה שהובאה אליו, מהרגע הראשון לא הריח לו הסיפור של מולי, יצור עלום שלא ידוע עליו פרט אחד מהעבר, הוא שם עליו את עינו לרעה, בטוח היה שאין זה שמו האמיתי, כפי שהוא עצמו שינה את שמו (כבנג' פרי) הוא ידע עליו שהוא ירושלמי, לזה לא היה צריך חוש ריח, לא היה אחד שיכול היה לתעתע בו, הוא גם ראה שהוא שומר על מספר מצוות, מזה הסיק שהיה בחור ישיבה מקולקל, אלא שבירושלים לא נתקל בו מעולם, כי לא היה בעולם הישיבות ולא התעניין בנעשה שם, אותו עניינו דברים אחרים, כך לא נחשף לאגדה ששמה חיים שלום העילוי הנדיר ביותר.

אבל גם בלי לדעת את הרקע שלו, לא מצא חן בעיניו, הוא נראה לו "מתנשא על כל האחרים" בשל כישורי העל שלו, כולם התפעלו מכישוריו הצבאיים, יש לו מעריצים שמציינים שהוא עוד יגיע רחוק מאד, יתכן שעוד יהיה רמטכ"ל, הרמטכ"ל רב אלוף יגאל ידן מתפעל מאד מכישוריו וכבר שוחח עמו מספר פעמים, הוא גם חביבו של האלוף חיים לסקוב מפקד מרכז בצה"ל, מפעם לפעם היה מולי מקבל מדליות ועיטורים לאות שבח, על שיפורים מיוחדים שהציע.

דבר זה לא מצא חן בעיני בנג', להוותו הרבה הבין שמולי עלול להיות דמות מרכזית במחנה ויחזק אותו לפינה, לו עצמו אין כישורים צבאיים כלל, רק בריגות טרוזים ושרלטנות, דבר זה אינו מהווה כרטיס הנהגה בצה"ל, אין ספק שאם לא ימנעו ממנו לטפס, הוא יגיע לפירמידה, אסור בשום פנים ואופן שזה יקרה. אבל לפני שמקעקעים אותו, צריכים לדעת את הרקע שלו, הוא החליט לעשות עליו בירור רציני, מומי נראה לו שיוכל לעזור לו למצוא את הפרטים החסרים.

"אשמח אם תברר לי מעט אודות החייל מולי פלד, מהיכן צצה דמות זו, לפלא בעיני שלא ראיתי עד לאחורונה ולא ידעתי עליו מאומה, אין לי ספק שהוא ירושלמי, הייתי צריך להכירו משם, אולי החליף צורה, אבל אני בטוח שעוד אזכר בו בעתיד, אשמח אם תעזור לי למלא את המשבצת החסרה.

"מה שאדוני אומר אעשה בשלמות" הניח מומי את ידו על לבו לאות הבטחה.

על מומי הוטלה כעת המשימה, לבחון את עברו של מולי פלד עד כמה שהיד מגעת, מהיכן הוא מגיע? איך השתבץ באצ"ל? מי דאג שיכנס במעמד כה נכבד בצה"ל? אלו היו עיקרי הדברים שהציב בנג' בפני מומי.



סאטמאר

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיועניכ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע"א

אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] זי"ע, אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממנו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

ליל שישי
פרשת כי תצא תשפ"א
גליון 44

תורת שלום

מתורת הרה"ק מפראהבישט

לנצח במלחמת היצר על ידי רחמים מבעל הרחמים

להם לעמוד בהיכל המלך - מלכו של עולם, הם יכולים ללחום מלחמת הרשות להעלות כל הדברים הגשמיים והנמוכים למרום שורשם, וזה שכתוב "כי תצא למלחמה על אויביך" (היינו, כדי לנצח אויביך - הסטרא אחרא, ולא זו אף זו, להעלות כל ניצוצות הקדושים מתוכם ולהעלותם למקור שורשם, צריך אתה להיות במעלה יותר מאויביך).

וידוע מאמר הק' רבי שלום שכנא אבי הקדוש מרוזין על זה אהא דאמרו חז"ל (ברכות י:) "א"ל, כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. הענין, דהנה יש בחינת אבא ובחינת אבי אבא, ובחינת אבא יש ימין ושמאל רק באבי אבא הוא כולו רחמים גמורים. לזה אמר לו חזקיהו אתה אומר לי בנבואה

"כי תצא למלחמה על אויביך" (א' כ')

פירש"י: במלחמת הרשות הכתוב מדבר. להבין הענין איך שנוהג בכל עת וזמן ענין מלחמת הרשות ומלחמת חובה, כי צריך האדם ללחום תמיד מלחמת היצר הרועה להכשילו ח"ו בדברים האסורים ר"ל, וזה נקרא מלחמת חובה על כל איש ישראל. ומלחמת הרשות נקרא, מה שלוחם גם במותר לו לקדש את עצמו ולהתרחק ממוותרות, שלא יהיה נבל ברשות התורה כמ"ש הקדמונים ז"ל, ובזה לאו כל אפין שוין, וכו'.

שלמות שלום - השלמות וציונים

אבא, הלא מדוד עד חזקיהו היו כמה דורות. ואיתא בגמרא 'חכם עדין מנביא' והקשה הלא איתא בגמרא אין הקדוש ברוך הוא משרה שכיתו אלא על חכם גבור ועשיר, נמצא שכל נביא חכם הוא. ואין אפשר לומר שחכם עדין מנביא הלא הנביא הוא חכם גם כן. ואמר שכל נביא אמר נבואתו לפי מראות נביאתו, ולא אמר נביאתו רק מה שראה במראות הנבואה ולא יותר. אבל חכם בחכמה עילאה יכול להמתיק הדינים בשורשן ולהפך מודת הדין למדת הרחמים כמו שכתב לעיל. וזה שאמר חזקיהו 'כלה נבואתך וצא, כך מקובלנו מבית אבי אבא' כי אבא הוא חכמה ואבי אבא הוא חכמה עילאה, ואני מקובל מבית אבי אבא, פירוש שקיבל החכמה מחכמה עילאה הנקראת אבי אבא, ואוכל בהחכמה להמתיק הדינים בשורשן, ואפילו חרב חדה מונחת על צווארו אל ימנע עצמו מן הרחמים, והוה שפירש רש"י ז"ל אבי אבא דוד', כי דוד המלך עליו השלום היה חכם בחכמה עילאה. עכ"ל.

(2) הרה"ק רבי יצחק מבענדר זי"ע נולד לאביו הרה"ק רבי שמעון שלמה מבענדר זי"ע בנו של הרה"ק רבי אריה לייב מבענדר זי"ע שהיה גיסו ותלמידו המובהק של רבינו הקד' מפראהבישט זי"ע, אשר בנו ונכדיו המשיכו ומילאו את מקומו ברבנות העיר בענדר, וכן המשיכו להסתופף אצל רבינו הקדוש של הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע - הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע וזרעו אחריו. הרה"ק רבי יצחק מבענדר זי"ע כתב בהקדמתו לפירוש 'באר שבע' על תהלים: "ידענו כי הו"ק שושליתא דדהבא בני הרה"ק מרוזין זי"ע א' מיחוסיים למלכות בית דוד וזה שחש שארינו ומודעינו כי אבי הרה"ק מרוזין הרה"ק רש"י שכנא זי"ע היה גיסו של א"ח"ק מבענדר זי"ע, גם מעולם אנתנו חיבור לקדוש ומסתופפים בצלא דמדינותא זרעא קדישא הני"ל".

(1) וראה עוד שכתב שם (באר לחי ראי' פר' משפטים, מהדו"ג) כעין זה, וזה לשונו: שמעתי מ"ש"ב הרר"ז ז"ל מקאליבלאט ששמע מפה קודש ש"ב מרן מרוזין שאמר בשם אביו הק' רבי שלום ז"ל על מה שאמרו ז"ל שבת ישיעה תניב לחזקיהו המלך ואמר לו 'צו לביתך' וכו' אמר לו 'כלה נבואתך וצא' כך מקובלני מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. ולכאורה זה פלא, אם הנביא בא אליו ואמר לו נבואה מפי הקדוש ברוך הוא, הוא משיב לו שיש לו קבלה מאבי אבא וכו'. אך דיש בחינת הנקראת אבא, ושם עדיין יש התחלקות ימין ושמאל, אבל למעלה שהוא בחינת אבי אבא, שם לית שמאל כלל רק רחמים גמורים, ואני מקבל וממשיך משם, וברחמים כאלו אפילו חרב חדה וכו' יכולים להפוך, ולזה אמר אל ימנע עצמו מן הרחמים.

ואמר הרה"ק מרוזין, שזה מה שכתוב (קהלת ב' ד') "החכם עיניו בראשו" כי בשאר איברים יש ימין ושמאל, כגון ב' עינים, ב' אזנים, ב' ידים וכדומה, והראש הוא אחד, על כן רואה להמשיך מהראש שאין בו שמאל. ומפי נכדו הרה"ק רבי משה לייב [מפאשאן] שליט"א שמעתי עוד בשמאל שאמר על מה שאמרו ז"ל (שבת קד.) 'מנצפ"ך צופים אמרום', מנצפ"ך בגימטריה פ"ר שם דיינים, צופים הן הנביאים כפי שצפו וראו בנבואה שהיא הנצח הנצח והודו כן נביאו, אבל חכם עדין מנביא (בבא בתרא ב:), על החכם עיניו בראשו. עכ"ל ס' באר לחי ראי'.

וראה עוד באופן אחר מה שדיבר בקדשו מרן הס"ק מרוזין זי"ע (עירון קדישין מזה): וכה היו דבריו: "בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבאו אליו ישעיהו בו אמון הנביא ויאמר כה אמר ה' צבאות צו לביתך כי מות אתה וגו'", ואיתא בגמרא 'אמר ליה ב' אמון כלה נבואתך וצא. כך מקובלנו מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים, פירש רש"י על צווארו של אדם אל ימנע את עצמו מן הרחמים, פירש רש"י אבי אבא - דוד. והקשה עיני מרוזין זי"ע [למה קרא לדוד אבי

מד עם נוואו לבענדר נתם לבנות בית כנסת גדול בעיר, ובעורת נדיבים מנכדי העיר עלה בידי לבנות בני גדול התפארת אשר היה לבית הכנסת המפואר ביתנו בעיר, בציורים וכירים שונים מעשה אמן, אשר השקיע לפאר וליומם את בית ה'. רבינו נסתלק ביום ג' סיון תרע"א, שלשה ימים לאחר מכן בחג השבועות נפלה דליקה בחצר בית הכנסת הגדול אשר בנה, ובנין בית הכנסת היה כולו למאלכ אש.

כשהולך רבי ישראל מרוזין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורא אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מביני ידעו מי אני', ואני אומר 'מביני ידעו מיהו האלקים'.



הנהגות ישרות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

יח. ואחר כך יניח תפלין דרבינו תם.

שלמות שלום - השלמות וציונים

מניח אחר התפילה תפלין דר"ת והיום לא נהג כן. ענה הרה"ק מליזענסק בענוותנות, היום קודם התפילה באו להזכיר בפני אשה הזקוקה לישועה, והנה אף על פי שברכתי אותה, והעתרתי עבורה מכל מקום עדיין לא הרגשתי השתתפות בצערה כמו אם היה צער זה עמי כמש, ואם כן אין אני יכול להיות קרוי 'חסיד', והנה נפסק בשו"ע שמי שאינו ידוע ומפורסם בחסידות לא יניח ב' זוגות תפלין, ועל כן איני רואי להניח תפלין דר"ת.

אמנם ראה **בזר זהב** שעל שלחן הטהור **מהרה"ק מקאמרנא** (ס"י לד ס"ק א) שהאר"ך לבאר ענין השיטות בסדר הפרשיות שבתפלין, ובתוך הדברים כתב בזה הלשון: ומעתה שברנו ששני זוגי תפלין מתאמתת לשתי בתי דינים להלכה ולמעשה, וכל הגאונים ובית דינו של הרי"ף הניחו תפלין של הוי"ת בברכה ויצאו ידי מצות תפלין, וזה פשוט לתינוק יונק משדי אמו, ואח"כ עמד רש"י והרמב"ם ותפסו סברת תפלין כסדרן, והעידו ג"כ בשם הגאונים שכמה מהם סברו כך, ורב האי גאון הי' לו תפלין ככל הסברות, תפלין של הוי"ת ותפלין כסדרן מימין הקורא, וכן עוד שתיים מימין המניח כפי שהעידו עליו כל אחד רש"י ורמב"ם ור"ת וראב"ד, ואחר ימי רמב"ם ורש"י פשטה הוראה בכל בתי דינין של ישראל מקצה העולם עד קצהו תפלין כסדרן, ובימיהם נתבטלו תפלין של הוי"ת כיון שפשטה הוראה כדעת רש"י ורמב"ם היו תפלין דר"ת חול גמור, כי אין לך אלא בית דין שבימי, ובית דינו של רמב"ם ורש"י והעומדין אחריהם היו גדולים כסנהדרין בימיהם, וזהו הי' דעת מרן הקדוש הרב בית יוסף שהחזיק בדעה זאת ועיין בכ"מ שפירש הטעם שכבר פשט המנהג בכל בתי דינים ששמענו שמעם כרש"י והרמב"ם, ולכן אמר שלא יניח תפלין דר"ת אלא המוחזק בחסידות, שהרי עכ"פ הגאונים ור"ת גם הם קבלו מרבים ואי אפשר לבטל דבריהם לעולם, ואם ב"ד אחד מבתי דיני ישראל גדולים בחכמה יסמכו על ר"ת והגאונים יכולין היו אף בזמן מרן הרב"י לעשות כן כי הוא מדיני תורה שדעת יחיד שקיבל מרבים יכולים בית דין אף ליסמוך עליו אף באיסור כרת, אבל מחמת שכל העולם וכל בתי דינים תפסו דעת ורמב"ם אז אינו אלא מידת חסידות שרוצה לנהוג בתפלין דר"ת. עכנלק, ועיין שם עוד שהאר"ך לבאר החיוב בזמנינו להניח תפלין דר"ת.

תפלין, ותפלין של ר"ת הם במעלה יותר מתפלין של רש"י, ומפני שהם גדולים במעלתם אין רוב העולם יכולין לפעול אותן הפעולות בהנחתם לכל נמנענו מלהניחם. עכ"ל.

ועיין עוד מה שכתב בזה **בזוהר חדש** (א).
ובכן **איש חי** (שנה א' פרשת וירא אות כא) כתב בזה הלשון: ארבע פרשיות יש בתפלין "קדש" "והיה כי יביאך" "שמע" "והיה אם שמוע", וזה סדר הנחתן לסברת רש"י ז"ל, אך לסברת רבנו תם ז"ל סדרן "קדש" "והיה כי יביאך" "והיה אם שמוע" "שמע", והמנהג כסברת רש"י ז"ל, וכתב הלבוש ז"ל דפעם אחת נפלה בימה שעל קבר יחזקאל הנביא עליו השלום ומצאו שם תפלין ישנים מאד והיו כסדר רש"י, והנה בתחלה היו חושבין מחלוקת זו כשאר מחלוקת שסברה אחת בטלה, אך בא רבינו האר"י ז"ל והגיד בקבלה מפי אליהו זכור לטוב ששני הסברות אמת, וצריך למעבד תרומיהו, ומימות משה רבנו עליו השלום ועד הגאונים היו מניחים שני זוגות, וכן איתא בגמרא מקום יש בראש להניח בו שני זוגות, ובזוהר חדש איתא על קצת בני אדם דמניחים שני זוגות מספק "דלא ידעין ברוא דא תרומיהו אצטריכו" על כן ירא שמים יעשה שני זוגות תפלין אחד כסברת רש"י ואחד כסברת רבנו תם ויאחו שתיים בידו ויניסם בזרועו ויקשרם זה למעלה מזה, דצריך שיניח שניהם יחד ולא כאותם שמניחין של רש"י לחוד ושל רבנו תם לחוד, משה רבינו לימד ליחיד.

דבר פלא מצאנו שכתב הגאון המקובל אבי עד שר שלום ז"ע בספר אמונת חכמים, שהאמת הוא שמלבד הטעם המפורסם יש עוד טעם אחר עמוק ונעלם, דמשה רבינו ע"ה הורה להמון בני ישראל איך שצריך לעשות תפלין, ולשרידיים אשר ה' קורא למד בצנעה הטעם הנסתר וממנו ידעו ביחוד, ומי שירצה להיות מן המהדרין לא יספיקו לו תפלין הידועים, אלא יעשה לו עוד תפלין אחרים ויכוון אל דבר הנעלם, ואחרי שגלינו מארצנו לארבע רוחות העולם מי שרצה לכתוב תפלין ראה את התפלין שקדמוהו, ומי שמצא תפלין דהוי"ת אהדי כר"ת יעשה כמוהו ופירש הסוגיא כך, והמופלאים בחכמה הניחו שתי זוגות תפלין, אמת הוא שנחלקו איזה לחיוב ואיזה למצוה מן המובחר, וכי כל אחד חשב שהתפלין כמנהג מקומו הם לחיוב ופירש הסוגיא כך, והאחרים למצוה מן המובחר. עד כאן דברי קדשו, ועיין שם עוד.

מי הוא הראוי להניח תפלין דרבינו תם

כתב בשו"ע (ס"י לד סעי' א) לא יעשה כן [להניח תפלין דר"ת] אלא מי שמוחזק ומפורסם בחסידות.

וכתב בשו"ת **תשובה מאהבה** (ח"ב ס"י רכא) שלא נאמר כן אלא דוקא כשמניח תפלין דרש"י ור"ת ביחד, אבל אם מניחם זה אחר זה אין בזה משום יוהרא.

אמנם מרן **החיד"א** (שו"ת חיים שאל ס"י א) כתב: נראה בעיני דאם יש בעיר מקצת לומדים שמניחים שתי זוגות האידינא דרוב היודעים ידעו היטב שעל פי הקבלה תרומיהו אינהו, יכול להניחם אף שאינו מוחזק בחסידות, והרי מהרי"ל כתב לא חזינן לרבנן קשישי דנהגו הכי, ועל זה כתב שאין להניחם אלא המוחזק ומפורסם בחסידות, הואיל ולא נהוג הא אם הווי נהיגי משמע דהווי מצי מאן דהווי לאנחניהו, וזהו כתב הרב בזמנו דעדיין לא נודע דעל פי הקבלה צריכי תרומיהו. והגם דהרב ז"ל כתב שם גם רבינו תם עשה שאלת חלום על ככה ותו לא ע"ש.

ובספר מקדש מעט כתב שכל זה בדורות הקודמים שלא כל מי שרצה ליטול את ה' נטל, לא כן בדורנו שאף המנוער מתורה ומצוה ומתפאר ומתנהג בחסידות, לא שייך בזה יוהרא כלל.

מפי ספרים וסופרים ידוע ומפורסם הסיפור על הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע שבאחד מן הימים שינה מדרכו ולא הניח תפלין דר"ת, כששאלוהו תלמידיו מה יום מיומיים, שתמיד הוא

ואחר כך יניח תפלין דרבינו תם. כתב בשו"ע (ס"י לד סעי' א) סדר הנחתן בבתי לרש"י והרמב"ם קדש משמאל המניח בבית החיצון, ואחריו כי יביאך בבית שני, ושמע בבית השלישי, והיה אם שמוע בבית הרביעי שהוא בית החיצון לימינו. ולרבינו תם בבית השלישי והיה אם שמוע ובבית הרביעי שהוא החיצון שמע. וכתב עוד שם (סעי' ב) ירא שמים יצא ידי שניהם ויעשה שתי זוגות תפלין ויניח שניהם ויכוין בהנחתם באותם שהם אליבא דהלכתא אני יוצא ידי חובתי והשאר הם כרצועות בעלמא כי מקום יש בראש להניח שתי תפלין וכן בזרוע ואם אינו יודע לכוין המקום ולהניח שניהם יחד יניח כדברי האחד של יד ושל ראש. (ויסלקם מיד), ויניח האחרים על סמך ברכה הראשונה. (ויש אומרים שאם) לא יוכל להניח בבת אחת יניח של רש"י ויברך עליהם והיה עליו בשעת קריאת שמע ותפלה ואחר התפלה יניח של רבינו תם בלא ברכה ויקרא בהם שמע והיה אם שמוע.

ודברים מבהילים בענין זה כתב הרה"ק רבי **יצחק אייזיק מקאמרנא ז"ע** בספרו הקדוש **שלחן הטהור** (ס"י לד סעי' א) וזה לשון קדשו: כל איש מישראל שיש בו יהדות חייב להניח מן התורה שני תפלין דרש"י ודר"ת, ומי שאינו מניח דר"ת הוא שוטה וגס רוח, אם עושה במזיד ובשאת נפש הוא פושעי ישראל בגוף קרקפתא דלא מנח תפלין.

ביאור המחלוקת בסדר הנחת הפרשיות שבתפלין

הנה רבים תמהו איך שייך מחלוקת בסדר הנחת תפלין שהוא דבר שנהגו בו בכל דור, והלא כאשר נתעוררה המחלוקת בזה בזמן הראשונים היה אפשר לברר מה היו נוהגים עד לאותו הזמן, וכמו שנאמר "שאל אביך ויגדך וקנין ויאמרו לך".

דבר נפלא בעינינו זה מצאנו בשו"ת **מן השמים** (ס"י ה) ששאל השמים בשאלת חלום מהי הדרך הישרה בהכרעת המחלוקת בין דעת רש"י ודעת ר"ת, וכתב התשובה שענו לו בזה הלשון: 'אלו ואלו דברי אלקים חיים וכמחלוקת למטה כך מחלוקות למעלה, הקדוש ברוך הוא אומר הויות באמצע [בדעת רבינו תם], וכל פמליא של מעלה אומרים הויות כסדרן [בדעת רש"י], והוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד וזה כבודו בהיות מלכות שמים תחילה'. עכ"ל.

וכתב **בעטרת זקנים** (ס"י לה): מצאתי בכתבי האר"י ששני הסברות הם אמיתיות ועל ידי כל אחד משני הזוגים פועל בהנחתם פעולה מיוחדת כמו שהוא מבואר שם סודם, וזה שאמר בגמרא 'מקום יש בראש להניח ב'

לקראת שבת מלכתא



לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 289

פנינים לפרשת כי תצא

לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת, לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת

עצה טובה מאד להינצל ביום הדין, להקדים ברכת 'בוקר טוב' לזולת, לחייך לכל אחד, לקבל כל יהודי בסבר פנים יפות, צדקה וחסד הם לא רק לעניים ואביונים, אלא גם לעשיר ולנכבד, גם לשכן ולשותף לאחרים, ובמיוחד בבית בין בני הזוג, בין אבות לבנים. מילה טובה, חיוך, עידוד ומחמאה מעבירים את רוע הגזירה...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על כוח החיוך לעבור את ימי הדין והמשפט



שנפסל בתשומת לב, ומסר את אתרוגו לאשת השכן ואמר לה: 'אמרי לבעלך כי ראיתי את האתרוג שקנה, ופסקתי שאי אפשר לברך עליו, לכן אני נותן לו את האתרוג שלי במתנה גמורה, שלא על מנת להחזיר'. "מה עשה כאן הגאון מטעפליק? הוא ויתר על האתרוג בשביל שלום בית, בשביל השכנת שלום, כי מצוות שבין אדם לחברו - חשובות יותר, כמו שאומר הרא"ש.

"אספר לכם עובדה שזכורה לי מימי נעורי בירושלים", פותח הגאון הגדול רבי יצחק שליט"א. "התפללתי במחיצתו של הגאון מטעפליק זצוק"ל בחג הסוכות. והנה הוא הגיע בבוקר יום טוב ראשון של סוכות אל בית הכנסת, ובידו רק ג' מינים: לולב הדסים וערבנות, האתרוג היה חסר. "לפלא היה הדבר, מקורביו ראו אותו לפני יו"ט בוחן ובודק את האתרוגים, עד שבחר באתרוג שכולו הדר ושילם עליו טבין ותקילין, ובכלל כמעט לא היו אז אתרוגים בירושלים, והיכן אתרוגו של הרב? לפני קריאת ההלל פנה הרב לאחד מהמתפללים שהיה לו אתרוג, ביקש ממנו את אתרוגו במתנה על מנת להחזיר. משקיבל הרב את האתרוג, ברך עליו בשמחה והשיבו לבעליו.

"הגאון מטעפליק עצמו לא רצה לגלות להיכן נעלם אתרוגו. אנשי ירושלים לא ויתרו, והלכו לשאול את הרבנית והתברר מה קרה. מבית שכנו של הרב נשמעו צעקות ובכיות, ביקש הרב מהרבנית שתלך לראות מה קרה. התברר שבנו החורג של השכן, שיחק באתרוג של אביו החורג ופסל אותו. אמו, אשת השכן, ידעה כי בעלה השקיע סכום גדול של כסף באתרוגו, וחששה עד מאד מכעסו, לכן גערה בבנה הקטן, הכתה אותו והוא בכה, וגם היא עצמה עמדה ומיררה בבכי.

"כשמע זאת הרב, מיהר עם אתרוגו לביתו של השכן, בדק את האתרוג

אחרי אלהי נכר הארץ' - לא הכוונה שלא יתפללו שחרית, אלא פשוטו כמשמעו, שיעבוד עבודה זרה.

"אם לא די בזה הרי ממשיך הפסוק 'ועובדי' ואין פירושו שלא יתפללו מנחה, אלא שלא יעבדו אותי אפילו בשיתוף. אם גם זה לא יספיק, הרי לפנינו המשך הפסוק 'והפר את בריתי', לא הפירוש שלא יתפללו מעריב, אלא שלא ימולו, וכך המשיך הרב וקרא את הפסוק: 'ועובתים והסתרת פני מהם'. נו', הרים הרב את ראשו אליו ואמר: 'ר' שלמה! ודאי תסכים שזה מצב גרוע יותר ממה שאתה מתאר לי, אבל נמשיך ללמוד מה התורה אומרת: 'ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל' - לימוד התורה יהיה תרופה לכל ההתדרדרות, אפילו עד כדי עבודה זרה והפרת ברית, ויחזיר את בני ישראל לתורת ד'! עלינו מוטל רק לדאוג לענין זה של 'למדה את בני ישראל' וממילא אין שום מקום לייאוש מהמצב הרוחני!".

"גם עכשיו עלינו לדעת, למרות שנראה שהמצב הרוחני קשה, עברה שנה קשה עם אסונות ל"ע, אבל העצה היא 'למדה את בני ישראל' וגם בעצה זו, ממשיך הגאון הגדול רבי יצחק שליט"א, "אפשר להיות 'שושנים'".

"סיפר לי פעם הגר"ש שבדרון זצ"ל, שהיה אצל חתנו הגר"ד רייכמן שליט"א בקרית גת, ובני המקום שמעו שרבי שלום הגיע, וביקשו שיאמר להם דרשה. הוא לא הכין מה לומר. הציבור התאסף וציפה, ולפתע אחד מבני המקום קם ואמר: 'שהרב יאמר דרשה ויסביר, למה מקפחים את הבנות ולא חוגגים להן בת מצוה ולא בר מצוה!'. רבי שלום ענה לו: 'לבנים חוגגים בר מצוה כי הם מתחילים להניח תפילין ומקיימים מצוות, ואצל בנות זה לא שייך, לכן לא חוגגים להן, אבל אצל כאלו שהבנים לא מניחים תפילין ולא מקיימים מצוות - באמת אין הבדל בין הבן לבת'...

"אחרי שנה, הגיע שוב רבי שלום שבדרון לקריית גת, וסיפרו לו שהמשפחה חזרה בתשובה והבן שלהם הולך לשיבה. הדיבורים שלו מתוך לב אוהב פעלו את פעולתם, והיו 'שושנים'.

"שמעתי פעם על הורים וילד, שהיו בבאר שבע לצורך דבר מצוה, ואח"כ ישבו שם לאכול. יש להם מנהג שאומרים דברי תורה על השולחן בכל סעודה שלהם, והם לא הבחינו שמישהו מאזין להם. הם דיבור על המשנה בפאה של 'הבאת שלום בין אדם לחברו' שמוזכר בה גם 'גמילות חסדים'. למה מוזכר פעמיים גם חסד וגם הבאת שלום? והסבירו, שבהתחלה מדובר על חסד כללי ואחר כך מפרטים על חשיבות של הבאת שלום.

"זה שישב והאזין להם היה גוי מאיטליה, שביקש שיסבירו לו מה שאמרו. הם הסבירו לו והוא מאד נהנה. כשבאו לשלם לבעל המסעדה בסיום ארוחתם, אמרו להם שסעודתם כבר שולמה. מי שילם? התברר, שהנוכרי האיטלקי שילם עליהם. הוא השאיר מספר טלפון. הוא פרופ' בכיר באיטליה, שבא ללמוד משהו בבאר שבע. הם יצרו עמו קשר ושאלו ממה הוא כל כך התפעל, ולמה שילם בעבורם? והוא אמר להם שהוא ראה את ההתנהגות שלהם בשעת הארוחה, את הנימוס ואת העדינות של ההורים ושל הילד, איזו התנהגות למופת. הוא שמע בקשב את הדברים שנאמרו ומה שהסבירו לו, הוא יעביר את הדברים האלו

"לגבי מה ששאלתם על החיזוק כסגולה ליום הדין, זו לא עצה שלי. אחד מחכמי התורה והמוסר בארה"ב בדור האחרון, היה הגאון רבי אביגדור מילר זצוק"ל, שהיה חכימא דיהודאי. לעת זקנותו בימים שלפני ראש השנה, ניגש אליו תלמיד ושאלו: 'למדנו רבנו במה אכין את עצמי כראוי לקראת יום הדין?' אמר לו רבי אביגדור באנגלית: 'סמייל!' - לחייך ולהאיר פנים. התלמיד חשב שלרוב זקנותו לא הבין הגר"א מילר את שאלתו, כי הוא לא ביקש ממנו הדרכה לקראת פורים, אלא לקראת יום הדין, ולכן שב ושאלו מהי ההכנה לקראת יום הדין? ושוב רבי אביגדור בשלו: 'סמייל!'

"והוא הסביר את כוונתו: 'אתם חושבים כי בגלל זקנותי, לא הבנתי לנכון את השאלה שלכם, אסביר לכם את תשובתי שתדעו שהבנתי: משל למי שעומד בראש רשת חנויות המפוזרות ברחבי העיר. עולם כמנהגו נוהג, וכל חנות מהרשת מתנהלת על ידי עובדיו ומשרתיו. מגיעה סוף שנה, לוקח בעל הבית זמן לעצמו, עורך מאזן, ומברר היטב את כל מה שנעשה בכל חנויותיו, וגילה, כי במקום פלוני יש מידי הרבה עובדים ויש לשלח חלק מהם למקום פלוני, צריך לפרסם יותר על קיום החנות, למען ידעו דור אחרון שזכו לחנות כזאת בקרבם, ובמקום שלישי צריך להרבות במיני סחורה.

"הוא הודיע זאת למנהלי הסניפים, ואז אמרו לו: 'גם אם נראה שעליך לשחרר חלק מהפועלים, את פלוני ופלוני אל תסלק! כי עצם שהייתו מביאה לך קונים רבים מוחוץ, על ידי החיזוק והארת הפנים שהוא מאיר לכל הבאים לחנות. הוא לא עובד בפועל בקופה, אבל הוא מחייך לכל לקוח ועוזר לו, וזה מביא הרבה קליינטים, כך הוא עוזר לשיווק!'

"אמר רבי אביגדור מילר: 'ראש השנה הוא יום בו הקב"ה עורך, כביכול, מאזן. בוחן ובודק את כל מה שנעשה בעולמו בשנה האחרונה. 'וכל באי עולם יעברו לפניך כברי מרון', לפעמים הוא מחליט על כמה מהעובדים שרח"ל אפשר לשלחם מהעסק, הם לא מועילים כלום בעולם. אבל את אלו שמאירים פנים לבאי עולם - אותם הוא ישאיר בכל אופן. לכן אמר רבי אביגדור, זו העצה הטובה וההגונה ביותר לקראת יום הדין."

אנחנו לקראת סיומה של תשפ"א, שנה שהיתה קשה מאד רח"ל, עם הרבה אסונות שלא זכורים שנים רבות בציבור, איך מתכוננים לר"ה אחרי כזו שנה?

"ח"כ הרב שלמה לוריניץ זכרונו לברכה סיפר, שפעם היה במצב רוח מדוכדך מאד, היה זה אחרי שהכנסת דחתה הצעת חוק שהגיש, על איסור גידול דבר אחר רח"ל. למרות שלפני ההצבעה הובטח לו על ידי רוב גדול, כולל חברי כנסת חילוניים, שהבטיחו להצביע בעד ההצעה (כבר היו דברים כאלו אז א.ה.). הוא נכנס למעונו של מרן הרב מברייסק זצוק"ל, ושפך את מר שיחו על המצב הרוחני הירוד. הוא הסביר לפי העובדות את המציאות, שלכאורה הכל אבוד ואין סיכוי לשום דבר רוחני כאן.

"מרן הרב אמר לו: 'בא ואני אלמד אותך פרשה בחומש, כמו שהייתי רגיל ללמד את בני שהיו קטנים'. הוא פתח חומש דברים וקרא לפניו פסוקים בפרשת וילך: 'ויאמר ד' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ' והרב הסביר לו באידיש: 'זנה

מאד להינצל ביום הדין, להקדים ברכת 'בוקר טוב' לזולת, לחייך לכל אחד, לקבל כל יהודי בסבר פנים יפות, צדקה וחסד הם לא רק לעניים ואביונים, אלא גם לעשיר ולנכבד, גם לשכן ולשותף לאחרים, ובמיוחד בבית בין בני הזוג, בין אבות לבנים. מילה טובה, חיוך, עידוד ומחמאה מעבירים את רוע הגזירה."

(קטעים מתוך ראיון, יתד נאמן ב' אלול תשפ"א)

לתלמידים שלו באיטליה, ועל כך הוא משלם כעת. "זו התנהגות של קידוש ד'. זה 'למדה את בני ישראל' שגורם לקידוש ד', ולהכרה בגדלותו של צלם אֵלֹקִים. ההתנהגות הזו של האדם הנברא בצלם אֵלֹקִים, של 'הרועה בשושנים' היא נותנת לנו תקווה בעת הזו, והיא ההכנה בימים אלו של 'אני לדודי ודודי לי'. 'עלינו לדעת', אומר הגאון הגדול רבי יצחק שליט"א, "כי זו עצה טובה

MAKOVER



Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה



המבצע הגדול חוזר לתקופה קצרה לרגל זמן אלול

המבצע הגדול חוזר לתקופה קצרה לרגל זמן אלול

'דרשו' ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה. תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'. זכייה מיידית של הספרים שכבשו את העולם היהודי

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמשה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על ימים נוראים / מסכת אבות, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- של 'דרשו'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'לקראת שבת'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת השבוע ממוקמים מהמבחר של עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו' וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 126 ש"ח

וקבל מיידית

- 3. עותקים של ספר המפתח על המשנ"ב

התקשרו עכשיו 02-5609000

{ אז נדברו }

פרשת כי תצא תשפ"א | לסדר: "למען יברך ד' אלקיך בכל מעשי ידיך" | גליון מספר: 525

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

הפותח דלתא לדופקי בתשובה...

פעם קראו לזה קורונה... היום קוראים לזה דלתא!!!! נעים להכיר... אז רק לשבר את האוזן: מבואר כבר בבני יששכר... שע"פ ספר יצירה חודש תמוז מכוון כנגד האות דל"ת... ואילו חודש אב מכוון נגד למ"ד... ושניהם ביחד- חודש תמוז ואב זה יוצא דל!!! כן... חודש תמוז ואב (וטבת) הם שלושת החודשים שעשוי נטל... ובחודשים האלו יעקב הוא הקטן... הוא דל!!! נו... אז מה יהיה??? איך אנחנו מוציאים את יעקב אבינו מדלותו? בשביל זה יש חודש אלול שהוא מכוון בספר יצירה כנגד האות תי"ו... ואז!!! אם מצרפים אותו לדל"ת למ"ד של תמוז אב... מה מקבלים??? דלת!!! דלתא!!! ואז נהיה כדלים וכרשים דפקנו דלתיך... ואזרבה... השערים והדלתות נפתחות דווקא לפני אותו דל... והתשובה מתקבלת ביותר...

זאת אומרת: בחודש אלול אנחנו מקבלים חלון הזדמנות להפוך את הדל ל--דלת!!! להפוך את הדלות שהייתה לנו בחודש תמוז ואב ולהפוך אותה לקרש מקפצה של שובה ישראל עד ה' אלוקיך... גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד... עד כאן הבני יששכר... אז אם לקורונה ה"חדשה" קוראים "דלתא" זה מאוד מסתדר עם דברי קדשו של הבני יששכר... אמנם כן... הדלתא סוכן בנו... הדלתא הזו שוב מאיימת עלינו... שוב סוגרת עלינו... אבל עושה אותנו דלים. אבל אם רק נרצה ונגש נכון לדלתא הזו נוכל להפוך אותה דלת וחלון הזדמנויות.

אני רוצה לשתף אותך בהרגש אישי שהיה לי בשבוע האחרון... יש קו תוכן פנימי בשכונה שאני גר שהתבקשתי למסור שם שיחת חיזוק קצרה מידי יום... ואכן במשך כל השנה של הקורונה הייתי משאיר שם כל יום שלוש דקות של שיחת חיזוק... ולאחרונה הפסקתי... כי לא היה לי זמן... והנה... בשבוע שעבר ביקשו ממני לחזור לזה שוב... סו"ס אלול... צריך חיזוק... והתלבטתי האם לחזור לזה או לא... בעצם אולי אני סתם מדבר לקיר... מי אמר שמישהו בכלל מקשיב לקו הזה... כן או לא... בקיצור התלבטתי... **והנה!!! השבוע יום אחד אני הולך ברחוב**... ואני רואה תופעה מוזרה!!! ובעקבותיה החלטתי שאני חוזר לזה!!! חוזר לדבר בקו חיזוק... **תנחש מה קרה???**

אני הולך לתומי ברחובה של עיר... ולפתע אני רואה שכככולם הולכים עם מסכות... כולם ללא יוצא מן הכלל... הליטאים והחסידיים... המכחישים והמתחנסים... כולם חבושים מסכות באדיקות... ואני הרי מכיר את הנפשות הפועלות... וממש נבהלתי... **מה קרה???** מה קרה שכולם פתאום שומרים על ההנחיות ללא נפתל ועיקש?? ואז השכן שלי הסביר לי... מה... אתה לא יודע... לפני עשרים דקות הודיע בקו... (בקו המדובר...) שמסתובבים כעת פקחים בלבוש אזרחי ומחלקים דוחו"ת... אמרתי לעצמי: אה... ככה?? כזו השפעה עצומה יש לקו הזה... שרק יתקע שופר בעיר ומודיע שיש דוחו"ת... מיד כל העם יחרדו... ומיד כולם לובשים מסכות... ככה ? ! ? ?

אם ככה אני מיד חוזר להשאיר שיחת חיזוק!!! השארתי מיד שיחת חיזוק: אמרתי: חברים יקרים... ראיתי אתכם היום... כולכם מסכות!!! למה?? כי בהודעה הקודמת... זו שלפני... משהו תקע שופר בעיר ואמר: טו טו... הפקחים באזור... אם ככה אז גם אני פה בשביל מכריז: טו טו... עוד עשרים וכמה ימים יום הדין... כל היהודים לחזור בתשובה ולהתפלל עם הרבה כוונה...

תחשוב על זה!!! תחשוב על ההרגש הזה מידי בוקר בשעת התקיעות... כשאתה שומע את הבעל תוקע ככה בסוף שחרית... תחשוב שמישהו כעת נכנס בשערה לטטיבלאך והוא מכריז בלחץ... חברה חברה... פקח פקח... מחלק דוחו"ת... כולם ללבוש מסכות... נו... היית רץ לחפש מסכה? היית לכה"פ יוצא מהדלת האחרית סביב סביב?? או שהיית אומר זה לא העבויידה שלנו?? **אז זהו!!! שהיתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו... הפקח מסתובב!!!** הפקח זה היצר הרע שיורד ומחטיא בלבוש אזרחי... ואח"כ הוא לובש בגדי פקח ועולה ומסטיין... במשך השנה הוא היה בלבוש אזרחי... התפתינו לו ורשמנו לעצמנו שכבות של מחדלים וטעויות שדורשים תיקון ושינוי... וכעת הוא כבר מחליף מבגדי אזרח לבגדי מסטיין ופקח... ובשביל שהוא לא יצליח לרשום לנו דו"ח אנחנו צריכים לשוב בתשובה (כל אחד במחדלים ובשינויים שהוא נדרש לעשות... לב יודע מרת וכו') ואם הוא היה פה... מולנו... מחלק דוחו"ת של 500 שקל היינו נחרדים... אז זהו... שמי שקצת מכיר את החיים... הרי 500 שקל זה מהמחירים הזולים ביותר... יש תחומים הרבה יותר משמעותיים שאנחנו זקוקים לישועה ורווח והצלה... ובשביל זה יש לנו חודש אלול שהמחירת חתורה וה' מקבל תשובה!!! ה' נותן לנו אפשרות להימלט מהחטא... לשוב בתשובה... ולסתום פי מסטיין... **ואני רוצה להוסיף הערה קטנה:** אחת מהסיבות שקשה לנו להתעורר בתשובה זה בגלל שאת המשפטים האלו שמענו כבר בגיל מאוד צעיר... שחודש אלול חוזרים בתשובה וה' סולח וקח בחשבון שהמשפטים האלו כבר נהיו כמו תקליט שהתרגלנו לעבור לצידו בלי להקטיב לו... **אז זהו!!! שמומלץ לכל אחד לחזור על המשפטים האלו לעצמו** שוב ושוב כאילו פעם ראשונה שאני פוגש את זה!! זה ישמע לך מצחיק... אבל אם תעשה את זה אתה תבין על מה אני מדבר... תתפוס את עצמך ברגע שקט ותשנן לעצמך את המשפטים הכי מוכרים ונדושים שגדלנו עליהם: חודש אלול זה הזמן לחזור בתשובה!! ה' מקבל תשובה... ואח"כ זה כבר מאוחר... שלושה ספרים נכתבים ואני רוצה להיות כתוב בספרן של צדיקים וזה תלוי בתשובה שלי... וכן הלאה וכן הלאה... תשנן לעצמך את המושגים הכי פשוטים ותחזור עליהם כמה פעמים מידי יום ביומו... ואז לאט לאט תשים לב שהמסר מחלחל ואתה מחליט לקלוט שהההלוו זה רציני... יש פה פקח שמסתובב... ואני צריך לסלק אותו... והמסיכה שלי זה תשובה!!! זה רציני... והרבה יותר רציני מהחמש מאות שקל של פקחי קורונה. האם אנחנו נפנים את זה או לא?? תלוי כמה נשנן לעצמנו את זה שוב ושוב... כן... הכי פשוט בעולם!! טו טו טו... כל היהודים לחזור בתשובה...

ניתן לקבל את הגליון בשירות פקס באמצעות שיחת טלפון:

0795319191

(ניתן לפעול לפי ההוראות המפורטות שם...)

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

”מאוסר האדם שזכה להתקרב אלי...” אתה בטוח? !

ביום כיפור האחרון יצא לי לעיין בסיפור העתיק ”אוצר התפילות” בפירושים של רבותינו על הוידוי... וכשהגעתי ל”על חטא שחטאנו לפניך בעיניים רמות...” הסתכלתי בפירוש של עיון תפילה וקבלתי שוק!!! הרגשתי שהוא פשוט שופך קיתון על פני... הוא נגע לי באחת הנקודות הכי רגישות... זה לשונו: עיניים רמות- חושב את עצמו רם ונשא ומביט על כל העולם מגבוה, שכל העולם כדאי הוא לו, מאוסר האדם שזכה להתקרב אליו ומאוסרת האדמה שזכתה לדריכת רגלי...” אוי אוי... מאיפה בעל העיון תפילה ידע כ”כ לנגוע בנקודה... זה ממש הבעיה... בינינו... אני הרי הכי צודק... אני יודע בדיוק את הדרך הממוצעת והנכונה... אשרי חלקו של מי שנולד לתוך הקהילה שלנו... ואיזה מסכן מי שלא זכה להכיר את האמת האמיתית... יום אחד נקלעתי לאיזה חור... נכנסתי לחנות מכולת והמוכר במכולת היה יהודי פשוט... בקושי שומר תורה ומצוות... והנה... כבודי הגיע וקנה שם בקבוק שתיה... לפתע חלפה בליבי מחשבה כזו... מחשבה מהסוג של מסילת הרכבת שנסעה מרוסיה לשנחאי... חשבתי לעצמי: אשרי חלקו!!! מי יודע כמה שנים הוא כבר מוכר במכולת הזו ואף פעם הוא לא זכה לעזור ליהודי עובד ה’... והנה... כעת הוא זכה להצדיק את קיומו!!! כעת לראשונה בחייו הוא זכה לעשות את התכלית שלו בחיים... לעזור לי... הבן תורה... אז זהו!!! שמגיע בעל העיון תפילה ומגלה לי שהמחשבות הצדיקות והמצודקות האלו... זה לא אחר **מעניינים רמות!!!** שזה אחד מז’ דברים ששנא ה’!!! דווקא אותו יהודי בעל מכולת פשוט... באותם רגעים שהייתי אצלו... דווקא הוא עסק במשאו ומתן באמונה... הוא עשה את מלאכתו נאמנה וה’ אהב אותו... ואילו דווקא כבוד קדושתו שחשתי מעצמי אדם השלם שכולם תחת כפות רגלי... דווקא אני הייתי היה אז ברגעים של... של תיעוב מול ה’... היית מאמין???

זו נקודה למחשבה לכל אחד מאיתנו במשבת שלו... הרי מטבע הדברים כל אחד מאיתנו משוכנע שהוא הולך בדרך הנכונה והאמיתית ביותר... וזה בסדר גמור!! (זה נורמלי וטבעי שככה אנתנו חושבים ואנתנו לא אמורים לחשוב אחרת... כי אם בהרתי בדרך זו על כרחך שאני משוכנע שזו הדרך תשכון אור, אחרת הייתי בוחר בדרך אחרת) אבל!!! כאן מגיע שלב ב’... שאתה פוגש את היהודי מהמגזר השני שכמובן לא זכה להכיר את האמת כמון... וכולך מתמלא ברגשות עליונות כלפיו... ופה!!! פה קח בחשבון שכעת!! כעת אתה מפסיד את הנשיאות... כן... עד הרגע באמת היית העליון שאתה באמת הצודק והיותר קרוב לאמת ממנו... אבל ברגע שעל הדרך נכשלת בעיניים רמות ובגאווה ואילו הוא היהודי הפשוט הזה... הוא, עם הטעויות שלו והחולשות שלו... נשאר ענוותן ושפל ברך (גם אם אין לו מה) יתכן שבסופו של דבר התפילה שלו הקדימה את תפילתך בשעה קלה... כלומר: בבחירות האחרונות ראינו שאתה יכול לנצח בפריימריז ולהפסיד בבחירות... ואתה יכול גם לנצח בבחירות לכנסת ולהפסיד את הקואליציה... כלומר: אל תמהר להתנאות... גם אם אתה באמת יותר מושלם מהשני... יש עוד כמה וכמה צמתים ועוד כמה נקודות יציאה ששם הוא יכול לעקוף אותך בגדול... כך שאין מקום לעיניים רמות...

יש משהו שמאוד חורה לי בסליחות... זה שאנשים מריצים את ה”ג מידות... ואומרים את זה במהירות ובלי כוונה וזה לא בסדר... עזוב... אני לא רוצה להיכנס לנושא... את ה”ג מידות צריך להגיד בכוונה... וזה לא בסדר וכו’ וכו’... תכל’ס... כולם אומרים את זה מהר ואני?? אני אומר את זה לאט... אבל בשנה האחרונה הפסקתי עם זה!!! זהו!!! התחלתי להגיד את זה מהר כמו כולם... תנחם למה?? כי היות וזה באמת לא בסדר שאומרים י”ג מידות מהר ובלי כוונה... והרי אני כן אומר את זה לאט וכן בכוונה!!! אז תנסה להיכנס לכוונה שלי... תאר לעצמך שכולם עכשיו אומרים ה’ מהר ואני הרי לאט... כי אני מכווין... נו... איזה כוונה יש לי?? עקבתי אחרי עצמי והתברר לי שחצי מהכוונה שלי ב”ג מידות הולכת -- אוף האנשים האלו... לא מכוונים... ואני כן... רחחחחח!!! והחחחח!!! תראה... תראה איך הם מריצים... תראה מה שזה... הם כבר אוחזים ב”ויאמר ה’ סלחתי כדברך” בו בזמן שאני אוחז רק ב”רב חחחח וואאאממת... בקיצור: מכל הכוונות הקדושות והנוראות שלי... מה יצא לי?? שחלק הכי נכבד מהכוונה מוקדשת לפולחן האישי שלי מול עצמי... על זה שאני יותר טוב מכולם... **מכיר את סוג המחשבות האלו?** מכיר את זה שאתה מתפלל עם מישהו שלא מקפיד לגמרי על מה שאתה כן מקפיד... וכל התפילה אתה עסוק בזה שהוא כ”כ לא בסדר וכמה שאני המושלם הגדול?? הההלו... הוא באמת לא בסדר... אבל אתה במחשבות שלך... הולך עוד עשרים צעדים מתחתיו... בקיצור: בעבודת ה’ לא מספיק להיות צודק יותר מהשני... או מושלם ביחס למישהו אחר... כי המושלמות מורכבת מהמון המון חלקים... וגם אם אתה מושלם במשהו אחד יותר מהפשוט שבפשוטים... יתכן שבנקודות מהותיות אחרות בעבודת המידות... הוא שם אותך בכיס הקטן...

המאמר הזה לא מיועד עבור כל אחד... בודאי לא עבור נשים שלא נמצאות בסוגיה הזו בכלל... וגם גברים... זה מיועד בעיקר עבור הטיפוס הביקורתי... זה ששם לב לפרטים ומפריע לו כל מיני מחדלים שקיימים בציבור... והתופעות לוואי השליליות של התכונה החיובית הזו... זו הנטייה לסדר לעצמו את השטח ולוודא שהוא המושלם והטוב ביותר... ושוב: זה שאני חושב שאני צודק... זה נורמלי... ברור שאני חושב שאני הצודק וככה זה אמור להיות... אבל לחשוב שאני המושלם ואשרי הבריות שזכו לשמש אותי- את האדם השלם בבריאה... עצם זה שאני חושב ככה והם לא חושבים ככה, הם כבר נמצאים בנקודת יתרון שאני לא אוחז בה... הנקודה הזו חשובה ביותר, שאת, ביחס לתפילה בכלל (שמחשבת יהדות שתפילתי רצויה יותר פוגמת) וביחס לתפילות הימים הנוראים בפרט, שמצינו קפיא מיוחדת בראש השנה של שופר כפוף וכמה דייק דעתיה טפי מעלי... ואדרבה, מצינו לגדולי עולם שבאמת תפילתם היתה רצויה לפני הקב”ה ועמדו בתפילה ולא נענו... דווקא לאחר שלא נענו וחלשה דעתם... דווקא אז אתה מיטרא... כך שההכנעה והשפלות בעבודת התפילה היא חלק קריטי בתפילה... שלפעמים כדאי לוותר על כל מיני הנהגות יחודיות אם הם כרוכות במחשבות זרות... (אין לי מושג למה לגלגל ההשגחה שכתבתי מאמר זה... יתור נכון... למה הוצרכתי ברגע האחרון לחמוק מאמר ולכתוב זה... מסתמא זה יהיה לתועלת לכה”פ ל...)

חדש בהפצת התכנים והספרים

מבית 'אז נדברו':

באופן חד פעמי תערך בשבוע הבא מכירת הספר 'אהבתי'

בעמדות 'בלוי' בבתי כנסת

- א. **מוקדי המכירה:** אזורים: ירושלים, בני ברק, בית שמש, מודיעין עילית, גבעתיים, תל ציון.
- ב. **זמני המכירה:** הספר יעמוד למכירה בעמדה זו, רק מיום ראשון הבעל"ט י"ד באלול ועד יום חמישי י"ח באלול ולא לאחר מכן.
- ג. כמות הספרים מוגבלת בכל עמדה.
- ד. נא לשלם לפי ההוראות הכתובות שם. (כלומר: לא לשלם לאז נדברו, אלא לפי הוראות המפורטות בעמדת מכירת ספרים בלוי).
- ה. תודה לתורם החפץ בעילום שמו שנתן חסות להוצאות הכרוכות במכירה נקודתית זו, מי יתן ויהיה לתועלת...

וכאן ההזדמנות להודות מעומק לב לשותפים הקבועים שלנו,

בעלי מוקדי המכירה וההפצה הקבועים של גיליון זה, המתמסרים כל השנה ומקריבים מזמנם ומפרטיותם לטובת גיליון זה, בנדיבות לב,

מיותר לציין שהרי הם שותפים גמורים וחלוטים בזכינות של זיכוי הרבים ובתועלת הרוחנית שנגרמת על ידם, וא"כ משכורתם שלימה מעם ה',

אבל אנו לא נפטרו מחובת הכרת הטוב מעומק לב לעצם הנכונות והמסירות הבלתי נלאית,

ברכת ישר כח גדול, וזכות זיכוי הרבים תעמוד לכם למילוי ידיים מברכת שמים ולשנה טובה ומבורכת.

כמו כן:

נותרה כמות מצומצמת של חוברת בשו"ב לירושלים ח"ג,

(ואומר להם תטהרו') מלוקט מתוך מדור 'הלכה בקרוב ממש למעשה', בענייני ראש השנה, עשי"ת ועבודת כה"ג ביום הכיפורים, ניתן לקנות במוקדי המכירה של גיליון זה בבני ברק ובירושלים.

נפתח שיעור חדש ב'קבלה מעשית...' להרשמה....

לפני כמה שנים זכיתי במשך תקופה קצרה להיות מקורב ליהודי קדוש שהיה מתגורר ממש בשכונתי בחיפה... הוא היה מוסר הרבה שיעורים.. אבל היה לו שיעור אחד מיוחד שהיו בו מספר משתתפים מצומצם... השיעור היה לא פחות ולא יותר **בקבלה מעשית!!!** כמובן שאני לא זכיתי להשתתף בשיעור הזה... סו"ס קבלה מעשית זה דברים העומדים ברומו של עולם ועם כל הכבוד לאדון אז נדבר... אבל עדיין...

עד כאן הסיפור... אז זהו... שאני מוכרח להיות כנה ולמען הגילוי הנאות צר לי לאכזב אותך... יש פה שינוי קל בפרטים!!! זה לא היה שיעור **בקבלה מעשית...** אלא **בקבלות מעשיות!!!** (כשאומרים קבלה מעשית הכוונה להשבעת מלאכים וכו'... ואילו כשאומרים קבלות מעשיות אתה מבין שהכוונה היא לקבלות טובות... להשתנות וכו') **הופה!!! נחיתת אונס!!! תגיד את האמת: נכון בבת אחת כל האויר יצא לך מהמפרשים???** עד לפני רגע היית בטוח שמדובר פה בקבלה מעשית... התחלת כבר לדמיין איך אותו צדיק היה משביע מלאכים להוריד מטוסים ולפרק ממשלות ולהעיק בניינים באויר... אז זהו... שארנישט... בסה"כ מדובר ביהודי צדיק שהיה מוסר שיעור איך לקבל קבלות מעשיות... נו נו... את זה גם אני יודע לעשות...

אז זהו!!! שמאוד תפס אותי השיעור הזה ובעיקר ההגדרה שלו... אתה יודע למה?? כי הסיפור (האמיתי) היה כך: מדובר היה ביהודי צדיק... שהוא בסה"כ ניגש לעבודת ה' בצורה מאוד יסודית ועקבית... והיה לו קומץ תלמידים מצומצם שהיו מתאספים מידי שבוע... והוא היה פותח נושא מסוים בעבודת ה' ומחליטים לעבוד עליו בצורה רצינית!!! ומקבלים קבלה מעשית... ושבוע הבא נפגשים שוב ומוסרים דין וחשבון איך היה... מה לשפר... לשפץ או להוסיף... והכל היה מתועד בקלסר בצורה מסודרת ועקבית וככה הצטברו שם קלסרים רשמיים עבי כרס בנושאים מוגדרים של תפילה... עבודת המידות... בטחון... וכו'...

עכשיו אני שואל אותך: כפי שכבר הזכרתי מקודם... אני לא זכיתי להשתתף בשיעור הזה... למה? למה לא השתתפתי?? אז מילא בהתחלה כשאמרתי שזה היה קבלה מעשית... הבנת טוב מאוד למה לא זכיתי להשתתף... כי... כי... כי סו"ס זה קבלה מעשית... לא כל איזה אז נדברו יכול לקבל את המידע הזה... אבל עכשיו שמתברר שזה היה בסה"כ קבלות מעשיות... אז למה נפקד מקומי? למה לא זכיתי להשתתף??

נו... תגיד אתה למה??? **מחוסר עניין!!!** מאותה סיבה שגם אתה לא היית משתתף בשיעור הזה... נו... באמת... קבלות מעשיות...? עזוב אותי... תן לי לחיות... מה עכשיו קבלות על הבוקר... **נכון או לא נכון???**

אבל התחלתי לחשוב על זה... תאר לעצמך שזה היה באמת שיעור בקבלה מעשית!!! אותו צדיק היה יושב ומסביר לכולם איך משביעים מלאכים

ומפעילים אותם... הרי הייתי הופך את העולם להתחבאות שם בתוך איזה ארון... היו מגיעים מאות ואלפי יהודים מכל קצוות תבל בשביל לשמוע את השיעור הזה... רק מה?? זה לא... לא היה קבלה מעשית... רק קבלות מעשיות... אה. זה פושט... תודה... אני מסתדר לבד...

עכשיו: תרשה לי לשחק ראש קטן ולשאול בתמימות: באמת מה ההבדל בין מה שנקרא **קבלה מעשית** לבין **קבלות מעשיות???**

למה אם אני אמסור שיעור בקבלה מעשית ובהשבעת מלאכים יהיה פה געפאקט... כולם ירוצו לשמוע... ואילו אם אני אמסור ועד מעשי בקבלות מעשיות... אני אשאר עם שנים שלושה אנשים במקרה הטוב... אה...

אז מישהו אמנם טען לי על דרך המליצה: שקבלה מעשית זה לשבת רגל על רגל ולהגיד למלאכים מה לעשות... את זה כולם רוצים... למה לא... לעומת זאת קבלות מעשיות זה אני!!! אני קם על שתי רגלי ומתחיל להזיז את עצמי... זה כבר פחות נחמד... לכן אנשים הרבה יותר מתלהבים מקבלה מעשית מאשר קבלה אישית להשתנות... **נו... מה אתה אומר?? הוא צודק?? נראה לך שזו הסיבה??** אני חושב שזה אמנם נכון... אבל עדיין... לא זו הנקודה!!! עדיין אני חושב שהנקודה היא אחרת: הסיבה שאני כ"כ מתרגש ונפעם מקבלה מעשית כי... כי... כי יש פה הילה אפופת מסתורית ושמיימית של מלאכים והשבעות... יש פה משהו מאוד נדיר ויחודי... רגע... תסלח לי: אתה מכיר בן אדם אחד שיועד להזיז דברים עם קבלה מעשית? אתה לא מכיר... אז זהו ש... אל תשאל... יש בחיפה מישהו כזה ש... שמוסר שיעור בקבלה מעשית... והוא אומר שם קדוש ומעיק אנשים באויר... מייבש ידיים של שוטרים אז קדימה... הסעות יוצאות כעת מכל רחבי הארץ לחזות בתופעה...

זו הנקודה!!! זו הסיבה שאנחנו כ"כ מתרגשים מקבלה מעשית... כי... כי... כי זה משהו שאתה רואה בעיניים!! משהו שעובד!! משהו מאוד יחודי ומסתורי ו... ונדיר!!! אין את זה!! אין!! כמובן רק פה בחיפה...

אז זהו!!! שכעת באה הנחיתה... אכזבה עמוקה... לא... שום דבר... אין פה משהו מיוחד... יש פה בסה"כ כמה יהודים שמקבלים קבלות ומבצעים אותם... נו... תודה רבה... את זה יש לי גם בגוש דן... נהג... תעשה פרסה... חוזרים בחזרה הבייתה... אין שום חדשות מעניינות...

אז זהו!!! על זה באתי!!!

כעת אני רוצה לגלות לך סוד: ברגע הראשון זה ישמע לך מוזר... יהיה לך קשה לקבל את זה... מסתמא בהתחלה אתה לא תסכים איתי... אבל אל תמהר לבטל... תחשוב על זה... ובכן: תתפלל לשמוע...

שדווקא הנושא של קבלה מעשית והשבעת מלאכים מאוד מפותח היום!!! התחום הזה רווי... נדוש... ממוצה... אנחנו מומחים בהשבעת מלאכים... אנחנו

כל היום עסוקים בלהפעיל את המלאכים ולהריץ אותם למענו... דווקא התחום של קבלה מעשית כבר רווי... עשה את שלו... ודווקא התחום של קבלות מעשיות הוא התחום המפתיע והנדיר... שאם רק תנסה אותו... אתה תהיה בהלם לגלות איך שזה "עובד..."

מה אני מתכוין?? איפה אנחנו פוגשים את המושג של "קבלה מעשית" בדרך שלנו?? אני אגיד לך איפה... אם שמת לב היום כל אחד יודע לצטט בע"פ את כל הצוואות של הצדיקים שהבטיחו שמי שיעשה ויתרום למוסדות הק' הרי הוא יפעל למענו... אנחנו מאוד חזקים בקטע הזה... כל אחד מאיתנו יודע להבטיח סעודה לעי"נ צדיק פלוני ולתרום למוסדות צדיק אלמוני... **ולהפעיל!!** להפעיל מלאכים... להפעיל צדיקים שיפעלו למענו... זה סוג **הקבלה מעשית** של דורנו אנו!!! אם פעם ידעו להפעיל מלאכים... אז היום אנחנו יודעים להפעיל צדיקים!! יש לנו רשימת שמות של צדיקים שאנחנו מפעילים אותם... **אבל! ההלו... מישהו מעלה על דעתו שהוא יכול לפעול לבד... לכה"פ גם לבד???**

מישהו העלה על דעתו שאם הוא יקח את העניינים ברצינות לידיים והוא יקבל על עצמו **קבלות מעשיות** ממה שנדרש ממנו בעבודת ה' ויבצע אותם ברצינות (לכה"פ באותה רצינות שהוא מבין שצריך לפעול בקבלה מעשית...) הוא יכול לפעול... ולא בגלל שהוא הפעיל נשמה של צדיק בקבלה מעשית... אלא בגלל שהוא שב בתשובה והוא קיבל קבלות טובות וה' קיבל את תשובתו והביא רפואה וישועה לו ולכל העולם??

זה מאוד מזכיר לי את הבדיחה המפורסמת והמוכרת מאותו חרדי שפרצה לו דליקה בבית באמצע הלילה ובמקום להתקשר למכבי אש הוא התחיל להתקשר לנציגים שלנו בכנסת שיפעילו קשרים בעיריה שישלחו פקס למכבי אש... ההלו... העלית בדעתך שאם אתה בעצמך תתקשר למכבי אש זה ילך יותר מהר?? על אותו משקל:

אנחנו מומחים בקבלה מעשית!! להפעיל צדיקים שהם יעשו קשרים ויפעלו בשבילנו... רגע... ניסית פעם לפעול לבד... ניסית פעם לעמוד מול הרבש"ע בגודל טבעי... לעשות תשובה!!! לעמוד מול רשימת המחדלים שיש לך בעבודת ה' או המטלות שעד כה הזנחתו אצלך בעבודת ה'... והחלטת לקבל קבלות מעשיות שאני אחר ואני משתנה... ניסית פעם לפעול בתקשורת הישירה והתאכזבת? למה אתה עובד כמו החרדים האלו שמיד מפעילים קשרים ומשביעים צדיקים... ניסית פעם לנגוע ישר לנקודה?? **מישהו ניסה פעם לגשת בדרך המלך הזו??**

אני אתן לך דוגמא שמאוד ממחישה: ישנה סגולה בדוקה ומנוסה מהרב סגל זצ"ל ממנצ'סטר שמי שלומד כל יום שתי הלכות בשמירת הלשון רואה ישועות!!! זה מומלץ בחום!! עשרות אלפי יהודים כבר ראו ישועות!!! עכשיו בינינו... אם אני אתפוס אותך כעת לפינה ואני אשאל אותך כמו ליטאי קר: תגיד לי: איך הסגולה הזו עובדת?? בתור מה?? מה הכח שלה לפעול ישועות?? מה אתה תענה לי?? זו הבטחה של הרב סגל!!! או לחילופין זה הכח

המעשית... תנסה... שווה לנסות...

אתה תראה ישועות בעיניים... ולא יהיה מאושר ממך... אתה תראה מה הכח של... של מה? של הצדיק?? לא רק!! לא רק לצדיק יש כח... יש גם כח לתשובה תפילה וצדקה... הפעם תראה שיש לך כח לעשות תשובה וה' מקבל אותה... תן צא'נס... תן קצת אימון לרבש"ע...

השיר שהכי מרגש אותי בימים הנוראים זה מכניסי רחמים!!! אנחנו פונים למלאכים בתחנונים: השתדלו והרבו תחינה... נו... מכניסי רחמים... תכניסו כבר את רחמינו... משמיעי צעקה... תשמיעו כבר צעקתנו... למה אתם לא משמיעים??? ל-מה אתם מחכים?? נו... מה המלאך עונה לי??

יהודי יקר... אני יכול רק להכניס!!! אני רק מכניסי רחמים!!! אבל מה?? מה להכניס?? את הרחמים אתה צריך להביא... משמיעי צעקה... כן... אני המלאך- התפקיד שלי זה להשמיע צעקה!!! אני עומד עם ההגברה וברגע שיש צעקה אני מפעיל אותה על שיא ווליום...

אבל מי הצועק?? אתה!!! אתה צריך לצעוק...

קח בחשבון שכשאנחנו שרים מכניסי רחמים... באותה שעה גם בשמים שרים את אותו שיר... אבל שם שרים: מפעילי רחמים הפעילו רחמינו... בעלי צעקה... תתחילו לצעוק... תפסיקו לזרוק את הכדור למלאכים להכניס ולהשמיע... ממילא קח בחשבון שהמלאך עומד בשמים עם ההגברה... והוא מחכה... הוא מכריז ברמקול אחד חד... שתיים חד... והוא מחכה לתזמורת שלך... הוא מחכה שאתה תפתח את הפה ותפעיל רחמים... תרים צעקה ותדבר עם הרבש"ע... והוא מחכה...

ואיפה זה תקוע? כי... כי אתה כעת עסוק בלהפעיל אותו...

ההלו... קום קום... עמוד עמוד עמוד... הכל תלוי בך... תפסיק להפעיל אחרים... תעמוד מול השיעורי בית שאתה צריך לעשות... תעמוד מול כל מיני חולשות בעבודת ה' שצריך לעשות להם סוף... אם זה התמכרות לאיזה קו נייעס... או התנערות מאחריות בבית או חוסר ישרות בדיני ממונות ואם זה שעה יקר במשך היום שעם קצת יעילות אתה יכול לפנות אותה לעסק התורה ואם זה דקדוק הלכה וצניעות... בקיצור: כל אחד ורשימת המשימות שלו בעבודת ה'... לשבת בצורה רצינית ויסודית עם רשימות מוגדרות ולכנס מטבחון ולקבל החלטות... תדבר אתה עם הרבש"ע... תגיע

איתו להסכמים שאף מתוון לא יתערב בהם (אתה יכול להתייעץ כך או כך... מה יותר חשוב... מה קודם בסדר עדיפויות... אבל בסופו של דבר אתה ורק אתה צריך לשוב בתשובה מול ה'... אחד מול אחד...) ותנסה!!! אתה תראה שקבלות מעשיות עובדות בטח כמו קבלה מעשית לכל דבר... אתה תראה שאתה משנה את הטבע שלך ויחד איתך של כל הבריאה כולה... אל תזלזל בעצה הזו... תאמץ אותה!! כעת ועכשיו!!

שמעתי על קברו... רואים הרבה ישועות... (והכל נכון... בלי שום פקפוק) אבל כעת אני פה בשביל להפתיע אותך בתחום חדש שנקרא קבלות מעשיות!!! תעמוד אתה בגודל טבעי מול הרבש"ע... תעשה חשבון נפש... אחד שתיים שלוש... במה אני לא בסדר... ותקבל על עצמך לעשות שינוי מעשי!!! במה אני מפעיל את עצמי בעזיבת החטא (לא מפעיל אחרים) אני יכול לומר לך שכמה פעמים הפעלתי את עצמי וראיתי ישועות בעיניים... וזה אפילו לא ראוי להיקרא סגולה... כי זה... זה היהדות... היתה תקופה שהייתי צריך ישועה... והחלטתי שאני צריך להתחזק בשמירת העיניים!!! והלכתי עם זה עד הסוף במסירות נפש... וראיתי ישועות!!! למה??? כי יש צדיק שנקרא "צדיק עולמים" שהוא מצוה אותנו לשמור על העיניים וברגע שיהודי חוזר בתשובה ברצינות ומתחיל לשמור על העיניים... ארפא משובתם אוהבם נדבה כי שם אפי ממנו וכל הישועות... היתה שוב תקופה שהייתי צריך ישועה... וראיתי שכתוב בספר תורה של היהודים שישרות בדיני ממונות זה "ואהבך וברכך והרבך..." עשיתי בדק הבית וגיליתי שיש לי מה לתקן בנושא הזה... הסרתי את כל הנכר אשר בתוכי... השבתי את כל העושק שיש לי בבית... וראיתי ישועות!!! וזה לא היה קבלה מעשית... לא הפעלתי שום צדיק... אדרבה... הפעלתי את עצמי מול הרבש"ע... חזרתי בתשובה וה' קיבל את זה... מה רע בזה?? ניסית פעם ללכת בקו הזה ולא ראית נחת??

זה היה הסיפור שלי עם אותו צדיק... קראו לו הרב קוך צ"ל... הייתי צריך ישועה וניגשתי אליו... הוא אמר לי: אצלי הכל עובד עם קבלה מעשית!!! (ושוב... בהתחלה אורו עיני... כבר ראיתי את המלאכים הצחורים מתחילים להתעופף מעלי... עד הנחיתה הצפויה...) אתה מקבל על עצמך קבלה בתפילה... נניח להגיע רבע שעה לפני התפילה במשך תקופה... כך וכך זמן ואתה תראה ישועות... התאכזבתי קשות... והייתי היימיש איתו ואמרת לי: נו... באמת כבוד הרב... אני מכיר הרבה אנשים ש.....

ואז הוא קטע אותי באמצע המשפט!!! מה... מה אמרת?? אתה מכיר הרבה אנשים ש... ש... שמה?? שקבלו על עצמם קבלות??... תביא... תביא אותם... אני מחפש אותם בנרות... אני כמעט ולא מכיר כאלו אנשים... אנשים ניגשים אלי עם צרות גדולות!!! ואני מבקש מהם שיקבלו ע"ע קבלות קטנות (בנקודות אמיתיות שהם צריכים לקבל) והם לא עומדים בה... אחד אחרי השני הם חוזרים אלי שוב עם אותם בעיות ואני שואל אותם: קיימתם את הקבלה... והם לא!!! לא עושים!!! הם רוצים להפעיל אותי... להפעיל צדיקים... להפעיל מלאכים... ולא מוכנים להפעיל את עצמם במילימטר... מה אעשה שה' רוצה גם אותם-- לא רק אותי!!! ה' רוצה את להפעיל אותם ולא רק את המלאכים!!!

ארך לי זמן להבין מה שהוא אמר... ארך לי זמן עד שראיתי כמה שזה ככה... אני מוכן לטוס למרחקים כדי להפעיל צדיק... אני מוכן לעשות כל מיני סגולות מורכבות ולו בשביל להגיע לצדיק עם מסמך... כבוד הצדיק... הבטחת... כעת תקיים... ואילו להפעיל את עצמי מול הרבש"ע?? על זה לא חשבתי... הגיע הזמן להפסיק להיות כמו החרדים שתמיד מפעילים קשרים עוקפים... הגיע הזמן לאמץ על ההידברות הישירה!! את הקבלות המעשיות ולא את הקבלה

שהליגער חפץ חיים הכניס בספר ח"ח שהוא יכול להביא ישועות...!! נכון פחות או יותר זו תהיה התשובה???

עכשיו: תרשה לי להיות כופר... מה דעתך לחשוב על נוסחא טיפ טיפה שונה... אולי הכח של הסגולה הזו זה... זה לא הבטחה של הרב סגל... ולא כח של הח"ח... אז מה כן?? פשוט הכח שאלוקים שבשמים קבע שמי שחוזר בתשובה מעוון לשון הרע והוא מבטא את עזיבת החטא שלו בזה שהוא מחליט ללמוד הלכות שמירת הלשון... אז גדולה תשובה שמביאה רפואה וישועה לעולם... אה... למה אף אחד לא חשב על נוסחא שכזו?? נו... למה לא?? הנה לך קבלה מעשית מול קבלות מעשיות!!!

להגיד שיש פה הבטחה של הרב סגל ממנצסטר זה סוג מסוים של קבלה מעשית... אתה רק מתחיל ללמוד שמירת הלשון... אנחנו מתחילים פה להפעיל את הרב סגל בשמים שהבטיח וכ'... הההלו... למה חייבים להגיע לקבלה מעשית? אולי תגיע מזוית ישרה של קבלות מעשיות??! היות וחטאתי לה' בלשון הרע... אני כעת מקבל להבא לא לדבר לשה"ר... ובשביל להוכיח רצינות אני לומד כל יום שתי הלכות בלשון הרע... והנה... בזכות הקבלה המעשית שלי... והחזרה בתשובה הפרטית שלי ביני לבין הרבש"ע... הרי ושב ורפא לו ואוטוטו כל הישועות... למה לא ללכת ישר??

ואתה יודע איפה אני פוגש את הנפקא מינה למעשה???

כי אני מכיר כאלו שהגדילו לעשות ואחרי שהם למדו שתי הלכות בח"ח... הרי כדי שהסגולה תעבוד עד הסוף הם גם נסעו להתפלל על ציונו של הרב סגל ממנצ'סטר... רגע... למה הם לא חשבו על רעיון הרבה יותר פשוט וקרוב ממנצ'סטר... היות וכבר 40 יום למדנו שתי הלכות בח"ח מתוך נכונות לשוב בתשובה ולהפסיק לדבר לשון הרע... לכן היום כינסנו מטבחון והחלטנו החלטה נוקשה שיותר לא מדברים לשון הרע... ואי לכן מהיום נושא איקס... לא עולה לדיון בבית שלנו מטוב ועד רע... (כל בית והנושא הטעון והרגיש שלו שמזמין המון המון לשה"ר ורכילות...)

אה... למה לא חשבתם על סיומת מתבקשת שכזו?? נו... למה לא??

כי תלוי מה הנושא!!! אם למדנו שתי הלכות ח"ח מדין קבלה מעשית... מדין השבעת והפעלת צדיקים שהבטיחו ישועות... אז הסיומת אמורה להיות במנצ'סטר... סמוך ונראה לצדיק שהחלטנו הפעם להפעיל אותו... אבל אם נבין שהנושא הוא קבלות מעשיות מול הרבש"ע שהוא ציוה ואני רוצה כעת לשמוע בקולו... אז גם הסיומת אמורה להיות מול הלשון הרע שאני החלטתי להפסיק לדבר!! ישר מול הנקודה ולא סחור סחור...

האם הבנת כעת מה ההבדל בין קבלה מעשית לקבלות מעשיות??

אז זהו!! שלמרה האבסורד... דווקא קבלה מעשית מאוד מוכרת ונדושה בדור שלנו... יש הרבה הבטחות של צדיקים... ומי שתורם ומי

שיבת "קירוב" בזמן שביהמ"ק קיים... "איש לרעהו ומתנות לאבינוים"

קבלנו אותו בזרועות פתוחות... בחמימות ובשמחה... מיד כיבדתי את שמריהו באוכל ושתיה והראיתי לו את החדר שלהם... חדר נקי ומרוהט... פוראי ובי סדיא... כן... ככה זה אצלנו מעשים שבכל יום!!!

אנחנו ישיבה של קירוב... אנחנו מקרבים יהודים... **עכשיו: שלא תבין לא נכון**... אנחנו לא מדברים פה על קירוב של חוזרים בתשובה... ממש ממש לא... (בזמן שביהמ"ק היה קיים לא היה מושג של מחלל שבת בפרהסיא או אוכל נבלות וטרפות שנבנה אותו רוחו לחזור בתשובה... כי אחד כזה הוא ממזון היה נסקל הוא היה סופג את הארבעים או שמונים או מכין אותו עד שתצא נפשו... מושג של חילוני שחזר בתשובה זה מושגים של גלות ואכז"ל!!!) רק מה?? סו"ס אנחנו גרים בעיר קבצאל על גבול ארץ אדום... יש הרבה יהודים יראים ושלמים שמתגוררים בחוץ לארץ... אם זה באלכסנדריה של מצרים שיש שם מיליונים של יהודים (נפגשו אותם בשבוע הבא בדף היומי) ואם זה בבבל ובסדיא או בלודקיא... (שבימים האלו סו"ס מגיע המחצית השקל שלהם...) ומדובר ביהודים יראים ושלמים... אבל... סו"ס לא מכירים אותם פה!! פתאום נוחת פה בן אדם עם פאות הראש והזקן מוכתר בתפילין וטוען שהוא יהודי... בשביל זה צריך לעבור תהליך של היכרות מינימלית!!! דבר ראשון מקבלים אותו בשמחה... סו"ס הוי מקבל **כל אדם** בסבר פנים יפות... ואחרי שהוא נח מעמל הדרך... הוא הולך לבית דין ומציע בפניהם את השטר יוחסין שלו... או! או שיש מישהו מאיתנו שנאמן לבי"ד ומכיר אותו ואת משפחתו והוא מעיד עליו שהוא ישראלי... (גם עד אחד כשר... לפעמים השליח שהולך לגולה לומר מתי הוקבעו המועדות... הוא איש הקשר...) טוב... את התהליך הראשון הוא עבר... כעת!!! יש לנו כבר אישור לממן אותו מקופת הצדקה של העיר לחדש הקרוב... אבל תכל"ס הוא מדבר בשפה מצרית ואני לא מבין מה הוא אומר... בשביל זה ב"ה יש לנו כאן סנהדרי קטנה ויש שם כבר כמה מופלאים שראויים לשבת בלשכת הגזית והם בקיאים בשבעים לשון... בתקופה הקרובה הוא יהיה במחיצתם והם יקרבו אותו בלשון שלו... עד שאט אט הוא יתרגל ללשון עברית... (יתכן שבמשך הזמן הוא ילך ליצטורי ללמוד אצל ר' יוסי שהוא גם מגיע מאלכסנדריה) לא קל לקרב... סו"ס המנטליות מאוד שונה... סוף סוף התכונות של האלכסנדרים מאוד שונות מישראל... ולפעמים זה עלול להגיע לפיצוץ... אבל בשביל זה אחד מסימני אומה הקדושה זה גומלי חסדים ואם יש פה יהודי שהגיע מהגולה, אנחנו צריכים להכיל את התכונות השונות שלו (דווקא בפרט הזה אנחנו בדרך האחרון עתירי ניסיון יותר מכל דור אחר... מי כמונו דור של קיבוץ גלויות נאלצים להסתדר עם שלל סגנונות שונים וקוטביים... ההונגרי והמרוקאי, הפולני והתוניסאי, התימני והרוסי, האמריקאי והישראלי... אי אוי... לא קל...)

וברוך ה' שמריהו התחיל להשתלב ולהתברר בישיבה שלנו... הוא כבר יודע לדבר בלשון הקודש אבל בלשון עילג... ויום אחד גם ראיתי אותו לא פחות ולא יותר - אוכל בשר חי סבית טביחתו!!! משהו שאפילו בן דרוסאי לא חשב עליו... כן... ככה זה במנטליות של אלכסנדריה... אתה מבין לבד שזה לא היה נעים לי... כמעט היה לי קלקול סעודה... אבל למדתי להכיל את השני... (כעת לפחות אני מבין איזה היתר יש לי לשחוט ביו"ט בהמה מסוכנת עם חשיכה למרות שאין זמן לא לבשל ואפילו לא לצלות... כי... מקסימום ניתן לשמריהו לאכול בשר חי לכבוד יו"ט...) ואפילו נרקמו בינינו קשרי ידידות וחובה... וכעת!!! כעת אנחנו מתקדמים הלאה... כעת צריך להתקדם להיכרות בירושלים... ירושלים צריכה היכרות משלה! סו"ס אדם שהוא לגמרי לגמרי זר... לגמרי עולה חדש... שאין לו שום מכרים... הוא מתקבל בירושלים בחשדנות ובקיריות... כן... זה אולי ישמע לך גזעני... אבל תבין אותנו... דבר ראשון: אולי הוא עם הארץ גמור ומסילא הוא טמא מת... (מספיק שהמספיקים שלו זה חרב הרי הוא כחלל... זה אבי אבות הטומאה זה יכול לשגע את כל הבית שלנו) אז בשלמא אני... יש לי כבר את ה"איש" שלי במקדש. את הכהן שאני רגיל לתת לו חלה ומתנות... והלוי השוער שאני נותן לו מעשר ראשון... וכשאני מגיע למקדש יש תמיד "איש קשר" שיכול לייצג אותי ולהעיד עלי עדות אופיי... אבל הבחור הזה?? מסכן... נבון וחדש... אף אחד לא מכיר אותו... תחשוב שהוא יעלה לירושלים לביל ראש השנה להעיד עדות החדשה... ילך לילה שלם במס"י... וסו"ס הוא הגיע לירושלים... וכעת קי"ל: ש"אם אינם מכירים אותו מביאים אחר עמו להעידו..." אז אמנם הגיע איתו מישהו אחד... אבל זה לא מספיק... כי צריך שני עדים להעיד עליו!!! ואז מתחילים להפוך את כל ירושלים... מחפשים מתחת הריצפה עוד מישהו אחד שמכיר אותו... ואין!!! תחשוב איזו הרגשה נוראה... עד ראה שנפסל על הסף מחוסר היכרות... בשביל זה אנחנו פה באלול!!! כדי להכניס אותו לעניינים...

שמריהו... מה נשמע?? הצטברו לך כמה פירות דמאי?? הפרשת תרומות ומעשרות... קדימה... היום אנחנו נוסעים לעיר הלויים הקרובה... יש שם גם כהן וגם לוי... נעשה לך היכרות איתם... הלכתי איתו... הוצאתי עליו בוקר שלם בחודש אלול... (סו"ס איש לרעהו ומתנות לאבינוים...) הלכנו עד עיר הלויים יתיר!!! ושם פגשנו את ר' ירמיהו כהן... הצאתי בפניו את שמריהו וסיפרתי לו שזכינו ליהודי חדש בארץ ישראל... הוא חיבק אותנו בחום... ובירך אותנו ברכת כהנים באהבה... הם דיברו קצת בלימוד ר' ירמיהו בריר מה שלום חלוצתו שנישאה לזר... כי היא נפסלה מלהינשא לכהן... ולא נותר לה אלא לעבור לאלכסנדריה של מצרים (כדי לא לפגוש מקרוב את החסר של תרומה וזוהו ושוק שהיא לא יכולה לאכול...) משם הלכנו לר' יהושע הלוי... הוא "איש קשר" שלי עם בית המקדש... מתוקף כהונתו כלוי... אז בפעם הראשונה שהגעתי לירושלים ואף אחד עדיין לא הכיר אותי... ידעתי שכעת זה המשמרה שלו והוא שוער בשער הניצוץ והלכתי לשם וקראתי לו שיעיד עלי!!! והוא באמת זה שהכניס אותי פנימה... הוא הכניס אותי לרשימות של הראויים להעיד במשרד הפנים של בית יעזק... והוא לא הסתפק בזה... הוא גם הלך איתי לאכסניה משובחת בירושלים (זו אכסניה מיוחדת רק למי שאוכל חולין לכה"פ על טהרת תרומה) והוא העיד עלי שאני בר אורין ויש לי "כרטיס חבר" על טהרת תרומה... (כן... זה שפאן בישוב קבצאל על גבול ארץ אדום... כולם יודעים שאני חבר זה לא סיבה שמישהו ידע את זה בירושלים... בשביל זה צריך את "צגיי הקהילות" הצבא הקומנדו של שבט הלוי שמפוזרים בכל גבול ישראל והם תמיד נאמנים כי מעלין מדוכן ליוחסין ולמעשר... אין מקום מהיסן שמעניק חותמת על כשרותו של האדם כשערי המקדש) אז כעת תורו של שמריהו לעבור את התהליך הזה... אז כמובן שהוא יהודי כשר ואפילו תלמיד חכם... אבל כמובן שהוא רחוק רחוק מלהיות חבר... סו"ס רק לפני שבועיים הוא הגיע מארץ העמים ושם אין זכר לאכילת חולין בטהרה... (נקודת הפתיחה של כל מי שרק דורך בארץ העמים זה טומאת מת...) וכאן שמריהו בעיצומה של התלמדות והכשרה לקראת קבלת דברי חברות... ואז הגיע השלב של שמריהו לפרק את המזוודה!!! הוי הוי... פירוק מזוודה של עולה חדש זה מעמד מרטיט ומרגש ולפעמים גם עצוב... הוא הוציא בהירות כמה עשרות מעטפות מסודרות בקפיידא... בכל אחד כתוב פרטים מדויקים עם סכום כסף מדויק... אז הנה... יש לי פה 13 קרובות יולדת... מכל הקידושים האחרונים שהיו בשכונה רק בחודש האחרון וכולם שמו עיניהם עלי שאני נוסע לירושלים... הלאה... כעת שמריהו הוציא מעטפה ועיניו הצטעפו... זה יהודי יקר שנתן לי מעות חטאת והתחנן בפני שאדרז להקריב את זה... הוא לחש לי בדמעות: תבין: אני כבר למעלה מגיל חמישים ורובצים עלי כמה עשרות חיובי כרת מחטאות נעורים... אז אנא... אני מצידו אשתדל לעשות תשובה (שמכפרת על כרת...) אבל גם אתה מצידך תזדרז להקריב "בחזקת שהוא קיים" בטרום... בטרום ימים פונים... והנה עוד מעטפה של עבד עברי שנשא שפחה חרופה והתחייב בקרבן אשם... וזה רק תחילת הרשימה... בהזדמנות נמשך...

אודות השריפה בפרוודור ירושלים...

בדיוק עכשיו... בדיוק בימים אלו משתוללת שריפת ענק בפרוודור ירושלים... שריפה שמכלה עשרות אלפי דונמים של עצים... בדיוק בשלושים יום שקודם שנת השמיטה שבימים האלו יש לנו הלכה למשה מסיני מיוחדת לחום ולייקר כל אילן... אחד אילן סרק ואחד אילן מאכל... רואים אותם כאילו הם תאנים, ואם הם ראוים לעשות ככר דבילה חורשים כל בית סאה בשבילים (ותוספת שביעית נדחית מפניהם...) דווקא בתאריך יהודי זה, הז"ל מפגישים אותנו עם החשיבות שיש לכל אילן סרק שגדל בארץ ישראל... שהוא דוחה אפילו תוספת שביעית... ובדיוק עכשיו נשרפים רבבות רבבות של בתי סאה של חורש טבעי... זה כואב!!! ואנחנו לא יודעים חשבונות שמים... אבל לכה"פ אפשר להוציא מזה מוסר בשבילנו... הרי לפנינו עשרות אלפי דונמים שנפסדו בידי שמים עוד לפני שבעליהם השמיטו שדותיהם בשביעית (או שלא השמיטו...) הרי לנו שבסופו של דבר לא לחקלאים ההצלחה, ולא לעבודת הארץ הפירות... בסופו של דבר הכל בגזירת עליון... ומי שאמר לעשרות אלפי דונמים להישרף... יכול לצוות את ברכתו למאות אלפי דונמים לתת יבולם בשנה השמינית גם אם ננטשו במוצות ה' בשנה השביעית...

עד כאן זו חכמה גדולה... זה לתת מוסר לחקלאים... לשבת מוגדל השן ולהטיף מוסר ברוממות הבטחון... אבל אנחנו צריכים לקחת את זה אלינו... לחורש הטבעי שלנו... לבית סאה שלנו... לחלקת השדה הפרטית שלנו... לפעמים נדרשת מאיתנו התמסרות והקרבה... זה כרוך לפעמים בהוצאות או בהפסדים... ואסור לשכוח שבסופו של דבר כל הוצאה שאנחנו מוציאים מכיסנו בשביל ערכי קודש... ההוצאה הזו היתה יכולה להתבטא בהפסד!!! וע"י שאנחנו מוציאים את זה על ידישקייט אנחנו ממירים הפסד במוצה... ממירים כיליון בהקרבה ונכונות... זה כמו המעשה בבני אחותו של רשב"י (ב"ב י') שנגזר עליהם להפסיד 400 זוזים בשנה הקרובה למס הכנסה... במשך כל השנה רשב"י התרים אותם... נדנד להם לתרום עוד ועוד... והם תרמו ותרמו... ובסוף השנה פתאום הגיעו שלוחי המלך ותבעו אותם 10 זוז בלבד... מה התברר?? שרשב"י הספיק להתרים אותם כמעט את כל הסכום שנגזר עליהם להפסיד לטובת המכס... ועשר זוז האחרונים נותרו... ואז הם שאלו את רשב"י: אם ידעת, למה לא אמרת לנו?? היינו תורמים לך הרבה יותר בשמחה? נו... מה התשובה?? אם הייתם יודעים... הייתם נותנים לי את זה לא בשביל מצוה אלא בגלל שחבל לכם על הכסף... בלאו הכי הוא הולך לפח... לפחות שמישהו ירויח מזה... אבל כאן שהתרמתי אתכם... גם זכיתם במוצות צדקה מהודרת וגם הכסף לא הלך לטמיון!!! צריך לדעת שעל כל הפסד כספי שחלילה וחס אנחנו מפסידים על זה שאנחנו יראים ושלמים... על זה שיש לנו בית... הרי מקובלנו שההפסד הכספי הזה כבר נגזר בר"ה... רק מה? במקום שזה סתם ילך לטמיון... יש לנו את הזכות להקריב אותו על מזבח עבודת ה'... אין לך מוכרה זהב גדול מזה!!! יתן ה' ותשקע האש... ויציילו מכל פגע רע ומכל נזק ומגיפה...

למה עושים עסק משמיטה...?? הסרות מצוות?

בימים אלו שכלל ישראל מתכוננים ברגשי קודש לקראת שנת השמיטה הממשמשת ובה... יש גם נימה מסוג אחר!!! יצא לי לדבר עם כמה וכמה אנשים שדווקא לא... לא מתחברים לנושא... מה עושים כ"כ הרבה עסק משמיטה?? ובפרט שכאן בגיליון זה יש מדור שמדבר על "הלכה בקרוב ממש למעשה" ומטבע הדברים בימים אלו כותבים הרבה על שביעית ועל תרומות ומעשרות וסדר זרעים... ובזמן האחרון מגיעים אלי טענות: נו... די... תפסיק כבר לדבר על סדר זרעים... סו"ס המדור הזה אמור לעורר בנו רגש של כמיהה והשתוקקות לבית המקדש ולעתיד לבא... וסדר זרעים עם כל הכבוד... זה מעורר אצלי רגש בדיוק כמו סדר נשים נזיקים... אנתו פה... אנתו פוגשים את זה... זה בכלל לא מעורר אותנו לכמיהה והשתוקקות לעתיד לבא... זו הטענה!!!

אני חושב שבטענה הזו יש נקודה כללית למה שצריך לפתוח אותה...

ובכן: מה התשובה הפשוטה על הטענה הזו?? ידידי היקר: אם היית עכשיו נולד באירופה... ואני הייתי מוציא את העלונים בקובנה ואתה היית קורא את זה בוורשא... ובמדור הלכה בקרוב ממש הייתי מתרפק על חיבת ארץ ישראל ומתארך לך אך נראית שנת השמיטה... היית מתרגש?? ברור שכן!!! נו... אז למה היום אתה לא מתרגש??

אתה יודע למה לא?? **כי אנתו ספיינו!!!** אנתו נולדו לתוך השמיטה!! נפלטו כאן מעצמנו... ולכן!!! לכן אתה לא מתרגש...

אז ממה אתה כן מתרגש?? מבית המקדש... למה? כי בייחס לביהמ"ק איתנו!!! אין אנתו יכולים לעלות ולראות בבית בחירתך...

תבין: סבא שלך התרגש מאד ומשמיטה... למה?? כי הוא היה רחוק מארץ ישראל... ואתה שנולדת בארץ ישראל... כבר אין לך מה להתרגש משמיטה... לא נותר לך אלא להתרגש מבית המקדש שזה מה שרחוק ממך... **בקיצור: לא יפה לומר... אבל בנינו:** נס שבית המקדש עדיין לא נבנה... כי אם גם בית המקדש היה נבנה... אז גם ממנו לא היית מתרגש... בקיצור: אנתו מתרגשים ועושים עסק רק **ממה שאין לנו**...

היות ובית המקדש חסר לנו... אז אנתו מתרגשים מבית המקדש... ואילו ארץ ישראל?? היות ויש לנו כבר את ארץ ישראל... אז ההחל... אז נדברו... מה אתה מתרגש מארץ ישראל?? מה אתה עושה ממנה עסק...

אתה מבין לבר שזה לא תקין!!!

ואני אגלה לך סוד כמוס: זו הסיבה שבית המקדש עדיין לא נבנה... עקרונות בית המקדש היה כבר יכול להיבנות... נו... אז למה הרבש"ע לא מוחרר לנו טופס ארבע?? למה הוא יתברך לא מוסר מפתחות??

נו... תגיד אתה למה... פשוט מאוד: הרבש"ע יודע שפעם!!! לפני שבעים שנה היינו גרים באירופה וישבנו כל היום ובכינו והתפרקנו על ארץ ישראל... ישבנו כל היום ודיברנו על חיבת ציון ברגשי קודש... ואיזה זכות לגור בא"י... נו... ה' ראה שאנחנו כ"כ רוצים להגיע לארץ ישראל... והוא זיכה אותנו להגיע לכאן... רק הגענו לכאן... במקום לשמוח ולהתרגש מתרומות ומעשרות ושמיטה... שום דבר!!! ארץ ישראל הפסיקה לגמרי לרגש אותנו... כיום... כי... כי אנתו כבר פה... רק מה?? אנתו ממשייכים להתרפק... והפעם על מה?? על בית המקדש!!!

אה... אומר רבש"ע... אם אני אבנה לכם את בית המקדש... יקרה אותו דבר!! אתם תכנסו לבית המקדש... תוך תקופה קצרה תתרגלו... אתם תפסיקו להתרגש מזה בדיוק כמו שאתם כבר לא מתרגשים מארץ ישראל... ותוך תקופה קצרה אתם שוב תמשיכו להתרפק...

נו... ואז... אז על מה תתפרקו?? מילא עכשיו... יש לנו לפחות את מי להאשים בכבי שלנו... יש לנו איזה יעד שנקרא בית המקדש שעדיין לא הצלחנו להגשים אותו... אבל מה יקרה כשגם את זה תקבלו... אתם כבר תעמדו בבית המקדש עצמו... **ולא תתרגשו ממנו ברגושששש!!!** בדיוק כמו שאתם עכשיו **לא מתרגשים מארץ ישראל ברגושששש!!!** ואז... ואז על מה יהיה לכם להתרפק וולהשתוקק? זהו! הגעתם ליעד... לאן עוד???

נו... אתה מבין למה הקב"ה לא ממחר לבנות את בית המקדש??

חבל!!! כעת שאין בית המקדש... לפחות יש לך רגש והתפרקות לבית המקדש... אבל כשיבנה בית המקדש יהיה לך משעמם שם כמו כעת בא"י שאתה מחפש כל היום קברי צדיקים ושולל תירוצים איך לברוח ממנה...

תחשוב על זה!!! זה לא אתם משפטים מאויר... אני מדבר פה על נתונים... עובדה!!! עובדה שכלל ישראל פעם התפרקו על א"י... עדי! עד שהגענו לכאן... ברגע שהגענו לכאן התחלנו להתרפק על השטעטלע באירופה... אז תסביר לי בהגיון למה שאותו דבר לא יקרה כשבית המקדש יבנה? כעת כולנו מתרפקים ומשתוקקים לבנין בית המקדש... וברגע שיבנה בית המקדש והכהנים והעם נעמוד כפועל בעזרה ונראה מראה כה"ג... לך תדע... אולי אנתו נתחיל להתרפק... אה... אך אני מתגעגע לניגון של הש"צ... והכהנים אה אה אה אה... והעם אה אה אה

תסביר לי בהגיון מה ההבדל!!! עזוב אותי... אתה לא צריך להסביר לי... אתה צריך בעיקר לשכנע את הרבש"ע... הוא כבר העלה והביא אותנו והגשים לנו חלומות שלא חלמנו עליהם... פעם יהודי לא יכל לשבת וללמוד בלי מפריע... פעם יהודי היה רחוק מא"י... הגוי התנכל אליו ולא נתן לו לקיים מצוות... והוא כל היום חלם מתי אזכה שאוכל לשמור חוקיך ומצוותיך בלא עצב ואתפלל כדת כראוי וכמון בלי לפחד מהפריץ ומעלילת דם הבאה... והנה... הוגשם החלום!! ואנתו כאן... בארץ ישראל... טוב לנו... אף אחד לא מפריע לנו לעשות רצון ה'... ולקיים את כל המצוות התלויות בארץ... ואנתו ממשייכים לבכות... אז לאן?? לאן זה ממשייך? תשכנע את הרבש"ע שיש טעם להמשיך לצעד הבא... להגשים לנו את היעד הבא... את בית המקדש... שאז אנתו כבר באמת נשמת...

בקיצור: מה אני מתכוין לומר?? הסיבה שיש לנו נטיה לא להתרגש משנת השמיטה נובעת מסיבה אחת!! **כי אנתו מתרפקים על מה שאין לנו!!!**

ואם פעם היינו גרים בעיירה באירופה... אז התרפקנו על ארץ ישראל... ואילו היום שאנחנו כבר נמצאים בארץ ישראל... כאן את תשים לב: **ההתרפקות כעת התפצלה לשני כיוונים!!!** יש כאלו משתרפקים על בית המקדש וזה עוד טוב... אבל יש כאלו שמתרפקים אחרת... על העיירה היהודית... כמה שיש הבדל ביניהם... עדיין שים לב שיש מכנה אחד משותף ביניהם: ששניהם פוזלים למה שאין!!! כי אחרת וזה קדימה... שניהם לא התרגלו שאפשר לשמוח במה שכבר

יש!!!! ואפשר להבין את זה: כ"כ התרגלנו בשנות הגלות להתרפק ולרצות ולהמתין למשהו שאינו... שכעת שה' כבר נתן לנו משהו!!! אנתו לא מסוגלים לשהות בטובה הזו!! אנתו לא יודעים להכיר בה! לנשום אותה מלא ראותנו ולהתחבר אליה.

אגב: אני לא חושב שזה מחולל רוחני... זה יותר נשמע בעיה רגשית...

זה מוכיר לי שהיה לי חבר שהיה תקוע בשיריוכים הרבה שנים... וסו"ס הגיע השידוך... ואז הוא גם חיכה לילדים וסו"ס ב"ה יש לו ילדים... פגשתי אותו עכשיו ואמרת לי: נו... מה נשמע?? הכל טוב?? ראיתי שהוא מוגמם... העיניים שלו מרצדות... הוא מחפש משהו... **דברנו קצת... ומה התברר??** הבן אדם כ"כ התרגל להמתין למשהו שעדיין איננו... שכעת שבי"ה יש!! יש שידוך... יש ילדים... הכל בסדר... הוא לא מסוגל להחליף את הדיסק... הוא לא יודע איך שמחים במה שכבר יש!!! הוא כאילו כל הזמן מחפש לאן... מה עוד חסר שאני יכול לחכות אליו... (שים לב: לא מדובר פה בהכרח בכך אדם עם מידות מנוונות של רגן שלא יודע להרות ואין לו הכרת הטוב... בסה"כ הוא צריך להחליף את הדיסק של ההמתנה לעתיד טוב יותר... והוא פשוט לא לגמרי יודע איך עושים את זה... הוא שכת איד לשהות בטובה!!! לשמוח במה שהנה הגיע ברוך ה'!!!)

ולכן ידידי היקר: אתה שכ"כ מתחבר לבית המקדש... וכ"כ לא מתחבר לשמיטה... אם אתה שואל אותי... עזוב כעת לתקופה קצרה את ההתרפקות לבית המקדש!!! קח בחשבון שההתרפקות הזו היא גם בריחה בין הייתר... חסימה רגשית מול דברים טובים שכבר מתרחשים מול עיניך... קודם תתרפק על מה שיש!!! יש לך ארץ ישראל! יש לך מצוות התלויות בארץ!! תתאמץ להתחבר... תתאמץ לנשום את אורה דא"י ולאחוב את ארץ ישראל... (וזה לא מספיק... זה משהו שבקלות אפשר לפתח אותו) ואז!!! אז תבא לבורא עולם ותאמר לו... רבש"ע: לא מספיק לי ארץ ישראל... אני גם רוצה בית המקדש... לא מספיק לי סדר זרעים... אני גם רוצה קדשים וטהרות... אודו... כאן מקובלנו: הרחב פיך ואמלאהו... בעבודת ה' יש היתר לפתוח עיניים גדולות... אתה רוצה גם ארץ ישראל וגם בית המקדש וגם סנהדרין... אבל אם הקב"ה נתן לך ואתה בכלל לא רואה את זה ולא מתחבר לזה... ורק עסוק בחתירה ליעד הבא... זה לא נקרא שאתה משתוקק לבית המקדש!! זה נקרא שאתה משתוקק לסיים גם עם בית המקדש... (עם ארץ ישראל כבר סיימתי... כעת אני רוצה לסיים גם עם בית המקדש... זה ממש לא נשמע טוב...)

במאמר המוסגר: יש סגנון שיה שמאוד מקובל אצלנו... סוג של התרפקות על הדורות הקודמים... על השטעטלע היהודי של פעם... על התום והטוהר של הילדים של פעם... יש ציונים מרגשים שרואים את ההוי היהודי שהיה בעיירה היהודית... ואם שמת לב: יש לנו נטיה לדבר בערגה וברגש של התרפקות על צורת החיים שהייתה בדורות הקודמים... איך שהם היו הרבה יותר צדיקים וטהורים מאיתנו... ואז כמובן מגיעה האנחה... ש-איפה אנתו ואיפה הם... בזמן האחרון פתאום התחלתי לחשוף!! **מי אמר שהנימה הזו בריאה??**

אולי זה סוג של בריחה...

כמובן!!! כמובן שיש לנו הרבה מה להישאב ולקבל ולניק מהדורות הקודמים... כל המסורת והמנהגים שלנו מגיעים מעירה יהודית אבל ההתרפקות הזו... הגענועים האלו לעיירה היהודית של פעם... פתאום אני מתחיל לחשוב בטוח שזה יושב על מקום בריא!!! זה יושב על בריחה והתרפקות על מה שאין... לא משנה מה... זה על בית המקדש בעתיד או על השטעטלע מעבר... רק לא פה!!! הרי אתה מבין לבד שבאותה עיירה יהודית עצמה שאנחנו לא גומרים להתרפק עליה ולחקות אותה ולהגים אותה... אתה מבין לבד שהם בעצמם כל היום התרפקו עלינו... אותו ילד יהודי עם הקסמט כל היום דמיין לעצמו איך יראה ילד יהודי במושבה פתח תקווה... הוא דמיין את עצמו עומד בערי יהודה ובחוצות ירושלים ולכה"פ עושה קריעה... נו... אז תגיד לי: זה תקין שהוא כל היום התרפק עליו ואנתו כל היום מתרפקים עליו?? הוא כל היום נסע ב"מנהרת הזמן" אליו... ואנתו כל היום נוסעים ב"מנהרת הזמן" אליו?? תסלה לי אבל אני מריח פה יותר חסימה רגשית מאשר רגשות קודש והוד קדומים ואייר פסגות וכו' וכו'...

כל זה במאמר המוסגר... ונחזור לעניינינו:

אז כן!!! בהחלט יש עניין להתחבר לשנת שמיטה!!! לא רק בגלל שיש מה להתחבר לזה ויש בזה דברים נשגבים... עזוב... לפני זה... יש עניין להתחבר לזה בעיקר בגלל החסימה הרגשית שלנו שנוטה לא להתחבר ולברוח מערכים שכבר יש לנו בידיים... **ובכן חשוב להדגיש:** אמנם הנקודה למה שחשבה הזו כעת צפה על פני השטח בייחס לשמיטה... אבל למעשה זה פוגש אותנו בכל חלקי עבודת ה' המהותיים ביותר...

כלפי מה הדברים אמורים??

באדיש החסידי יש מושג ידוע שנקרא: **אגיווארענער איז מער פון איבארענער** גיווארענער זה אחד שנתהחסידי נהיה חרדי!! נהיה בעל תשובה!! לעומת גיבארענער זה אחד שנוולד חרדי... נולד בחצר... לדוגמא: כולם רואים את ההבדל בין אחד שנוולד חסידי ברסלב ממילא הוא שייך לקהילת ברסלב... לבין!!! הליטאי או הספרדי שנתהחסידי נהיה חסידי ברסלב... זה אגיווארענער... מי שנהיה חסידי הוא חסידי בכל הרמ"ח והש"ס... הוא בוער כמו אש... לעומת זאת מי שנוולד בקהילה... מבחינה מסוימת הוא תקוע שם!!! יש ליטאים שתקועים בממסד הליטאית ויש חסידים שתקועים בגרייז החסידיות... בקיצור: יש הבדל תהומי בין גיווארענער לבין גיבארענער... זה צועק! רואים את זה לאורך כל הדרך... אז עזוב... בא לא נדבר כעת על מגורים שונים... אנתו כעת בחודש אלול!!! בחודש אלול מדברים על יהודי!! אנתו נולדו יהודים!!! ומטבע הדברים אנתו תקועים ביהדות!! אנתו גיבארענער... והעבודה של חודש אלול זה להפסיק להיות תקועים... להפסיק להיות ספייני... להתגייר מחדש ולבחור בעבודת ה'... מי שנוולד חרדי והוא תקוע ביהדות... כל מה שהוא מכיר ביהדות... משעמם לו... לא נותר לו אלא לפזול ולהתרפק על מה שאין... או מה שהיה בעבר או מה שיהיה בעתיד... אבל ההווה נדוש לו!!! זה בדיוק העבודה של חודש אלול... לאפס הגדרות ולבחור ביהדות מחדש!! לעמוד מול הערכים הקיימים ביהדות ולהתחדש בהם... בשמחה ובטוב לבב מרוב כל...

שבת יג' אלול התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:02	19:52	20:42
19:00	19:50	20:39
19:02	19:52	20:42
19:01	19:50	20:40

כל הזכויות שמורות

פרשת כי תצא

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבד דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

כאשר תחושת הכרת הטוב לאחרים קורסת, החברה נהרסת כולה

מלבד גדולתו בתורה ועבודת התפילה המופלאה שלו היה רבי אברהם יפת זצ"ל לו דרך נוספת להביע את כיסופיו לבוראו, והיא השירה והפיוטים עוד בהיותו בתימן היה ידוע כמשורר גדול וחיבר כמה **ספרי שירה** שנעלמו בתימן. בפיוטיו הביע את צער השכינה ועל סבלם של ישראל בגלות על בית המקדש שחרב והיה בוקע רקיעים בשירתו **מעומק הלב** מתוך אהבה וגעגועים לאביו שבשמים, באומרו כי שירה בגימטריא תפילה.

חכם מנחם מונוה זצ"ל התגורר בשכונת 'בית ישראל' בירושלים, שהיתה למעשה בור מים שנשאבו מימיו, וירדו מהחצר לתוכו בכמה מדרגות. המקום היה **חשוך לגמרי** והאוויר נכנס לתוכו דרך הפתח בלבד, בחצר ליד פתח הכניסה היה מקום בגודל מטר על מטר ששימש כ'מטבח' **ברזי מים** לא היו אז, ובכל השכונה כל חצר שאבה מים מהבור הסמוך למשכנם.

מצאווהו בשטיבלאך מתפלל... רבי **יצחק דוד זצ"ל** התפילות שלו היו שלא מן העולם הזה. 'שמונה עשרה' אצלו היתה תופעה של ממש, בני המשפחה מספרים כי פעם הרבי מלעלבוב זצ"ל ירד במיוחד מבית מדרשו ברח' בהר"ן לבתי ויטנברג לראות את התפילה שלו, שהתמשכה על **פני שעות**, וכאשר השיא את ביתו הראשונה הלך להתפלל מעריב ושכח כי מצפה לו חתונה, וכשהיפשווהו, מצאו אותו עומד בשטיבלאך של מאה שערים, **כולו תפילה**, מופשט לגמרי מכך שצריך להכניס את ביתו לחופה.

אל תשפוט את מי שניסה ונכשל, תשפוט את מי שלא ניסה.

איכר אחד מצא בשדה נחש שקפא מקור. ריחם האיכר על הנחש, לקח אותו לביתו והזימם את גופו מול האח. **הנחש התאושש**, התעורר מעלפונו וניסה להכיש את רגלו של האיכר. "האם זה שכרי על שהצלתי אותך?" שאל האיכר. הניח את גרזנו על הנחש, והבריח אותו אל מחוץ לביתו. לא תמיד הרעים משנים את טבעם, גם אם מתנהגים אליהם בטוב לב. כבדהו וחשדהו!

לא אחת היה מפליג הרב זאב בנימין **חשין זצ"ל** בשבחו של מרן הגה"ק רבינו **ישראל אבוחצירא זצ"ל**, והיה אומר, "רבותי! צאו וראו לאלו מדרגות נשגבות הגיע הבאבא סאלי, במה הוא זכה לכך? הכל בכוח שמירת העיניים הנוראה שלו!"

אל תדחה למחר, שינוי שתוכל לעשות כבר היום

שלושה דברים אי אפשר להחזיר לאחור: חץ שנורה, מילה שנאמרה, טעות שנעשתה

פעם בבית ספר שאלו אותי מה אני אני רוצה להיות כשאהיה גדול

כחתי 'אמן'

הם אמרו לי שלא הבנתי את המשימה, ואני אמרתי להם שהם לא הבינו את החיים!

סיפר ראש הישיבה הרב **ניסים טולדנו זצוק"ל**, כי היה אברך אשר כמה שנים לא היו לו ילדים, והוא ביקש ממני שמתו שאסע **לבבא סאלי** זיע"א אטלפן לו והוא יצטרף לנסיעה לנתיבות. והנה המשב"ק רבי **אליהו אלפסי זצ"ל** טילפן לי ביום שישו אחד ואמר: "בבא סאלי אומר שחצי שנה לא היית אצלו, ומבקש ממך שתבוא לאכול אצלו מלווה מלכה במוצאי שבת. טלפנתי לאברך בערב שבת ואמרתי לו, תבוא במוצאי שבת ונוסעים. וכך הווה ונסענו. באמצע סעודת מלווה מלכה אמרתי לרב "הוא (האברך) אין לו ילדים. אמר לי: תגיד לו **שיגדל זקן** ובעזרת ה' יהיו לו ילדים. אחרי שנה נולדה לו בת ויש לו ב"ה בנים ובנות.

נקודה למהשפחה

פעם הייתי גוש חֲמֵר. אדום, בוצי, לא נעים למגע ואז הגיע הגרוע מכל. הוכנסתי לתנור לזהט. מימי לא חשתי חום שכזה. לא הבנתי מה המגמה, למה הוא שורף אותי **עכשיו** אחרי כל מה שהשקיע בי. חשתי שחום חודר לתוכי ומשנה את מהותי. כבר לא היה לי כוח לצעוק. הוא בקושי שמע אותי בוכה 'תוציא אותי מכאן!' ורק אמר: 'המתן, עוד לא סיימתי איתך!'. אבל זה לא נגמר. ריח חריף של צבע אפך אותי, אדים רעילים **הפריעו לי לנשום**, כשהוא החליט לצייר על גבי הריח היה נורא, אבל הוא לא הגיח לי, שעות ארוכות ישב וצייר. ורק אמר: 'המתן, עוד לא סיימתי איתך!'. ואז זה קרה שוב, והפעם הרבה יותר חזק. הוא הכניס אותי שוב לתנור, כשדרגת החום גבוהה פי כמה וכמה. רק כשכבר כמעט נכנעתי והשלמתי עם מצבי, אז נפתחה דלת התנור. האיש אחז בי בעדינות באותה צבת ברזל, ושוב הגיח אותי מול החלון הפתוח, נותן לי להתאושש מכל מה שעבר עלי. לאחר שעה קלה שב, קריאת התפעמות עלתה מפיו. 'מדהים!', אמר, והלך להביא מראה. הוא החזיק בי בעדינות וסובב אותי מול המראה, נותן לי לראות ולהתרשם מהמראה החדש. התקשיתי להאמין שזה אני, ידעתי שאני סתם גוש חֲמֵר אדום ומכוער. לא ידעתי שיש בי **יופי מדהים** כל כך. התרגשתי. 'רצייתי שתדע', פנה אלי ואמר, 'נכון שזה לא נעים שלשים אותך, אבל אם הייתי משאיר אותך שם, במקום שבו גדלת, ללא ספק בעוד ימים מספר, היית מתייבש, מתפורר והופך לחתיכות עפר הסרות משמעות. אילו עצרתי את הגלגל כשהשת סחרחורת איומה, אילו פסקתי אז מלעצב אותך, היית מתרסק לרסיסים. אני יודע **שהיה לך קשה** בתנור הלוהט, אבל אם לא הייתי מעביר אותך את התהליך ההכרחי הזה, היית נסדק מהר מאוד. גם אדי הצבע החריפים שגרמו לך לתחושת מחנק היו הכרחיים, תאר לעצמך, כמה אפורי ומשעמם היית נראה אם לא הצבע שהוספתי לך. והפעם האחרונה, הקשה מכולם, כחשבת שאתה מת בתוך התנור, זה היה הפיניש. פשוט לאחז את הכול, לחזק את כל מה שעשינו, לוודא שהיופי יתקיים, עכשיו אתה נראה בדיוק מה שהשבתו שאפשר להוציא ממך, כשראיתי אותך כגוש חֲמֵר!

אין אדם נבחן בניסיון כשאין לו **יכולות לעמוד בו**. ובסופו של דבר כאשר אדם עובר את אותו הניסיון. לפעמים מרצונו ולפעמים על כורחו. הניסיון פשוט מרוחם אותו. (העורך)

אחד מחסידי הרבי הרש"ב **מליזבאוויטש** זצ"ל ביקש הסכמה להתפרנס כשליח-ציבור. הרבי הסכים לדבר אולם התנה זאת בשלושה תנאים: שלא ייגש לעמוד בלי טבילה במקווה טהרה, שיכסה את ראשו בטלית, ושלא יחזור פעמיים על אותה מילה כדרך החזנים.

כל המושגים בתורה הקדושה הם הוראות לחיים, למד כיצד להשתמש בהם.

מדוע נמשלו ישראל לזית? אלא כל המשקין מתערבים זה בזה, והשמן אינו מתערב אלא עומד. כך **ישראל** אינם מתערבים עם הגויים. דבר אחר, כל המשקין אדם מערב בהם ואינו יודע איזה תחתון ואיזה עליון, אבל השמן, אפילו אתה **מערב** בכל המשקין שבעולם, הוא למעלה מהם. כן ישראל, בשעה שהם עושים רצונו של מקום, הם ניצבים למעלה משאר האומות.

פעם אחת חלה הבעל-שם-טוב זצ"ל מאוד עד שלא היה לו כח הדבור, ועמדו עליו אנשיו, ורמז להם שילבישו אותו בתפילין ועשו כן. ושכב בתפילין עד בוש, ואחר-כך התחיל לדבר. ושאלו אותו: מה היה זה? ואמר שנמצא עליו עברה **שעשה בקטנותו**, והיה עליו קטרוג גדול. ובא הרב שלו והודיעו ואמר: מהרה הלבש תפילין! ובא אחר-כך המקטרג בדמות נכרי ורתת (והרעיד) עם ברזל ורצה לחתוך ראשי, ולא יכול להתקרב אלי מחמת התפילין, וצעק אלי בלשון רוסיא: השלך מעליך העורות! ואני לא השגחתי בו, וצעק עד שנתבטל.

והרב אמר שראה **השערים סגורים**, ולא רצו להניח את גיסי מורנו **גרשון** זצ"ל ליכנס, ולקח עץ גדול והכה בשערים עד שנפתחו, ונכנס וצעק ככעס על הבית דין, ואמר: בשביל דבר קטן כזה תפסקו עליו מיתה חס ושלום?! וזהו שאמר בתקוני זוהר: **יש מצוה** שנקראת מטרוניא (מלכה), ולוקחת האדם תחת כנפיה, ואינה מנחת אותו תחת יד מקטרג, כגון מצות תפילין.

באמת היה טוב לעולם בלא הכסף, שכן אין דבר **הפוגם ומשחית** כמותו את הבריות, אבל "אם כסף" – מאחר שכבר נוצר הכסף ומוכרחים להשתמש בו, כי-אז "תלווה את עמי" – **נצל אותו** לדברים טובים, לעשיית צדקה וחסד.

יש ב' דברים, א' השגחה ובנוסף לכך יש השגחה מגדר שמירה, שאע"ג שהשגחת השי"ת על כל בראויו השגחה פרטית, יש לצדיקים וכשרים **השגחה נוספת** מגדר שמירה. והשגחה זו תלויה לפי מעשי האדם, וכפי אשר אדם פונה אל השי"ת, ובשעה שאדם פונה כולו להקב"ה, משגיח הקב"ה ושומר עליו על כל מעשיו ו**כמו הצל** כאשר אתה מראה לו כל גופך הוא מראה לך כל גופך. אך כאשר פונה אליו רק אצבע אף השגחת ושמירת ד' היא רק בדרך זו.

יהודי עני, שהיה צריך לחתן את בתו, בא לפני רבי **אורי מסטרליסק** זצ"ל ואמר שהצליח בדי-עמל לקבץ את הסכום הנחוץ לחתונה, אבל עכשיו נשאר בלא אמצעים למחיתו. אמר לו רבי אורי: "שמעתי מרבי שלמה מקרלין כי מי שזיכה הקב"ה לעשות שמחה של מצווה, כמו ברית-מילה או חתונה לילדיו, פותחים לו את **כל ההיכלות** וממלאים את כל משאלותיו. בוודאי ייפתחו לפניך גם שערי הפרנסה". והוסיף **החזוהי מלובלין** זצ"ל: "לכן מי שעושה שמחה נקרא 'בעל שמחה', שכן הוא בבחינת אדון ובעלים על השמחה, וביכולתו למשוך לעצמו ולאחרים שפע של טובה וברכה".

להצלחת ורפואת הדסה צביה בת אניגול זיווג והצלחה רפאל ארז בן הדסה צביה זיווג הגון אבישלום בן אורה

פעם נכנסו בחורים אל הגאון רבי **דב בעריש ודנפד**, הרב מטשבין זצ"ל, וספרו לו כי ראו בחול המועד פסח את הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ, **החזון איש** זצ"ל לומד בספרו שלו. שמע הרב ואמר: "כן, בודאי, בחול המועד פסח מחפש החזון איש ספרים שאינו **משתמש** בהם כל השנה, וממילא אין בהם חשש חמץ..."

הבקבוק השבור באחד מביקורי בארץ ישראל, בפורים, שלחתי את ביתי הקטנה עם גגש עמוס ב"משלוח מנות" למעונו של מורינו רבי **שלום שברדון** זצ"ל. עם כניסתה לביתו, רפו ידיה, והמשלוח על כל תכולתו נפל ארצה. בקבוק היין נשבר לרסיסים, נשפך על הארץ, והמנות התפורזו לכל עבר. הילדה הייתה **נוכח במיוחד**, אי נעימות ובושה כיסו את פניה. רבי שלום ששהה בחדר הפנימי הבחין במתרחש, ומיד רץ לעבר הכניסה עם הברקה פרי מוחו ולבבו: "גיוואלדיג! נפלא! כמה טוב שהיין נשבר! הרי הגמרא אומרת בעירובין (דף ס"ה) 'כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה' (גרסת הרמ"א) ברוך ה'! נשפך יין בבית ועוד בעצם יום הפורים! **סימן ברכה!** כזה פורים לא היה לנו זה עידן ועידנים!" התלהבותו גאתה, שמחת הפורים **גדלה שנעתים**, צהלתו סחפה אחריו את כל בני הבית- למול שברי הבקבוק והלכלוך. מי שהיה נכנס באותו רגע לבית משפחת שברדון עם משלוח מנות, היה שובר גם הוא בקבוק יין להנות את רבי שלום....

ילד חוזר מבית הספר ומספר לאביו שקיבל בלתי מספיק בחשבון. "מה קרה?" שואל האב. "המורה שאל כמה הם 3x2 וענית 6". "זאת התשובה הנכונה". "אחר כך המורה שאל כמה הם 2x3" "מה ההבדל,?" **זה בדיק מה שגם אני אמרת!**

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לולויה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזריה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרמליה, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אבנגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זאכי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיליא, שלמה בן דונה, **מזן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

שני משוגעים ראו מסוק שחג במקום. "תראה הוא לא יכול להתקדם" אמר אחד לשני "הוא בטח התקלקל. השני: "אם הוא היה מקולקל הוא היה ישר נופל. **בטוח שנגמר לו הדלק!**"

מעודו התאבק רבי **שלמה זלמן** זצ"ל באבק ביתם של אותם גדולי ירושלים, מהם שאב רוב חוכמתו, בהליכותו, בדרך הפשטות והצניעות צעד כל ימיו. "כבוד" לא דיבר **אלי מאומה**, אדרבה, סלד ממנו. אביוהויה דכבוד היתה לורה בעיניו, רחוק מהם כמטווחי קשת. רבות יסופר לגור ולדורות הבאים, על יגיעתו העצומה, על רוחב ידיעותיו ועומק בינתו **נתורה הקדושה**, על צדקותו ועל חסידותו, אולם בידוע לידועים, שאין אלו אלא שביבי נוגה ונצוצי זהר לדעת קצות דרכיו.

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא? בואו והצטרפו לרשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

גטו ראדין, פולין (בילרוסיה), **קיי תשיב** הוחלט לברות, ולא לתת שנובל כצאן לטבח. הועלו הצעות שונות. זמן- שבת קודש, אך גם זמן של פיקוח נפש, בעקבותיו הרשנו לעצמנו לחלל את השבת בתכנוני חולין של הצלה ומילוט. **זוג תאומים**, כבני חמש שנים, בנוי של שמש הישיבה מאזינים להצעות הברירה, ואינם מבינים, הכיצד?

האומנם, הטיפו לנו, אין די אמונה אצל המבוגרים! הרי גם אברהם אבינו לקח את בנו אל העקידה, אך הקב"ה רצה שיחיה והצילו. גם אנו מובלים עתה לעקידה, **אם חפץ בנו ה'**, נחיה ולא נמות. אנו מתבוננים בהם, ומבקשים להיות שותפים לאמונתם התמימה....

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לולויה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזריה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרמליה, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אבנגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זאכי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיליא, שלמה בן דונה, **מזן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

האורחים
נבר התעייפו
מהריקודים?
זה הזמן לתת להם
לקרוא משהו מעניין
על הפרשה



המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

התלבטתם לגבי מזכרת לשבת התאחדות,
או לשמחה המשפחתית?

הזמינו עוד היום את חוברת עלוני השבת
של גרפומט, בשילוב הטקסט שלכם בשער!

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה